

DĚJINY MAGIE

NAPSAL

ÉLIPHAS LÉVI

(ABBÉ ALPHONS LOUIS CONSTANT)

Přeložil

Dr. JAN KEFER

PRAHA 1934

אנלם

OBSAH PRVNÍHO DÍLU

Předmluva autorova	III
Úvod	V

Kniha první: Vznik magie.

Kapitola 1. Původ vybájený	3
2. Magie mágů	8
3. Magie v Indii	12
4. Magie hermetická	15
5. Magie v Řecku	18
6. Magie Pythagorova	22
7. Svatá kabbala	26

Kniha druhá: Tvoření a uskutečnění dogmatu.

Kapitola 1. Prapůvodní symbolismus dějin	33
2. Mysticismus	36
3. Zasvěcení a zkoušky	39
4. Magie veřejného kultu	43
5. Mysteria panenství	46
6. Pověra	48
7. Magické pomníky	51

Kniha třetí: Synthesa a božská realizace magie křesťanským zjevením.

Kapitola 1. Kristus obžalován z magie	55
2. Magie dokazuje pravdu křesťanství	57
3. Ďábel	61
4. Poslední pohané	64
5. Legendy	66
6. Malby kabbalistické	69
7. Škola Alexandrinská	71

Kniha čtvrtá: Magie a civilisace.

Kapitola 1. Magie u barbarů	75
2. Vliv žen	78
3. Zákony salické proti čarodějům	80
4. Legendy o Karlu Velikém	83
5. Magikové	86
6. Slavné procesy	89
7. Pověra ďábla	94

PŘEDMLUVA

Práce Éliphas Léviho o vědě starých mágů tvoří soubor rozvržený do tří částí.

První částí jest Dogma a rituál vysoké magie; druhá Dějiny magie; třetí Klíč k velkým tajemstvím, jež bude uveřejněna později.

Každá z těchto částí, studovaná jednotlivě, tvoří samostatný celek a každá obsahuje celou vědu. Ale k získání plného a přesného porozumění jest nutno studovati vždy i dvě ostatní.

Toto rozdělení našeho díla ve tři části bylo dáno vědou samou; ale naše odhalení velkých tajemství této vědy spočívají na významech, které staří hierofanti přikládali číslům. Trojka byla jim plodícím číslem a v souhrnu každé vědy uvažovali vždy theorii, realizaci a adaptaci ku všem možným účelům. Tak byla tvořena dogmata ať náboženská či filosofická. Také dogmatická synthesa křesťanství od mágů zděděná chápe tři osoby v Bohu a tři tajemství universálního náboženství.

Dle tohoto vzoru rozdělili jsme naše dvě díla již publikovaná a pokračujeme dle kabbalistického plánu i v díle třetím, následující nejčistší tradice okultismu. Naše Dogma a náš Rituál jsou rozděleny každé ve 22 kapitol, označených 22 písmenami hebrejské abecedy. V záhlaví každé kapitoly jsme umístili písmeno mající k ní vztah a latinské slovo vyjadřující, dle nejlepších autorů, význam hieroglyfický. Tak na začátku první kapitoly ku příkladu čteme:

1 — Alef — A Čekatel zasvěcení Disciplina — Ensof — Keter.

Písmeno Alef odpovídá latinskému a našemu A, číslu 1, člověku povolánému k zasvěcení, inteligentnímu jedinci (kejklíř tarotu), a označuje též dogmatickou sylepsi (disciplina), bytí ve svém nejvyšším a prvním projevu a konečně první a nejasnou ideu božství vyjádřenou v kabbalistické theologii keter-em (korunou).

Kapitola je odhalením titulu a titul obsahuje hieroglyficky v sobě celou kapitolu. Celá kniha jest složena dle této kombinace.

Dějiny magie, které následují a jež po theorii vědy podané v Dogmatu a Rituálu vypravují a vykládají realizaci této vědy během věků a jsou děleny dle čísla 7, jak vyložíme v Úvodu, Číslo sedm jest číslem tvořivého týdne a božské realizace.

Klíč k velkým tajemstvím jest budován dle čísla 4, enigmatického to tvaru sfingy a živelných manifestací! Jest to také číslo krychle a síly a v oné knize postavíme jistotu na neochvějný základ. Vyložíme přesně enigma sfingy a dáme svým čtenářům onen klíč k věcem skrytým, od počátku světa, jehož se moudrý Postel odvážil podati v jedné z nejtemnějších knih jen velmi hádankovitě bez dostatečného vysvětlení.

Dějiny magie vysvětlují tvrzení obsažené v Dogmatu a Rituálu; Klíč k velkým tajemstvím doplňuje a vysvětluje dějiny magie takovým způsobem, že pozornému čtenáři neunikne — jak doufáme — nic z našeho odhalení tajemství židovské kabbaly a vysoké magie Zoroastrovy či Hermovy.

Spisovatel těchto knih velmi rád poučí osoby vážné a vzdělané, ale chtěje předejít své čtenáře prohlašuje, že mu neběží o dobrodružství, že nevěští, nezaklíná, ani nevyrábí kouzelné nápoje, ani se nepropůjčuje k čarování a k evokacím. Jest mužem vědy a nehledá slávy. Odsuzuje energicky vše, co náboženství kárá a nesmí býti zaměňován s těmi, kteří bez ostychu a strachu neblaze používají své vědy k účelům nebezpečným a nedovoleným.

Vyžaduje si upřímné kritiky, na určité invektivy však nereaguje. Vážné studium a svědomitá práce jsou povýšeny nad každé útoky; a prvním dobrem těm, kteří je dovedou pochopiti, jest hluboký mír a láska ke všemu tvorstvu.

1. září 1859.

Éliphas Lévi.

ÚVOD

Ode dávna pokládá se magie za shodnou s kejky šarlatánů, s halucinacemi nemocných s jistými mimořádnými zločiny. Z druhé strany pokoušejí se jiní definovat magii jako umění vyvolávat účinky bez příčin. Dle této definice řekne dav se svým dobrým rozumem, který jest pro něho příznačný i tam, kde se dopouští největších nespravedlností, že magie jest nesmyslem.

Magie však není tím, co z ní činí nevědomci. Nepřísluší nikomu, aby ji činil tím neb oním; existuje sama sebou, jest obdobná matematice, neboť je absolutním věděním o přírodě a jejích zákonech.

Magie jest vědou starých mágů a zasvěcenců. A náboženství křesťanské, které umlčelo všechny lživé věštírny a zahnilo všechna kouzla klamných bohů, uctívá mágy, jež přišli vedeni hvězdou z Východu, aby pozdravili Spasitele světa v jeho kolébce.

Tradice jmenuje tyto mágy králi, poněvadž zasvěcení v magii jest skutečně království a vždy bylo veliké umění mágů ode všech svých žáků nazýváno: uměním královským, neb svatým královstvím, sanctum regnum. Hvězda, která ji řídí jest ona planoucí hvězda, kterou nacházíme vyobrazenu ve všech zasvěceních. Alchymistům je znamením kvintesence, mágům velikým tajemstvím, kabbalistům svatým pentagramem. Dokážeme, že studium pentagramu musí vésti magiky k poznání nového jména, jež nade všechna jména září a jež sklání kolena všech bytostí, které Je vzývají.

Magie spojuje jistotu filosofie a neomylnou věčnost náboženství ve vědu. Smiřuje oba pojmy zdající se při povrchním zkoumání protilehlé, víru a rozum, vědu a víru, autoritu a svobodu dokonale a neklamně.

Člověku poskytuje nástroj filosofické a náboženské jistoty a matematické přesnosti, dávajíc rozumu neklamnost matematiky. Učí existenci absolutna ve vědě a víře. Nejvyšší rozum nenechává lidský rozum blouditi ve tmách. Existuje neodvislá pravda, neklamná cesta k vypátrání oné pravdy, kterou člověk stane-li se mu směrnicí získává své vůli vládu nade všemi nižšími věcmi a bludnými duchy, to jest stává se rozhodčím a králem světa.

Proč ale, je-li tomu tak vskutku, jest toto vysoké vědění skryté? Jak možno předpokládati na nočním bouřlivém nebi existenci slunce tak zářivého? Vysoká věda vždy byla známa, ale pouze vybrané inteligenci, která poznala nutnost mlčení a čekání. Vyhojí-li dobrý chirurg slepého v noci, jak může mu učiniti pochopitelnou představu existence a vlastností slunce přede dnem?

Věda má své noci a svá svítání, protože propůjčuje intelektuelnímu světu upravená hnutí a postupné fáze. Pravdy jsou jako světelné paprsky: skryté není ztracené a nalezené není vždy zcela nové. Bůh chtěl dáti vědě, jež jest zrcadlem jeho slávy, pečeť své věčnosti.

Ano, vysoká věda, věda absolutní, to jest magie, a toto tvrzení musí zníti dosti paradoxně těm, kteří ještě nezapochybovali o neomylnosti Voltairově, tohoto podivuhodného nevědomce, jenž si myslil, že zná tak mnoho, poněvadž se více smál než studoval.

Magie byla vědou Abrahamovou a Orfeovou, Konfuciovou a Zoroastrovou. Její dogmata byla vyryta Henochem a Trismegistem do kamenných desek. Mojžíš je očistil a znovu zahalil, což je smyslem slova zjevení. Dal jim nový závoj ve svaté kabbale, kterou věnoval jako výlučné dědictví Israeli a jako nedotknutelné tajemství svým kněžím. Mysteria Théb a Eleusiny obdržely u jiných národů změněné symboly, jichž klíč se ztratil v rostoucí pověře. Jerusalém, vrah svých proroků, ztratil svaté slovo po opětovném přilnutí k falešným bohům Syrie a Babylonie, až přišel Spasitel, zvěstovaný mudrcům ve svaté hvězdě zasvěcení, aby roztrhl opotřebovaný závoj chrámu a dal církvi nové roucho legend a symbolů, které vědovému odhalují pravdu, kterou však zakrývají profánním.

To měl vyčistiti nešťastný Dupuis z indických planisfér a tabulí denderských, a pak jednotlivým souhlasem přírody a vědeckými pomníky všech epoch veden, nemohl by popírati v pravdě katolický kult, jenž jest všeobecný a věčný!

Byla to vzpomínka na toto absolutno vědy a náboženství, na tuto nauku shrnutou jedním slo-

vem, ve slově buď ztraceném neb znovunalezeném, jež se přenášelo na všechny žáky antických zasvěcení. V řádu templářů snad zachované snad i zprofanované založilo v tajných společenstvích rosekrucciánů, illuminatů a zednářů ony podivné rity více či méně obecných znamení a jejich vzájemnou oddanost a moc.

Nauky a tajemství magie byly profanovány, nechceme toho popírat, ale tato profanace, obnovená vždy obsahovala sama sebou pro hloupé znesvětitelů hrozný a strašný trest. Gnostikové způsobili, že křesťanství se odvrátilo od gnose a oficiální svatyně se uzavřela vysokému zasvěcení. Tak byla hierarchie moudrosti kompromitována útoky panovačné nevědomosti a nelad svatyně se přenesl do státu, poněvadž král je vždy odvislý od kněžstva a světská vláda, chce-li býti trvalou, musí vždy čerpat svoje posvěcení a sílu z božských nauk věčné svatyně.

Klíče moudrosti byly svěřeny dětem a jak se dalo očekávat zdají se býti dnes zapomenuté a téměř ztracené. Přece však prohlásil muž vysoké intuice a veliké mravní odvahy, opravdový katolík, hrabě Joseph de Maistre, že svět je bez náboženství a tudíž nemůže již dlouho trvati, obrátiv nedobrovolně zrak k nejvyšším svatyním okultismu a z nehlubšího srdce touží po onom dni, ve kterém přirozené příbuzenství vědy a víry se konečně spojí v některém geniálním mozku v jednotu, a volá:

»Bude veliký a dokoná XVIII. století, jež dosud trvá ... A pak bude se mluvíti o naší hlouposti stejně jako my posuzujeme barbarství středověku!«

Předpověď hraběte de Maistre se vyplňuje; spojení vědy a víry, uskutečněné již dávno, objevilo se ve světle, nikoliv však v muži geniálním, jehož není třeba, má-li býti spatřeno světlo. Genius nikdy ničeho nedokázal, nebyl-li neobyčejně veliký a nedosažitelného světla. Vysoká pravda pouze vyžaduje, aby byla nalezena: pak budou jí rozuměti nejprostší z lidu a dostatečné ji prokáží.

Nikdy však nestane se zcela obecnou, poněvadž jest hierarchická a dav si libuje v anarchii. Dav nepotřebuje absolutních pravd, poněvadž pak by přestal pokrok a život by zhasl v lidech. Příchod a odchod protichůdných myšlének, spor mínění, rozmary mody, určené vždy okamžitými sny, jsou nutný pro vzrůst národů. To dav dobře cítí a proto opouští katedry doktorů, aby se hrnul k prknům šarlatánů. I filosofové odborní podobají se hrajícím se dětem, které si dávají hádanky a vyřadí ze hry toho, kdo ji předem uhodl. Obávají se, že by rušil jejich hru, když by jejich zmateným otázkám vzal všechnu zajímavost.

»Blahoslavení čistého srdce, neboť Boha viděti budou«, praví věčná moudrost. Čistota srdce očišťuje i inteligenci a čestnost vůle dodává přesnosti rozumu. Ten, jenž dává přednost přede vším pravdě a spravedlnosti, podrží ji jako odměnu. Vznešená Prozřetelnost darovala nám svobodu, abychom se mohli zmocniti života a pravda sama, byť byla sebe silnější, přichází k nám pouze jemně a nikdy nečiní násilí lenosti neb zblouděním naší vůle, svedené vábením lži.

Bossuet praví: *»Ať se nám něco líbí či nikoliv, pouze pravdou samotnou mohou naše činy býti usměrněny a nikoliv naším požitkem.«* Království boží není královstvím soudce, ani pro lidi, ani pro Boha samého. Sv. Tomáš praví: *»Věc není proto spravedlivou, že ji Bůh chce, ale Bůh ji chce proto, poněvadž je spravedlivá.«*

Božská rovnováha řídí a umožňuje věčnou matematiku.

»Bůh vše utvořil dle čísla, váhy a míry,« praví bible. Změřte úhel stvoření, zmnožte jej ve stejném poměru a celá nekonečnost zmnohonásobí vaše kruhy světy naplněné, jež budou přecházeti v proporcionelním výřezu mezi myšlenými a rostoucími osami kruhu; pak by mohla jiná ruka z některého bodu vesmíru třímati jiný úhloměr neb jiný kruh; linie nebeského trojúhelníku nutně proudují kruhu vaší vědy, aby utvořily tajemnou pečeť Šalamounovou.

»Budete měřeni touže mírou, jakou měříte sami sebe.« Bůh neuchvacuje nikoho, aby ho zdrtil svojí mohutností a nikdy neklade na váhy nestejných závaží. Zkouší Jakobovu sílu v podobě člověka, jehož útokům patriarcha po celou noc odolává. Konec boje je pozhnáním poraženého. Se slávou přemožení tohoto odpůrce je spojen národní titul Israel, což je slovo znamenající: *»Silný proti Bohu.«*

Mnozí křesťané, více nadšení než inteligentní, vysvětlují dogma o věčném zatracení způsobem velmi podivným, když praví: *»Bůh musí se nekonečně mstít za konečnou urážku; neboť protože nepatrný je uražeč, velikost uraženého je nekonečná.«* Dle této logiky by pozemský císař mohl smrti potrestati nerozumné dítě, které by nepozorně potřísnilo lem jeho purpuru. Takového druhu však nejsou privileje velikostí. Sv. Augustin tomu rozuměl lépe, když pravil *»Bůh jest shovívavý, poněvadž je věčný.«*

V Bohu jest jen spravedlivost, poněvadž vše je dobrem; neodpouští jako lidé, poněvadž nepodléhá jejich omylům. Protože je však zlo s dobrem neslučitelné jako noc a den, disonance s harmonií, a člověk ve své svobodě neodvislý, musí každý omyl býti usmířen a vše zlé potrestáno přiměřeným utrpením. Marně voláme na pomoc Jupitera, když náš vůz do bláta zabředne; potřebujeme rýče a sekyry, jako onen vozka z bajky. Nebesa se nepohnou, aby nás vytáhla z bláta. *»Pomoz si a Bůh ti pomůže!«* Tak dostatečně a čistě filosoficky je vysvětlena možnost a nutnost věčného trestu, jemuž člověk může ujíti jen úzkou cestou pokání a práce.

Přimknutím se ku vládě věčné moci může se člověk stát stvořitelem a udržovatelem jako ona. Všechny bytosti nedosahující v přírodě jeho úrovně jsou mu podřízeny, takže jen od něho odvisí, aby neustálým zdokonalováním sebe rozšířil okruh svého království.

Délka a trvání života, atmosféra a její bouře, země a její kovové žíly, světlo a jeho podivuhodné obrazy, noc se svými sny, smrt a její fantomy — to vše poslouchá božského žezla, mágova, kněžské hole Jakubovy, ničícího rukojmí Mojžíšova. Adept je králem živlů, přetvořitelem kovů, udělovatel vědění, vládce věštev a konečně pán života a matematického řádu přírody a vůle nejvznešenějšího rozumu. To jest magie ve svém lesku! Kdo však se dnes odváží, aby nám uvěřil? Ten kdo chce opatrně bádati a svobodně věděti; neboť my neskrýváme již pravdu závojem podobenství a hieroglyfických značek, nastal čas, kdy jest nutno říci vše; a my také vše řekneme.

Neodkryjeme jen vždy skryté vědění, jež se tajilo ve stínu starých mysterií, jež bylo od gnostiků špatně vyloženo a znehodnoceno, které snažili se uhádnouti z temnot zahalujících domnělé zločiny Templářů a které dnes je nalézáno v ritech vysokého zednářstva zakrytých neproniknutelnými hádankami. Jasně osvětlíme i fantastického krále Sabbatu a ukážeme hlubiny magie, ponechané na pospas ode dávna posměchu Voltairových vnuků, v celo jejich hrozná skutečnosti.

Pro značný počet čtenářů, jest magie vědou o d'áblu; zajisté, neboť věda o světle jest i vědou o stínu.

Nejdříve směle prohlašujeme, že z d'ábla nemáme strachu. *»Bojím se jen těch, kdož se obávají d'ábla,«* praví sv. Terezie. Prohlašujeme však, že nevzbuzuje v nás smích, a že neschvalujeme posměchu, jehož jest někdy předmětem. Chceme tento objekt pouze podrobiti vědeckému zkoumání.

Dábel a věda! — Nezdá se, že jsme zradili svoji myšlenku, když stavíme vedle sebe tato tak jedinečně neslučitelná jména? Neznamená to zničení tento fantom lži světlem pravdy, netvárné noční strašidlo jasným dnem, když vlečeme mystickou personifikaci na světlo? Nepochybně budou povrchní čtenáři takto souditi a nás zatracovati. Špatně poučení křesťané budou viděti v našem popírání pekla potírání hlavního dogmatu své morálky, a jiní se budou tázati, proč potírati fantomy, které dnes dle jejich mínění již nikoho neklamou. Jest nutno tudíž, abychom si jasně a přesně vymezili náš cíl a principy. Pravíme proto ku křesťanům:

Autor této knihy jest křesťanem jako vy. Jeho víra jest vírou hluboce a pevně přesvědčeného katolíka. Nepopírá dogmat, chce jen bojovati proti bezbožnosti v nejnebezpečnějších tvarech falešné víry a pověry, chce vyvolati z temnot černého nástupce Ahrimana, aby osvětlil jeho gigantickou bídu a bezmocnost. Antický problém zla chce podřídit vědě a chce svrhnouti z trůnu a ponížiti krále pekla pod patou kříže. Není snad věda, svatá panna a matka, Maria, její mírná a jasná alegorie, předem určena, aby vstoupila na hlavu tomuto starému hadu?

Domnělým filosofům:

Proč popíráte to, čemu nemůžete rozuměti? Není nevěra smělejší a méně utěšující, než víra před tváří neznámého? Strašlivá postava ztělesněného zla vás ponouká k smíchu? Což neslyšíte věčný pláč lidstva, jež se děsí objetí příšery a lká? Neviděli jste nikdy vzdorný a odbojný smích zla, potlačujícího spravedlnost? Necítili jste sami, jak se ve vás otevírají pekelné propasti, které ve všech duších hloubí v okamžiku duch perverse? Mravní zlo existuje, to jest politování hodná pravda. Vládne v jistých duších, ztělesňuje se v jistých lidech; zosobňuje se tedy. Existují tudíž démoni, a nejhorší je Satan. Toto veliké konstatování od vás žádám, a bude nesnadno, abyste mi nepřisvědčili.

Věda a víra podporují se vzájemně jedině tehdy, když zůstávají samostatně ve svých oddělených oblastech. Věříme v to, co nemůžeme určitě věděti, přestože vši silou po vědění toužíme. Víra jest vědě pouze potřebnou hypothesou; nikdy nelze posuzovati vědu ze stanoviska víry a víru z hlediska vědy. Slovo věřiti není vědecky sporným. *»Věřím, poněvadž je to absurdní«*, pravil Tertullian a tyto zdánlivě paradoxní slova jsou nanejvýše rozumná. Nade vším, co rozumově můžeme pochopiti,

existuje nekonečnost, po které toužíme neuhasitelnou snahou, která však i našim snům uniká. Není však pro konečný soud nekonečnost absurdní? Cítíme však, že přesto existuje. Nekonečnost nás přepadá, ničí nás; závrat' se nás zmocňuje při tušení její propasti. Drtí nás svojí mohutností. Všechny vědecké hypotézy jsou poslední svítání nebo poslední soumraky vědy. Víra počíná tam, kde věda klesá vyčerpáním... Nad rozumem lidským vznáší se rozum božský, veliké absurdum pro moji slabost, absurdní nekonečnost, jež mne mate, avšak v kterou věřím!

Jedině dobro jest však nekonečné, nikoliv zlo. Proto patří ďábel do oblasti vědy, zatím co Bůh jest věčný předmět mé víry. Které katolické vyznání jedná ve skutečnosti o ďáblu? Zdaž by nebylo rouháním říci, že v něho věříme? Písmo svaté se o něm zmiňuje, avšak nedefinuje ho; Genese nikde nemluví o nějakém pádu andělů, připisuje první hřích člověka hadu, nejlstivějšímu a nejnebezpečnějšímu ze všech živoucích bytostí. Známe křesťanskou tradici vztahující se k tomuto předmětu; avšak jestliže tato tradice jest vyložena největšími a nejobecnějšími alegoriemi vědy, jakou cenu má pak toto rozluštění pro víru, která se obrací k samému Bohu a pohrdá veškerou nádherou a všemi díly Lucifera?

Lucifer! Světloňoši! Jak vzácné to pojmenování ducha temnot. Jakže, ten jenž nosí světlo zaslepuje slabé duše? Ano, nepochybuje o tom, neboť toto podání jest plno zjevení a božské inspirace.

Svatý Pavel praví: *»Ďábel nosí světlo a často se proměňuje v anděla lesku.«* Spasitel světa praví: *»Viděl jsem Satana padajícího s nebe jako blesk.«* A prorok Izaiáš volá: *»Jak padla jsi s nebe, zářící hvězdo, jež vládneš jitru?«* Lucifer jest tedy padlou hvězdou; jest stále hořícím meteorem, jenž změní se v popel, až nebude již svítiti.

Jest tento Lucifer osobností aneb silou? Jest andělem, či zbloudilým bleskem? Tradice má za to, že jest andělem; avšak nepraví žalmista v 103. žalmu: *»Ty, jenž tvoříš své anděly z větrů a své služebníky z plamenů ohnivých?«*

Slovo anděl označuje v bibli všechny vyslance boží: posly neb nové bytosti, zjevení nebo metly, zářící duchy nebo matné věci. Ohnivé šípy, které Nejvznešenější shromažďuje v mracích, jsou andělé jeho hněvu, a tato obrazná mluva jest známa všem ctitelům východní poesie.

Ďábel, ve středověku postrach světa, jest mu dnes na posměch. Jako dědic nestvůrných postav falešných bohů, stále více a více slábnoucích, stalo se toto groteskní strašidlo směšným svou netvárností a ohyzdností. Pomněme však jednoho: jedině ti odvažují se ďáblu posmívati, kteří se nebojí Boha. Neměli bychom raději chápati ďábla, jenž kdysi stal se churavým duším stínem boha, jako modlu nízkého smýšlení, jejíž nadpřirozená síla záleží pouze v nepotrestané činnosti zvrhlosti?

Konečně jest důležité, zda myšlenka této nečisté moci dá se spojití s mocí Boží, zda skutečně ďábel existuje, a existuje-li, čím jest? Neběží zde jen o pověru neb směšné zosobnění, nýbrž o celé náboženství a tím i o celou budoucnost a všechny snahy lidstva. Jsme skutečně podivní myslitelé! Myslíme si ve své lhovosti ku všemu, co není hmotné, a co nesouvisí ku příkladu s penězi, že jsme silní a přenecháváme náhodě myšlenky, matky mínění, která svojí nerozumností může zničit veškerá dobra.

Vědecký objev jest mnohem důležitější než odkrytí zlaté vrstvy. Věda podřizuje zlato životu, kdežto nevědomost činí zlato nástrojem smrti. Naše vědecké vývody nechť se dotýkají víry a my jako křesťané a katolíci podřizujeme svoje dílo vznešenému soudu církve.

Těm, kteří pochybují o existenci ďábla odpovídáme: Vše, co jest nadáno jménem, existuje. Slovo může býti proneseno nadarmo, avšak samo o sobě není marným a má vždy svůj smysl.

Slovo není nikdy prázdným. Stojí-li psáno, že Slovo jest v Bohu a Bůh že jest Slovem, pak slovo jest projevem a důkazem bytnosti a pravdy. —

Ďábel jest v evangeliu, slově pravdy, jmenován a zosobněn; existuje tudíž a může býti chápán jakožto osobnost. Zde však křesťan se sklání. Nechme tudíž promluvit vědu a rozum.

Zlo existuje; pochybnost o tom je vyloučena. Můžeme konati dobré či zlé. Existují bytosti, jež vědomě a úmyslně dopouštějí se zlého.

Duch, jenž tyto bytosti . oživuje a ku zlému žene jest zbloudilý, z dobré cesty sešlý, překážející směru dobra; takový je smysl řeckého slova *diabolos*, které překládáme slovem *ďábel*.

Milující duše, které se dopouštějí zla, jsou náhodně zlými.

Jest tedy ďábel, duch omylu, dobrovolné nevědomosti a závratě, jsou bytosti, které ho poslouchají, které jsou jeho vyslanci, poslové, andělé a proto mluví se v evangeliu o věčném ohni, určeném

děblu a jeho andělům.

Definujme si nejdříve jasně: zlo jest nedostatkem dobra v bytosti.

Mravní zlo jest lež v jednání, tak jako lež jest zločinem ve slovech.

Nespravedlnost jest podstatou lži; každá lež jest nespravedlností.

Je-li to, co se vyslovuje, spravedlivé, neexistuje lež.

Jednání spravedlivé a pravdivé, nemůže v sobě obsahovati hřích.

Nespravedlnost jest smrt mravní bytosti, jako lež jest jed inteligence.

Duch lži jest tudíž duchem smrti.

Kdo mu naslouchá, jest jím otráven, oklamán.

Béřeme-li však jeho zosobnění vážně, pak by to bylo zosobnění smrti a omylu. Tudíž potvrzování jeho existence jest jasný protimluv.

Ježíš pravil: »*Dábel jest lhářem jako jeho otec.*« Kdo jest však otcem děbla?

Ten, kdo mu propůjčuje existenci, žije-li dle jeho způsobu; člověk, jenž se stal děblem jest ztělesněným otcem zlého ducha.

Avšak existuje idea odvážná, bezbožná a strašlivá. Idea tradiční jako pýcha farizeů. Nadutá idea, jež zdánlivě dala za pravdu šarlatánské filosofii XVIII. století proti nádheře křesťanství.

Jest to falešný Lucifer heterodoxní legendy, dosti pyšný, aby se pokládal za boha, dosti odvážný, aby si koupil neodvislost za cenu věčného pokání, dosti krásný, aby mohl býti vzýván v plném božském světle, dosti silný, aby mohl vládnouti v temnotách a bolesti a aby si učinil trůn z hranice, jež nikdy nezhasne. Jest to Satan republikánského a kacířského Miliona, domnělý heros věčných temnot, mylně obviněný z ohyzdnosti, s rohy a drápy, hodícím se zcela k jeho nesmiřitelným mukám.

Tak vyhlíží děbel, král zla, jakoby zlo mohlo tvořiti království! Tento děbel jest chytřejší než geniální člověk, jenž se bojí jeho svodů. Jest černým světlem, vidoucí temnotou. Bůh nechtěl této moci a padlé stvoření nemohlo ji vytvořiti. Jest knížetem anarchie, jemuž slouží hierarchie vznešených duchů. Tento vyvrženec Boha měl by býti na zemi viditelným bohem, přítomným, více a lépe obsluhovaný na zemi než Bůh sám! Měl by býti přemoženým, kterému dal vítěz pohltiti své děti!

Tento umělec hřichu masa, jemuž maso ničeho neznamená, může i masu býti ničím, kdyby nebyl pokládán za tvůrce a mistra jako Bůh!

Jest nesmírnou, uskutečněnou, zosobněnou, věčnou lží!

Jest smrtí, která nemůže zemřít! Rouháním, které slovo boží nikdy neumlčí!

Travič duší, jež Bůh trpí jako protiklad své moci, stejně jako římské císařové uchovávali Locustu, jako nástroj své moci!

Odsouzenec věčně žijící proto, aby proklínal své soudce, aby vždy byl v právu, poněvadž nikdy nelitoval!

Příšera neodvislou mocností pověřená údělem kata, která dle energického výroku starého katolického spisovatele, může nazvati Boha bohem děbla, poněvadž ona sama se vydává za děbla Boha!

Dábel jest bezbožný fantom, jenž zneuctňuje náboženství. Pryč s tyranem lži, černým bohem manichejců, Ahrimanem starých modlářů! Bohu samému budiž sláva, jemu a Ježíši Kristu, Jeho Slovu tělem učiněnému, Spasiteli světa, jenž viděl Satana padati s nebe! Sláva Marii, božské matce, jež vstoupila na hlavu pekelnému hadu!

Zde setkávají se v souhlase tradice světců a srdce pravých věřících: připisovati jakoukoliv moc padlému duchu jest rouháním se Bohu, přiznávati duchu vzpoury jakékoliv království, jest schvalovati vzpouru a dopouštěti se aspoň v myšlenkách zločinu středověkých čarodějů.

Neboť všechny zločiny trestané u starých čarodějů smrtí, jsou skutečné a nejhroznějšími ze všech zločinů.

Jako Prometheus vyrvali oheň nebi.

Jako Médea létali na okřídlených dracích a hadech.

Dech života otravovali jako stín stromu manzanilly.

Znesvětili posvátné a použili i samotného těla Spasitele ku dílům zkázy a neštěstí.

Jak jest toto vše možné? Existuje síla rozmanitě působící, přirozená i božská, hmotná i duševní,

plastický tvárný prostředník obejmající svět, obecné shromaždiště, chvění pohybu a zrcadlin tvarů, fluidum a síla, kterou možno jistým vztahem nazvati »imaginací přírody«. Pomocí této síly stýkají se všechny nervy spolu navzájem tajemným spojením. Jí vzniká sympatie i antipatie, sny, zjevy jasnovidectví a zvláštních vidění. Tato universálně působící síla přírodní jest »od« Hebrejců a šlechtice z Reichenbachu, jest astrálním světlem Martinistů, kteréžto označení zdá se nám jen přesnějším.

Existence a upotřebení této síly jest veliké tajemství praktické magie. Tato síla jest kouzelnou hůlkou divotvorců a klíčem k černé magii, hadem Edenu, jež přenesl k Evě svádění padlého anděla.

Astrální světlo magnetisuje, otepluje, svítí, přitahuje, odpuzuje, oživuje, ničí, spojuje, odděluje, láme, seskupuje vše pod tlakem silné vůle.

Bůh stvořil je prvního dne, když pravil: BUDIŽ SVĚTLO!

Samo o sobě jest slepou silou, jež však jest řízena egregory, vládci duší. Vládcové duší jsou duchové energie a činnosti.

To vše již vysvětluje úplnou teorii divů. Jak by mohli jinak dobří i zlí donutiti přírodu k zjevnému projevu mimořádných sil? Jak by se mohly díti božské i ďábelské divy? Jak by mohl odsouzený, zbloudilý a svedený duch v jistých případech míti více moci než spravedlnost tak mohutná svou jednoduhostí a moudrostí, kdybychom nepředpokládali nástroje, jímž si všichni za určitých podmínek mohou posloužiti, jedni k nejvyššímu dobru, druzí pak k největšímu zlu?

Mágové faraonovi vykonávali nejdříve tytéž divy jako Mojžíš. Jejich prostředek byl tedy tentýž, úmysl však byl rozdílný. Byvše přemoženi prohlásili, že dle jejich mínění jsou již lidsko síly u konce a Mojžíš, že vlastní síly nadpřirozené. To stalo se v Egyptě, jež byl matkou magických zasvěcení, kde vše bylo okultní vědou a kněžskou, posvátnou naukou. Což bylo nesnadnější přivolati žáby než mouchy? Nikoliv, mágové věděli, že fluidální projekce směřující k fascinaci smyslů, nemůže se vymknouti jistým hranicím, které dle jejich názoru byly již Mojžíšem překročeny.

Když se v mozku nashromáždí astrální světlo a překypí, pak vznikají zvláštní fenomény. Oči se obracejí dovnitř, místo navenek, a nastává noc ve světě vnějším a fantastická jasnost ve světě snů. Pod víčky stažené oči sní. V odlesku zrcadlenin dochází duše ku svým vjemům a myšlenkám. Analogie mezi ideou a tvarem přitahuje k astrálnímu světlu utvořený reflex, neboť podstatou světla jest utváření, universální imaginace, jejíž stupeň přisvojení jest odvislý od velikosti naší paměti a sensibility. Zde jest pramen všech zjevů, vizí a jevů intuitivních, náležejících do říše šilenství a extase.

Přisvojení a přizpůsobení světla okem jest jeden z nejdůležitějších jevů pro studium vědecké. Jednoho dne snad poznáme, že vidění jest již mluvou, že uvědomění si světla jest již svítání věčného života v bytosti. Slovo boží, které stvořilo světlo, může býti prosloveno každou bytostí, která zná tvary a chce viděti. Náhra jest světlem jen pro ono oko, které je dovede vnímati; duše podvolující se pohledu na universální krásy, která řídí svoji vidoucí mohutnost s veškerou pozorností na zářící písmo nekonečné knihy, proslovuje ono vznešené tvůrčí slovo, jež pronesl Bůh na úsvitu prvního dne: BUDIŽ SVĚTLO!

Všechny oči však nevidí totéž a stvoření nemá pro všechny, kteří je pozorují stejných tvarů a barev. Náš mozek jest knihou potlačenou uvnitř i zevně a vzrušená pozornost postihne již písmo. Nepřetržitě děje se tak v opilství a vášni. Pak ovládne sen skutečnost, a rozum zhasíná nevyhlášeným spánkem. Stav halucinací má svoje stupně; každá vášň jest opojením každé nadšení jest relativním a všemožně odstupňovaným šilenstvím. Jedině zamilovaný vidí předmět své fascinace a opojení ve stavu nekonečné dokonalosti. Ubohý opilec rozkošmi! Zítřka změní se mu vůně vína ve špatnou vzpomínku a záminku k tisícovým sporům a hnusu.

Magie světla jest používati této síly tak, aniž by vykonavatele ovládla. Toto tajemství obsahují všechna mysteria magnetismu, jak můžeme nazvati veškerou praxi vysoké magie starých. Zasvěcenému jest magnetismus čarovnou holí zázraků; nevědomému, jež tvoří si z něho nástroj a hračku svých vášní, stane se strašnou ničící silou, jež v alegoriích starých rozdrtila odvážlivou Semelu v objetí Jupiterově.

Velikým dobrodiním magnetismu jest přesný důkaz opřený o nepopiratelná fakta, důkaz duchovnosti, jednotnosti a nesmrtelnosti duše. Jakmile jest jednou dosaženo duchovnosti, jednoty a nesmrtelnosti, Bůh zjevuje se všem inteligencím a všem srdcím. Pak vede víra v Boha a víra v harmonii stvoření k oné vznešené náboženské harmonii, jež může trvati jediné v podivuhodné a zákonné hierarchii katolické církve, jež ochraňuje a uchovává všechny tradice vědění a víry.

Podé jménem kabbala bylo zachováno izraelskými kněžími první podání jediného zjevení. Kabbalistická nauka, dogma vysoké magie jest uchována v Sefer Jecira, v Zoharu a Talmudu. Dle této nauky jest absolutno bytím, ve kterém jest obsaženo slovo jako projev rozumového bytí a života.

EHEJE AŠER EHEJE, Bytí jest bytí. To jest princip.

V tomto principu bytuje (to jest bylo, jest a bude bytovat) Slovo, to jest rozum, jenž mluví.

En arché én ho logos!

Slovo jest důvodem víry, a také v něm spočívá projev víry oživující vědu. Slovo jest pramenem logiky. Ježíš jest slovem vtěleným.

Soulad rozumu a věření, vědy a víry, autority a svobody jest nám dnes skutečně hádankou sfingy; zároveň se ztrátou řešení těchto problémů ztratil se i správný výklad vzájemných práv muže a ženy. To vše bylo nutné, neboť ve všech působnostech tkví veliký a vznešený problém analogie, a obtíže stejně jako vztahy jsou nezměnitelně tytéž.

Běží o budování rovnováhy, jejíž souhlas se hledá v záměně a v zmatení jejich článků v naději, že rozluštění bude takto nalezeno. Tak stává se paradoxním řešení gordického uzlu moderní filosofie a politiky. Skutečně obrovská absurdita spočívala by ve vyhledávání možnosti, dle které by víra mohla být rozumem, rozum vírou, svoboda autoritou, žena mužem a muž ženou. Zde jsou ve sporu všechny zmatené definice a pouze dokonalým oddělením termínů, z nichž skládá se rovnováha, jest možno dojítí výsledku. Proto jest nutné úplné a věčné oddělení obou původních složek tvůrčího syllogismu, aby bylo možno dojítí k harmonii analogií protikladu. Toto oddělení jest druhým velikým principem okultní filosofie, skryté pod jménem kabbaly a představované svatými hieroglyfy všech svatyň a ještě dnes tak málo známými obřady starého a nového zednářství.

Bible vypravuje, že Šalamoun dal postaviti před vchodem do chrámu dva bronzové sloupy nazvané Jakin a Boaz, což znamená sílu a slabost. Tyto dva sloupy představují muže a ženu, rozum a víru, moc a svobodu, Kaina a Abela, právo a povinnost; byly to sloupy symbolisující svět intelektuelní a mravní, byly to hieroglyfy mohutně znázorňující nutný protiklad k velikému zákonu stvoření. Každá síla potřebuje ku své podpoře protiklad, světlo stín, zřídlo dutinu, proud břehy, panství říše, vládce národ, dělník hmotu, výbojce předmět svých výbojů. Klad opírá se o zápor, síla může triumfovati jediné tehdy, je-li srovnána se slabostí, aristokracie se projevuje jediné svým povznesením nad masu. Otázka proměny a pokroku jest, aby se slabost stala silou, lid aristokracií; a tento vývoj bude potvrzovati základní pravdu, neboť slabost zůstane vždy slabou, osobní proměna jest věcí vedlejší. Lid zůstane lidem, masou neschopnou, aby si vládla sama, pročež musí býti ovládána. Pro nižší lidi jest každá emancipace osobní tísnivým spěchem, útekem, jenž se stal nesmyslným věčnou proměnou; lid-král či lid králů předpokládá zotročení světa a anarchii v jediném samostatném městě, jak tomu bylo v Římě v době jeho největší slávy. Národ panovníků byl by stejnou anarchií, jako třída učenců neb žáků, kteří by se pokládali za mistry; nikdo by nechtěl poslouchati a všichni by chtěli dogmatizovati a rozkazovati.

Totéž platí o radikální emancipaci ženy. Jestliže žena důkladně a dokonale opustí stav pasivní a přejde k aktivnímu, zřídá se svého pohlaví a stává se mužem a poněvadž taková přeměna jest fysicky nemožná, stává se dvojnásobným záparem kladu jako neplodný androgyn mimo obě pohlaví. Takové jsou nutné následky velikého kabbalistického dogmatu o oddělení protiv, aby analogií vztahů bylo dosaženo harmonie.

Znalost tohoto dogmatu a použití jeho konsekvence obecností vede k odkrytí nejvyšších tajemství přirozené antipatie a sympatie, k poznání vlády v politice i v manželství, k poznání okultního lékařství ve všech odvětvích, magnetismu, homeopathie neb mravního ovlivnění. Mimo to vede tento zákon rovnováhy dle analogie k poznání universálně působící síly, onoho tajemství alchymistů a středověkých magiků. Vysvětlili jsme tuto sílu jakožto světlo života, jež magnetisuje všechny bytosti a jehož elektricitá jest pouze náhodnou a přechodnou poruchou. Na znalosti a užití této síly spočívá celá kabbala praktická, kterou se nyní budeme musiti zabývati k uspokojení zvědavých, kteří v skrytých vědách hledají více vzrušení, než moudré poučky. Náboženství kabbalistů jest zároveň hypotézou i jistotou, poněvadž postupuje analogicky tím, že za základ neznámého používá známého. Náboženství jest jim požadavkem lidskosti, evidentní a mohutnou skutečností, ve které leží božské, věčné a universální zjevení jen pro ni samu. Nic, co bytuje, nepopírají; ale vše má pro ně nějaký důvod. Jejich víra má za svůj základ nejvyšší rozum, což jí dodává věčné a neochvějitelné platnosti, poněvadž přesně

oddělují hranici vědění a věření. Prostonárodní formy dogmatu, jež se mění a mnohdy si i odporují, kabbalisty neznepokojují, nacházejí smysl i v nejpodivnějších tvarech mysterií. Jeho modlitba může se spojit s modlitbami všech lidí, aby je řídila nádherou rozumu a vědění a vedla k pravověrnosti. Mluvte mu o Marii; pokloní se před zosobněním všeho božského ve snu nevinnosti a všeho úctyhodného ve svaté prostotě srdcí všech matek. Neodepře oltáři Matky boží květy, kaplím bílé stuhy, naivním legendám své sny! Nebude se posmívati Bohu plačícímu v jesličkách, ani krvavé oběti kalvárské. V hloubi svého srdce bude opakovati s mudrci izraelskými i islámskými: »Jest pouze jeden bůh a tím jest Bůh«, což pro zasvěcence do věd pravdy znamená: »Jest pouze jedno bytí a to jest bytí!« Veškerá politika a dojemnost vyznání víry, lesk kultu, nádhera božských stvoření, milost modlitby, magie nebeských nadějí, zda není to vše paprskem mravního bytí v celém svém mládí a kráse? Jediné, co může opravdového zasvěcence zdržeti od veřejných modliteb a chrámů, jediné, co může vzbuditi proti nějakému tvaru náboženství jeho odpor a hnus, jest zřejmá nevěra kněží neb lidu, nedostatek důstojnosti při náboženských obřadech, krátce znesvěcení posvátných věcí.

Při společném vzývání duší a milujících srdcí jest skutečně Bůh přítomen, hrozně a zřejmě jest však nepřítomen při modlitbách konaných bez ohně a světla, bez ducha a lásky.

Sv. Pavel sám zjevuje ideu Boha moudré kabbaly:

»Abychom došli k Bohu nutno věriti, že jest a že odmění ty, kteří ho hledají«.

Tak nic není spojeno s ideou bytí než pojem dobra a spravedlnosti; neboť jediné tato idea jest absolutní. Stejným rouháním by bylo popírati Boha, jako definovati jeho podstatu. Každá lidská definice Boha jest prostředek náboženského empirismu, z něhož později pověra může přetvořiti d'ábla. Kabbalistické symboly představují Boha vždy dvojitým obrazem, jedním vzpřímeným a druhým obráceným, jedním bílým a druhým černým. Tak chtěli moudří představití inteligentní a obecné pojetí stejné myšlenky, Boha světla a stínu. Špatně pochopený symbol musí vytvořiti původ perského Ahrimana, tohoto černého a božského předka všech démonů; představa krále pekel jest ve skutečnosti špatným pochopením Boha.

Světlo nevrhající stín bylo by pro naše oči neviditelné a bylo by oslepením shodným s nejhlubší temnotou. Použijeme-li této hlubokomyslné a promyšlené pravdy v analogickém soudu nalezneme rozřešení nejhroznějšího problému, jakým jest původ zla. Avšak zevrubná znalost tohoto rozluštění a všech jeho důsledků není pro masy, které nemohou tak bez námahy vniknouti do všech tajemství universální harmonie. Když zasvěcenec do eleusinských mysterií vítězně obstál ve všech zkouškách, když viděl a dotekl se svatých věcí a když byl uznán za dosti silného, aby zvěděl poslední a nejstrašnější ze všech tajemství, přiblížil se k němu zahalený kněz a kráčeje mimo zašeptal mu do ucha záhadná slova: *»Osiris jest černým bohem«.*

Tak zatemnil se náhle Osiris, jehož orakulem jest Tyfon, toto božské, náboženské slunce Egypta, sám ve stínu oné veliké, nepochopitelné Isidy, která jest, byla a bude vším, a jejíž věčný závoj však ještě nikým nebyl odhalen.

Kabbalistům jest světlo aktivním principem a analogické pasivnímu principu, principu temnoty. Proto jim slunce a měsíc byly symboly obou pohlaví a tvůrčích sil; proto připisují ženě nejdříve pokušení a hřích a pak vykoupění v bolesti mateřství, obdobně světlu, jež se rodí z klínu temnoty. Prázdnota ssaje plnost. Propast chudoby a bídy, domnělé zlo a nicota dočasných vzpour tvorstva věčně přitahuje oceán bytí, bohatství, milosrdenství a lásky. To znamená také symbol Kristův, jenž sestoupil do pekel, když vyčerpal na kříži veškerou nezměrnost nejpodivuhodnějšího odpuštění.

Zákonem analogie v harmonii protikladů vysvětlovali kabbalisté také i tajemství pohlavní lásky. Proč jest tato vášeň trvalejší mezi dvěma nerovnými přirozenostmi a protichůdnými charaktery? Proč se v lásce vždy vyskytuje obětující a oběť? Proč nejtvrdošijnější vášně jsou ty, jichž jest nemožno uspokojiti? Tímto zákonem mohli také řídit i onu otázku po přednosti mezi pohlavími, kterou dnes jediné Saint-Simonismus mohl vážně postaviti. Nalezli, že přirozená síla ženina jest klid a schopnost odporu a její nejnezadatelnější právo, že jest cudnost: proto nemá činiti a toužiti po ničem, co se jakkoliv týká údělu muže. I o to se příroda postarala, když jí dala něžný hlas, který zní směšně vřískavě ve velkých shromážděních. Žena v touze po funkcích druhého pohlaví ztrácí přednosti svého. Stupeň jejího možného panství nad mužem neznáme, ale muži a co jest pro ni ještě strašnějšího i děti, ji již více nebudou milovati.

Kabbalistický zákon manželství řeší analogii nejzajímavější a nejnesnadnější problém moderní

filosofie: konečný a trvalý soulad mezi rozumem a vírou, autoritou a svobodou badání, věděním a věřením. Je-li věda sluncem, pak víra jest měsícem: jest odleskem vědy v noci. Víra jest zdokonalení rozumu, prozařujíc temnoty, které rozum zanechal za sebou nebo před sebou; prýští z rozumu, nikdy však nesmí býti jím zaměňována neb kladena místo něho. Zásahy vědy do víry a víry do vědy jsou zatmění slunce neb měsíce; objeví-li se pak ohniště i zrcadlo světla stává se obapolně neužitečné.

Věda hyne systémy, jež patří do věci víry a víra hyne rozumářstvím. K ochraně stavby musí býti oba sloupy chrámové odděleny a souběžně vztyčeny. Chce-li je kdo násilím k sobě přiblížiti, strhne je jako Samson, a budova se sřítí nad hlavou šíleně odvážného slepce neb revolucionáře, zasvěcujíc smrti osobní či národní touhu po pomstě.

Ve všech dobách byly boje světské a duchovní moci rodinnými spory. Na světskou moc žárliví papežství bylo matkou rodiny, která svou ctižádostivou žárlivostí na svého manžela ztratila také důvěru svých dětí. Když světská moc omezuje kněžskou moc podobá se onomu směšnému muži, jenž tvrdí, že rozumí péči o domácnost a kolébku lépe než matka. Tak jsou ku příkladu Angličané z mravního a náboženského hlediska dětmi; které do plének zavinovali muži, což velmi dobře prozrazuje jejich záumčivost a nudu. Je-li dogma pohádkou chův, pak jest pro děti zcela pravdivou, je-li duchaplnou a etickou. Zásah otce byl by na tomto místě velmi bláhový. Pouze matkám náleží právo vypravovati báje a zpívati písně. Mateřství je typem kněžské oběti, ve které spočívá mateřský úřad církve a pro toto její mateřství vzdávají se katoličtí kněží svého mužství a odřikají si i každé právo býti otcem.

Nikdy by se nemělo zapomenouti, že papežství jest buď universální matkou, aneb ničím. Papežka Johanna, která jest protestantům skandální postavou, jest snad pouze duchaplnou alegorií. Nakládali-li papežové špatně s císaři a králi, pak papežská Johanna k postrachu křesťanského světa, chtěla svého chotě zabít. Proto jest schisma a kacírství v základě pouze manželským sporem. Katolicismus a protestantismus vzájemně se pomlouvají, litují a sebe se straní; od sebe odloučeny nudí se, jako rozloučení manželé.

Tak jedině kabbalou možno, vše vysvětliti a vše usmířiti. Oplodňuje se ožívuje všechny ostatní nauky, neničí ničeho, zapřičiňuje však vše, co bytuje. Proto všechny síly světa slouží této vznešené vědě. Pravý kabbalista může bez lichocení a lži rozhodovati o věděni moudrých a nadšení věřících. Jest katoličtější než hrabě de Maistre, protestantnější než Luther, židovštější než veliký rabbi, proročtější než Mohammed. Zdaž nestojí nade všemi systémy a vášněmi, jež zastíňují pravdu, zdaž nemůže sebrati dle své vůle všechny rozptýlené paprsky universální víry jako zlomky roztržitého zrcadla, jimiž bylo povrženo, jež však se u lidí zachovaly jako sobě si odporující a různá náboženská vyznání? Existuje pouze jediné bytí, jediná pravda, jediný zákon a jediná víra, tak jako jest jedno lidstvo na tomto světě: EHEJE AŠER EHEJE.

Na tak intelektuelní a morální výši porozumíme a pocítíme hluboký mír lidského ducha a srdce. Odtud pochází pozdrav mistra vysokého zednářství, to jest společenstva zasvěceného do kabbaly: *»Hluboký mír, moji bratři!«*

Podstata antikristovství jest odloučení a kacírství jest roztrhání těla Kristova, dle slov sv. Jana: *»Omnis spiritus qui solvit Christum hic Antichristus est«*.

Náboženství jest láska k bližnímu; tato však neexistuje tam, kde vládne anarchie.

Také magie má své kacíře a sektáře, černokněžníky a čaroděje. V zákonitosti vědy budeme sledovati usurpátorství nevědomosti, šílenství a podvodu, což bude práce neobyčejně užitečná a zcela nová.

Doposavad nahlíželo se na dějiny magie pouze jako na anály předsudku, kroniku více méně přesných jevů; nikdo již nevěřil na vědeckost magie. Vážný dějepis této vědy musí stanoviti stupně jejího vývoje a pokroku. Volíme cestu vedoucí přímo do středu svatyně, místo podél rozvalin, a nalezneme svatyni skrytou pod popelem čtyř civilizací zachovanou podivuhodněji, než mumie měst Herculanu a Pompejí, která nedávno vyšla na světlo z popele Vesuvu v celé své mrtvé kráse a majestátu opuštěnosti.

Ve svém nejnádhernejším díle ukázal Bossuet vždy úzké spojení náboženství a církve. Co by však řekl, kdyby znal tuto vědu narozenou takřka se světem, která tvoří jediné a universální náboženství z prapůvodních dogmat a toto spojuje s poučkami nevyvratitelné matematiky a rozumu.

Magie dogmatická jest klíčem ke všem tajemstvím, netušeným dosud filosofii dějin; a pouze praktická magie otevírá vždy ohraničené a přece jen vždy ku předu krácející lidské vůli tajuplný chrám

přírody.

Jest nám cizí rouhavé odhodlání, abychom magií vysvětlovali tajemství náboženství, ukážeme však, jak věda musí tato tajemství přijímat a hodnotit. Netvrdíme, že se rozum musí před vírou pokorně sklonit, neboť rozum má být hrd na to, že může věřit, neboť víra svým spojením s nekonečnem zachraňuje ho před hrůzami nicoty na prahu propasti.

Pravověrnost v náboženství spočívá v úctě k hierarchii, k jediné to ochránkyni jednoty. Magie jest v podstatě naukou o hierarchii. Téměř přírodním zákonem prokazuje neodlučitelnost harmonie od moci a autority.

Pro mnohé jest magie přitažlivá, poněvadž v ní spatřují neobyčejný prostředek k uspokojení svých vášní. Lakomci praví: *»Neexistuje tajemství Hermova o proměně kovů, jinak bych si je koupil a stal se bohatým«*.

Ubozí hlupáci, kteří se domnívají, že takové tajemství jest na prodej! Potřebuje vašeho zlata ten, jenž dovede zlato vyrobiti? — Nevěřící odpovídá: *»To jest pravda! Avšak nebyl bys bohatší než my, Elifase Lévi, kdybys je znal?«*

Ach, a kdo vám praví, že jsem chud? Prosil jsem vás o něco? Který vládce světa se může pochlubit, že mi odkoupil tajemství vědy? Kterému milionáři projevil jsem někdy přání, abychom vyměnili si svůj majetek? Ten kdo se dívá v hlubinách, ten touží po bohatstvích světa jako po vrcholném štěstí, ale ten kdo stanul vysoko, ten jím pohrdá a neprojeví nejmenší přání zmocnit se ho znovu, když je odhodil jako železná pouta.

Mladý muž zvolá: *»Kdyby byla tajemství magie pravdivá, chtěl bych je znáti, abych okusil lásky všech žen!«*

Všech? A více již nic? Ubožáku, nastane den, kdy ti láska jedné ženy bude příliš! Smyslná láska jest orgie ve dvou, při které hnus následuje brzy po opojení, při čemž se opouštějí libující si ve sprostotách.

Starý blázen: *»Chtěl bych býti čarodějem, abych zmátl svět!«*

Statečný muž, kdybys byl čarodějem, nebyl bys více hlupákem — neboť kdybys byl ničemou, nebylo by pro tebe již polehčujících okolností, ani před tribunálem tvého vlastního svědomí.

Epikurejec: *»Dejte mi magické síly ku věčnému požitku, abych ukončil utrpení...«*

Na toto odpovídá sama věda: *»Již náboženství ti pravilo: blahoslavení, kteří zde trpí, a proto ztratilo tvoji důvěru.«*

A dále:

»Blažení, kteří zde pláčí, a proto jsi se mu posmíval.«

Poslyš nyní, co praví věda a zkušenost:

Utrpení zkouší a působí vznešené city; požitek oslabuje a působí osudné pudy.

Utrpení posiluje proti rozkoším, požitek oslabuje proti bolesti.

Požitek rozptyluje.

Bolest soustřeďuje.

Kdo trpí, soustřeďuje.

Kdo užívá, vydává.

Rozkoš je úskalí člověka.

Bolest ženy jest triumf matky.

Radost oplodňuje, bolest však přijímá a rodí.

Běda tomu, kdo neumí a nechce trpět; bude rozdrčen bolestí.

Kdo nechce jíti, bude přírodou nemilosrdně vlečen.

Jsmo vhozeni do života jako do moře; musíme buď plavati nebo zahynouti.

To jsou zákony přírody, jimž učí vysoká magie. Viz nyní, můžeš-li se státi čarodějem, abys nikdy netrpěl a vždy se radoval!

Zklamaně budou se nyní světší lidé tázati, k čemu tedy vlastně magie jest.

Co by však řekl Balaam své oslici, kdyby se ho tázala, k čemu jest užitečná inteligence.

Co by odpověděl Herakles trpaslíku, kdyby se ho tázal, k čemu jest síla?

Nesrovnáme lidi světa s trpaslíky, ani s oslicí Balaamovou; to by byl poklések proti zdvořilosti a dobrým mravům. Odpovídáme těmto skvělým a rozkošným lidem, že jim magie nemůže býti v ničem užitečná a proto, aby se jí vůbec vážně nezabývali.

Naše dílo určujeme těm, kteří pracují a myslí, jimž zde podáváme vysvětlení temných míst »*Dogmatu a rituálu vysoké magie.*«^{*)}

Následovali jsme příklad velikého mistra a rozdělili jsme naše knihy dle rozumového pořadí svatých čísel. Dělíme naše Dějiny magie v sedm knih a každá kniha obsahuje sedm kapitol.

První kniha jest věnována původu magie, jest genesí vědy. Jako klíč dali jsme ji písmeno alef, které vyjadřuje kabbalisticky základní a původní jednotu. Druhá kniha bude obsahovati historické a sociální utváření magického slova ve starověku. Tento obsah vyjadřuje písmeno be-th, symbol dvojice, projev slova uskutečňujícího se, zvláštní známka to gnose a okultismu.

Třetí kniha bude výkladem realizace starověké vědy v křesťanské společnosti. Uvidíme, jak samou vědou slovo se uskutečnilo. Číslo tři vyjadřuje stvoření, uskutečnění. Kniha nese písmo ghimel, hieroglyf zrození.

Ve čtvrté knize budeme stopovati civilizační sílu magie u barbarů a přirozené výsledky této vědy u národů ještě dětinských, mysteria druidů, legendy bardů, divy galských kněží, seznáme jak vše se vztahuje k utvoření moderních společenství a připravuje křesťanství nádherné a trvalé vítězství. Písmeno da-leth, representující v hebrejské abecedě číslo 4, vyjadřující přírodu a sílu, jest v abecedě kabbalistické symbolisováno císařem sedícím na trůnu.

Pátá kniha bude věnována kněžské éře středověku. Budeme zde sledovati kacířství a boje vědy, tvoření tajných společností, jejich neznámá díla, tajemné rity čarodějných knih, mysteria božské komedie, rozštěpení svatyně, jež později skončí slavným sjednocením. Číslo 5 jest kvintesence náboženství a kněžství. Jeho znak jest písmeno he, symbolisované v magické abecedě postavou velekněze.

Šestá kniha ukáže nám magii vpletenou do díla revoluce. Číslo šest jest číslem nepřátelství a boje, připravujícím universální syntézu. Jeho písmeno jest vau, znak tvůrčího lingamu, srpů, který žne.

Sedmá kniha bude syntézou a bude obsahovati výklad moderních prací a nových objevů, nové teorie světla a magnetismu, zjevení velikého tajemství Růžových křížáků, vysvětlení tajemné abecedy, konečnou vědu slova a magického díla a zhodnocení všech mystických prací současníků. Tato kniha bude ukončením a korunou díla, tak jako sedmice jest korunou čísel, neboť spojuje trojúhelník myšlenky s čtvercem tvaru. Sedmici odpovídající písmeno jest zain a jeho kabbalistický hieroglyf jest vítěz stojící na voze taženém dvěma sfingami.

Naprostu jest nám vzdálena pošetilá marnivost sama sebe představovati jako kabbalistického vítěze. Jedině věda musí zvítěziti a ten, koho chceme inteligentnímu světu ukázati jako vítěze stojícího na voze krychlovém, taženém dvěma sfingami, jest slovo světla, božského uskutečnovatele Mojžíšovy kabbaly, lidské slunce Evangelíí, jest to bohočlověk, jenž projevil se již jako Vykupitel a jenž brzy se zjeví jako Mesiáš, to jest jako konečný a absolutní král časného řádu. Tato myšlenka posiluje naši odvahu a naději. Nyní podřizujeme všechny svoje práce, všechny své myšlenky a objevy neomylnému úsudku hierarchie. Vše, co náleží do oboru vědy, jest pro lidi přijatelné pomocí vědy; vše co náleží do oboru náboženství náleží církvi samé, a to Církvi jediné hierarchické, katolické, apoštolské a římské, jež uchovává jednotu od Ježíše Krista až po naše dny.

Učencům naše objevy, kněžím pak naše touhy a víru! Běda dítěti, jež se domýšlí býti moudřejším než jeho otec, běda člověku, jenž neuznává pána, snílku, jenž myslí a prosí jen za sebe! Život je universální obecenství a v tomto obecenství se dochází k nesmrtelnosti. Ten, kdo se odlučuje, zasvěcuje se smrti a věčné odloučení by bylo věčnou smrtí!

Éliphas Lévi.

^{*)} Éliphas Lévi: *Dogme et Rituel de la haute magie*, 1856. 2. sv., in-8, s 23 obr. — Česky přeložili: Dr. Boh. Janoušek a Emanuel Hauner. Vyd. Griese. 2. vyd. 1919. 3. vyd. vyjde ve Spektru. (Nově vydáno v překladu D. Ž. Bora v nakladatelství Trigon, Praha 1996. — pozn. zariatnatmik)

KNIHA PRVNÍ

VZNIK MAGIE

ALEF

Kapitola 1.

Původ vybájený.

Vybájený původ. — Kniha pokání Adamova. — Kniha Henochova. — Legenda o padlých andělech. — Methodiova apokalypsa. — Vznik podle Indů. — Magické dědictví Abrahamovo podle Talmudu. — Sefer Jecira a Zohar.

»Byli andělé«, praví podvržená kniha Henochova, »kteří se dali svrhnouti s nebe, aby milovali pozemšťanky«.

»Neboť tehdy, když lidští synové se mnohonásobně rozmnožili, plodili velmi krásné dcery.«

»A když je spatřili andělé, synové nebes, zahořeli k nim láskou a říkalo se mezi nimi: Pojdme, zvolme si manželky z pokolení lidského a plodme děti!«

»Jejich pán Samyasa jim pravil: Možná, že nebudete míti odvahy splniti toto rozhodnutí a pouze já budu odpovědný za váš pád!«

»Ale oni odpověděli: Přisaháme, že nebudeme pykati a všichni uskutečnime náš záměr.«

»Bylo jich dvěstě, kteří sestoupili na pohoří Armonské.«

»A od té doby toto pohoří sluje Armonské, což značí pohoří Přísahy.«

»Zde jsou jména vůdců sestoupivších andělů: Samyasa, který byl první ze všech, Urakaarabmel, Azibel, Tamiel, Ramuel, Danel, Azkéel, Sarakuyal, Azael, Armers, Batraal, Anan, Zaveb, Samsaveel, Ertrael, Turel, Jomiael, Arazial.«

»Pojali manželky, se kterými se smísili vyučující je magii, čarám a rozdělení kořenů a stromů.«

»Amazarak vyučoval všem tajemstvím kouzelníků, Barkaial byl mistrem těch, kteří pozorovali hvězdy, Akribeel prozrazoval znamení a Azaradel pohyb Luny.«

Toto líčení kabalistické knihy Henochovy jest líčením téhož zhanobení tajemství vědy, které jinak zobrazeno, vidíme v historii Adamova hříchu.

Andělé, synové boží, o nichž mluví Henoch, byli zasvěcenci magie, a po svém pádu jí vyučili prostý lid prostřednictvím prostořekých řečí. Jejich úskalím byla rozkoš. Zamilovali se do žen a dali se ošiditi o tajemství královské hodnosti a kněžství.

Primitivní civilisace se zřítily, obři, to jest představitelé hrubé síly a bezuzdné žádostivosti, zápasili o svět, který jim nemohl jinak uniknouti, než ponořiv se ve vlny potopy, ve kterých zmizely všechny stopy minulosti.

Tato potopa představovala všeobecný zmatek, do kterého nezbytně padá lidství, poněvadž znásilnilo a zneuznalo harmonii přírody.

Hřích Samyasův a Adamův jsou si podobny. Oba jsou strženi slabostí srdce, oba profanují strom vědy a jsou daleko zapuzeni od stromu života.

Nehovořme o domněnkách nebo spíše o prostoduchosti těch, kteří chtějí vše bráti do písmene a kteří myslí, že věda a život mohly být dříve shrnovány ve tvar stromu, ale připusťme hlubší smysl posvátných symbolů.

Strom vědění vsutku usmrcuje, požijeme-li jeho plodů. Plody jsou ozdobou světa, tato zlatá jablka jsou ozdobou země.

V knihovně Arsenalu jest velmi vzácný rukopis, který se nazývá: KNIHA POKÁNÍ ADAMOVA. Kabalistická tradice jest v ní podána formou legendy a, praví toto:

»Adam měl dva syny, Kaina, který představuje hrubou sílu a Abela, který představuje oduševnělou jemnost. Nemohli se shodnouti a chátřali jeden druhým. Také jejich dědictví dostal třetí syn, nazvaný Seth.«

Dobře zde vidíme spor dvou protivných sil, obracející se v prospěch mocnosti syntetické a kombinované.

»Tu Seth, který byl spravedlivý, směl dojít až ke vstupu do pozemského ráje, aniž ho cherub odehnal ohnivým mečem.«

To znamená, že Seth představuje primitivní zasvěcení.

»Seth tehdy viděl, že strom vědy a strom života se spojily a tvoří jediný celek.«

Znamená to soulad vědy a náboženství ve vysoké kabale.

»A anděl mu dal zrna, která obsahovala všechnu životní sílu tohoto stromu.«

To jest kabalistický trojúhelník.

»Když Adam zemřel, Seth, následuje andělových pokynů, vložil tři zrna do úst bezduchého otce jako zástavu života věčného.«

»Haluze, které vyklíčily z těchto tří zrn, vytvořili ohnivý keř, uprostřed něhož Bůh odhalil Mojžíšovi své nesmrtelné jméno:

»Já jsem, který jsem, byl a budu na věky.«

»Mojžíš utrhl trojitou větev svatého keře. Byla to jeho zázračná hůl.«

»Tato hůl, ačkoliv byla oddělena od kořene, nepřestala žít a kvésti a takto byla zachována v arše.«

»Král David znovu zasadil tuto živoucí větev na Sioně a později Šalamoun použil dřeva tohoto stromu o trojnásobném pni ke zhotovení dvou sloupů, Jakin a Boaz, které byly u chrámového vchodu. Obložil je bronzem a třetí díl mystického dřeva umístil v průčelí hlavní brány.«

Byl to talisman, který zabraňoval všem nečistým vstup do chrámu.

»Ale podplacení Levité vyvrátili během noci tuto hráz svého bezpráví a vrhli ji do rybníka zatím živše ji kameny.«

»Od tohoto okamžiku anděl boží rozbouřil vody rybníka a udělil jim zázračnou sílu, aby uvaroval lidstvo od hledání stromu Šalamounova.«

»Za času Ježíše Krista byl rybník čištěn a Židé naředše toto břevno, podle jejich mínění neúčinné odnesli je za město a hodili napříč přes bystřinu Cedron.«

»Po tomto mostě přecházel Ježíš po svém zatčení na hoře Olivetské, z výše tohoto prkna jej jeho katané svrhli, aby jim smýkali v bystřině a spěchajíce připravit popravní nástroj, který byl břevnem ze tří částí, složeným ze tří rozličných dřev a z něho zrobili kříž.«

Tato alegorie obsahuje všechny vysoké tradice kabaly a tajemství, tak úplně pomíjená za našich dnů křesťanstvím svatého Jana.

Tudíž Seth, Mojžíš, David, Šalamoun a Ježíš dostali z téhož kabalistického stromu žezla králů a hole veleknězů. Nyní můžeme pochopiti, proč Spasitel byl v kolébce veleben mágy.

Vraťme se ku knize Henochově. Poněvadž tato může mít mnohem větší dogmatickou vážnost než opomíjený rukopis. Kniha Henochova jest vsuktu citována apoštolem Judou v Novém Zákoně.

Tradice připisuje Henochovi výmysl dopisu. Jemu, kterého zaznamenané tradice vynášejí v Sefer Jecira, této základní knize kabaly, kterou podle rabínů prý napsal patriarcha Abraham, dědic tajemství Henochových a otec zasvěcení v Izraeli.

Henoch se tedy zdá býti stejnou osobností jako egyptský Hermes a proslulá kniha Toth, psaná v hieroglyfech a číslech by byla touto okultní biblí plnou tajemství, která předchází knize Mojžíšově, na jejíž posvěcení dělá často ve svých dílech Vilém Postel narážky, označuje ji jménem Genese Henochova. Bible praví, že Henoch vůbec nezemřel, ale že ho Bůh přenášel z jednoho života do druhého. Při konci světa se má vrátiti, aby odporoval Antikristu. Bude jedním z posledních mučedníků, neboli svědků pravdy, o kterých se zmiňuje Apokalypsa svatého Jana.

Co se praví o Henochovi, totéž se říká o všech velkých zasvěcencích kabaly. Svatý Jan sám nemusil zemřít, říkali první křesťané a dlouho se věřilo, že dýchá ve svém hrobě, poněvadž dokonalé poznání života je ochranou před smrtí a pud národů ji těmto objasní.

Od Henocha se nám dochovaly dvě knihy. Jedna hieroglyfická, druhá alegorická. První obsahuje hieratické klíče Zasvěcení, druhá popisuje velké zhanobení, které způsobilo zničení světa a zmatek po vládě obrů.

Svatý Methodius, biskup z prvních století křesťanství, jehož díla se nacházejí v knihovně církevních otců, nám zanechal prorockou Apokalypsu, ve které se dějiny světa odehrávají v řadě visí.

Tato kniha není v souboru spisů svatého Methodia, ale byla zachována gnostiky a opět ji nalézáme vytištěnu v »Liber mirabilis« pod změněným jménem Bermechobus, které neznalí knihtiskaři změnili za zkratku pro beatus Methodius — bea-Methodius.

Tato kniha se ve většině bodů shoduje s alegorickým pojednáním o pokání Adamově. Dovídáme se zde, že Seth se obrátil se svou rodinou na východ k pohoří sousedícímu s pozemským rájem. Tam byla vlast zasvěcenců, zatím co potomstvo Kainovo vynalezlo nepravou, lživou magii v Indii, kraji bratrovraždy a dalo čáry do služeb beztrestnosti.

Svatý Methodius tak předpověděl spory a následující vládu Ismaelitů, vítězů nad Římany, Francouzů, vítězů nad Ismaelity, potom vládu velkého národa severu, jehož pád, předcházela osobní vláda Antichristova. Utvořilo se tehdy všeobecné království, které bylo znovu dobytto francouzským princem a spravedlnost potom panovala dlouhou řadu let.

Nebudeme se zde zabývatí věštbami.

Důležité jest pro nás rozlišení dobré a špatné magie, svatyně synů Sethových a hanobení věd potomstvem Kainovým.

Vysoká věda jest vlastně vyhrazena lidem, kteří jsou pány svých vášní a cudná příroda nedává klíč od své svatební jizby cizoložníkům.

Jsou dvě třídy lidí: lidé svobodní a otroci. Člověk se rodí otrokem z nezbytnosti, ale může se inteligencí osvobodit. Mezi těmi, kteří jsou zproštěni otroctví a těmi, kteří ještě nejsou, není možná rovnost. Nemohou totiž rozumně vládnouti a býti poslušni instinktu. Dáte-li slepému slepé, aby je vedl, padnou všichni do propasti. Nezapomínejme, že svoboda není povolení k vášním, nepodléhajícím zákonům. Takové povolení bylo by nejnestvůrnější z tyraní. Svoboda jest dobrovolná poslušnost zákona. Jest to právo konati své povinnosti a pouze lidé rozumní a spravedliví jsou svobodni. Musí tedy svobodní lidé vládnouti otrokům a otroci jsou pobádáni k osvobození se. Ne však z vlády lidí svobodných, ale z otroctví krutých vášní, které je odsuzují k tomu, že nemohou žítí bez pána.

Připustíte nyní s námi pravdivost vysokých věd? Předpokládáte dále, že existuje okamžik a opravdová síla, které se můžeme zmocnit a která podřizuje vůli člověka zákraky přírody?

Řekněte nyní, můžeme-li hrabivým hrubcům svěřiti tajemství sympatie a bohatství, pletichářům umění očarovati a těm, kteří sami sebe nedovedou ovládnouti, vládnouti vůlí?...

Děsíme se pomyšlením na nepořádek, který může vzniknouti takovým hanebným prozrazením. Bude třeba živelní pohromy, aby byly smyty hříchy světa, bude-li se vše brodit v bahně a krvi. Nuže, zde máme to, co nám odhalují alegorické dějiny v pádu andělů v knize Henochově, zde vidíme hřích Adamův a jeho osudné následky. Hle, potopa a její bouře; potom, mnohem později zlořečení Chamovo.

Odhalení okultismu je zobrazeno nestoudnosti syna, který ukazuje otcovu nahotu. Opojení Noemovo je naučením kněžím všech věků. Běda těm, kteří vystavují očím bláznů božská tajemství! Zavřete pevně svatyni všichni, kteří nechcete vydati svého spícího otce posměchu napodobitelů Chamových! Taková jest podle zákonů lidské hierarchie tradice dětí Sethových. Nebyly však takové nauky rodu Kainova. Stoupenci učení Kainova vynalezli v Indii genesi, která posvěcovala útisk nejsilnějších a stále udržovala nevědomost slabých. Zasvěcení stalo se výminečnou výsadou nejvyšších kast a plémě lidské bylo odsouzeno k věčnému otroctví, pod záminkou nízkého původu. Říkalo se, že povstalo z nohou a kolenou Brahmových.

Příroda neplodí ani otroků ani králů, všichni lidé se rodí proto, aby pracovali. Ten, kdo tvrdí, že člověk je dokonalý, narodiv se, a že společnost jej snižuje a kazí, byl by nejdivočejších z anarchistů, ovšem nebyl-li by nejpoetičtější z šilenců. Jean Jacques Rousseau ale byl sentimentálním a snílkem; jeho podstata misanthropie rozvinuta fanatickými přívrženci přinesla ovoce záští a rozkladu. Svědomitými prováděcí utopii jemného filosofa z Ženevy byli Robespierre a Marat.

Společnost není abstraktní bytostí, zvláště odpovědnou za zvrácenost lidí. Jest porušena jejich neřestmi a vyniká jejich ctnostmi. Sama o sobě jest však svatá, jako náboženství, které jest nerozdělitelně jednotné. Není-li vskutku náboženství souhrnem nejvyšších snad a nejušlechtlejších úsilí?

Lži kast, privilegovaných přírodou, tedy odpovídá rouhání nesociální rovnosti. Křesťanství samo rozhodlo otázku, když dalo nadvládu obětavosti a prohlásilo největším toho, kdo by zasvětil svou pýchu společnosti a své choutky zákonu. Židé, opatrovníci tradice Setbovy, nezachovali tuto v celé její čistotě a dali se uchvátiti nespravedlivou ctižádostí potomstva Kainova. Pokládali se za výjimečně

vznešenou rasu a mysleli, že jim Bůh dal pravdu spíše jako dědictví, než jako věc náležející celému lidstvu. Vskutku nalézáme v talmudistech vedle vznešených tradic, jež obsahuje Sefer Jecira a Zohar zjevení dosti podivná. Na příklad, že se nebáli přičítati patriarchovi Abrahamovi modloslužbu národů, když řekli, že Abraham dal Israelitům své dědictví, to jest znalost pravých jmen božích. Jedním slovem: Kabala by byla zákonem a dědičnou vlastností Isákovou, ale patriarcha — říkají — podaroval své děti a souložnice. Těmito dary rozuměli zastřená dogmata a temná jména, která se záhy zhmotnila a přetvořila v modly. Mylná náboženství a jejich nesmyslné obřady, orientálské pověry a jejich hnusné oběti, jaký to dar otce zneuznané rodině! Nebylo dosti na zahnání Hagary a jejích synů na poušť? Bylo třeba jim dáti s jediným chlebem a džbánem vody břemeno lži, aby ztratili naději a jejich vyhnanství bylo otráveno? Sláva křesťanství spočívá v povolání všech lidí k pravdě bez rozlišování národů a kast, nicméně však ne bez rozlišování inteligence a ctnosti.

»Neházejte perly prasatům«, řekl velký božský zakladatel křesťanství, ze strachu, »aby je nepošlapala a obrátivše se proti vám, neroztrhala vás«.

Apokalypsa Svatého Jana, která obsahuje všechna kabalistická tajemství učení Ježíše Krista, není knihou méně ceněnou než Zohar. Jest psána hieroglyficky, čísla a obrazy. Apoštol se často dovolává inteligence zasvěcenců.

»Že ten, který ví, porozumí, že ten, který porozumí, uvažuje«, říká často uživ alegorie nebo vyjádřiv se číslem. Svatý Jan opatrovník všech tajemství Stvořitelových a oblíbený apoštol nepíše proto, aby byl pochopen mnohými.

Sefer Jecira, Zohar a Apokalypsa jsou vrcholnými díly okultismu. Obsahují více smyslu než slov. Výraz je v nich představován jako poesie, a skutečnost jako čísla. Apokalypsa shrnuje, doplňuje a převyšuje celou znalost Abrahamovu a Šalamounovu, jak budeme dokazovati, vysvětlující klíče vysoké kabaly.

Počátek knihy Zohar udivuje hloubkou prostředků a jednoduchostí obrazů. Čteme zde:

»Pochopení okultismu je věděním rovnováhy.«

»Síly projevující se nevyrovnány, hynou v prázdnotě.«

»Tak zahynuli králové bývalého světa, vládcové obrů a nikdo více nenašel, jejich místa.«

»Byl to spor nevyrovnaných sil, že zpusťšená země, byla holá a beztvárná, když Dech boží vstoupil na nebesa a snížil spoustu vod.«

»Všechny tužby přírody dospěly tehdy k jednotě formy, k živoucí synthesi vyrovnaných mocností a čelo Boha, korunované světlem, vzešlo nad širé moře a odrazilo se v dolejších vodách.«

»Čelo Boží a jeho dvě věci utvořily trojúhelník na nebi, a odraz vytvořil trojúhelník ve vodách.«

»Tak se objevil počet šesti, ve kterém bylo vše stvořeno.«

Překládáme a vysvětlujeme zde text, který doslovně přeložen nemusil by býti srozumitelný.

Autor knihy pečuje ostatně o to, aby nám vysvětlil, že lidský tvar, který dává bohu, jest pouze obrazem jeho slova a že Bůh nemůže býti vyjádřen žádnou myšlenkou ani tvarem. Pascal pravil, že Bůh je kruhem, jehož střed je všude, ale obvod nikde. Jak je však možno představit si kruh bez obvodu? Zohar stojí na opačném konci tvrzení Pascalova a praví, že obvod toho kruhu je všude a střed nikde. Není však středem kruhu jediného, ale vah, kterým přirovnává všeobecnou rovnováhu věcí:

»Rovnováha je všude«, praví, »nalézáme však přece všude střed, kde rovnováha je zavěšena.«

Zde vidíme, že Zohar jest důkladnější a hlubší než Pascal.

Autor knihy Zohar pokračuje ve svém vznešeném snu. Synthese slova vyjádřená lidskou postavou poněmhu vystupuje a opouští vody jako vycházející slunce. Když se objevily oči, bylo stvořeno světlo. Když se ukázala ústa, byli stvořeni duchové a byla slyšena slova. Objevila se celá hlava, vzešel první den stvoření.

Přicházejí ramena, ruce, prsa a práce počala.

Božská podoba jednou rukou zapudila moře a druhou pozdvihla země a pohoří. Projevila se její tvůrčí síla a všechna stvoření se počala rozmnožovati. Konečně Bůh povstal, vstoupil jednou nohou na zemi a druhou na moře a shlédnuv se v oceánu stvoření, dechnul na svůj odraz a povolal svůj obraz k životu. *»Stvořme člověka«,* pravil a člověk byl stvořen. Neznáme nic krásnějšího v žádném básníkově nad tuto visi, stvoření skutečněného, typem ideálního lidství. Člověk jest tedy stínem stínu! Je ale zobrazením lidské moci. On také může rozepnouti ruce od východu k západu; země jest jeho pan-

stvím. Hle, — Adam Kadmon, primitivní Adam kabalistů. Hle, proč Swedenborg, pronásledován ve svých snech vzpomínkami na kabalou praví, že celé stvoření jest pouze obrovským člověkem a že jsme stvoření k obrazu Všemohůra.

Zohar jest genesí světla, Sefer Jecira je žebříkem pravdy.

Vysvětlují se zde 32 absolutní znaky, slova, číslice a písmena. Každé písmeno vyjadřuje pověst, ideu a formu, způsobem, jakým se zabývají ideami a formami matematikové, neméně přísně než v exaktním počtu. Podle Sefer Jecira duch lidský trvá v pravdě a rozumu. Může způsobiti možný pokrok inteligence, evoluci počtu. Zohar tedy představuje absolutní pravdu a Sefer Jecira dává prostředky k jejímu dosažení přisvojením a návykem.

Kapitola 2.

Magie mágů.

Mysteria Zoroastrova neboli magie mágů. Věda o ohni. Symboly a magie Peršanů a Asyřanů. Mysteria v Ninive a Babyloně — ovládnání blesku. Očarování zvířat. Hranice Sardanapalova.

Je velmi pravděpodobno, že Zarathustra, stejně jako Thot nebo Hermes jest symbolické jméno. Dle Eudoxia a Aristotela žil 6.000 let před Platonovým narozením, dle jiných 5.000 let před trojskou válkou. Jiní ho pokládají za krále v Baktrii, druzí nás ujišťují, že žili dva neb tři rozliční Zarathustrové. Zdá se, že Eudoxius i Aristoteles pochopili magickou osobnost Zarathustrovu, kladouce kabbalisticky věk mezi rozkvet jeho učení a theurgické království Platonovy filosofie. Byli vlastně dva Zarathustrové, to znamená dva zjevovatelé. Jeden, syn Oromasův, otec zářící nauky a druhý, syn Ahrimanův, původce bezbožné profanace. Zarathustra jest vtěleným Slovem Chaldeů, Médů a Peršanů. Jeho legenda obsahuje předobraz oné o Kristu a musí proto také mít svého Antikrista dle magického zákona o všeobecné rovnováze.

Falešnému Zarathustrovi dlužno připsati kult hmotného ohně a bezbožné dogma o božském dualismu, dogma které později přivodilo ohavnou gnosi Manovu a bludné nauky falešného zednářství. Falešný Zarathustra jest otcem oné hmotářské magie, která zapříčinila krvavou lázeň Mágů a pohřbení magie do prokletí a zapomnění. Církev, vždy inspirovaná duchem pravdy, musila pod jménem magie, manicheismus, iluminatství a zednářství zatratiti vše, co třeba jen zdaleka souviselo s prvotním znešvácením svatých tajemství. Zářivý příklad pro toto tvrzení poskytují nám dějiny templářů, kterým dodnes nebylo porozuměno.

Dogmata pravého Zarathustry jsou tatáž jako dogmata čisté kabbaly a jeho idea božství se shoduje s představami Církevních Otců. Pouze jména jsou rozličná: Tak nazývá Triadou to co my Trojicí a v každé číslici Triady nalézá úplnou trojnost. Naši theologové nazývají tento vztah božských osob circuminsessio. Zarathustra odhaluje v tomto násobení Triad jimi samými absolutní smysl počtu devíti a universální klíč všech počtů forem. Co my nazýváme třemi božskými osobami, jmenuje Zarathustra třemi prohlubinami. První neboli otcovská prohlubina jest pramen víry, druhá neboli prohlubina slova jest pramen pravdy, třetí prohlubina neboli tvořivá činnost jest pramenem lásky. Kdo se chce přesvědčiti o pravdě mých slov, nechť nahlédne do Psellových výkladů o dogmatech starých Asyřanů v díle Francisca Patricia »Magia philosophica«, strana 24. vydání hamburského z r. 1593. Na tento devítistupňový žebřík klade Zarathustra nebeskou hierarchii a harmonie přírody. Řeší počtem tří všechny věci vyřazující z Ideje, čtyřmi vše, co se váže k formě. Tak získává počet sedmi jako předobraz stvoření. Zde končí první zasvěcení a pokračují hypotézy školy. Čísla se zosobňují, Ideje zahalují se symbolickými znaky, které později stávají se modlami. Tak vznikají Synocheové, Teletarkové a Perové, sluhové trojnásobné Hekaty, potom tři Amalikitové a tři tváře Hypesokovy; pak andělové, démoni a lidské duše. Hvězdy jsou obrazy a odrazy duševní nádhery, naše slunce jest symbolickým obrazem Slunce pravdy, stín jest prazdrojem, ze kterého vznikla všechna světla. Proto pozdravovali přívrženci Zarathustrovi východ Slunce a byli pokládáni u barbarů za ctitele Slunce.

Taková byla dogmata Mágů, kteří mimo to však znali tajemství, kterými ovládli skryté přírodní síly. Tato tajemství, jichž souhrn možno nazvati »transcendentální pyrotechnikou« spočívají na hlubokém vědění a ovládnutí ohně. Je jisto, že mágové znali elektřinu a prostředky, nám ještě neznámé k její výrobě a ovládnutí.

Numa, který dle svědectví Lucia Pisona, studoval jejich obřady a byl zasvěcen do jejich tajemství umět tvořiti a ovládati blesk. Tato tajemství mágů, která chtěl římský zasvěcenec užiti ku prospěchu římských králů, byla ztracena Tuliem Hostilliem, který špatně ovládal sílu elektřiny a byl zabit bleskem. Plinius, (lib. II. c. 53) vypravuje dle staré etruské tradice, že Numa použil s úspěchem své bleskové baterie proti příšeře ničící římský venkov, nazvané Volta. Nemohlo by se věřiti při čtení o těchto objevech, že francouzský fysik Volta jest mythem a že jméno článků voltových sahá až do sto-

letí Numova?

Všechny symboly asyrské se vztahují k této vědě ohně, která byla velikým tajemstvím mágů; všude nalézáme kouzelníka, který zbavuje síly lvy a ovládá hady. Lev jest nebeským ohněm, hadi jsou elektromagnetickým proudem země. To jest ono veliké tajemství mágů, kterému třeba přičísti všechny divy hermetické magie, jejichž tradice dodnes praví, že tajemství Velkého Díla spočívá v ovládnutí ohně.

Učený Franciscus Patricius uveřejnil ve svém díle »Magia philosophica« výroky Zarathustrovy čerpané z knih platoniků, theurgie Proclovy, z vysvětlivek ku Parmenidovi v komentáři Hermiově k Faidře a v poznámkách Olimpiodorových k »Filébovi« a »Fedonovi«. Tyto výroky mají především jasnou a přesnou formulaci dogmatu, které předpokládají následující rituálně magické předpisy:

Démonové a oběti.

»Příroda nás učí, že existují netělesní démoni a že zárodky zla, které se vyskytují ve hmotě se obracejí k dobru a všeobecnému užítku.

Ale jsou to tajemství, která nutno zahaliti do nejneproniknutelnějších záhybů myšlenky.

Oheň, který se vždy zmitá a vzpírá v atmosféře, může přijmouti tvar podobný útvaru těl.

Lépe řečeno, potvrzujeme jsoucnost ohně plného obrazu a ozvěn.

Chceme-li, můžeme nazvati tento oheň překypujícím světlem, které září, mluví a které se svinuje.

Jest to plamenný oř světla, nebo lépe širokoplecé dítě, které oře nebeského pouta a jej krotí.

Odváme je plameny a zlatem, nebo si je představujeme nahé jako Amora s šípy.

Uvazuješ-li déle, spojiš tyto představy v podobu lva.

Pak neuzříme již klenbu nebeskou ani nesmírnost všehomíra.

Hvězdy ztratí svůj lesk a luna se zastře.

Země se zachvěje a vše se obklopí blesky.

Nevzývej tedy nikdy viditelné obrazy duše přírody.

Nemůžeš je spatřiti, pokud neočistiš svého těla svatými zkouškami.

Pozemští psi, kteří změkčují duše a oddalují vždy dále od svatých prací, opustí údy, kde hmota pozbývá síly a ukazují mroucímú oku těla vždy klamivá.

Pracuj uvnitř kruhů popsaných rhombem Hekatiným ...

Při evokaci nikdy nepoužívej barbarských jmen, neboť jsou to pantheistická jména Boha; jsou magnetisována vzýváním mas a jejich moc jest nevýslovná. A když pak po všech těchto fantomech uzříš pláti nehmotný, svatý oheň, jehož paprsky pronikají všechny hlubiny světa:

Slyš, jeho hlas!«

Tato úžasná stránka, kterou překládáme z latiny Patriciovy celou, obsahuje veškerá tajemství magnetismu v takové hloubce, o jaké se Du Potetovi a Mesmerovi ani nesnilo.

Vidíme zde:

1. Dokonale popsané astrální světlo s jeho vytvářející silou a mocí zrcadlití slovo a hlas.
2. Vůli adeptovu, »dítě širokoplecé sedící na bílém koni«, hieroglyf, který jsme našli na starém tarotu v Císařské knihovně.
3. Nebezpečí halucinací při špatně prováděných magických pracech.
4. Magnetický nástroj, kterým jest rhombus, vyrobený na způsob dětské hračky z vyhloubeného dřeva, které se otáčí kolem sebe se stále silnějším hučením.
5. Výsledek kouzel prováděných barbarskými slovy a jmény.
6. Konce magického díla, které jest uspokojením představivosti a smyslu, stav dokonalého somnambulismu a jasnovidnosti.

Z tohoto zasvěcení minulého světa vyplývá, že jasnovidná extase jest dobrovolným a bezprostředním připojením duše k universálnímu ohni, nebo spíše k světlu plnému představ, které září, mluví a vine se okolo všech předmětů a zeměkouli vesmíru.

Spojení, které se provádí pomocí upřené mysli oproštěné od smyslů a upevněné řadou zkoušek.

To byl počátek magického zasvěcení.

Zasvěcenec, který došel k bezprostřední četbě ve světle stane se vidoucím aneb prorokem. Potom může uvést svoji vůli ve spojení s tímto světlem a naučí se je řídit jako hrot šípu; rozezná dle své libosti zmatek nebo mír v duších a může vejít ve styk na dálku s jinými adepty. Konečně se zmocní této síly představované nebeským lvem.

To znázorňují veliké asyrské postavy, které drží pod svými pažemi zkrocené lvy.

Astrální světlo je zobrazeno obrovskými sfingami, majícími tělo lva a hlavu mágů.

Astrálním světlem, které se stalo nástrojem magické moci jest slabý meč Mithrův, který rozdrtil svatého býka.

Jest to šíp Foebův, který pronikl tělem hada Pythona.

Nyní si rekonstruujeme v mysli velkoměsta Asyrie, Babylon a Ninive, postavme znovu žulové kolosy na svá místa, vystavme znovu mohutné chrámy, nesené slony neb sfingami, navalme obelisky, nad kterými se vznášejí draci s jiskřícíma očima a rozpjatými křídly.

Chrám a palác vévodí tomuto skupení zázraků, tam skryta jsou dvě viditelná božstva země, kněžská a královská moc, projevující se zázraky.

Chrám se podle libosti kněží halí v mlhy, nebo plane nadlidskou září; zatmí se někdy během dne, někdy se také osvětlí noc; chrámové lampy se samy rozsvěčují, bohové září paprsky, jest slyšení hřmění blesku a běda každému, kdyby na svoji hlavu přivolal kletbu zasvěcenců. Chrám podporuje palác a služebníci královi bojují pro náboženství mágů. Král je svatý, jest bohem země, všichni padají na tvář, když přichází a blázen, kdo by se odvážil bez rozkazu přestoupiti královský práh! Byl by ihned usmrčen.

Usmrčen bez obušku a bez meče, sražen neviditelnou rukou, zabit bleskem, skolen ohněm nebeským! Jaká to náboženství, jaká to moc! Jak veliké stíny Nimrodovy, Belovy a Semiramidiny! Co tudíž mohlo existovati před těmito městy, skoro báječnými, kde dříve panovala tato nesmírná vladařstva, před velkoměsty těchto obrů, těchto mágů, které tradice směšuje s anděly a nazývá je syny božími a princy nebes! Jaká tajemství dřímají ve hrobech národů! A zdaž nejsme dětmi, když tleskáme svým světlům a úspěchům, aniž se namáháme vyvolati tyto hrozné vzpomínky!

Ve své knize o magii (*La magie dévoilée*) s jistou obavou nám Du Potet objasňuje, jak je možno, mocným vysláním magnetického fluida zabít živoucí bytost.

Magická moc sahá mnohem dále, ale nezabývá se pouze domnělým magnetickým fluidem. Do služeb lidské vůle může býti dáno plné astrální světlo, podstata elektřiny a blesku. A čeho je třeba, abychom získali tuto hroznou moc? Zarathustra nám prozrazuje: je třeba poznati tajemné zákony rovnováhy, které podřizují mocnostem dobra mocnosti zla; jest třeba očistiti tělo svatými zkouškami, bojovati proti fantomům halucinací a uchvátiti v zápase světlo, jako Jakub ve svém boji s anděly. Musíme zkrotiti fantastické psy, kteří štěkají ve snách; zkrátka dlužno, abychom použili výrazu užitého ve výrocích, slyšení řeč světla. Potom se staneme mistry, potom je můžeme řídit proti nepřítelům svatých tajemství, jako Numa. Nejsme-li však dokonale čisti, jestliže v nás převládají některé zvířecí vášně, které nás podřizují osudovosti života, sežehneme se ohněm, který sami zažehneme, stane se kořistí hadů, které odpoutáme a zemřeme bleskem, jako Tullus Hostilius.

Neodpovídá zákonům přírody, aby člověk byl pohlcen divokou zvěří. Bůh jej vyzbrojil mocí, aby se mohl brániti. Zvěř možno fascinovati pohledem, zkrotiti hlasem, zastaviti znamením. Víme sami, že nejdivočejší šelmy se obávají pevného lidského pohledu a třesou se, slyší-li lidský hlas. Výlevy astrálního světla je ochromují a zstrašují. Když byl Daniel obžalován z klamně magie a podvodu, podrobil babylonský král jeho i žalobce zkoušce se lvy. Zvířata napadla pouze ty, kteří se báli, nebo ty, jichž se sama strachovala. Neohrožený a neozbrojený člověk může bezpečně přinutiti tygra k ústupu pomocí magnetismu svého pohledu.

Mágové používali této moci a panovníci asyrští měli ve svých zahradách zkrocené tygry, poddajné leopardy a ochočené lvy. Tato zvířata byla též chována v sklepeních chrámů, kde sloužila při zkouškách zasvěcovacích. Symbolické basreliefy to dosvědčují. Jsou to souboje lidí se zvířaty a vždy vidíme adepta v kněžském rouše, vládnouti zvířatům pohledem a zastavovati je pokynem. Mnohé z těchto obrazů jsou bezpochyby symbolické, poněvadž zvířata představují podobu sfingy. Jsou však též jiné, kde zvířata jsou zobrazena dle přírody a kde souboj se zdá býti teorií opravdového okouzlení.

Magie jest věda, které nesmí býti zneužito, jinak ztratíme ji i sebe. Vládcové a kněží asyrského světa byli příliš velcí, než aby nebyli vystaveni rozdrčení, jakmile by jednou klesli. Veliká epocha

chaldejská předchází království Semiramidino a Ninovo. V této epoše se již náboženství materialisuje a počíná vítěziti modloslužba. Kult Astartin následuje po kultu svaté Venuše, královská hodnota se dává zbožňovati pode jménem Baala a Bela či Beluse. Semiramis podřizuje náboženství politice a výbojům, nahrazuje staré tajemné chrámy okázalými a neskromnými stavbami. Magická idea nicméně vévodí ve vědách a v umění, vtiskuje podivuhodným stavbám této doby nenapodobitelný rys síly a velikosti. Palác Semiramidin byl vystavěnou a vytesanou syntesou učení Zarathustrova. Budeme o tom ještě mluvit a vysvětlíme symbolismus sedmi veleděl starověku, která jsou nazývána sedmi divy světa.

Kněžství kleslo níže než císařství, chtějíc zhodnotiti svou vlastní moc. Klesající císařství musilo jej rozdrtit, což se stalo za vlády zženštilého Sardanapala. Tento princ milující nádheru a změkčilost, učinil si z vědy mágu jednu ze svých nevěstek. K čemu je moc dělati zázraky, nepřináší-li rozkoši? Kouzelníci, donuťte zimu, aby dala kvěsti růžím, zlepšete chuť vína, užijte své moci k tomu, aby krása žen se rozzářila krásou bohyní! Poslouchali a král se opájel. Konečně vznikla válka a nepřítel přikvačil. Ale čím je nepřítel změkčilci, který se žene za rozkoši a spí? Avšak jest to zhouba, zánik a smrt... Smrt! Sardanapal se jí nebál, věřil, že jest spánkem bez konce; ale věděl, že se musí vyhnouti práci a hanbě otroctví... Poslední noc nastala; dobyvatel jest již v branách, město nemůže již klásti odporu; zítra bude konec království Asyřanů... Palác Sardanapalův vzplanul a zářil tak zázračnou skvělostí, že osvětlil celé zděšené město. Na hromadách drahocenných látek, drahokamů a zlatých nádob, pořádal král své poslední orgie. Obklopovali ho jeho ženy, oblíbenci, spoluvníci a pokoření kněží; výkřiky opilství se mísily s hlukem tisíce hudebních nástrojů, zkrocení lvi řvali a vonný kouř vystupující ze sklepení paláce již vše zahalil hustou mlhou. Jazyky plamenů již zasáhly cedrové obložení stěn... opilé zpěvy ustoupily výkřikům hrůzy a smrtelným chropotům... Ale magie, která nemohla zachovati království Ninovo rukama zvrhlých adeptů, spojila své divy s hroznými vzpomínkami na tuto obrovskou sebevraždu. Nesmírná záře, jaké nikdy nespátily babylonské noci, počala náhle rozšiřovati klenbu oblohy... Rachot, podobný znění všech hromů dohromady, rozechvěl zemi a otřásl městem, jehož zdě se zhroutily... Hluboká noc znovu nastala. Nebylo více paláce Sardanapalova a nazítří dobyvatelé ne našli nic z jeho bohatství, ani jeho mrtvol, ani jeho radostí... Tak skončilo první císařství Asyřanů a civilizace stvořená pravým Zarathustrou. Zde končí magie v pravém slova smyslu a počíná vláda kabaly. Abraham opouštěje Chaldeu vzal s sebou její tajemství. Národ boží vzrostl v tichu a brzy nalezneme Daniele v zajetí bídých kouzelníků Nabuchodonosorových a Balthasarových.

Podle Suidy, Cedrena a »Kroniky Alexandrijské« byl to sám Zarathustra, který ve svém paláci náhle zmizel se všemi tajemstvími a bohatstvím v nesmírném zahřmění hromu. V oné době byl pokládán každý král za ztělesnění Zarathustry a Sardanapal stal se na své hranici bohem.

Kapitola 3.

Magie v Indii.

Nauka Gymnosofistů. — Trimurti a Avatarové. — Několik projevů prorockého ducha. — Vliv falešného Zarathustry na indickou mystiku. — Náboženské starožitnosti Véd. — Magie brahminů a fakirů a jejich knihy a díla.

Indie, zalidněná dle kabalistické tradice pokolením Kainovým, kamž se později odebraly i děti Abrahama a Kethurahy, jest přede všemi jinými zemí čarodějství a divů. Černá magie byla tam dle prastarých podání provozována mocnými proti slabým; v tomto díle pokračovali násilné kasty a páriové odpykali bratrovraždu.

Možno říci, že Indie jest vědoucí matkou veškeré modloslužby. Dogmata jejich gymnosofistů mohla se státi klíčem k nejvyšší moudrosti, otevřela však spíše brány nemravnosti a smrti. Úžasné bohatství indické symboliky svědčí o vysokém stáří; tolik přirozené původnosti jest v její poesii. Avšak zdá se, že jest stromem, jehož kořeny pozřel pekelný had. Zbožnění d'ábla, proti čemuž jsme již energicky protestovali, rozšiřuje se zde v celé své nestoudnosti. Strašlivá Trimurti brahminů jest složena ze Stvořitele, Zničitele a Obnovitele. Její Addha-Nari, která představuje božskou Matku neboli nebeskou přírodu nazývaná též Bowahein a Thuggové nebo škrtiči přinášejí jí vražedné oběti. Višnu, Obnovitel, vtěluje se skoro jen proto, aby podřízeného, vždy nově se tvořícího d'ábla, kterého podporoval Rutrem neboli Šiva, bůh smrti, usmrtil. V Šivovi cítíme zbožnění Kainovo; avšak v celé této mythologii nám nic nepřipomíná něhu Abelovu. Přes to však její mysteria jsou nevýstižně krásná, její alegorie jedinečně hluboké. Jest to profanovaná kabbala. Dalek jsa toho, aby duše posiloval v jejich blížení se k božské moudrosti vrhá je brahmanismus do propasti šílenství a dává jim zahynouti s učenými teoriemi.

Gnostikové vzali si z falešné kabbaly indické svoje brzy hrůzné, brzy nemravné sny. Tato magie ze svými tisíci příšerami zuří na prahu okultních věd, děsíc všechny rozumné duchy a vyvolávajíc kletbu rozumných církví. Toto klamné a nebezpečné vědění, které hlupáky a polovzdělanci tak často jest zaměňováno s pravou moudrostí shrnuje vše, co nese jméno okultismu v kacířství, s kterým také souhlasil kdysi pisatel těchto řádků, pokud ještě nenalezl klíčů k magické svatyni. Pro theology Véd projevuje se Bůh pouze silou. Všechn pokrok a vývoj jest determinován vítězstvím. Višnu ztělesňuje se v nestvůrném leviathanu moře a v obrovském kanci, kteří svými rypáky uhnětli původní zemi.

Jest to podivuhodná genese pantheismu a přece jak vznešený somnambulismus u tvůrců těchto bajek! Počet desíti Avatarů odpovídá Sefirotům kabbaly. Višnu bere na sebe tři zvířecí postavy po sobě, tři pratyry života, pak stává se sfingou a konečně se objevuje v lidské podobě. Nyní jest brahmanem a kráčí pokorně celou zemí. Brzy jest dítětem, aby mohl býti utěšujícím andělem patriarchů, brzo stává se válečníkem, aby pokořil násilníky světa, ztělesňuje politiku, aby potřel násilí, opouští lidskou podobu, aby si dodal čilost opic. Politika a moc se oboustranně opotřebovaly a svět čeká na duchovního a morálního vykupitele. Višnu se projeví v Krišnovi; jest pronásledován v kolébce, kterou opatruje symbolický osel, jest unesen před svými pronásledovateli, vyroste a hlásá nauku slitování a dobrých skutků. Pak vstoupí do pekel, spoutá pekelného hada a slávou obklopený vystupuje na nebesa; jeho slavnost koná se v srpnu ve znamení Panny. Jak překvapující intuice v mysteriích křesťanství! Nemusí se zdáti vzácnou, uvážíme-li, že svaté knihy indické byly napsány mnoho století před křesťanskou érou. Po Krišnovi následuje zjevení Buddhovo, které spojuje nejčistší náboženství s nejdokonalější filosofií. Nyní jest štěstí světa dokonáno a lidé mohou čekati jen desáté a poslední ztělesnění, kdy Višnu ve své vlastní postavě přijde opět a přivede s sebou koně posledního soudu, onoho strašlivého koně, jehož přední podkova vždy jest zdvižena, ale která při svém dopadnutí zničí svět.

Poznáváme zde svatá čísla a prorocké výpočty mágů. Gymnosofisté a zasvěcenci Zarathustrovi čerpali ze stejných pramenů ... avšak falešný a černý Zarathustra setrval v naukách indické theologie: Poslední tajemství této degenerované nauky jest pantheismus a prostřednictvím jeho absolutní materi-

alismus pod záminkou absolutní negace hmoty. Co záleží na tom, zda se duch zhmotňuje nebo hmota zduchovňuje, když uznáme, rovnost a plnou jednotu těchto dvou pojmů! Následkem tohoto pantheismu jest zničení každé morálky: Ve světě, kde vše jest bohem, není zločinu ani ctnosti.

Tak můžeme porozumět stále prudšímu hloupení brahmánů ve fanatickém kvietismu. Na tom však není dosti: jejich veliký magický rituál, kniha indického okultismu »Upnek' hat« ukazuje jim ještě fyzický a mravní prostředek k dokonání jejich hlouposti a k onomu zuřivému šílenství, které jejich kouzelníci nazývají »božským stavem«. Tento »Upnek' hat« jest průkopníkem všech čarodějných knih a řídký pomník starověkého čarodějství.

Tato kniha má padesát oddílů: jest to temnota promísená se světlem.

Vznešené výroky vedle lživých věštek! Vzpomínáme si na Evangelium sv. Jana, když v jedenáctém neb čtyřicátém osmém odstavci čteme:

»Andělem tvořícího ohně jest Slovo boží.

Boží Slovo stvořilo zemi a z ní pučící rostliny a proudy tepla.

Slovo Stvořitele jest samostvořitelem a jeho jediným Synem.«

Mezi tím nejohavnější kacířství pronesené v snách:

»Poněvadž hmota jest omylným zdáním, jsou slunce, měsíc, hvězdy a živly, geniové, zvířata démoni a lidé duchy klamaní zdáním těla.«

Objasnili jsme dostatečně dogma, můžeme tedy přejít k magickému rituálu indických čarodějů.

»Chceš-li se státi bohem, musíš zdržovati dech.

Musíš jej do sebe vtahovati co nejdéle, abys byl jím zcela naplněn.

Pak jej zdrž, co nejdéle můžeš, při čemž vyslov čtyřicetkrát boží jméno AUM.

Pak vydechuj pokud možno nejdéle a snaž se při tom v duchu nazíratí na spojení svého dechu skrze nebe s universálním dechem.

Při tomto cvičení musíš býti slepý a hluchý a nepohnutý až k ztrnutí.

Opřený o lokty a kolena musíš pohled svůj obrátiti k severu.

Jedním prstem uzavřeš jednu nosní díрку, druhou nabereš vzduchu, pak ji uzavřeš prstem a pomyslíš si: Bůh jest Stvořitelem, bytuje ve všech zvířatech od mravence až po slona. Do této myšlenky musíš se vnořiti.

Nejdříve dlužno říkati dvanáctkrát AUM, pak mezi každým dechnutím čtyřiaadvacetkrát opět AUM, později tak často jak je možné...

To vše musíš konati po tři měsíce, bez bázně a vynechání, jez a spi přitom velmi málo; ve čtvrtém měsíci projeví se ti deevas; v pátém získáš všechny vlastnosti devatas a v šestém budeš zachráněn a staneš se bohem.»

Jest jasné, že provádění takového cvičení dostačí, aby pitomý fanatick zešlel nebo se zabil.

Štítí-li se někdo tohoto mystického blábolení, poskytuje mu »Upnek' hat«, která jej neopustí na této krásné cestě, jiná cvičení.

»Posad'te se, ved'te vzduch na pravé straně se zdola nahoru, oviňte jej třikrát kolem druhé krajiny těla, pak ved'te jej k pupku, který jest třetí krajinou, pak k srdci, které jest čtvrtou a odtud k páté krajině, hrdlu, odtud do vnitra nosu, šesté to krajině a konečně zdržte dech mezi očními důlky, načež se stane Dechem Universální Duše.«

Není to nic jiného než methoda automagnetisace, při které se přivozuje nával krve do mozku.

»Pak,« pokračuje »Upnek' hat« dále, »pomyslete na veliké AUM, jméno Stvořitelovo, které je slovem universálním, čistým, nesdělitelným a vše naplňujícím; jest samo tvůrcem. Pozorovatel je slyší v deseti druzích. První tón podobá se hlasu vrabce, druhý je dvakrát silnější, třetí připomíná tón cymbálu, čtvrtý šumění velké mušle, pátý zvuk viny (druh indické loutny), šestý zvuk hudebního nástroje zvaného »tal«, sedmý jest jako tón flétny k uchu přiblížené, osmý jest jako zvuk nástroje »pakaondi« rukou tepaného, devátý jako zvuk trompety a desátý jest podoben zvuku mraku, který hučí a vyráží »dda, dda, dda!«

Ku každému tomuto tónu dojde meditující rozmanitými stavy až při desátém získá božství.

Veškeré vlasy jeho těla zježí se při prvním.

Všechny údy odumřou při druhém.

Při třetím naplní jeho údy ona únava, která následuje po milostném požitku.

Při čtvrtém hlava třeští, jako opilá.

Při pátém proudí opět vody života do jeho mozku.

Při šestém sestoupí ona voda do jeho útroby a živí jej.

Sedmý tón učiní jej mistrem vise; otevřena jsou jeho pohledu všechna srdce a jeho uši vnímají hlasy nejvzdálenější.

Při devátém nabudou jeho smysly takové jemnosti, že se může přenést, kam chce nebo může jako anděl vše vidět, aniž by sám byl viděn.

Při desátém stává se vesmírným hlasem nedělitelným, jest velkým stvořitelem, věčným bytím mimo vše, stane se dokonalým klidem a na svět vysílá mír.

Nacházíme zde dokonalé vyličení světlého somnambulismu rozmnožené soustavnými teoriemi samotářského magnetismu: umění toho lze docílití napjetím vůle a unavením nervového systému v extasi.

Přivržencům magnetismu doporučujeme prohloubené studiu »Upnek' hatu«. Přílišné používání narkotik a použití stupnice barevných tabulí dává výsledky analogické s oněmi indických čarodějů a M. Ragon podává na stránce 499 svého díla »Livre de la maçonnerie occulte« předpisy k tomu potřebné dle zednářské orthodoxy.

»Upnek' hat« podává dále i jednoduchý prostředek ku ztrátě vědomí a tím i k extasi: pozoruj oběma zraky špičku nosu a zůstaň v této pozici, lépe grimase, až k otupění zrakového nervu.

Ku všem těmto stejně tak bolestným a nebezpečným, jako směšným cvičením nikomu neradíme, nepochybujeme však, že po kratší či delší době, dle sensibility subjektu přivozují extasi, katalepsii ba dokonce i lethargickou mdlobu.

Abychom získali vise neb zjevy druhého já, dlužno se ponořit do stavu podobného spánku, smrti a šílenství. V tomto oboru jsou Indové neobyčejně obratní a podivuhodné schopnosti jistých amerických »medií« možno snad vyložití těmito tajemstvími.

Černou magii možno definovat jako umění vyvolat v sobě i jiných umělé šílenství. Jest především vědou o travičství. Co však nikdo neví a co mezi námi du Potet první objevil, jest následující: učiní-li se z nervového systému řadou téměř nemožných cvičení podobajících se těm, která provádějí indiští čarodějníci, vybičovaného neustálým napjetím a uvolněním, galvanický sloup, žijící svým způsobem, a přizpůsobí-li se k tomu, aby pojalo do sebe rozptýlené a chvějící se astrální světlo, kterému dodá silně chtěný směr, pak možno rychlým seskupením a vysláním jeho i usmrtití.

Tím však nejsou ukončena magická tajemství »Upnek' hatu«; ku konci světuje tento temný hierofant svým zasvěcencům jako nejvyšší a největší tajemství, které jest vlastně stínem a obrácením velkého Arkána vysoké magie.

Veliké tajemství pravých mágů jest Absolutno v morálce a tím i souhlas mezi svobodou a řízením věcí.

Veliké tajemství »Upnek' hatu« jest Absolutno v nemravnosti, ve fatalismu a mrtvolném klidu.

Tak praví autor indického textu:

»Jest dovoleno lháti k ulehčení svatby, k vychválení brahminových ctností neb vlastností krávy.

Bůh jest pravda, stín a světlo mají svůj původ v něm. Kdo toto ví, nemůže lháti; již na počátku lži učiní on z ní pravdu.

Není nikdy vinným, ať dopustí se jakýchkoliv hříchů. Ani kdyby se dopustil dvakrátě otcovraždy, kdyby zabil brahmina zasvěceného do mysterií Véd, které by tímto činem zneuctil, ani tehdy by nezhaslo jeho světlo, neboť Bůh praví: Jsem universální duší, ve mne spočívá dobro i zlo, které se navzájem opravují. Kdo toto ví, nemůže zhřešiti, jest universálním jako Já.

Tyto nauky jsou jistě vzdáleny toho, aby působily výchovně; jimi posiluje Indie ztrnulými sociálními hierarchiemi anarchii kast. Společnost žije jen změnou. Výměna jest nemožná, když jednomu náleží vše a druhému nic. K čemu stupně domnělé civilizace, když nikdo po nich nemůže vystupovat ani sestupovat!

Zde je pozdní smír bratrovraždy, pokání, které pojme celou rasu a odsuzuje ji k smrti. Přijde pyšný a sobecký národ a bude obětovat Indii, tak jak to vypravují orientální legendy o vraždě Lamechově, spáchané na Kainovi. Avšak běda i vrahu Kaina! praví svaté věštby bible.

Kapitola 4.

Magie hermetická.

Dogma Herma Trismegista. — Hermetická magie. — Egypt a jeho zázraky. — Patriarcha Josef a jeho politika. — Kniha Thotova. — Bembova magická tabulka. — Klíč věšteg. — Vychování Mojžíšovo. — Mágové faraonovi. — Kámen mudrců a Veliké dílo.

V Egyptě byla učiněna z magie universální věda, která byla formulována v dokonalé dogma. Nic nepředčí ani se nevyrovná v souborném pojetí všech nauk starověkých naukám Hermovým, vyrytým do drahokamu a známým pode jménem Tabula smaragdina — Smaragdová deska; jednota bytí a jednota harmonií, vystupující nebo klesající, pokračující a souměrný žebřík Slova, nezměnitelný zákon rovnováhy, souměrný pokrok odpovídající universálním požadavkům, poměr mezi ideou a Slovem odpovídající poměru mezi Stvořitelem a Stvořením, nepostradatelná matematika Nekonečna, provedená mírou jednoho jediného úhlu konečná: to vše je vyjádřeno jedinou větou velkého egyptského hierofanta:

»Co jest nahoře jest jako to, co je dole, a co je dole jest jako to co je nahoře, aby se uskutečnily zázraky jedné věci.«

Pak zjevení a moudré vystižení tvořitelské síly, všetvořivého ohně, mocného prostředku skryté síly, krátce astrálního světla:

»Slunce jest jeho otec, Luna jest jeho matkou, vítr ji nosil ve svých útrokách.«

Toto světlo jest tedy vyzářeno Sluncem, tvar a pravidelnost pohybu obdrželo vlivy měsíčními, atmosféra jest jeho plodivou půdou a žalářem.

»Země jest jeho živitelkou.«

Jest vyrovnáno a uváděno v pohyb středním teplem země.

»Jest universálním principem, TELESMA světa.«

Hermes poučuje dále o použití této světelné síly jako páky, universálního rozpouštěče a jako síly utvářející a spojující: Jak lze jej dobýt z těl, ve kterých je latentně skryto, jak je možno převést je ve stav ohně, pohybu, lesku, svítícího plynu, hořící vody, ohnivě země a jak pomocí těchto rozdílných podstat možno napodobiti všechno stvoření přírody.

Tak obsahuje Smaragdová deska veškeru magii na jedné stránce.

Jiná díla, přičítá na Hermetovi, jako »Pymander«, »Asklepios« »Minerva světa«, označují kritikové jako plody školy alexandrijské. Obsahují však nicméně nauky Hermetovy zachované v svatyních theurgie. Nauky jeho děl nemohou se ztratiti tomu, kdo zná klíče symboliky. Zříceniny Egypta podobají se roztrhaným stranám, které sebrány, opět dají celou podivuhodnou knihu, jejíž písmeny jsou chrámy a jejíž větvy oddělovala města označená obelisky a sfingami.

Rozdělení Egypta samého byla magická synthesisa; jména jeho provincií odpovídala postavám svatých číslic. Království Sesostriovo bylo rozděleno na tři části: Horní Egypt neboli Thebaidu, obličej nebeského světa a otčinu extasí; Dolní Egypt, symbol země; Střední Egypt, zemi vědění a vysokých zasvěcení. Každá z těchto tří částí byla rozdělena na deset provincií, které se nazývaly »nomes« a které stály pod ochranou svého vlastního boha.

Tito bohové počtem třicet, seskupeni po třech, vyjadřovali symbolicky všechny pojmy trojice v desateru, t. j. trojí, přirozený, filosofický a náboženský význam absolutních ideí vyjadřovaných původně čísly. Tak existuje trojitá jednota neboli původní trojice, trojitá dvojice nebo-li trojúhelník tvořící hvězdu Šalamounovu, trojitá trojice aneb celá idea, obsažená pod každým ze svých tří základů, trojitá čtveřice, t. j. cyklický počet hvězdných pohybů, atd. Pod Sesostriem jest zeměpis Egypta pantaklem, t. j. symbolickým souhrnem magického dogmatu Zoroastrova, které Hermes znovu našel a jasněji formuloval.

Tak byl Egypt velikou knihou a nauky této knihy opakovaly se a byly malířstvím, sochařstvím a

architekturou doneseny do všech měst a chrámů. Dokonce sama poušť byla naplněna těmito nesmrtelnými naukami a jejich kamenné Slovo bylo obsaženo v čtvercovém půdorysu pyramid, těchto vrcholů lidské inteligence, v jejichž stínu po tolik staletí meditovala obrovská Sfinga pomalu nořící se do písku. Ještě nyní zdvihá se zde její věky omšelá hlava jako by čekala na lidský hlas, který znovu objasní světu záhadu pyramid.

Nám jest Egypt kolébkou věd a moudrosti; neboť převedl staré dogma prvního Zoroastra i když ne v bohatší, tedy jistě jasnější a čistší obrazy než Indie. Zde vytvořilo se kněžské a královské umění adeptů zasvěcením, které nebylo omezeno na sobecké hranice kasty. Hebrejský otrok dosahuje zasvěcení a stává se prvním ministrem, snad i veleknězem; neboť oženil se s dcerou egyptského kněze a jak známo nevcházelo kněžstvo v nerovná manželství. Josef, uskutečnil v Egyptě sen komunismu; učinil z kněžstva a státu jedině vlastníky a tím i rozhodčí soudce nad prací a bohatstvím. Tak zničil bídu a učinil z Egypta jedinou patriarchální rodinu, Josef děkoval za své povýšení znalosti výkladu snů, ve který křesťané ba dokonce i věřící našich dnů nevěří, přes to, že tvrdí, že bible, která vypravuje podivuhodné věštby Josefovy, jest slovo Ducha Svatého.

Vědění Josefovo nebylo ničím jiným, než znalostí přirozené souvislosti mezi ideou a obrazem, slovem a formou. Věděl, že duše ponořená ve spánku v astrálním světle vidí zrcadlení svých nejtajnějších myšlenek a předtuch; věděl, že význam znamení objevujících se ve snách jest klíčem k univerzální jasnosti; neboť inteligentním bytostem dostává se ve spánku zjevení.

Všeobecné hieroglyfické vědění mělo za svůj podklad abecedu, ve které byli všichni bohové písmenami, všechna písmena ideami a všechny idee čísly a dokonalými značkami.

Tato hieroglyfická abeceda, ze které Mojžíš učinil veliké tajemství své kabbaly, kterou znovu převzal od Egyptanů — podle Sefer Jecira pochází abeceda od Abrahama —, jest proslavená kniha Thotova, o které se Court de Gebelin domnívá, že se zachovala až na naše dny v podobě karetní hry tarotu. Byla špatně vysvětlena od Eteily, kterému ku zdravému lidskému rozumu nepomohla doba třiceti let, aby doplnil nějak své první pochybné vzdělání. Zachovala se skutečně v troskách Egypta a nejpozoruhodnější a nejdokonalejší klíč k ní jest obsažen ve velkorysém díle o Egyptu od pátera Kirchera. Jedná se zde o kopii Isidiny tabulky, která se nacházela v majetku slavného kardinála Bemba. Tato tabulka, dnes bohužel ztracená byla zhotovena z mědi, do které byly vloženy smaltované figury. Kircher podává jejich přesnou kopii a tento učený Jesuita se domnívá, aniž by dále ve svém výkladu pokračoval, že obsahují hieroglyfický klíč svaté Abecedy.

Tato tabulka jest rozdělena ve tři stejné části a představuje nahoře dvanáct nebeských domů, dole dvanáct prací ročních a uprostřed písmeny odpovídající jednadvacíti svatým znakům.

Uprostřed střední části nalézá se pečeť »IYNX«, symbol universálního bytí odpovídající hebrejskému Jodu, jediné to písmeno, ze kterého možno odvoditi všechny ostatní. Okolo symbolu »IYNX« vidíme ofidskou trojici, odpovídající třem základním písmenám egyptské i hebrejské abecedy, vpravo serapidskou trojici ibisovitou, vlevo trojici neftysskou a Hekatinu, symbol činnosti a trpnosti, plynulosti a pevnosti, zúrodňujícího ohně a utvořující vody. Každý pár trojic spojen se středem dává sedmici a obsahuje střed sám. Tak dávají tři sedmice čísly vyjádřené Absolutno tří světů a dokonalý počet původních slabik, ku kterým jakožto dokončující značka, jako k devíti číslicím, se přidává nula.

Deset číslic a dvaadvacet písmen znamenají dvaatřicet cest moudrosti udávaných kabbalou a jejich filosofické objasnění jest předmětem prastaré a ctihodné knihy, kterou nacházíme pod jménem Sefer Jecira ve sbírce Pistoriově a i na jiných místech. Abeceda knihy Thotovy jest velmi vzdáleným originálem našeho tarotu. Náš tarot jest židovského původu a typy figur sahají nejvýše do doby Karla VII. Karetní hra Jaquemina Gringonneura jest prvním nám známým tarotem, avšak v ní užití symboly mají daleko vyšší stáří. Tato hra byla sestavena astrologem oněch dob, který chtěl krále přivést k rozumu významem těchto klíčů, představujících věštby a odpovědi, které vznikají rozmanitou kombinací znamení a jež jsou přesné jako matematika a měřitelné jako harmonie přírody. Avšak kdo si chce posloužiti tímto náčiním vědění rozumu musí sám býti velmi rozumný; ubohý, dětinský král viděl v obrazech Jaquemina Gringonneura dětskou hračku a učinil z tajemné abecedy kabbaly karetní hru.

Mojžíš nám vypravuje, že Židé při svém východu z Egypta vzali s sebou posvátné nádoby Egyptanů. To jest však pouhou alegorií, neboť veliký prorok jistě nenaváděl svůj národ ku krádeži. Tyto posvátné nádoby představují tajemství Egyptské moudrosti, které se Mojžíš naučil na dvoře faronově. Nechceme divy magie připisovati tomuto člověku bohem inspirovanému; ale bible sama nám

vypravuje, že Janne a Mambre, mágové faraónovi, t. j. velicí hierofanti Egypta, první svým uměním činili podobné divy. Proměňovali hole v hady a tyto opět v hole, což možno vysvětliti kouzlem nebo fascinací. Proměnili vodu v krev, dali najednou objeviti se velikému množství žab, ale nemohli mimo much přivolati jiného obtížného hmyzu: řekli jsme již nahoře jak dlužno pojímati vysvětlení jejich porážky.

Mojžíš zvítězil a vyvedl židy z otroctví. V této době vyhaslo pravé vědění v Egyptě, poněvadž kněží je skryli v ohlupující modloslužbu, vydavše je v zneužití lidu, která byla velikým úskalím esoterismu, neboť davu musí zůstat pravda zahalena, aniž by však byla skryta; aby se nestala absurdní, dlužno zabrániti znesvěcení symboliky; posvátný závoj Isidin měl se uchovávat ve své posvátnosti a dřívější kráse. Na to Egyptští kněží nestačili. Hlupstvím všedního dne staly se z hieroglyfických symbolů Osirida a Hermanubise živoucí skutečnosti. Osiris stal se volem, moudrý Hermes psem. V pozlátkovém státě změnil se Osiris z vola v Býka Apise a kněží nezakázali lidu vzývání masa určeného pro jejich kuchyni.

Bylo na čase, aby svatá podání byla zachráněna. Mojžíš stvořil nový národ přísně mu zakázal uctívání obrazu. Bohužel národ srostl již s modlami a vzpomínky na býka Apise jej pronásledovaly do pouště. Historie o zlatém teleti, které děti Israele vždy poněkud uctívaly, jest známa. Mojžíš, který nechtěl, aby svaté hieroglyfy byly zapomenuty; posvětil je a zasvětil očištěnému kultu pravého Boha. Poznáme ještě symbolismus všech věcí sloužících kultu Jehovy a jejich souvislost s posvátnými znaky prazjevení.

Prozatím však budeme sledovati pohanstvo až k jeho konci a dějiny zhmotnělých hieroglyfů i pokleslé rity pohanské civilisace.

Kapitola 5.

Magie v Řecku.

Magie v Řecku. — Báje o zlatém rounu. — Orfeus, Amfion a Kadmos. — Magický klíč k Homérovým básním. — Aischylos, vysvětlovatel mysterií. — Orfické dogma vysvětlené legendou. — Věštby a pythijské kněžky. — Černá magie Medeina a Kirkeina.

Přicházíme k době, ve které přesné vědy magické nabyly opět svého přirozeného útvaru, totiž krásy. V Soharu viděli jsme pravzor člověka, jak se pozdvihuje k nebi svým zrcadlením v oceánu bytí. Tento ideální člověk, tento stín všudypřítomného Boha, tento mužský fantom neměl zůstatí samotným. Pod sladkým nebem Hellady narodila se mu družka. Nebeská, cudná a zúrodnující Venuše, trojnásobná matka tří Grácií, vystupuje nikoliv již ze spící vody chaosu, nýbrž z živoucích a hravých proudů Archipelů kypícího poesii, ve kterém se podobají ostrovy, slavnostně ozdobené stromy a květinami, lodím bohů.

Magická sedmice Chaldejců mění se v sedmistrunnou, orfickou lyru v hudbě. Harmonie zúrodní lesy a pouště Řecká. Básnický zpěv Orfeův změkčuje skály, krotí a podmaňuje divoká zvířata člověku. Podobnou magií Amfion buduje hradby Théb. Bílé Théby Kadmovy jsou pantaklem jako sedm divů světa a města zasvěcení. Orfeus oživil čísla a písmena spojil Kadmos s myšlenkami. Ku vši kráse věnoval první národu lásku, druhý vlast hodnou své lásky a svého ducha.

V starořeckých tradicích objevuje se Orfeus mezi hrdiny zlatého rouna, mezi oněmi prvními dokonateli velikého Díla. Zlaté rouno jest vnějším oděvem Slunce, světlo dané ku potřebě lidem, Veliké Tajemství magického tvoření a konečně i zasvěcení, které alegoričtí hrdinové zlatého rouna hledali v Asii. Z druhé strany jest Kadmos dobrovolný zajatec velkých egyptských Théb. Přinesl Řecku prapůvodní písmena a s nimi i harmonii, kterou obsahují. Na jejich popud vzniká samo sebou typické moudré město, nové Théby; neboť veškerá moudrost spočívá v harmonii těchto hieroglyfických značek pro hlásky a čísla, která se pohybují sama sebou, dle zákonů odvěké matematiky. Město Théby jsou kruhem a jejich hrad jest čtvercem, mají sedm bran jako magické nebe a jejich legenda jest brzy eposem tajemných věd, brzy prorockými dějinami lidského ducha.

Všechny tyto tajemné alegorie, všechna tato moudrá podání jsou duší řecké duchovní kultury, avšak skutečné hrdiny těchto básní dlužno hledati v proměnách východní symboliky, která byla přinesena do Řecká od neznámého zasvěcence. I samy dějiny ideí píší velicí lidé oněch dob a málo jim záleží na tom, aby nás zasvěcovali do lidské bídy, dětské doby císařské říše. Také Homér kráčí touto cestou. Ve svém díle dosazuje bohy, to jest nesmrtelné typy duševní a světové dění jest mu jen nutným následkem Diova zamračení. Vnáší-li Řecku do Asie oheň a meč, pak jest to jen pomsta za zneužití moudrosti a za ztrátu obětované ctnosti. Tak jest znovu odevzdáno panství nad světem Minervě a Junoně, na vzdory sladké Venuši, která ztratila všechny, kteří ji milovali.

Toto jest nejvznešenější úlohou básnictví: Na místě lidí dosazuje bohy, to jest na místě účinků příčiny, odvěké zákony na místě bědných inkarnací pozemských velikánů. Tyto myšlenky mohou povznést a znovu zničit říše. Poslední hlubinou oné velikosti jest víra, avšak pouze víra spočívající na pravdě jest vlastnost poetická a tvůrčí. Pouze pravé dějiny světla vždy znovu vítězícího nad temnotou, jsou hodny toho, aby poutaly mudrce. Veliký den tohoto slunce nazývá se duševní kulturou.

Báje o zlatém rounu spojuje hermetickou magii s lidským zasvěcením. Sluneční beran, jehož zlaté rouno musí býti získáno, aby se stal člověk pánem světa, jest symbolem Velikého Díla. Ze dřeva prorockých dubů dodonských vystavěná loď Argonautů, tato mluvící loď, jest Isidina bárka mysterií, archa sedmi, archa úmluvy, truhla Osiridova, vejce božského znovuzrození.

Dobrodružný Jason má býti zasvěcen, stává se hrdinou svojí silou, jest pronásledován všemi lidskými slabostmi a nehodami, ale nosí také v sobě ztělesnění všech snů. Herkules symbolisující brutální sílu nemůže se ani pokusiti o dílo, neboť sešel z cesty podlehnuv nízkým milostným pletkám. Ostatní nalézají Kolchidu, zemi zasvěcení, ve které se ještě zachovaly zbytky Zoroastrových tajemství.

Kde však měli nalézt klíč k tomuto mysteriu? Ještě jednou je vědění zrazeno ženou. Medea zjevuje Jasonovi Tajemství Velikého Díla, tím však ale ničí království a život svého otce; neboť podle osudného zákona Tajemné Svatyně přináší prozrazení Tajemství těm, kteří je nedovedli ochránit, smrt!

Medea poučí Jasona, jakou obludu musí zdolat a jakým způsobem se mu to podaří. Nejdříve jest to astrální fluidum, okřídlený had pozemský, kterého musí překvapit a spoutat. Musí vytrhat jeho zuby a tyto zaseti do pole zoraného Martovými býky. Dračí zuby jsou kyseliny, které rozpouštějí kovy zpracované dvojnásobným ohněm a silami zemského magnetismu. Tím vytvoří se fermentace podobná mocnému zápasu, nečisté je pohlceno nečistým a jako odměnu získává adept zlaté rouno.

Zde končí magický román Jasonův a pokračuje Medein; neboť v této historii chtěl řecký starověk vytvořit epos tajemných věd. Po magii Hermově následuje čarodějství, vražda otce, bratra a dítěte, vše obětující své vášni a přece nikdy neokusivší plodů svých zločinů. Medea zrazuje svého otce jako Cham, vraždí svého bratra jako Kain, otráví svoji soukojenku, to vše aby sklídila nenávisť toho, jehož lásku chtěla získat. Bylo by úžasné, kdyby Jason jsa pánem zlatého rouna byl býval moudřejším a kdyby si byl uvědomil, že vděčí za zjevení tajemství pouze zradě. Není adeptem jako Orfeus, nýbrž lupičem jako Prometheus. Nehledá vědění, nýbrž moc a bohatství. Tak musí zemřít v neštěstí a pouze učedníci Orfeovi znají zářivé a vše ovládající vlastnosti zlatého rouna.

Prometheus, zlaté rouno, Thebaida, Iliada a Odysea, těchto patero velkých eposů, naplněných mocnými mysteriemi a lidskými osudy, tvoří starořeckou bibli, nezměrný obraz kupící hory na hory, mistrovská díla na mistrovská díla, tvary krásné jako světlo, na myšlenky věčné a veliké jako Pravda! Na své vlastní nebezpečí zjevovali velekněží poesie národům Řecka tyto nádherné báje pravdu obsahující. Aischylos, který se odvážil uvést na jeviště nadlidské nářky, gigantické boje a božské naděje Prometheovy, strašlivý opěvateľ rodiny Oidipovy, byl obžalován z prozrazení a profanace mysterií a jen těsně ušel přísnému trestu. Nemůžeme již dnes dobře postihnouti odvahu tohoto básnického zásahu! Jeho drama bylo trilogií, které ukazovalo celý symbolický příběh Prometheův. Aischylos odvážil se shromážděnému lidu znázornit symbol Promethea, jeho osvobození Alkidem a pád Diův: všemohoucnost trpícího genia a konečné vítězství trpělivosti nad silou. Beze sporu je to krásné, avšak dav mohl takto si uvědomit budoucí vítězství bezbožnosti a anarchie! Prometheus, podmanitel Diův, mohl být pokládán za lid osvobozený od svých králů a kněží; neskrýval nerozumný odhalovatel tohoto vítězství zločinných nadějí?

Za tato mistrovská díla děkujeme slabé působnosti dogmatu na poesii a nechceme se přidružit jako Platon k oněm přísným zasvěcencům, kteří chtěli vyhnati básníka ze země ihned po jeho ověnění; praví básníci jsou vyslanci boží na zemi a ti, kteří je zavrhnou, nemohou být nebesy pozehnáni. Onen veliký zasvěcovatel Řecka a jeho první nositel civilisace byl také jeho prvním básníkem; i kdybychom uznali, že Orfeus byl postavou mytickou a bájeslovnou, přece jen musíme věřit v existenci Musaiovu a jemu přičísti verše, které nesou jméno jeho mistra. Pro nás není rozhodující, zda jeden z Argonautů se jmenoval Orfeus či nikoliv; postava básníková jest více než životná; žije neustále, je nesmrtelná! Báj o Orfeovi je dogmatem, jest zjevením kněžských osudů, jest novým ideálem narozeným z kultu krásy. Jest znovuzrozením a obnovením lásky. Orfeus sestupuje do podsvětí hledaje Eurydiku a musí se vrátit, aniž by spatřil jejího obličej. Podobně si má hledat čistý člověk družku života; bez chtivosti má ji pozdvihnout k sobě. Pouze zřeknutím se předmětu vášně dospíváme k opravdové lásce. Nalézáme zde již zárodek cudných snů křesťanského rytířství. Aby vyrval svoji Eurydiku podsvětí, nesmí, na ni pohlédnouti! Kněz jest však dosud člověkem, stane se slabým, pochybuje a pohlédne:

Ah miseram Eurydicem!...

Jest ztracena! Stala se chyba, pokání počíná! Opuštěný Orfeus zůstává cudným. Jest vdovcem, aniž by měl čas poznati Eurydiku, vdovcem po panně a zůstává cudným. Básník nemá dvou srdcí a děti z pokolení bohů milují věčně. Ustavičná touha, vzdychání po ideálu, který skrývá hrob, opuštěnost posvěcená božskou Musou. Jak jest toto zjevení blízké budoucímu vzkříšení! Orfeus, který nosí v srdci ránu jen smrti zahojitelnou, stává se lékařem duše a těla; umírá konečně jako oběť své cudnosti, umírá smrtí zasvěcenců a proroků, umírá když byl prohlásil jednotu božstva a lásky a to vše stává se pramenem, z něhož vznikly pozdější orfické mysterie.

Když ukázal svoji povznešenost nad svoji dobou, nabyl Orfeus pověsti kouzelníka a čaroděje. Tak jako Šalamounovi byla mu připisována znalost léčivých bylin a kamenů, znalost nebeského lékařství a kamene filosofického. Znal jistě tyto všechny věci, neboť ztělesnil ve své legendě primitivní

zasvěcení, hřích a vykoupení, tyto tři části velikého díla lidství: dle Ballanche možno orfické tajemství pojmuti těmito větami:

»Podrobil-li se člověk vlivům živlů, pak může si živly podrobili svým vlastním vlivem.

Stvoření jest aktem božské magie, neustále působící a věčné.

Státí se člověkem znamená poznati sama sebe.

Zodpovědnost jest dobytím člověka, ano i sám trest za hříchy jest nový prostředek k získání lidství.

Veškerý život spočívá na smrti.

Zmrtvýchvstání jest zákon vše vyrovnávající.

Manželství vkládá do lidství veliké, světy tvořící mysterium. Má býti jediné, tak jako Bůh a Příroda jsou jedni.

Manželství jest jednotou stromu života; prostopášnost jest rozdělení a smrt.

Strom života jest jednotou a jeho větve, vypínající se do nebe a kvetoucí ve hvězdách, odpovídají kořenům v zemi skrytým.

Astrologie je synthesou.

Znalost, léčivých neb magických sil rostlin, kovů a těles, ve kterých život více či méně hárá, jest synthesou.

Organické síly odkrýváme synthesou ve všech jejich stupních.

Sloučeniny a příbuzenství kovů, vegetativní duše rostlin, stejně jako ostatní síly obdobné, stávají se zřejmými v synthesi.«

Tvrdilo se, že krása jest záře pravdy. Velikému světlu Orfea dlužno připsati krásu forem poprvé v Řecku objevenou. Na Orfea navazuje škola božského Platona, tohoto laického otce křesťanské filosofie. Od něho poznali Pythagoras a Alexandrijští osvícenci svá mysteria.. Zasvěcení je nezměnitelné; v běhu věků nalézáme je vždy stejným. Poslední žáci Pascala Martineze jsou ještě dětmi Orfeovými, uctívají však realisátora antické filosofie, vtělené Slovo křesťanů. Pravili jsme, že první část báje o zlatém rounu skrývá v sobě tajemství orfické magie a že druhý díl moudrých podání jest věnován bludu čarodějství a černé magii.

Goétie neb černá magie, známá dnes pod jménem čarodějství, nikdy se nestala vědou; jest to království náhody. Každá uměle stupňovaná vášeň vytváří skutečnou sílu, která nepodléhá vůli, nýbrž jen despotismu vášni. Proto praví Albertus Magnus: »Neproklínej nikoho ve hněvu!« Takovou jest historie prokletí Hippolyta Theseem. Uměle stupňovaná vášeň jest šílenstvím; a šílenství jest opilost neb nával astrálního světla. Proto jest šílenství nakažlivé a vášně skutečně způsobují opravdové očarování. Ženy snadněji vzněcované přebytkem vášně jsou obyčejně lepšími čarodějníky nežli muži, kteří se jen nesnadno jimi stávají. Slovo čaroděj (sorcier) dostatečně vyjadřuje oběť osudu a jedovatost příčinnosti.

Čarodějnice v Řecku a jmenovitě v Thessalii oddávaly se strašlivým naukám a ohavným obřadům. Obyčejně to byly zvrhlé ženy, které svoji žádostivost již nemohly uspokojiti, zestárlé nevěstky, výlupek ohyzdnosti a nemravnosti. Žárlivé na život a lásku nacházely tyto nešťastné ženy svého milence jediné v hrobě; prolamovaly náhrobní kameny, aby okusily hrozných polibků na smrtelně chladném mase mladých mužů. Kradly děti a dusily jejich křik tisknouce je ku svým zvadlým prsům. Nazývaly je lamie, strygami, empusami; děti předměty jejich žádosti a nakonec jejich nenávisti, byly oběťmi. Některé, jako Canidie, o které mluví Horatius, zakopávaly je do země až po hlavu a nechaly je zajíti hladem, zatím co před ně stavěly jídla, kterých děcka nemohla dosáhnouti; jiné jim uřezávaly hlavu, ruce a nohy a svářely z jejich masa v měděných kotlících mast, do které mísily šťávu blínu, rulíku a černého máku. Touto masť naplňovaly si ústroj, který byl neustále drážděn jejich ohavnými žádostmi, vtíraly tuto mast do spánku a v podpaždí, až pak propadaly lethargii, plné bezuzdně smyslných snů. Zde nutno zjistiti počátek černé magie a tajemných praktik, které se táhnou až do středověku; zde je konečně i původ oněch nevinných obětí, které k upálení odsuzovalo častěji zločenejší veřejnosti než rozsudek inkvisitorů. Jmenovitě ve Španělsku a v Itálii zuří dodnes ještě lamie, strygy a empusy; pochybovač nechť se otáže učených kriminalistů těchto zemí, jichž případy shrnul François Torrelblanca, královský advokát, v Granadě ve svém díle »Epitome delictorum«.

U Řeků jsou Medea a Kirké typy černé magie. Kirké jest neřestná žena, která své ctitele očaro-

vává a ničí; Medea jest odvážná, smělá travička, která téměř celou přírodu staví do služeb svých zločinů. Existuje však skutečně rozkošné stvoření jako Kirké, s kterým styk ničí důstojnost člověka. Existují ženy, jichž láska špiní. Pouze brutální vášeň ji může nadchnouti, vyssaje vás a pak odvrhne. Takovéto ženy dlužno přiměti k poslušnosti, strachem zlomiti a pak nemilosrdně opustiti, jak to učinil Odysseus. Jsou to obludy krásy; žijí pouze marnostem. Starověk představuje je také jako Sirény. Medea jest perversní bytostí, která zlo chce a provádí. Miluje skutečně, je poslušná nikoliv z bázně, avšak její láska jest nebezpečnější než její nenávisť. Jest špatnou matkou, jest vražednicí svých dětí. Miluje noc a zář měsíce, za jehož svitu sbírá zlomocné byliny, aby mohla svářeti jedy. Magnetisuje vzduch, přináší neštěstí zemi a otravuje vodu a oheň. Hady jí poskytují svoji slinu, strašlivá slova mumlají její rty krvavé stopy označují její stopu a rozsekané údy vypadávají z jejích rukou. Její rady přinášejí šílenství její polibky hrůzu.

Tato žena chtěla se povznést nad povinnosti svého pohlaví, když se oddala zakázaným vědám. Jde-li mimo, muži se odvracejí a děti se skrývají. Kráčí bez rozumu a bez lásky, a klamy revoltující přírody jsou stále dopadajícími tresty za její pýchu.

Kapitola 6.

Magnetická magie Pythagorova.

Zlaté verše a symboly Mistrovy. — Mystéria skrytá v životě a v instinktech zvířat. — Zákon asimilace. — Zákon proměn, neboli jak možno se změnit ve vlka. — Věčnost života v trvání paměti. — Proud zapomnění.

Numa, o jehož magických vědomostech jsme se již zmínili, měl jako zasvěcovatele jistého Tarchona, žáka Chaldejce, jenž se jmenoval Tages. V oněch dobách putovali apoštolové moudrosti světem, aby vychovávali kněze a krále. Již často pomohlo pronásledování Prozřetelnosti k realizaci jejich plánů. Tak se stalo, že kolem šedesáté druhé Olympiády, čtyři generace po panování Numově, přišel Pythagoras ze Samu do Itálie, aby ušel tyranii Polykratově.

Veliký učitel filosofie čísel poznal veškerý svatyně světa; přišel i do Palestiny, kde se dal obřezati, aby byl připuštěn k mysteriím kabbaly, jejíž poznání mu zprostředkovali — pravíme to ovšem s jistou rezervou — proroci Daniel a Ezechiel. Potom byl připuštěn na přimluvu krále Amasise, ne bez jistých obtíží, k zasvěcení egyptskému. Síla jeho genia připojila mnoho k nedokonalým výkladům hierofantů, takže se on sám stal mistrem a zasvěcovatelem.

Pythagoras definoval Boha: jest to živá, absolutní pravda, oděná světlem.

Učil, že slovo je číslem, ztělesněným ve formě.

Vše odvozoval od tetrakty, jak nazýval čtveřici.

Učil dále ještě, že Bůh jest nejvzácnější hudbou, jejíž harmonií jest příroda. Nejvyšším výrazem spravedlnosti jest kult; nejdokonalejším použitím vědy lékařství. Krása jest harmonií, síla rozumem, štěstí dokonalostí, žítí dle pravdy znamená odřící se lidských slabostí a hrubostí.

Když přišel do Krotonu, bála se ho rada tohoto města pro jeho moc ovládati duchy a srdce, ale později se s ním radila. Pythagoras jim poradil, aby obětovali Musám a zachovávali mezi sebou co nejdokonalejší harmonii, poněvadž — tak učil — spory mezi pány ženou sluhy k vzbouření. Pak dal jim veliký předpis náboženský, politický a sociální:

»Žádné zlo není tak strašlivé, jako anarchie«.

Tento výrok má význam světodějný a jest téměř nekonečně hluboký, a zdá se, že ani naše století není ještě tak osvětlené, aby mu porozumělo.

Od Pythagora se nám zachovaly mimo podání jeho životních osudů, »Zlaté verše« a symboly. Jeho zlaté verše staly se obecným majetkem lidové morálky; takový měly úspěch během staletí. Zde jest jejich překlad:

Ἐπητα χρυσα.

Dle zákonů vzdávej nesmrtelným bohům spravedlivé oběti;

v úctě měj přísahy, hrdiny a mudrce;

cti rodiče, krále a dobrodince;

za přítele si vyber nejlepšího člověka.

Bud' poslušný a mírný, vážný v jednání.

Neměj přítele v nenávisti pro nepatrné opomenutí.

Svatý zákon nechť poutá v potřebných věcech moc.

Jako pravý mudrc, odmítej přebytek;

rozkoš, spánek, nasycenost, lásku a hněv.

Nikdy nezakolísej a nevzdávej se své cti,

posuzuj sám sebe jako nejpřísnější soudce.

Bud' spravedlivý v jednání a ještě více ve slovech.

Neomlouvej zla zločinným prospěchem.

Bohatství uděluje osud, on může nás zase ochuditi;

*ať jsme bohatí nebo chudí neujdeme smrti.
 Míru svých bolestí nepřijímej s hořkostí,
 považuj ji za užitečný a uzdravující lék
 a vždy se obklopuj hradbou svých ctností.
 Nejméně nešťastný jest smrtelně smutný.
 Nespravedlivému nechť se uzavře tvoje srdce a ústa;
 nech mluvití svět a následuj vnitřního hlasu,
 nikdy a nikde nečiň unáhleného soudu,
 který činíš nespravedlivě a neužitečně.
 Nech kráčetí před sebou jasnou radu,
 aby vrávorající nesmyslnost tě nepředěšla.
 Hloupost je vždy nejhorším zlem,
 a bezradný člověk následuje svého bludu.
 Nikdy nejednej bez vědění, neustále vzdělávej svého ducha.
 Uč se v době učení a štěstí ti námahu splatí.
 Nebud' nedbalý ve starosti o své zdraví,
 ale i to nejpotřebnější plň s moudrou uměřeností.
 Vše neužitečné ničí život.
 Bud' ušlechtilý a čistý, nezavdávej příčinu k nenávisti.
 Vyhýbej se nedbalosti a nestoudné okázalosti a pýše:
 největší ozdobou bud' ti jednoduchost a prostota.
 Stále pozorně rozvažuj, co chceš konati.
 Večer pohlédni nazpět na prožitý den:
 »Co jsem konal, co slyšel, čeho musím litovali?« Tak ptej se!
 Tak neustále krácej vzhůru, abys byl oblečen božskou ctností!*

Až potud, zdají se zlaté verše býti jen pedagogickými poučkami. Avšak jejich význam je jiný. Jsou to úvodní zákony magického zasvěcení, první díl Velikého Díla, což znamená utvoření dokonalého adepta. Pokračování nám to objasní a dokáže:

*Tebe za svědka béru: Tetrakto, Ty Nevyslovitelný,
 nevyčerpatelný prameni forem a věků;
 A ty, o kterém vím, že se modlíš, zatím co bohové tě obklopují,
 dokonči jejich dílo a ve víře pracuj.
 Brzy se dostavíš a bez námahy seznáš,
 odkud jsi přišel, kam kráčíš a kam se navrátí tvá bytost.
 Bez bázně a přání seznáš tajemství,
 které příroda skrývá mluvícím smrtelníkům.
 Nohou zašlápneš lidskou slabost,
 kterou osud vede k bezúčelnosti a zániku.
 Poznáš, co chystá nejistá budoucnost,
 a který démon ukrývá děti temnot.
 Pak vstoupíš do vozu světla,
 jako vítězný duch a král hmoty.
 Pak Bůh ti udělí své otcovské království,
 a ty spočineš ve věčném míru.*

Pythagoras učil: »Tak jako existuje trojice Božích pojmů a tři intelektuelní úrovně, tak existuje i trojnásobné slovo; neboť hierarchický řád se zjevuje vždy číslem tří. Jest to slovo jednoduché, hieroglyfické a symbolické; jinými termíny pak slovo vyjadřující, zakrývající a slovo, které má význam. Veškerý hierarchický názor spočívá v dokonalém poznání těchto tří úrovní.«

Svoji nauku skrýval v symbolech, zavrhoval však pečlivě každou personifikaci a každý obraz, neboť tyto dle jeho mínění dříve či později vedou k modloslužbě. Bylo mu vytýkáno, že pohrdá básníky, ale jsou to vždy jen básníci špatní, kterým Pythagoras zapovídá umění poesie.

»Nezpívej svého verše, je-li beze strun tvoje lyra«, praví ve svých symbolech. Tento vznešený člověk nemohl neznati přesné souvislosti mezi vznešenými myšlenkami a krásným, tvárným výrazem,

vždyť jeho symboly jsou plny poesie.

»Nikdy netrhej květů, abys upletl věnce«.

Tak doporučoval svým žákům, aby se nepídili po slávě, ba aby se ani nezúčastnili toho, o čem svět se domnívá, že nutno uctívati.

Pythagoras byl cudný, avšak vzdálen toho, aby svým žákům radil k celibátu, oženil se a měl děti. Krásnou pověst má Pythagorova paní. Tázali se jí, jaké pokání musí vykonati žena, poznala-li muže a jak dlouhé doby jest zapotřebí, aby byla očištěna, a ona odpověděla:

»Byla-li u svého muže, jest očištěna ihned, byla-li u cizího, pak není čista nikdy!«

S takovou vážností k základním naukám, s takovou čistotou mravů, zasvěcovalo se ve škole Pythagorově do tajemství přírody a sebeovládáním se brzo docilovalo, že bylo možno řídití síly živlů. Pythagoras měl dar jasnovidnosti a věštění. Jednoho dne procházel se se svými žáky po břehu moře. Na obzoru objevila se loď.

»Mistře«, otázal se jeden žák, »byl bych bohatý, kdybych vlastnil tento lodní náklad?«. — *»Neprospěl by ti«, odpověděl Pythagoras. »Nu dobře, pak bych jej daroval svým dědicům«. — »Chtěl bys jim darovati dvě mrtvoly?«*

Brzy potom přistála loď v přístavu; přivezla mrtvolu člověka, který chtěl býti pohřben ve své vlasti.

Vypravuje se, že i zvířata Pythagora poslouchala. Jednou u příležitosti her olympijských přivola-
l orla letícího na nebi. Ve velikých obloucích spustil se dolů a když jej Mistr propustil, jako šíp se zdvihl a odletěl. Strašlivou medvědicí, která kdysi pustošila Apulii, povolal k sobě a rozkázal jí opus-
titi zemi, takže již nikdy nebyla spatřena. Když byl tázán po vědě, která mu propůjčila tak podivuhod-
nou moc, odpověděl:

»Jest to poznání světla.«

Živoucí bytosti jsou ve skutečnosti ztělesněním světla. Z polostínu ohyzdnosti nabývají postavy více a více lesku krásy, pudy jsou závislé na formě, a člověk, syntéza světla, jehož analysou jsou zvířata, jest určen, aby jimi vládl; poněvadž se však stal jejich pronásledovatelem a vrahem, místo aby byl jejich mistrem, bojí se ho a bouří se proti němu. Ucítili-li však nad sebou neobyčejnou vůli, která se k nim sklání blahovolně a udává jim směr, pak jsou neodolatelně magnetisována a veliký počet moderních zjevů dává nám možnost, abychom těmto divům Pythagorovým porozuměli.

Přivrženci fysiognomiky pozorují v obličejových tazích většiny lidí jistou podobnost se zvířetem. Tato podobnost může býti i čistě imaginární a může vzniknouti z dojmu, kterým působí na nás rozličné fysiognomie, při čemž však může prozraditi určité vlastnosti povahové dotyčných lidí. Tak se stane, že se nám zdá, že zamračený člověk podobá se medvědu, pletichářka kočce a podobně. Takovýto druh soudů vzniká z imaginace, kterou doplňuje sen, ve kterém se nám i ve bdění nepřijemní lidé proměňují ve zvířata, při čemž pociťujeme všechny hrůzy tlaku na prsou, který lid zove můrou. Zvířata podléhají imaginaci více než my, při čemž nemají rozmyslu, který by opravoval omyly fantasmie, jak tomu je u nás. Jsou tedy ve své přehnané sympatii či antipatii vůči nám pod vlivem našeho magnetismu. Při tom jim však chybí pojem toho, co utváří lidskou formu, a pohlížejí na nás jako na zvířata, která je ovládají. Tak jest pán svému psu jen dokonalejším tvarem jeho vlastního druhu. V umění ovládati, v tomto pudu, tkví tajemství vlády nad zvířaty. Slavný krotitel zvěře fascinoval své lvy, jak jsme viděli, že před ně předstupoval se zamračenou tváří, která měla výraz zuřícího lva. Na tomto poli platí do slova přísloví: *»Je nutno s vlky výtí a s ovceci mečeti.«* Každý zvířecí tvar představuje nějaký zvláštní pud, schopnost neb vášeň. Mají-li některé vlastnosti zvířat volné pole v naší osobnosti, pak vrůstá do naší postavy stále více a více i jejich vnější tvárnost, takže vyjadřujeme v astrálním světle jejich dokonalou podobu a my sami ve snu neb v extasi objevujeme se v takové tvárnosti, v jaké nás vidí extatikové a jasnovidci a jak se i zračíme nepochybně také zvířatům. Zhasne-li rozum, pak mění se ustrnulý sen v šílenství a my měníme se ve zvířata jako Nabuchodonosor. Tak dlužno si vysvětliti ony příběhy s vlkodlaky, z nichž některé jsou potvrzeny i soudně. Skutečnost byla potvrzena, ale otázka, kdo více podlehl halucinaci, zda svědci či vlkodlaci, jest nevyřešena.

Fakta, že sny se shodly neb předběhly skutečnost, nejsou ani řídká, ani neobyčejná. Extatikové ve stavu extase se scházejí a rozmlouvají spolu o konci světa. Často se nám stane, že vidíme některého člověka poprvé a přece se nám zdá, že již ho dlouho známe. To pochází od toho, že jsme se s ním častokráte ve snu setkali. Takovýchto případů jest plný celý život a s přeměnou lidí ve zvířata se se-

tkáváme na každém kroku. Kolik původně rozkošných a galantních žen upadlo do stavu blbosti, když se sháněly po všech požtících života, nejsouce ničím než kočkami zcela okouzlenými svým kocourem.

Pythagoras věřil především v nesmrtelnost duše a ve věčnost života, Stálé střídání léta a zimy, dne a noci, spánku a bdění, byly mu předobrazy smrti. Trvání paměti pokládal za zvláštní nesmrtelnost lidské duše. Tvrdí se o něm, že se dovedl upamatovati na své předešlé životy. Vykládal-li to o sobě skutečně, pak našel ve svých vzpomínkách jistě něco podobného, neboť muž jako on nemohl býti šarlatánem nebo šilencem. Pravděpodobně věřil, že našel tyto vzpomínky ve svých snech a pokládal je za potvrzení svých snah a hypotéz. Je-li tomu tak, pak jeho myšlenka je vznešená, neboť skutečný život naší individuality žije jen pamětí. Antickému člověku byla řeka zapomnění filosofickým obrazem smrti. A zdá se, že Bible sama dala této myšlence božské posvěcení, praví-li: »In memoria aeterna erit justus.« (Ve věčné paměti bude spravedlivý.)

Kapitola 7.

Svatá Kabbala.

Božská jména. — Tetragram a jeho čtyři formy. — Jediné slovo ve všech proměnách. — Ztracené a nalezeno Klíče Šalamounovy. — Řetěz duchů. — Tabernákl a chrám. — Starý had. — Svět duchů dle Soharu. — Kterí duchové se zjevují. — O možnosti dáti si sloužiti živelnými duchy.

Vracejíce se zpět k pramenům pravé vědy, setkáváme se se svatou Kabbalou, neboli tradicí dětí Sethových, kterou přinesl Abraham z Chaldeje, do které byl Josef zasvěcen egyptskými kněžími, odkud ji přejal Mojžíš, který ji očistil, a která je skryta v symbolech Bible, kterou Spasitel u Sv. Jana vysvětlil a kterou apoštol nám podal ve své Apokalypse v hieratických obrazech, starověku zcela odpovídajících.

Kabbalistům jest vzdáleno vše, co by se jen podobalo kacířství. Dávají Bohu sice lidskou, avšak plně hieroglyfickou podobu.

Pokládají Boha za rozumovou, milující a živou Nekonečnost. Nerozumí mu jen jako soubornému pojmu, abstrakci bytí neb filosoficky nedefinovatelné bytosti. Jest ve všem, ode všeho však odlišný, vyšší než vše. Jeho Jméno je nevyslovitelné: a přece vyjadřuje toto jméno jen lidský ideál božství. Co Bůh jest sám sebou, to nevypátrá nikdy lidský duch.

Bůh jest Absolutno víry; absolutno rozumu jest však BYTÍ.

Bytí existuje samo sebou, protože existuje. Bytí samo jest důvodem bytí. Jest možno se ptáti: »Proč jest to neb ono, proč jest něco?«, avšak nemožná jest otázka: »Proč existuje Bytí?« Neboť bytí předpokládá zase jen bytí.

Rozum a věda nám dokazují, že druhy existence Bytí jsou vyrovnány dle zákonů harmonických a hierarchických. Hierarchie stále více vystupující je stále více a více monarchická. Rozum nemůže následkem toho býti závislým na jednom nejvyšším pojmu, aniž by se nezděsil propastí, které se prostírají okolo tohoto nejvyššího vládce. Proto mlčí a přenechává své místo víře, která se modlí. Na každý způsob jest jisto jak pro vědu, tak i pro rozum, že idea božství je nejvyšším, nejposvátnějším a nejúčtečnějším cílem člověka a že na této víře spočívá morálka se svojí věčnou sankcí. Tato víra jest tedy skutečným jevem bytí v lidstvu; kdyby byla klamná, pak příroda by potvrdovala nemožnost. Nic by formulovalo život a Bůh by zároveň existoval i neexistoval.

To jest ona filosofická a nepopíratelná realita, jejíž jméno jest idea božství, které dali kabbalisté jediné jméno. V tomto jménu jest obsaženo vše ostatní. Jeho písmena tají v sobě veškerá čísla, hieroglyfy písmen tohoto jména vyjadřují veškeré zákony a veškeré věci přírody.

Nebudeme zde opakovati, co jsme řekli ve svém »Dogmatu vysoké magie« o božském tetragramu, uvedeme zde jen ony čtyři způsoby, kterými psali kabbalisté:

J H V H ,

kteréžto slovo nevyslovovali, nýbrž jen slabikovali, Jod, he, vau, he, což my vyslovujeme Jehova, což však odporuje každé analogii, poněvadž takto pochopený tetragram měl by šest písmen.

A D N I ,

což vyslovujeme Adonai, kteréžto slovo značí: Pán.

A H I H ,

což vyslovujeme Eheie, kteréžto slovo značí: Bytí.

A G L A ,

což vyslovujeme jak se píše, kteréžto slovo obsahuje hieroglyficky veškerá tajemství Kabbaly.

ALEF jest první písmeno hebrejské abecedy, znamená jednotu a jest hieroglyfickým znakem Hermovy poučky: »Co je nahoře jest jako to, co je dole.« Toto písmeno má dvě ráme, jedno z nich míří k zemi, druhé se stejným výrazem k nebesům.

GHIMEL jest třetí písmeno abecedy, vyjadřuje číslem trojici, hieroglyficky zplození a plodnost.

LAMED jest dvanáctou písmenou, vyjadřuje dokonalý cyklus. Hieroglyficky vyjadřuje oběh věčného pohybu a poměr poloměru k obvodu kruhu.

Opakované ALEF vyjadřuje syntesu.

Jméno AGLA tudíž vyjadřuje:

Jednotu skrze trojici dokonávající cyklus počtu a do sebe se opět vracející. Plodící princip přírody s ní shodný.

První pravdu, která oplodňuje vědu a vede zpět k jednotě.

Syllepsi, analysu, vědění a syntesu.

Tři božské osoby, které jsou jedním Bohem. Tajemství velikého díla, to jest fixaci astrálního světla svrchovaným výlevem vůle, kterou adepti vyjadřují šípem probodeným hadem, tvoříce tak písmenu ALEF.

Dále tři operace: rozpuštění, sublimaci, fixaci, což odpovídá třem potřebným hmotám: soli, síře a rtuti, což vše je vyjádřeno písmenou GHIMEL.

Dvanáct klíčů Basilia Valentina je vyjádřeno písmenou LAMED.

Konečně Dílo dokonalé svým principem, které vytváří opět tentýž princip. Takový jest původ této kabbalistické tradice, která obsahuje veškeru magii v jednom slově. Umění čísti a vysloviti toto slovo, znamená rozuměti jeho tajemství a toto absolutní vedení převést v čin, znamená klíč k zázrakům. K vyslovení slova AGLA nutno se obrátiti k východu, to jest dle orientální tradice spojití v souzvuk vědění a vůli. Nezapomeňme, že dle Kabbaly dokonalé slovo, jest slovem obráceným v čin. Odtud plyne onen výraz tak často v Bibli opakovaný: »Učiniti slovo« (facere verbum), což znamená způsobiti čin. Vysloviti kabbalisticky jméno AGLA znamená tudíž, podrobiti se všem zkouškám zasvěcení a dokonati veškerá jeho díla.

Pravili jsme v »Dogmatu vysoké magie«, že jméno JEHOVA se rozkládá v 72 vysvětlujících jmen, zvaných Šemhamforaš. Pod názvem »Clavicula Salamonis« rozuměli kabbalisté umění upotřebení těchto 72 jmen a použití jich jako klíčů k universálnímu vědění. Při studiu sbírek zařikávání a modliteb, které nesou tento titul, nalzáme skutečně 72 magických kruhů, tvořících 36 talismanů, tudíž 4×9, aneb absolutní číslo zmnožené čtveřicí. Každý talisman nese dvě z těchto 72 jmen s emblémem jejich čísel a onu ze čtyř písmen jména Jehovy, jemuž odpovídají. Zde nalzáme důvod čtyř symbolických desater Tarotu: hole značící Jod, poháry značící He, meče značící Vau a peníze, značící koncové He. Tarot dokonal desatero, při čemž synteticky opakoval znak jednoty. Lidové magické tradice učí, že ten, kdo má Klíčky Šalamounovy, může se stýkati s duchy všech řádů a získati poslušnost všech přírodních sil. Tyto opětovně ztracené a znovunalezené klíčky nejsou nic jiného než talismany 72 jmen a tajemství 32 cest hieroglyficky naznačených v Tarotu. Pomocí značek a jejich nekonečných kombinací, možno skutečně dosíci přirozeného a matematického zasvěcení do všech tajemství přírody a tak získati styk s celými hierarchiemi inteligencí a geniů.

Kabbalisté stěhli se stejně před sny fantazie, jako před halucinacemi v bdění. Zamítali proto všechna nezdravá zaklínání ničící nervy a ohlupující rozum. Experimentátoři bažící po zjevech nadpřirozených vizí jsou sotva rozumnější než požívači opia a hašiše. Jsou to děti, které si působí muka ze zábavy. Jest možno dáti se přemoci opilstvím, ano jest možno se zapomenouti dobrovolně a vyzkoušeti šílenství, ale tomu, kdo si váží sama sebe, postačí jedna zkušenost a pořádný člověk se po druhé neopije.

Hrabě Joseph de Maistre praví, že budeme jednou pro smích stejně, jako nás obveseluje barbarství středověku. Co by však teprve řekl, kdyby viděl a slyšel naše »stolečkáře« a theoretiky okkultního světa duchů! Jak jsme ubozí! Unikajíce absurdnosti, upadáme do jeho opaku. XVIII. století se domnívalo, že unikne pověrám popírajíc náboženství a my odsuzujeme bezbožnost XVIII. století, přivolávajíce zároveň povídačky starých chův a babiček. Nemohli bychom býti křesťanštější než Voltaire a osvoboditi se jednou od víry v strašidla?

Mrtví nevracejí se více na zem, stejně jako dítě nevrací se do matčina klína.

Smrt jest narozením do nového života. Příroda koná vše v řádu nutného pokroku bytí a nemůže odvolati svých základních zákonů.

Lidská duše ohraničená a obsluhovaná smysly může jen jejich prostřednictvím vejíti ve styk s věcmi viditelného světla. Tělo jest obal přizpůsobený hmotnému okolí, ve kterém duše musí žít. Ohraničení duševní působnosti ji prohlubuje a uskutečňuje. Beztělesná duše by byla všude, avšak všude tak málo, že by nemohla jednat. V Nekonečnu by se ztratila, byla by pohlcena a zároveň zničena Bohem.

Připusťme, že by do moře byla vržena uzavřená kulička naplněná sladkou vodou; pokud jest kulička zachována, podrží kapka svoji přirozenost; hledejte však kapku vody v moři, rozbije-li se obal.

Když Bůh tvořil duše a chtěl jim dáti osobnost vědomou sebe, musil jim dáti jakýsi obal, který by soustředil jejich jednání a jehož ohraničení zabraňuje, aby se rozplynuly.

Při opuštění těla mění se svým obalem nutně i svoje okolí. Uniká jen ve svém astrálním těle, které ji obklopuje světelnou rouškou a vystupuje sama sebou atmosférou tak jako vzduch vystupuje vodou, když unikne z rozbité nádoby. Řekli jsme, že duše vystupuje vzhůru se zdvihem svého obalu a že její vědomí je vázáno na tento obal.

Atmosféra jest pevnou pro tato světelná těla mající nekonečné větší jemnost a pouze znovuooblečení těžkého obalu mohlo by způsobiti jejich návrat. Kde však si mají nad naší atmosférou opatřiti tento obal? Nuže, pouze znovutělesnění umožnilo by jejich návrat na zem, který by byl jejich pádem, při čemž by utonula svoboda jejich jako duchů a musila by vzítí na sebe znovu svůj noviciát. Ale katolické náboženství takového návratu nepřipouští.

Kabbalisté formují nauku, kterou jsme tuto vyložili jedinou větou:

»Duch se zahaluje, aby sestoupil a odvrhne obal, aby vystoupil.«

Život inteligentní bytosti vyvíjí se vzestupně. Dítě žije v životě matky životem vegetativním a živí se poutem jako strom, který je kořenem připoután k zemi a jím je vyživován.

Přechod od života vegetativního k životu instinktivnímu a živočišnému a k volnému pohybu děje se přetržením pouta.

Dorůstáním odrůstá dítě poutům instinktu a získává užívání rozumu.

Smrtí uniká člověk zákonům tíže, která jej stále sráží k zemi.

Po smíření svých chyb zesílí duše a může opustiti vnější temnotu pozemské atmosféry a zamířiti vzhůru ke slunci.

Pak počíná věčný vzestup po svatých stupních; neboť věčnost vyvoleného nesnese klidu, od ctnosti spěje k ctnosti, od blaženosti k blaženosti, od vítězství k vítězství, od slávy k slávě.

Tento řetěz jest nepřetržitý a na konečných stupních mají duchové dle kněžského řádu vliv na stupně nižší, sloužíce jim, jako moudrý panující král slouží poslednímu svému poddanému.

Od stupně k stupni vznáší se modlitba a milost sestupuje neomylně.

Tito duchové jednou učiněni vznešenými, nikdy se nevracejí; neboť v poměru k jejich vzestupu upevnily se stupně pod jejich nohami.

Upevněn jest chaos, praví Abraham v podobenství o špatném boháči a kdo jest jednou zde, ten nemůže sestoupiti.

Extase může zesílit síly astrálního těla natolik, že může svým působením vzítí s sebou tělo hmotné, čímž je dokázáno určení duše stoupati výše.

Skutečnost zadržetí dechu jest možná; avšak člověk nemůže žít ani pod zemí, ani ve vodě.

Stejným způsobem jest nemožné, aby duše zbavená těla žila, třeba jen okamžik, v hustotě naší atmosféry. Duše zemřelých nás tedy neobklopují, jak hlásají »stolečkáři«. Přece však můžeme viděti naše drahé a oni se nám mohou zjevití, avšak jen zrcadlením universálního zrcadla vzdušného. Nemohou se již zajímati o nic pozemského a podobají se nám jen poněkud oněmi našimi city, které pro případnou souvislost jsou dosti vznešené pro jejich život ve věčnosti.

Taková jsou zjevení vysoké kabbaly obsažená a skrytá v tajuplné knize Zohar. Pro vědu jsou to jistě zásady pouze hypotetické, vycházejí však od skutečností, které věda při nejmenším potvrzuje, a tvoří řadu mocných klíčů. Musíme se také zmíniti o jednom z nejnebezpečnějších tajemství magie. Jest to více než pravděpodobná hypotéza o existenci fluidárních larev, které byly známy ve starém čarodějství pod jménem živelných duchů. Něco o tomto předmětu obsahuje naše dílo »Dogma a

rituál vysoké magie« a nešťastný abbé de Villars, který byl hračkou těchto strašlivých přízraků, zaplatil svoji nerozvážnost svým životem. Toto tajemství je nebezpečné tam, kde se dotýká magického arkána. Evokovat elementární duchy znamená mít moc zhustit fluida výronem astrálního světla. Tato moc řízená tímto směrem nemůže způsobit nic jiného, než nelad a neštěstí, jak ještě dokážeme dále. Zde jest theorie této hypotézy s důkazy její pravděpodobnosti: Duch je všudypřítomný, jest to on, jenž oživuje hmotu; osvobozuje se z tíže zdokonalováním svého obalu, kterým jest jeho tvar. Pozorujeme vývoj tvaru od instinktů až po inteligenci a krásu; jest to úsilí světla přitahovaného půvabem ducha, jest to tajemství progresivního a universálního bytí.

Světlo jest utvářející silou tvarů a života, a zároveň i pohybem a teplem. Podaří-li se mu fixace a polarisace kol jednoho jádra, vytváří živoucí bytosti a přitahuje k jejich zdokonalení a udržení veškeré potřebné utvářející podstaty. Tato plastická podstata v konečném rozboru vytvořená z vody a země, je nazvána v Bibli správně zemským blátem.

Avšak světlo není duchem, jak věří indiští hierofanti a veškeré čarodějnické školy; jest pouhým nástrojem ducha. Také není tělem protoplasty, jak se domnívali theurgové Alexandrinské školy; jest první fyzickou manifestací božského Dechu. Bůh tvoří je věčně a člověk, obraz boží, je uzpůsobuje a rozmnožuje. Prometheus, vypráví báj, když uloupil oheň z nebe, oživil tvary učiněné z vody a hlíny a pro tento zločin byl Diem spoután a bleskem zabit.

Elementární duchové, praví kabbalisté ve svých nejtajnějších knihách, jsou děti Adamovy samoty; vznikly z jeho snů, kterými toužil po ženě, kterou mu Bůh ještě nedaroval.

Paracelsus praví, že krev ztracená celibátníky obojího pohlaví, ať již pravidelně či ve spánku, oživuje vzduch fantomy.

Věříme, že jsme dostatečně objasnili zde dle nauk mistrů původ těchto larev, aniž bychom se dále o tomto předmětu rozpisovali.

Tyto larvy mají tedy vzdušné tělo utvořené z výparů krve. Proto hledají prolitou krev a živily se dříve z dýmu obětí.

Jsou to děti oněch nečistých mūr, které dříve zvali incuby a succuby.

Vidí-li zrak jejich zhuštěné tvary, pak jest to jen dým zbarvený odrazem obrazu, neboť nemají vlastního života, ale napodobují život těch, kdož je vyvolali, jako stín napodobuje tělo.

Tvoří se především kolem idiotů a osob nemorálních, které se ve své odloučenosti oddávají zvráceným návykům.

Soudržnost částí jejich fantastického těla jest velmi malá, děsí se proudícího vzduchu, velkého ohně a především špičatého meče.

Stávají se jakýmsi přívěsky skutečných těl svých tvořitelů, při čemž žijí jen životem těch, kteří je stvořili neb se jim přiblížili při evokacích. Je-li poraněno jejich zdánlivé tělo, jest jejich nositel raněn skutečně, tak jako nenarozené dítě jest zraňováno či znetvořováno představami své matky. Celý svět jest naplněn zjevy, které jsou ospravedlněny ve svém bytí těmito vzácnými naukami a nemohou býti vysvětleny než opět jimi samými.

Tyto larvy vytahují vitální teplo zdravého člověka a stráví brzo ty, kteří jsou slabí.

Na tento fakt navazují historiky o vampyrech, až strašlivě pravdivé a občas jak každý ví i dokázané.

Proto pocítujeme onen chladný vánek v blízkosti media, což jest osoba posedlá takovými larvami.

Tyto larvy, které vznikají jen lži představivosti a nezkracenými smysly, nemohou se vytvořit nikdy v přítomnosti člověka, který zná a může odhalit tajemství jejich strašlivého původu.

KNIHA DRUHÁ

TVOŘENÍ A USKUTEČNĚNÍ
DOGMATU

BETH

Kapitola I.

Prapůvodní symbolismus dějin.

Pantakl Edenu. — Cherub. — Děti Kainovy. — Magická tajemství věže babylonské. — Kletba potomků Chanaanových. — Kletba proti čarodějnictví. — Velikost a pád dogmatu v Egyptě a Římě. — Původ skeptické filosofie. — Boj empirismu proti magii. — Umírněný skepticismus Sokratův. — Platonův pokus o synthesu. — Racionalismus Aristotelův. — Kněžstvo a věda.

Nepřisluší nám, abychom vykládali Písmo Sváté z hlediska náboženského či dogmatického. Především podřizujeme se hierarchickému řádu, přenechávající teologii doktorům Církve a přiznávající lidské vědě vše, co patří do říše zkušenosti a rozumu. Zdá-li se však, že přece jen se pokoušíme o nový výklad některého z biblických míst Starého či Nového Zákona, pak to činíme, jen s výhradou církevního rozhodnutí. Nechceme dogmatizovat, naopak podřizujeme svá pozorování a studia zákonitě autoritě.

Probíráme-li se pradějiny lidstva popsanými ve svaté knize Mojžíšově, tu všimneme si nejdříve popisu pozemského ráje, jenž se podobá dokonalému pantaklu. V podobě kruhu neboli kvadratické jest stejnoměrně zavodňován řekami, jichž tok podobá se kříži, ve středu nacházejí se oba stromy vědění a života, statické inteligence a dynamického pohybu, moudrosti a bytí. Okolo stromu poznání jest ovinut had Asklepiův neb Hermesův: u paty stromu stojí muž a žena, činnost a trpnost, inteligence a láska. Had, symbol prasvedení a neutrálního zemního ohně, pokouší slabší bytost, ženu, která může donutit k pádu. Ustoupí však hadu jen proto, aby si ho později podmanila; jednoho dne vloží svoji nohu na jeho hlavu a zrodí spasitele světa.

Tento podivuhodný obraz zahrnuje v sobě všechno poznání. Muž zřiká se království ducha, sveden rozkoší citové bytosti; znesvěcuje plod vědění, kterým má živiti svoji duši a učiní sebe služebným nespravedlivému a hmotnému uspokojení, ztrácí cit pro harmonii a pravdu. Obléká se do kusu kůže, poněvadž fyzický tvar se vždy přizpůsobuje dříve či později mravnímu stavu. Jest vyvržen z kruhu oplodňovaného čtyřmi proudy života a cherub, ozbrojený plamenným, vždy vytaseným mečem, mu zabráňuje v návratu do říše jednoty. Jak jsme se již zmínili v našem »Dogmatu«, Voltaire se velmi směje, odkryv shodný hebrejský výraz pro cheruba a býka. Smál by se méně, kdyby byl věděl, že anděl s býčí hlavou jest obrazem temného symbolismu a vytasený ohnivý meč, že značí pravdu omylnou, které bylo špatně porozuměno a která zapříčinila po prvním pádu víru v modloslužbu národů.

Planoucí meč symbolisuje také ono světlo, které člověk nemůže již ovládnouti a jehož osudným zásahům podléhá, místo aby si je podřídil.

Veliké magické dílo uvažované v absolutním významu, jest dobytí a řízení, plamenného meče cherubova.

Cherub jest anděl neb duše země, symbolisovaný vždy ve starých mysteriích podobou býka.

Vidíme proto vždy v symbolech Mithrových pána světla krotícího a zabíjejícího býka země, při čemž z řinoucích se kapek krve vzniká život.

Prvním následkem Evina hříchu jest Abelova smrt. Rozloučením lásky a rozumu, odděluje Eva sílu. Síla, nyní slepá a otročící pozemským vášním, stane se žárlivou na lásku a usmrcuje ji. Děti Kainovy pokračují potom ve hříchu otcově. Přivedou na svět omamně krásné dcery, dívky bez lásky, narozené k prokletí andělů a k hanbě potomků Sethových.

Po potopě a Chamově nedbání povinností, o jehož tajemství jsme se již zmínili, chtěli synové lidští realizovat šílený plán: chtěli sestrojiti pantakl a palác objímající svět. Jest to gigantický pokus o vyrovnávající socialism a společný dům Fourierův jest proti Babylonské věži žalostným pojmem. Bylo to dílo protestu proti hierarchii moudrosti, pevnost proti bouři a blesku, obrovská stavba, na jejíž vrcholu měla tkvít hlava zbožněného lidu nad ovzduší a bouře. Avšak moudrosti se nedosahuje po kamenném schodišti; hierarchické stupně ducha nebudují se z malty jako patra věže. Anarchie se vzbouřila proti této zhmotnělé hierarchii. Lidé si více nerozuměli; jaký to výstražný příklad, kterému nero-

zumějí ti, kteří za našich dnů sní o vybudování nového Babylonu. Hmotářským a surovým naukám hierarchickým, odpovídají stejné zápory: kdykoliv lidské pokolení staví věž, vždy nastanou hádky o vrchol a massa, která má tvořit základní kameny, se rozprhne. Aby mohla být uspokojena veškerá přání bylo by nutno postavit věž na hlavu a vydati ji na pospas tomu nejmírnějšímu vánku.

Rozptýlení lidstva byl první následek zločecení vůči rouhačským dětem Chamovým. Avšak lid Chanaan nesl způsobem zcela zvláštním úděl této kletby na něm tkvící, který později jejich potomstvo zasvětil prokletí.

Cudnost zachraňující rodinu jest jistým znamením hierarchického zasvěcení. Znesvěcení a re-volta jsou vždy nemravné a kloní se k šílenství, vraždícímu děti. Zneuctění tajemství narození, atentát proti dětem, bylo kořenem kultu v starověké Palestině, spoutané strašlivými rity černé magie. Černý indický Bůh, obludný Rutrem se svými priapickými formami, vládnul tam pod jménem Belfégor.

Talmudisté a žid-platonik Filon vypravuje strašlivé věci o kultu této modly, které se učenému právníku Seldenovi, zdály neuvěřitelné. Byla to — tak vypravují — vousatá modla s otevřenou tlamou, ze které na místo jazyku visel obrovský falus, před kterou se vše svlékalo k ohyzným obětem. Modly Molocha a Chamosa, byly vražedné stroje, které nešťastná děčka na svých bronzových prsou rozdrtila neb spálila ve svých pažích, do žhavá rozpálených. Aby křik oběti nebylo slyšeti, tančilo se kolem za zvuku trumpet a tamburin, a matky samy prováděly tance. Krvesmilství, sodomie a bestialita byla provozována těmito bezbožnými národy a tvořila dokonce, část jejich svatých rituů.

Osudný následek universální harmonie! Avšak proti pravdě se nehřeší beztrestně. Člověk, který se protiví Bohu, jest mimovolně hnán k hanobení přírody. Stejně příčiny plodí vždy stejné následky. Čarodějnický sabbath středověku byl jen opakováním slavností Chamosových a Belfegorových. Příroda sama mstí tyto zločiny věčnou smrtí. Ctitelé černých bohů, proroci pohlavní promiskuity, theoretické veřejné nemravnosti, nepřátelé rodiny a hierarchie, anarchisté náboženství i političtí jsou nepřátelé Boha a humanity; neodstraniti jich ze světa, znamená souhlasiti s otravou světa: tak usuzovali inkvisitoři. Jsme daleci toho, abychom litovali krutých poprav středověku a netoužíme po jejich návratu. Čím více bude společnost křesťanštější, tím více bude chápati, že dlužno o nemocné pečovat i nikoliv je usmrcovati. Což nejsou zločinecké sklony nejhroznějšími duševními nemocemi?

Nezapomínejme, že vysoká magie se nazývá také uměním kněžským a královským. Musila se vázati na velikost a úpadek moci královské a kněžské v Egyptě, Řecku a v Říme. Veškerá filosofie odmítající kult a mysteria jest záhubnou pro velké politické mocnosti. Ztrácejí na své velikosti, jakmile přestanou býti v očích lidu obrazy božské moci. Každá koruna se láme, jakmile se protiví tiaře.

Krádež nebeského ohně a svržení bohů jest věčný sen Prometheův; dle lidové tradice Prometheus osvobozený na Kavkazu Herkulem, symbolem práce, ponese sebou vždy svá pouta a své vředy, navždy bude sebou vléci nesmrtelného supa klovajícího jeho rány, dokud se nepřijde naučiti poslušnosti a resignaci k nohám toho, který sám jest Král králů a Bůh bohů, a nespoutá sám svých rukou a neotevře svých prsou k obrácení všech povstaleckých myšlenek.

Poněvadž republikánské ústavy urovnaly intrice cestu k moci, otřásly nejsilněji základy hierarchie. Starost o volbu krále nebyla již svěřována kněžstvu a žádala se dle republikánských zásad konstituční monarchie a nad to, trůn se obsazoval dědičně nejstarším synem neb volbou lidu, což odstranilo každý náboženský zásah. Tak vznikaly vlády, které se střídaly s vítězstvími neb porážkami Řecka a Říma. Moudrost ochraňovaná ve svatyních byla zanedbávána a odvážní neb geniální mužové, kteří byli odmítnuti hierofanty, stvořili vědu, která odbývala vědu kněžskou pochybností a pohrdáním a stavěla se na odpor tajemstvím chrámu. Tito filosofové, následovavše svých dobrodružných nápadů, dospěli brzy k nemožnostem a obviňovali přírodu z chyb svých vlastních soustav. Herakleitos počal plakati, Demokritovi se zalíbil smích, avšak blázni byli oba dva. Pyrrhon nakonec nevěřil ničemu, zač se mu příroda odškodnila tím, že nic nevěděl. Do tohoto filosofického chaosu vnesl něco světla Sokrates svým tvrzením, že existuje čistá a jednoduchá morálka. Co však je morálka bez náboženství? Abstraktní deismus Sokratův se jevil lidu jako ateismus; Sokratovi chybělo jakékoliv dogma, Platon, jeho žák, pokusil se mu nějaké dáti a Sokrates se přiznal, že nikdy na nic takového nemyslí.

Platonova nauka byla v dějinách lidského ducha epochální, ale nepocházela od něho a když nahlédl, že neexistuje pravdy bez náboženství, tázal se o radu kněží v Memfidě a byl zasvěcen do jejich mysterií. Má se dokonce za to, že se obeznámil dokonce se svatými knihami židovskými. Na každý pád, dostalo se mu v Egyptě jen nedokonalého zasvěcení, poněvadž sami kněží původní smysl hieroglyfů již zapomněli. Důkazem toho jest onen kněz, který potřeboval třech dnů k rozluštění nápisu na-

lezeného na hrobě Alkmenině, kterou mu poslal spartský král Agesialos. Korufis, beze sporu nejmoudřejší z hierofantů, propátral veškeré sbírky značek a charakterů, aby konečně poznal, že onen nápis byl psán značkami proteusovými; odtud slovo Próteus bylo řecké jméno knihy Thothovy, jejíž hieroglyfy mohou nabýti velmi proměnné formy jakožto seskupeniny značek pro písmo, čísla a základní obrazce. Poněvadž však kniha Thothova byla klíčem věštek a učebnicí věd, proč trvalo tak dlouho, než Korufis, když byl skutečně zasvěcen do kněžského umění, rozpoznal písmo? Jest to nový důkaz zatemnění základních pravd vědy v této době, když výroky věštek se děly slohem, jemuž nebylo již rozuměno.

Při svém návratu z Egypta potkali Platon a Simnias na hranici Karie muže z Delu, kteří je prosili o výklad jedné věštby Apollonovy. Tato věštba radila, že nutno zdvojit kamennou krychli, aby ustaly útrapy Řecka. Lidé z Delu pokoušeli se tedy v chrámu Apollonově zdvojnásobiti kamennou krychli. Když však zdvojili všechny strany obdrželi mnohostěn o 25 stranách, avšak aby obdrželi opět tvar krychle bylo nutné zvětšení dvacetišestinásobné, které by původní formu obnovilo. Platon odkázal posly z Delu na matematika Eudoxia a tento se domníval, že věštírna jej chtěla povzbuditi ku studiu geometrie. Nevíme, zdali nerozuměl smyslu tohoto symbolu, aneb zda se jej neodvážil vysvětliti nevědoucím. Jistě obsahuje kamenná krychle ve svém zmnohonásobení vysvětlení tajemství svatých čísel a pohybu, které je adepty skrýváno a které nevědomci hledají v kvadratuře kruhu. Kubickým nakupením dvacetišesti kostek okolo ústřední krychle, chtěla věštírna lidem z Delu dáti klíč nejen k základům geometrie, ale také ke spojitosti tvaru a čísel, která vysvětluje harmonii stvoření. Půdorys všech velkých chrámů alegorických ve starověku obsahuje tuto multiplikaci krychle: nejdříve ve kříž, který je obklopen kruhem a na konec ve kříž, který se může v kouli pohybovati. Veškeré tyto poznámky, které mají učiniti obraz srozumitelný, zachovaly se dodnes v zasvěcení zednářském a ospravedlňují dokonale jméno dávané těmto moderním společnostem, neboť jsou zároveň základní principy architektury a vědy o stavitelství.

Delští věřili, že rozluští geometrickou otázku tím, že zmenší multiplikace o polovinu, avšak i tak dospěli jen k osminásobnému obsahu kamenné krychle. Ostatně můžeme libovolně zvyšovati pokusné číslo jejich práce: neboť tato historka jest snad jen problémem, který Platon předložil svým žákům. Připustíme-li však odpověď věštírny jako skutečnost, pak možno v ní nalézt ještě hlubší smysl: zdvojení krychle znamená vznik dvojice z jednoty, formy z idee, jednání z myšlenky; znamená to, realizovati ve světě přesnost odvěké matematiky, postavit politiku na základ exaktní vědy, vyrovnati náboženské dogma filosofii čísel.

Platon má méně hloubky, avšak více výřečnosti než Pythagoras. Pokouší se smířiti filosofii rozumářů s nezměnitelným dogmatem vidoucích; nechce býti popularisátorem, chce obnoviti moudrost. Proto mohla jeho filosofie později dobře připravenými teoriemi oživiti dogmata mladého křesťanství.

Vším způsobem byl Platon, nadaný harmonickými výrazy a nadaný podivuhodnými hypotézami, více básníkem než matematikem, přes svoje theoremata na matematice založená. Aristoteles, genius výslovně vypočítavý, musil ve školách vše postaviti v otázku a vše podříditi zkouškám číselného vývoje a logické kalkulaci. Aristoteles, vycházející z platonické víry, chce vše dokázati a podříditi svým kategoriím. Trojici rozumí jako syllogismu a dvojici jako enthymenu. Řetěz bytostí jest mu sorem. Chce vše vyabstrahovati, vše podložiti rozumem.

Bytí samo jest mu jen pouhou abstrakcí, ztracenou v hypotézách ontologie. Platon inspiroval církevní Otce, Aristoteles byl mistrem středověké scholastiky a Bůh ví, kolik temnoty se navěsilo na tuto logiku, která v nic nevěří a která si troufá vše vysvětlovati. Druhý Babylon se připravuje a zmateční jazyků není daleko.

Bytí je Bytí, důvod Bytí jest v bytí. Na počátku jest Slovo a slovo (logos) jest logika formulovaná slovy, vyslovený rozum; Slovo jest v Bohu a Slovo je Bůh sám, projevující se v rozumu. Tyto věty stojí nade všemi filosofiemi. Dlužno jim věřiti pod trestem ničeho nikdy nevědět a zřítiti se do šílené skepse Pyrrhonovy. Kněžství opatřující víru stojí pevně na tomto základu vědy a v jeho naukách dlužno ctíti božský původ Věčného Slova.

Kapitola 2.

Mysticismus.

Původ a výsledky mysticismu. — Jeho zhmotnění symbolů pod záminkou oduševnění hmoty. — Jeho schvalování všech vášní, pronásledování mudrců, jeho nakažlivost. — Jeho projevy, pekelné divy. — Fanatism sektářů. — Černá magie provozovaná neznámými slovy a znameními. — Hysterické nemoce. — Theorie halucinací.

Zákonitost božského práva jest tak těsně spojena s kněžstvím, takže bez ní neexistuje pravého kněžstva. Zsvěcení a posvěcení jest pravým dědictvím. Svatyně jest nezranitelná profánními a nemůže býti zničena sektářstvím. Tak rozšiřuje se světlo božského zjevení se vznešeným rozumem, poněvadž přichází k nám s řádem a souladem. Bůh neosvětluje svět meteory a blesky, nýbrž nechává veškeré světy pokojně kroužiti kolem svých slunců.

Tato harmonie pobuřuje určité duše, které zapoměly na povinnost, a přicházejí i takoví, kteří nemohou srovnati své vášně se zjevením a hrají si na reformátory. »Mluvil-li Bůh«, tak říkají s Rousseauem, »proč jsem jej neslyšel?« A brzy připojují: »On mluvil, avšak skrze mne«. Něco se jim zdálo a oni na konec tomu věří. Tak počínají sektáři, tito svůdci k náboženské anarchii, kterým sice nepřejeme hranice, ale které je nutno dobře pozorovati, jako nemocné nakažlivou chorobou.

Tak vznikají profanující, mystické školy vědy. Viděli jsme, jak fakiři v Indii mocným napjetím nervů a návaly krve do mozku docházejí svého »nestvořeného světla«. Také Egypt měl své čarodějníky a kouzelníky a Thessalie v Řecku byla plna zaklínání a očarování. Stýkati se přímo s démony a bohy, znamená pohrdati kněžstvím, otřásati základy trůnu; to anarchistický pud těchto domnělých osvícenců dobře věděl. Vyhlídkou na bezuzdnost doufali získati žáky a přívržence, dávali rozhřešení již napřed ze všech ohavností proti mravům a spokojovali se s přisností v odboji a se silným opovržením vůči kněžské legitimitě.

Bakchantky, které Orfea roztrhaly, domnívaly se, že jsou naplněny bohem a obětovaly velkého zsvěcence své zbožné šílenosti. Orgie Bakchovy byly mystickým vybičováním a sektáři hlouposti vyznačovali se vždy nepravidelnými pohyby, frenetickým vzplanutím a ohavnými konvulsemi. Od ženských kněžek Bakchových až ku Gnosi, od tancujících dervišů až po epileptiky na hrobě diákona Parise, jest charakter pověřené a fanatické přepjatosti vždy stejný.

Mystikové všech dob pod záminkou očištění dogmatu a ve jménu přehnaného spiritualismu vždy zhmotňovali symboly kultu. Se znesvěcovateli magického vědění jest tomu tak stejně; neboť nezapomeňme, že vysoká magie jest původně kněžské umění. Zavrhuje vše mimo legitimní hierarchie, nesouhlasí sice s trestem smrti, poutá však čaroděje a sekretáře.

Úmyslně stavíme obé vedle sebe, neboť všichni sektáři byli zaklínači duchů a fantomů, které vydávali světu za bohy, lichotíce si, že pomocí jejich lži konají zázraky. Tak byli všichni přívrženci čarodějství a provozovali skutečně černou magii.

Anarchie, původ a charakter mysticismu nikdy nesouhlasí, náboženská shodnost je nemožná mezi sekretáři, v jednom hledisku se však setkávají: v nenávisti proti zákonné a hierarchické autoritě. To jest jediné pouto, které je spojuje, to jest jejich skutečné náboženství: zločin Chamův, nevážnost k rodině, hanba činěná otci, jehož opojení odpadlíci veřejně vyhlašují, ukazující se svatokrádežným posměchem na jeho nahotu a spánek.

Všichni mystičtí vzbouřenci zaměňují intelektuální světlo se světlem astrálním; vzývají hada, který jim mate hlavu, na místě poslušné a čisté moudrosti. Tak opíjejí se závratí a říjí se beze smyslu do propasti šílenství.

Všichni tito šílenci jsou jasnovidci a považují se často za divotvorce, neboť halucinace je nakažlivá a dopouští, aby se děly neb aby se domele dály pozoruhodné věci. Mimo to mají zjevy přívábeného a zrcadlujícího astrálního světla něco do sebe, co polovzdělance mate. Zhustí-li se v tělo, propůjčuje mu při mocném napjetí molekul onu ohebnost, že kosti se mohou ohýbatí a svaly nemírně

rozpínati. V utvořených mlhách a vírech astrálního světla i nejtěžší věci létají ve vzduchu a vznášejí se v něm nějakou dobu, která jest odvislá od vyzařující síly. Nemocné přepadá pak pocit, že pukají, čemuž chtějí uniknouti tisknutím a nárazy. Napjetím fluid vyrovnávané silné rány a úporná tisknutí zapříčínují pohmoždění a zranění a přinášejí nemocnému spíše utlumení než ulehčení.

Šilence pojímá hrůza před lékaři a halucinující mystik má odpor vůči moudrému, před kterým nejdříve prchá a kterého později slepě a fanaticky pronásleduje; je-li mírný a trpělivý, pak to činí jen z pouhé přetvářky a duch, podřízený autoritě, jeví se mu nesmiřitelným odpůrcem. Mluví-li se o podřízení se a hierarchii, pak stávají se i ti nejjemnější sektáři zuřivými a nenávisnými. Vždy zapříčinili kacíři zmatky. Nezničíte-li špatného proroka, pak musí zabíjeti. Pro sebe s lomozem žádají snášlivost, avšak chrání se, aby ji poskytovali i jiným. Protestantismus vnesl svůj protest proti římským hranicím v téže době, kdy Kalvín ve své privilegované autoritě dal upáliti Michala Serveta.

Zločiny donatistů, flagellantů, circumcellionistů a mnohých jiných donutily katolické principy k přísnosti a Církev dokonce k tomu, aby se zřekla viníků. Což pak mohla Valdenské, Albigenké a Husity pokládati za nevinné beránky, slyšíc vzdechy neznabožství? Byli snad oni zachmuřilí skotští a angličtí puritáni nevinní, když kázali zničení katolíkům, držíce v jedné ruce meč a v druhé bibli? Jedna jediná církev zachovala si vždy v tolika pronásledováních a hrůzách princip odporu proti krvi: hierarchická a zákonná církev. Církev uznává, připouštějíc možnost a existenci ďábelských divů, existenci přirozené síly, kterou možno použiti ke zlému i k dobrému. Odtud plyne také její moudré rozhodnutí: má-li zázrak dokazovati svatost nauky, pak nikdy nemůže zázrak způsobiti novou doktrinu.

Učení, že Bůh, jehož zákony jsou dokonalé a nikdy neodporují samy sobě, vyvolává přirozenými prostředky jevy zdánlivě nadpřirozené, znamená potvrzovati neochvějnou moc Boží a ještě zesilovati naši myšlenku o Jeho Prozřetelnosti, znamená nepopírati Jeho pomoc při divech napomáhajících pravdě, což by si měli upřímní katolíci uvědomiti.

Falešné divy, navoděné astrálním strnutím, mají vždy tendenci buřičskou a nemravnou, poněvadž nelad může způsobiti zase jen nepořádek. Proto jsou bohové a duchové sekt krvelační a slibují svoji ochranu obyčejně za cenu vraždy. Modloslužebníci Syrie a Judeie činili si věštinými z dětských hlav, které trhali z těl ubohých, malých tvorů. Byly-li tyto hlavy usušeny a pod jejich jazyk vložen zlatý plátek popsaný neznámými písmenami, a byly-li ukládány do výdutě stěn, kdež jim bylo zhotoveno jakési tělo z magických rostlin, a byly-li před těmito strašlivými modlami zapalovány svíce, bylo-li jim obětováno kuřidly, byly dotazovány náboženskou formou o radu. Věřili, že tato hlava, jejíž poslední smrtelné výkřiky nesporně popletly jejich obraznost, odpovídá. O přitahování larev pomocí krve jsme již mluvili. Při dřívějších ďábelských obětech naplňovali staří vykopané hroby teplou, kouřící se krví a viděli pak choré a bledé stíny vystupovati a sbíhati se z dutin země a z hloubek nocí. Okrvavenou špicí meče opisovali čarodějný kruh, zapalovali na oltářích ověnčených asfodelem a sporyšem oheň z dřev vavřínu, cedru a cypřiše; pak zdála se noc temnější a chladnější, měsíc klesl do mraků, bylo slyšeti slabý šelest strašidel doléhajících kol kruhu — a psi žalostně vyli do noci.

Vše moci, znamená všeho se odvážiti, a to právě byl základ zaklínání a jejich hrůz. Falešné mágy spojoval zločin; domnívali se, že děsí ostatní, když se sami poddali hrůze. Rity černé magie zůstaly stejně hrozné jako bezbožné kulty, které se vyskytovaly stejně u zločinců spiklých proti staré kultuře, jako u barbarských národů. Vždy jest to tatáž touha po temnotě, jsou to tatáž znesvěcení, tytéž krvavé předpisy. Buřičská magie jest kultem mrtvých. Čaroděj se oddá fatalismu, odřekne se svého rozumu, vzdává se naděje na nesmrtelnost a jako oběti přináší děti. Zříká se zákonného manželství a libuje si v neplodných výstřednostech. Tak prožívá plnost svého šilenství, okouzluje svojí špatností, věří v její všemohoucnost a v skutečnost svých halucinací. Věří, že svými zaklínáními dle libosti může otevřiti hrob aneb peklo.

Barbarská slova, neznámé a nic neznamenající značky hodí se nejlépe pro černou magii. Lépe řečeno, člověk se halucinuje směšnými cvičeními a pitomými zaklínáními jako s rity a formulemi, které mají inteligenci udržeti bdělou. Pan Du Potet tvrdí, že vyzkoušel moc jistých znamení na člověku nacházejícím se ve stavu extase a tato znamení opatrně a tajuplně tradovaná odpovídají domnělým podpisům ďábla ve starých vydáních velkých čarodějných děl, nejsou-li dokonce s nimi shodná. Stejně příčiny mají vždy stejnou působnost a pod měsícem čarodějníků existuje stejně tak málo něco nového, jako pod sluncem moudrých.

Stav trvalé halucinace jest obdobný smrti nebo ztrátě vědomí, čímž je dána otevřená cesta všem rozmarům snu. Každá vzpomínka vytváří zrcadlový obraz, každé špatné přání představu, každá úzkost

svědomí vyvolává upíra. Život připodobňuje se životu temného a mučeného zvířete. Neexistuje již vědomí času neb morálky. Skutečnosti mizí a vše víří v šílených myšlenkách. Často se zdá, že se hodiny mění v staletí a roky mohou míjeti jako hodiny.

Náš mozek světélkující astrálním světlem jest naplněn přečetnými obrazy a zrcadleními. Často se nám zdá při přivření oka, že za našimi víčky se rozvíjí brzy jasné, brzy temné panorama. Často horečkami trápený nemocný nezavře v noci oka, tak ho oslepuje nesnesitelný jas. Náš nervový systém, úplný to elektrický stroj, shromažďuje světlo v mozku do svého záporného pólu, aneb žene je údy, které mají naše vitální fluidum přiváděti do oběhu, na venek. Pojme-li do sebe mozek násilně řadu obrazů, které se rovnají zlu ničícímu rovnováhu stroje, pak ustává výměna světla, astrální dýchání je zastaveno a uvolněné světlo shromáždí se v mozku. Odtud mají halucinovaní nejfalešnější a nejperveršnější pocity. Jedněm činí potěšení vyřezávat si kůži jako řemenky nebo se pomalu oloupávat, druzí požívají a používají jako potravu věci nejméně vhodné. Lékař Brierre de Boismont ve své znamenité knize *»Traite des hallucinations«* (Brierre de Boismont: *Des hallucination ou histoire raisonnée des apparitions, des visions, des songes, de l'extase, ou magnetisme et du somnambulisme*, 2. vyd. Paris 1852, I. sv. 8.) sebral mnoho serií zajímavých pozorování; veškeré výstřednosti života, ať již vznikly z neporozumění dobré věci, či z neodporování zlu, vzrušují mozek a vyvolávají v něm stagnaci světla. Přepjaté vášně, pyšné snažení po svatosti, osamělost plná malicherností a žádostí, ohavné ukojování vášně proti neustálým varováním svědomí: to vše vede k bezmocnosti rozumu, chorobné extasi, hysterii a šílenství. Učený lékař poznamenává, že člověk není šílený protože má vidění, nýbrž proto, poněvadž jim věří více než zdravému lidskému rozumu. Pouze poslušnost a autorita mohou zachrániti mystiky; mají-li však v sobě tvrdohlavou sebedůvěru, pak není již pomoci; vyvržení rozumem i vírou jsou bláznivá univerzální lásky k bližnímu. Domnívají se, že jsou moudřejší než společnost; věří, že tvoří náboženství a jsou zcela osamoceni; myslí, že uchvátíli pro svoji osobu tajemné klíče života, ale jejich, intelligence jest již zasvěcena smrti.

Kapitola 3.

Zasvěcení a zkoušky.

Skrytá nauka Platonova. — Theosofie a theurgie. — Jeskyně Trofoniova. — Původ bájí o Acheronu a podsvětí. — Symbolický obraz Cebesův. — Nadsmyslné nauky Faidona. — Pohřbívání mrtvých. — Smírné oběti mánům.

Pod názvem »Velikého Díla« nerozuměli adepti pouze proměnu kovů, nýbrž také universální lék proti všem zlům a smrti.

Prostředek k utvoření universálního léku jest morální znovuzrození člověka. O tomto znovuzrození mluvil Spasitel se zákoníkem Nikodémem. Neporozuměl a Ježíš mu pravil: »*Jsi učitelem v Izraeli a neznáš tohoto tajemství*«, jako by mu chtěl naznačiti, že zde běží o základní zákon náboženského poznání, který učitel bezvýhradně musí znáti.

Veliké mysterium života a jeho zkoušek jest znázorněno v nebeské sféře a v ročních cyklech. Čtyři postavy sfingy odpovídají čtyřem živlům a čtyřem ročním počasím. Postavy na štítu Achillově u Homéra mají stejný význam jako dvanáct prací Herkulových. Po ovládnutí živlů a boji proti bohům Achilles i Herakles musí umřítí. Herakles zvítězí nade všemi zločiny zničitelné obludy a pouze jeden okamžik podlehne nejnebezpečnější — lásce; strhne však konečně ze svých prsou žhoucí roucho Dejanidy i s kusy masa, opouští provinilou a vítězí; umírá svobodný a nesmrtelný.

Každý člověk, jenž myslí, musí jako Oidipos hádanku sfingy buď rozluštití anebo zemřítí. Každý zasvěcenec musí jako Herakles dokončiti okruh velikého pracovního roku, až pak oběti srdce a života zaslouží si korunu nesmrtelnosti. Teprve po střídavém nalezení a ztracení Eurydiky stává se Orfeus králem varyta a oběti. Omfalé a Dejanida jsou žárlivé na Herakla: jedna chce jej zneuctítí, druhá pak na radu zbabělé soupeřky chce otrávití osvoboditele světa. Uzdraví jej však od následku zcela jiného strašlivého jedu, který je láska nehodná jeho. Její černé srdce očišťuje plamen hranice. V plné své síle umírá Herakles a zaslouží si místo na trůnu vedle Dia.

Teprve po svém, noc trvajícím boji s andělem, stal se Jakob velikým patriarchou Izraele.

Zkouška jest veliké slovo života; život jest hadem, který se neustále vytváří a požívá, a jehož objetí nutno ujítí a jemuž dlužno položití patu na hlavu; Hermes ho zdvojnásobil, postavil oba proti sobě a věčným vyrovnáním utvořil z nich talisman své moci a slávu svojí berly.

Utváření králů a kněží bylo cílem velikých zkoušek Memfidy a Eleusiny, poněvadž dávaly poznání rozhodným a silným mužům. Přípuštění k těmto zkouškám vyžadovalo zasvěcení těla i duše kněžství a zřeknutí se svého vlastního života. Pak vstupovalo se do temných, podzemních síní, musilo se jítí skrze ohnivá dřeva a hluboké, divoké řeky, po kolísavých mostech přes propasti, aniž by světlo, které zkoušený třímal, zhaslo, nebo upadlo. Slabý neb bázlivý nespátřil nikdy již světla, ale ten kdo statečně překonal všechny překážky, stal se *mystou* a byl zasvěcen do malých mysterií. Nyní byla vyzkoušena jeho věrnost a mlčenlivost a teprve po mnohých letech stal se *epoptem*, adeptem. Také filosofie, soupeřka kněžství, podrobovala své učedníky při zasvěcení zkouškám. Pět let předpisoval Pythagoras mlčení a zdrženlivost. Plato přijímal do své školy pouze matematiky a musiky. Část své nauky podržel jen pro zasvěcené a jeho filosofie obsahovala mysteria. Svět dle něho utvořili démoni a všechna zvířata povstala od člověka. Démoni Platonovi nejsou ničím jiným než *Elohimy* Mojžíšovými, to jest silami, z jichž sporu a harmonie byl stvořen nejvyšší zákon. S povstáním zvířat z lidí mínil, že zvířata jsou analysou živoucí formy, jejíž syntesou jest člověk. Platon první prohlásil božskost slova, to jest vysloveného, tvůrčího slova a zdá se, že tušil jeho blízcí se vtělení na zem. Zvěstoval utrpení a mučednickou smrt dokonalého a spravedlivého, přivedenou nepravostmi světa.

Tato vznešená filosofie slova jeví se býti čistou kabbalou a Plato ji nevynalezl. Nepřevzal ji však také odjinud nýbrž jasně učí, že *žádná věda nemůže nikdy v sebe obsáhnouti, co by odporovalo věčné pravdě a zjevení Boha*. Dacier, z kterého jsme vzali tento citát, podotýká k tomu: »Věčnými pravdami rozumí Plato staré podání a tvrdí, že první lidé obdrželi je od Boha a zůstavili je svým po-

tomkům«. (Dacier: *La Doctrine de Platon*. Bibliothèque des anciens philosophes, sv. III. str. 81). Jistě, čím méně kdo nazývá kabbalu pozitivní, tím jasněji musí vědět. Zde stojí definice na místě jména: jest zároveň přesnější než jméno samo.

»Nejsou to knihy«, praví ještě Plato, »které dávají tato vysoká poznání; hlubokou meditací nutno jich sám získati a hledati svatý plamen ve vlastním zdroji... Proto jsem nikdy ničeho o těchto zjeveních nenapsal a nikdy o nich nebudu mluvit. Každý člověk, který by se pokusil je popularisovati, činil by tak zcela zbytečné a plod jeho práce by byl, že mimo malý hlouček Bohem omilostněných, kteří tyto pravdy mohou v sobě poznati, by vzbudil v jedněch pohrdání, v druhých pak marnivost a domnění, že vědí podivuhodné věci, kterým však nerozumí«.

Dionysovi Mladšímu píše:

»Musím Archidemovi ještě vysvětliti mnoho vzácného a božského, po čemž velmi toužíš, neboť je přímo tebou poslán. Dle toho, co mi řekl, nepokládáš moje vysvětlení nejvyššího principu za dostatečné, ale musím ti psáti jen v hádankách, aby, kdyby moje psaní bylo na zemi, neb moři zadrženo, nemohl len, kdo by je četl, rozumět. Všechny věci jsou kolem svého krále, jen jím existují a on sám je příčinou všech dobrých věcí, druhý pro druhé a třetí pro třetí.«

V těchto několika slovech jest obsaženo, dokonalé shrnutí nauk o Sefirotech. Ensof jest král, nejvyšší a absolutní bytost. Vše vyzařuje z tohoto všudypřítomného středu, jež my však vnímáme ve třech formách a ve třech rozličných sférah: ve světě božském, sféře první příčiny, jest jednotný a první. Ve světě vědění, ve sféře druhé příčiny uplatňuje se vliv základního principu, který možno poznati jen jako první ze druhotných příčin; projevuje se dvojností, passivně tvůrčím principem. Konečně ve třetím světě forem, zjevuje se jako dokonalá forma, ztělesněné slovo, nejvyšší krása a nejvyšší dobro a stvořená dokonalost; tímto způsobem jest zároveň prvním, druhým a třetím, jelikož jest vším ve všem a příčinou všeho. Nechceme se zde obdivovati genui Platonovu, nýbrž uznáváme zde jen přesnou vědu zasvěcencovu.

Směšné jest tvrzení, že svatý Jan vypůjčil si počátek svého evangelia z filosofie Platonovy. Jest to naopak Platon, který čerpal ze stejných pramenů jako svatý Jan, ale neměl dar ducha, který oživuje. Filosofie největšího ze zasvěcenců lidských mohla pouze toužiti po slově tělem učiněném: ale pouze Evangelium mohlo je dáti světu.

Kabbala Řekům Platonem přinesená obdržela pak jméno theosofie a obsáhla později celé magické dogma. Na tuto soustavu skrytých nauk navazovaly později všechny výsledky badání. Z theorie měla vzejítí prakse, ze slova čin; nebezpečnými pokusy naučila se věda obejítí se bez kněžstva, svatyně byla zrazena a lidé nepovolání se obávali nechat mluvití bohy. Tak sdílela theurgie kletbu, černé magie a poněvadž se nemohla brániti, povstalo podezření, že nápodobí její zločiny a sdílí její bezbožnost. Beztrestně nelze odhaliti závoj Isidin a zvědavost v božských věcech jest hříchem proti víře. »Blahoslavení ti, kteří věří, ačkoliv neviděli«, praví veliký Zjevovatel.

Pokusy theurgické a nekromantické jsou neblahé každému, kdo se jim oddá. Kdo položí svoji nohu na práh jiného světa, zmírá podivnou a strašlivou smrtí. Závratí počíná, ztrnutím a šílenstvím končí. Jest jisto, že v přítomnosti určitých osob a po řadě opojných úkonů tvoří se vzdušný vír, dřevěné pažení praská, dveře se chvějí a sténají. Bizarní, často krvavé značky objevují se samy od sebe na plátně neb panenském pergamenu.

Tyto značky jsou vždy stejné a mágové je nazývají »d'ábelským místem«. Pouhý pohled na ně působí, že osoby nacházející se v transu, upadají v konvulsi nebo extasi; věří, že vidí duchy a Satan, genius omylů, se jim zjevuje jako anděl světla. Tito domnělí duchové vyžadují ku svému projevení jim sympatické vášně, navozené stykem pohlaví; jest nutno položiti ruce na ruce, nohy na nohy, je třeba foukati si vzájemně do obličeje a často následují nemravné extase. Zasvěcení tímto způsobem lpí vášnivě na tomto druhu opojení, pokládají se za vyvolence boží a tlumočníky nebes a fanaticky pohrdají poslušností vůči hierarchii. Jsou to následovníci indické Kainovy rasy. Jsou to *hačichimové* a fakirové. Varování jich neosvítí a hynou, poněvadž si dobrovolně přejí zemřítí.

Řeční kněží používali k vyléčení takovýchto nemocných jistého způsobu *homeopathie*; léčili je stupňováním zla v jedinečnou krizi a spánkem v jeskyni Trofoniově. Na tento spánek bylo nutno se připravití posty, očistnými oběťmi a bděním. Pak sestoupilo se dolů do jeskyně, ve které bylo nutno zůstatí sám a beze světla. Opojný plyn tam proudily, podobně jako v Psí jeskyni u Neapole a strhly k zemi visionáře; prožíval strašlivé sny, zapříčiněné počátkem zdánlivé smrti; v pravý čas byl zachrá-

něn, a odnesen chvějící se, bledý a se zježenými vlasy na třínožku, kde prorokoval až do úplného procitnutí. Tyto zkoušky způsobily u osoby v transu se nacházející takové otřesení nervů, že jen z hrůzou vzpomínaly prožitého a neodvažovaly se již nikdy více mluvit o zaklínání a viděních. Mnohé nemohly se již potom nikdy více smáti a se radovati a jejich smutný pohled stal se příslovečným; o osobách, majících zamračený obličej se říkávalo: »*Spal v jeskyni Trofoniově*«.

Stopy moudrosti nutno hledati nikoliv ve filosofických dílech, nýbrž v náboženském symbolismu starých a znovuobjeviti jejich mysteria. Egyptští kněží věděli více než my o tajemstvích života a vědy. Dovedli i pochody reakcí mírniti neb zesilovati a snadno předvíдали následky jimi navozených příčin. Sloupy Sethovy, Hermetovy, Salomonovy, Heraklovy v magických podáních byly symbolisovány universálním zákonem rovnováhy a poznání této vedlo zasvěcence k poznání universálního pohybu a středu života, tepla a světla. Proto byl ve svatém egyptském kalendáři, ve kterém každý měsíc stál pod ochranou tří dekanátů neboli geniů deseti dnů, první dekanát znamení Lva zobrazován lidskou hlavou se sedmi paprsky, velkým ohonem Štíra a znamením Štřelce pod bradou. Nad touto hlavou tkví nápis IAO; tento obraz byl zván *khnumbis*, což je slovo egyptské, znamenající zlato a světlo. Ve svatyních Egypta dozvěděli se Thales a Pythagoras, že se země točí kolem slunce, ale nerozšiřovali tohoto učení, poněvadž by musili prozraditi veliké chrámové tajemství dvojnásobného zákona o přitažlivosti a vyzařování, pevnosti a pohybu, které jsou základem stvoření a hybnou pákou života. Proto si takový křesťanský spisovatel Lactantius, když slyšel mluvit o tomto magickém podání a o působení bez příčin, tropí šašky ze zasněných theurgů, kteří dávali zemi se otáčeti a připouštěli protinožce, o kterých on měl za to, že by musili choditi s hlavou dole a s nohama nahoře, poněvadž my přece nosíme hlavu zpřímá. A nadto, pokračuje Lactantius se svojí naivní logikou dítěte a nevědomce, nemohli by se tito lidé udržeti na zemi, nýbrž musili by nejprve hlavou padnouti do dolejšího nebe. Takové byly soudy filosofů, zatím, co kněží, — aniž by sebe méně odporovali neb aspoň se usmívali takovým omylům, — zapisovali do tvůrčích hieroglyfů veškerá dogmata, poesii a tajemství pravdy.

Ve své alegorii pekla skryli řečtí hierofanti veliká tajemství magie. Jsou tam čtyři proudy stejně jako v zemském ráji, mezi kterými se sedmkrát vine pátý: Kokytos, řeka vzdechů a bolesti, Lethe, řeka zapomnění, mající nemilosrdně prudký proud, který vše pohlcuje a žene sebou a mění se v protisměrný tok ohně. Tyto obě tajuplné řeky, Acheron a Flegeton, negativní a pozitivní fluidum, věčně se střídají. Flegeton pálí a nechává šuměti studené, černé příboje Acherontu a tyto pokrývají tekoucí plameny Flegetonu hustými závoji mlh. Z těchto par povstávají tisíce larev a lemurů, zdánlivá těla, která žila a ještě nežila; ale ať již pila z řeky bolesti či nikoliv, všechna se valí k proudu zapomnění, jehož uspávající vody jim navrátí mládí a krásu. Pouze moudří nechtějí zapomenouti; neboť jejich vzpomínky jsou odměnou. Jsou nesmrtelní sami sebou, poněvadž si uvědomili svoji nesmrtelnost.

Útrapy podsvětí jsou vpravdě božskými líčeními neřestí a jejich věčného pokání. Žádostivost Tantalova, slávychtivost Sysifova nikdy nezemřou, poněvadž nikdy nebudou uspokojeny. Tantalos žízni ve vodě, Sysifos valí na vrchol hory balvan, který mu má sloužiti jako sedadlo, avšak znovu na něj padá a strhává jej sebou do propastí. Bezuzdně zamilovaný Ixion, který chtěl znásilniti královnu nebes, je bičován fúriemi. Nemůže se těšiti ze svého zločinu, neboť jeho paže objímaly fantom. Možná, že se mu zdálo, že tento fantom opětuje jeho vášeň, avšak poněvadž se kochal svatokrádeží, změnila se mu láska v nenávisť.

Mysteria smrti nutno hledati nikoliv v hrobě, nýbrž v životě. Požehnutí a kletba projevují se zde na zemi — také svět má své nebe a svoje peklo. Zde dole jest ctnost a neřest ihned odměněna a trestána. Zdá se, že bohatství, nástroj dobra i zla, jest dáno slepě nehodnému, takže by se mohlo věřiti na jeho beztrestnost. Avšak běda nespravedlivým, kteří vlastní zlaté klíče! Otevrou si jimi bránu ke hrobu a k peklu.

Všichni skutečně moudří poznali nekonečný užitek práce a bolesti. Bolest, praví německý básník, jest pastýřským psem pastýře lidí. Nauč se trpěti a zemřít, to jest veliký úkol pro věčnost, to jest noviciát nesmrtelnosti. Takový je morální význam Dantovy »Božské komedie«, jenž byl alegorován za doby Platonovy obrazem Cebesovým. Tento obraz, jehož popis se nám zachoval a jež rekonstruovali četní malíři středověku, jest památkem stejně filosofickým jako magickým. Jest nejdokonalejší syntésou a nejsmělejším zobrazením velkého arkána, které kdyby bylo odhaleno, zvrátilo by nebe i zemi. Čtenář jistě od nás neočekává vysvětlení. Kdo je nalezne, ten ví, že je ve své podstatě nevysvětlitelné a že přináší smrt tomu, kdo je rozluští nebo odhalí.

Toto tajemství jest království mudrců, koruna zasvěcenců, kteří v obrazu Cebesově dostupují

vrcholu zkoušek. Toto tajemství činí je pány zlata a světla, které jsou v základě totéž, jím rozluští kvadraturu kruhu, jím řídí neustálý pohyb a jím vlastní kámen mudrců. Adepti mi porozumí. Neexistuje přerušení v práci přírody, ani mezery v jejím díle. Nebeské harmonie odpovídají pozemským a život věčnosti dokonává svoje evoluce dle týchž zákonů jako život jednoho dne. Bůh uspořádal vše dle míry, počtu a váhy, učí bible, a tuto jasnou nauku zvěstuje i Plato. Ve »Faidonu« dáva Sokratovi mluvit o určení duše způsobem zcela odpovídajícím kabbalistické tradici. Zkouškami zjasnění duchové osvobozují se od zákonů tíže a tím i od ovzduší slz, zatím co druzí plazí se v temnotách a zjevují se tak slabochům a zločincům. Neboť ten, kdo se osvobodil od bídy hmotného života, již se nevrací, aby viděl hřích a blud, neb aby se jich zúčastnil: postačí úplně, že se tak stalo jednou. Starost o pohřbení mrtvých u starých národů mluví jasně proti nekromantii a vždy ti, kdož znesvěcovali klid hrobů, pokládáni byli za bezbožníky. Přivolávati mrtvé na zem znamená nechati je dvakráte umřítí; bázeň před nepohřbeným byla u zbožných lidí starých kultů veliká, neboť mrtvolý mohlo býti použito k čarodějství a mohla býti strygami znesvěcena. Po smrti náleží duše Bohu a tělo matce zemi. Běda tomu, kdo hanobí tato útočiště! Hluboký obyčej velel, aby, byl-li hrob znesvěcen, byly přinášeny rozhněvaným duchům oběti. Bylo-li někdy skutečné člověku dovoleno, aby přilákal k sobě duchy bažící v temnotách po světle, pak tvořil si pohrobky a děti, kráčeující vývojem nazpět, které musil živiti svoji krví a svojí duší. Nekromanté tvoří vampyry a nemůžeme litovati, jestliže umírají, jsouce ztraveni mrtvými!

Kapitola 4.

Magie veřejného kultu.

Pověra. — Magická orthodoxie. — Rozkol laiků. — Zjevy a ztělesnění bohů. — Teiresias a Kalchas. — Mágové Homérovi. — Sybilly a verše jim připisované. — Původ magie a věštění z karet.

Idee vytvářejí formy a naopak formy mění se v idee a produkují je. City pomocí asociace stupňují se ve spojení se stejně naladěnými, takže na konec všichni zúčastnění jsou ovládnuti nadšením. Klame-li se snad ten který muž z lidu o podstatě spravedlnosti a krásy, pak massa lidu tleská tomu, co je vznešené s nadšením neméně vznešeným.

Oba veliké zákony přírodní starými mágy pozorované dovolují porozuměti nutnosti veřejného kultu, jednotného, závazného, hierarchického a symbolického jako náboženství, zářícího jako pravda, bohatého a rozmanitého jako příroda, posetého hvězdami jako obloha, vonného jako země, tohoto kultu pradávno založeného Mojžíšem, Salomonem realizovaného v celé jeho nádheře a který ještě jednou proměněn sídlí dnes v mohutné metropoli Svatého Petra v Římě.

Vždy mělo lidstvo pouze jedno náboženství a jediný kult. Toto universální světlo má neurčité obrazy, omylné odlesky a stíny, avšak po nocích omylu vidíme je vždy opět jednotné, čisté a zářící jako slunce.

Velkolepost kultu je životem náboženství a chtěl-li Kristus míti chudými své zástupce, rozhodně nechce míti pro svoje vznešené božství chudobné oltáře. Protestanté neporozuměli kultu jako poučce, že nelze dáti představám mass chudobného a nuzného boha. Zdaž tyto modlitebny podobající se radnicím a tito kazatelé vypadající jako soudní sluhové a komisaři, nenakládají s náboženstvím jinak, než jako s formalitou a s Bohem jako se smírčím soudcem? Neměli by se Angličané, kteří tolik zlata promarnili ve svých soukromých domech a tolik milují bibli, rozpomenouti na neslýchanou nádheru Šalamounova chrámu a naléztí své chrámy chladnými a pustými? Pustota jejich srdcí nechala jejich kult tak zpustnouti. A jak chcete tento kult bez magie, bez oslnění, bez slz a jejich srdce znovu probudit k životu?

Orthodoxie jest absolutním znakem vysoké magie. Když přišla pravda na svět, tu obdrželi mágové zvěst od hvězdy moudrosti a spěchali vzyvati božské dítě budoucnosti. Zasvěcení se dosahuje úctou k hierarchii, poslušností a pravý zasvěcenec nebude nikdy sektářem.

Orthodoxní tradice přinesl Abraham z Chaldeje, orthodoxní tradice panovaly za času Josefova s poznáním pravého Boha v Egyptě. Kung Tse chtěl je zavést do Číny, ale pitomý indický mysticismus převládl v této veliké říši pod rouškou modloslužebného kultu Fo-a. Mojžíš přinesl pravověrnost z Egypta, jako Abraham z Chaldeje a tajemné tradice kabbaly obsahují dokonalou teologii, jednotnou, podobnou naší a stejně vznešenou jako ona, kterou vykládají Otcové a doktoři Církve, avšak v takové jednotě a v takovém bohatství osvětlení, že ji svět nemůže ještě dnes pochopiti! Zohar, největší ze svatých knih otevírá veškeré hlubiny a zjasňuje všechny temnoty starých mythologií a poznání, skrytých původně ve svatyních. Nutno znáti tajemství tohoto klíče, aby bylo možno jej použítí, jinak i pro nejbystřejší, avšak do tajemství nezasvěcené duchy, jest Zohar nesrozumitelnou, ba nečitelnou knihou.

Doufáme, že mnozí z našich pozorných čtenářů toto tajemství magie naleznou sami od sebe, a potom budou moci čísti a rozluštití tuto knihu, objasňující tolik mysterií.

Poněvadž je zasvěcení nutným následkem hierarchie a základním principem magického díla, profánní lidé, kteří marně se pokoušeli vniknouti do svatyně, rozhodli se postaviti oltář proti oltáři a šířiti schisma, aby unikli úmyslnému mlčení pravověrnosti. Strašlivé soudy stíhaly magiky: čarodějníci a strygy sváděli na ně zodpovědnost za své zločiny, prý pili krev a pojídali malé děti. Pomsta temné nevědomosti proti mlčelivé moudrosti měla v každé době úspěch, který se stal obvyklým. Tak ku příkladu dal nějaký nestyda, nevím již ve kterém pamfletu, vytisknouti, že slyšel na vlastní uši autora tohoto díla vykládati, že krev bohatých bude podávána v jelitech, aby vyživovala hladový lid. Čím větší je pomluva, tím silnější je její vliv na hlupáky.

Ti, kteří žalují na mágy, páchají sami zločiny jimi obžalovaných a oddávají se v bezmeznou zuřivost nejčernějšímu čarodějství. Bohové sami by měli sestoupiti ve viditelných tvarech, aby autorisovali tyto orgie! Šílené kroužky těchto domnělých osvícenců vyrovnají se šílenství bakchantek, které zavraždily Orfea. Mystický a přepychový pantheismus rozmnožil od té doby všechny fanatické a tajné kruhy, ve kterých se směšovaly nepřirozené vášně a vražda s extasí a modlitbou. O osudných následcích tohoto buřičského a ničícího dogmatu vypravuje jedna z nejkrásnějších řeckých bájí. Tyrhenští piráti překvapili spícího Bakcha a dopravili jej na svoji loď. Poněvadž však zadrželi boha inspirace jako svého otroka, proměnila se náhle na otevřeném moři jejich loď, stožáry změnilo se v pně révy, lanová v hrozny, odevšad přicházeli tančící satyrové s rysy a pantery, a závrať se zmocnila mužstva, které se změnilo v kozly, kteří naskákali do moře. Bakchos přistál v Boiotii a krácel do Théb, města zasvěcení, kde našel Panthea, který uchvátil moc. Pantheus chtěl Bakcha zajmouti, ale vězení se otevřelo a zajatec zazářil jako vítěz. Pantheus zeshlél a v bakchantky změněné dcery Kadmovy jej roztrhaly na kusy v domnění, že jest to býk určený k oběti.

Pantheismus nemůže se státi syntesou a musí býti rozsápán dcerami Kadma, které ztělesňují vědění.

Po Orfeovi, Kadmovi, Oidipovi a Amfiarovi jsou velikými, mythickými postavami magického kněžství v Řecku Teiresias a Kalchas, avšak Teiresias jest nerozumným aneb nevěrným zasvěcencem. Jednou našel dva hady do sebe spletené a domnívaje se, že spolu zápasí, oddělil je od sebe ranami holí: neporozuměl symbolu hole, chtěl oddělit od sebe síly přírody, vědění a víry, inteligenci od lásky, muže od ženy. Viděl je jen jako spolu zápasící, pokládal je za soupeře, a chtěje je oddělit, poranil je, čímž ztratil svoji vlastní rovnováhu: chvíli byl mužem, chvíli ženou, nikdy nejsa dokonalý a manželství bylo mu zapovězeno. Zde jsou zjevena veškerá tajemství universální rovnováhy a zákona stvoření. Lidský androgyn dokazuje, že muž a žena oddělení od sebe jsou neplodní stejně, jako náboženství oddělené od vědy, inteligence bez lásky, mírnost bez síly, milosrdenství bez spravedlnosti a obráceně. Harmonie roste analogií protikladů; nutno je odlišiti, aby mohly býti spojeny, nesmí se však oddělit, aby byla umožněna volba mezi nimi. Říká se, že člověk kolísá neustále mezi bílým a černým a klame se vždy. Musí tomu tak býti, neboť viditelná, skutečná postava vzniká ve spojení, nikoliv ze smíšení černě a běli. Tak spojují se všechny protiklady přírody a kdo je chce oddělit, propadá téměř trestu jako Teiresias. Jiní praví, že oslepnul, poněvadž překvapil nahou Athénu, což znamená, že znesvětil mysterie: jest to jen jiná alegorie pro tentýž symbol.

Jistě jen pro tuto profanaci nechává Homer stín Teiresiův blouditi v kimmerických temnotách a ukazuje nám ho spolu s larvami a nešťastnými stíny, které chtějí uhasiti svůj hlad po krvi, zatím co Odysseus se ptá duchů o radu, zcela jinými strašlivými magickými obřady než jsou grimasy našich *medií* a nevinné papírky našich nekromantů.

Kněžstvo jest u Homera téměř němo. Kalchas není ani vládnoucí pontifex, ani mocný hierofant. Patrně ve službách králů bojí se jejich hněvu a odvažuje se Agamemnovi říci nepřijemnou pravdu, když si byl vyprosil ochranu Achilleovu. Nese spor mezi vůdce a zapřičiňuje zahynutí vojska. Homer chce upozorniti Řecko na tyto hluboké nauky a na důležitost nezávislosti služebníků božích od pozemských vlivů. Kněžství může býti závislé jen na nejvyšším pontifikátu, a velekněz, kterému chybí jen jediná koruna na jeho tlači, jest bezmocný; jako pozemský král musí míti stejná práva s panovníky země, jsa král inteligencí, moudrostí a svým božským posláním. Moudrý Homer chce říci, dokud takového kněžstva nebude, bude chyběti člunek v rovnováze říše.

Prorokující Theoklimes v Odyssei hraje pouze úlohu parasita, splácí nápadníkům Penelopy jejich málo blahovolnou pohostinnost zbytečným varováním, aby se pak chytře v nastalém zmatku vytratil.

Od úlohy tohoto hadače dobrého či zlého osudu jest daleká cesta k oněm Sybillám, obývajícím svatyně, kde byly neviditelné, a k nimž se člověk přibližoval pouze s chvěním. Nové Kirky ustoupí jen odvaze; chytrostí nebo silou nutno vniknouti do jejich ústraní, uchopiti je za vlasy, ohroziti mečem a dovléci je k osudné třínožce. Pak střídavě zrudnou a zblednou, chvějí se, vlasy se jim zježí, načež vydávají ze sebe nesouvislá slova, unikají jako šílené, píší na listech stromů slova, která sestavená mají tvořiti prorocké verše, vrhají listy do větru a pak se uzavrou opět do svého ústraní a již neodpovídají, jsou-li znovu vyvolávány.

Věštba měla přesně tolik rozmanitých významů, kolik je možných složenin listů. Kdyby listy nesly hieroglyfy, počet výkladů by se zvětšil, a osud mohl by býti dotazován jen tehdy, byly-li listy

náhodou šťastně vytaženy. Totéž činili také geomanti, kteří z číslic a z náhodně sestavených geometrických tvarů věštili. Dnešní adepti vykládání karet nečiní ničeho jiného, i když používají veliké magické abecedy tarotu, jehož cenu neznají. Při takovémto postupu pouze náhoda vyhledává značky, které mají vykladače inspirovati a bez jasnozření a schopnosti zvláštní intuice nelze vhodně věštiti z vět, vzniklých sestavením posvátných písmen a ze souhlasu vysvětlení s udanými obrazy. Avšak sestavení ničeho neznamena, dlužno uměti čísti. Dobře pochopená kartomantie jest skutečné dotazování se duchů bez černého umění a obětí: k úkonu je třeba přibrati dobré *medium*, avšak praxe je dosti nebezpečná, takže nikomu k tomu neradíme. Zdaž není vzpomínka na naše neštěstí pro přítomné utrpení dosti obtížná? Jest nutno se obtěžovati ještě ničícím strachem před budoucností a po všechny dny předem snášeti katastrofy, kterým stejně neujdeme?

Kapitola 5.

Mysteria panenství.

Hellenismus v Římě. — Numův řád. — Vestálky. — Alegorie posvátného ohně. — Náboženský dosah tragedie Lukreciiny. — Mysteria Dobré bohyně. — Kult krbu a vlasti. — Kolegia flaminů a augurů. — Věštby. — Bludná mínění Fontenellova a Kircherova. — Nástin magického kalendáře římského.

Římská říše byla jen přetvořením říše řecké. Itálie byla Velikým Řeckem a když hellenismus dokonal svoje dogmata a mysteria, bylo nutno pomýšleti na výchovu dětí vlčice; Řím byl již tehdy na světě.

Zvláště charakteristické jest zasvěcení, které Římanům věnoval Numa, poněvadž dle vzoru egyptského, které ctilo nejvyšší božstvo pode jménem Isis, byl dán ženě typický vliv.

U Řeků bůh zasvěcení byl Jakchos, vítěz nad Indií, zářící androgyn s rohy Ammona, Pantheos, který třímal obětní misky a plnil je vínem universálního života, Jakchos, syn blesku a krotitel tygrů a lvů, jehož mysteria byla však zprofanována na tolik, že Bakchantky roztrhaly Orfea na kusy; Jakchos, v Římě přezvaný na Bakcha, nebyl ničím více než bohem opilství a Numa vyprosil svoji inspiraci u moudré a mlčivé Egerie, bohyně tajemství a osamělosti. Bylo nutno dáti matku těmto divokým nalezcům, kteří se mohli státi manžely pouze únosem žen. Budoucnost Říma musila býti zajištěna otčinou a rodinou. To dobře věděl Numa a naučil se od Egerie úctě k božské matce. Vystavěl jí sférický chrám, jehož klenba ochraňovala oheň, který nikdy neměl uhasnouti. Tento oheň byl udržován čtyřmi pannami, Vestálkami, které požívaly neobyčejné úcty, když byly věrné, ale byly také neobyčejně tvrdě trestány, pozbyly-li svojí důstojnosti. Úcta k panenství jest vlastně úcta k mateřství a rodina má své oprávnění pouze tam, kde je dána možnost této úcty a její ušlechtilosti. Zde bylo zrušeno antické rabství a orientální otroctví ženino; žena se stává domácím božstvem, ochraňovatelkou ohně, ctí otce a manžela. Řím se stal svatyní mravnosti a tím i vládcem národů.

Magické tradice všech dob dodávají panenství něco božského a nadpřirozeného. Prorocké nadání vyžaduje panen a nenávisť vůči nevinosti a panenství žene čarodějství k dětským obětem, neboť černá magie připisovala dětské krvi moc posvěcující a smiřující sílu. Bojujati proti svádění pohlaví jest cvičení se v přemáhání smrti a nejvyšší cudnost jest planoucí koruna hierofanta.

Vyplňovati svůj život lidskými objetími znamená sázeti kořínky k hrobu. Cudnost jest květem, který nemá své kořeny v zemi, květem jenž dychtivě následuje zvoucích polibků slunečních, takže vzlétá jako pták.

Posvátný plamen Vestálek byl symbolem víry a cudné lásky, byl znamením universálního agens, jehož elektrickou a blesky tvořící vlastnost Numa dovedl vyvolati a řídit. Pouze slunce nebo blesk směl znovu zanítiti oheň, když vyhasl trestuhodnou nedbalostí Vestálek. Při počátku každého nového roku byl obnovován a znovu posvěcován, zvyk, jehož používáme dodnes v předvečer Velikonoce. Neprávem je křesťanství obviňováno, že převzalo to nejkrásnější ze starých kultů. Křesťanství, tato poslední forma universální pravověrnosti, podrželo jen svoje právoplatné vlastnictví a odvrhlo nebezpečné úkony a bludnou pověru.

Posvátný oheň byl symbolem lásky k vlasti a náboženství krbu. Tomuto náboženství a nedotknutelnosti manželské svatyně se obětovala Lukrecie. Zosobňuje celou mohutnost starého Říma; kdyby byla zapoměla na zneuctění, mohla se nepochybně vyhnouti urážkám, ale vysoká je úroveň ušlechtilosti, která zavazuje. Ve věcech cti jest pohoršení trapnější než sama chyba. Lukrecia pozvedla svoji ženskou čest až k výši kněžství, ve kterém podlehnuvši útoku, opět jej smířila a potrestala.

Na památku této slavné Římanky bylo vysoké zasvěcení kultu vlasti a krbu svěťováno výlučné ženám. Zde se měly naučiti, že plod pravé lásky jest hrdinské sebeobětování. Jako pravá krása muže bylo jim ukazováno hrdinství a velikost a bylo učeno, že žena schopná opustiti neb zraditi svého manžela, obětuje najednou svoji minulost i budoucnost a pokrývá své čelo hanbou, která se ještě stupňuje

křivou přísahou. Upustiti od lásky toho, který obdržel květ jejího mládí, má býti pro čestnou ženu hrozným neštěstím; veřejné přiznání se k tomu, rovná se popření dřívější nevinnosti, útěku od počestnosti srdce a čistoty cti, a jest nejtěžší a nenapravitelnou hanbou.

Takové bylo náboženství Říma; jest to magie takovéto morálky, které děkuje za svoji velikost. S koncem posvátného manželství nastává také jeho zánik. Je-li pravdou, že za času Juvenala mysteria Dobré Bohyně byly mysteriemi necudnosti, pak musí býti dovoleno o tom poněkud pochybovati, neboť pouze ženy byly připuštěny k těmto předstíraným orgiím, a jest možno, že by se byly samy obžalovaly? Avšak připusťme, že tomu tak bylo, neboť po vládě Neronově a Domitianově vše bylo možné, zdaž nemůžeme z konce mravního panství Matky Bohů souditi na jeho změnu v lidovější, universálnější a čistší kult Marie, Matky Boží?

Numa, jenž byl zasvěcen do magických zákonů a znal magnetické vlivy společného života, vytvořil kolegia kněží a augurů a dal jim pravidla; byla to první představa klášterů, těchto velmocí náboženství. Již dávno tvořili židovští proroci sympatické kruhy ku cvičení společné meditace a společné modlitby. Zdá se, že tradice Judska byly Numovi známy; flaminové a saliové přiváděli se do nadšení pohyby a tancem, stejně jako David před archou. Numa nezaložil nových věštíren schopných býti rivaly Delfám, ale vyučil své kněze umění augurskému, to jest dal jim jisté theorie tušení a jasnozření podmíněného skrytými přírodními zákony. My dnes pohrdáme uměním haruspiků a augurů, poněvadž jsme ztratili hluboké vědění o světle a vesmírných analogiích a jejich zrcadlení. Voltaire ve své rozkošné povídce »Zadig« hravě kreslí divinační vědu velmi přirozenou, avšak neméně podivuhodnou, neboť podává celou řadu neobyčejných pozorování a důsledků, které unikají omezené logice všedního člověka. O Parmenidovi, učiteli Pythagora, se vypravuje, že předpověděl po požití pramenité vody blízké zemětřesení; to není nijak podivné, neboť sirnatá chuť prozradila filosofovi práci zemského nitra. Také jest možné, že voda se pouze neobyčejně pohybovala. Tímto způsobem i my předpovídáme strohost zimy z letu tažných ptáků a určité atmosférické vlivy mohou býti okamžitě pociťovány trávicími neb dýchacími orgány zvířat. Často mají fyzikální poruchy atmosféry morální příčiny. Revoluce zrcadlí se v mocných bouřích a dech národů pohybuje nebem. Výsledek následuje elektrické proudy a barvy živoucího světla zrcadlí pohyb blesku. »Jest něco ve vzduchu«, praví prorocký pud lidu. Haruspex a augur učili se rozuměti znakům, které světlo všude sebou nese, a úkazům astrálního proudění a přeměn. Věděli, proč ptáci letí jednotlivě neb v hejnu, a za jakých vlivů letí k severu, jihu, východu či západu. My, kteří se augurům smějeme, nevíme o těchto věcech ničeho. Jest vždy velmi snadné se posmívati, těžší již jest dobře pozorovati. Poněvadž popíráme a snižujeme vše, co neznáme, psali o starých věštírnách velmi ukvapeně i tak duchaplní lidé jako Fontenelle a učenci jako Kircher. Vše jest podvod v očích těchto velikých lidí. Nacházeli strojové sochy, skryté mluvící roury, echa vestavěná do zákoutí chrámů. Proč vždy jest nutno zapírati posvátné? Což mezi kněžstvem byli vždy podvodníci? Nemohli hierofanti Cerery neb Apollona býti také čestnými a věřícími muži? Klamal snad jeden jako druhý? Kdo však dokáže klamati po staletí, aniž by se prozradil? Vždyť podvodníci nejsou nesmrtelní. Pokusy dokázaly, že myšlenky se přenášejí, že se vtělují v písmo a vrývají silou astrálního světla. Stále ještě píší tajemné ruce na naše zdi jako při hostině Belsazarově. Pamatujeme se jistě na moudrý výrok jednoho učence, kterého jistě nikdo nebude podezřívati z fanatismu nebo z lehkověrnosti. Arago pravil: Kdo mimo čistou matematiku vysloví slovo »nemožné«, tomu chybí inteligence.

Náboženský kalendář Numův odpovídá zcela magickému; skládá se z řady svátků a mysterií, které udělují zasvěcenému celou skrytou nauku a přizpůsobují veřejný kult universálním zákonům přírody. Rozdělení dnů a měsíců zůstalo totéž, když byl kalendář převzat křesťany. Tak jako Numovi Římané, slavíme i my posty památku dní zasvěcení narození a smrti; avšak den Venušin jest nám posvěcen smírnou obětí na hoře Kalvárii. Temný den Saturnův jest onen, ve kterém bůh v našem těle odpočívá v hrobě, ale on vstane z mrtvých a život, který nám přislíbil, zhasne pochodeň Kronovu. Měsíc, který Římané zasvětili Maie, nymfě mládí a květin, matce usmívající se na prvorozence roku, jest námi zasvěcen Marii, mystické růži, lilii čistoty, nebeské Matce Vykupitele. Naše náboženské zvyky jsou staré jako svět, naše svátky jsou shodné se svátky našich otců a Spasitel křesťanů nepřišel, aby potlačil symbolické a náboženské krásy starých zasvěcení; přišel, jak sám praví, když běželo o biblický zákon Izraelitů, aby vše uskutečnil a vše naplnil.

Kapitola 6.

P o v ě r a .

Její vznik a trvání. — Pověra magie. — Řecká a římská pověra. — Předpovědi, sny, očarování, fascinace. — Zlý pohled. — Čarodějnictví. — Posedlost.

Pověra jest náboženská forma, která přežívá ztracenou ideu. Vše má jakožto podmínku své existence nějakou pravdu, dnes již neznámou nebo změněnou. Její latinské jméno »*superstes*« značí to, co přežívá; pověra jest hmotným zbytkem starého vědění neb mínění.

Množství, které jedná více instinktivně než s rozumem, a s rozvahou, jest připoutáno formami na ideích a nesnadno jim odvyká. Boj proti pověře zdá se lidu býti bojem proti náboženství. Proto zakázal sv. Řehoř, jeden z největších papežů, každé potlačování lidových zvyků. »*Očistěte chrámy*«, píše svým misionářům, »*ale neničte jich; neboť dokud lid bude viděti, že jeho stará místa k modlení jsou zachována, ze zvyku k nim bude putovati, a vy jej získáte snadněji kultu pravého Boha*«.

»*Bretonci*«, praví sv. papež dále, »*obětují na jisté sváteční dny, ponechte jim jejich svátky, nepotlačujte jejich obětí; ponechte jim radost z jejich svátků, ale ponenáhlu a opatrně čiňte je z pohanských křesťanskými*«.

Náboženství podržuje téměř vždy stejná jména zbožných zvyků, které nahrazovalo svatými mysteriemi. Tak slavili staří každoročně svátek charistie, k nimž zvali duše zemřelých a zvěstovali tak svoji víru v neustálý a nesmrtelný život. Eucharistie, to jest charistie v nejvyšším slova smyslu, nahradila charistii a o velikonocích spojujeme se se všemi svými přáteli na zemi i na nebi. Vzdáleno toho, aby podobným zřízením posilovalo starou pověru, dalo křesťanství nesmrtelnou značku universální víře duše a života. Magie tak blízká náboženství, tato věda přírody, zasvěcuje lidi do tajemství božství. Žije ještě neporušená v hieroglyfických znameních a částečně i v živoucích podáních pověry, jež se opozdila.

Tak jest ku příkladu všímání si čísel a dnů podvědomá připomínka původně magického dogmatu, neboť Venuši zasvěcený pátek u starých pro svoji připomínku na zrození a smrt, přinášel nehořadu. U Židů nic nebylo počínáno tento den, nýbrž práce celého týdne se zakončovala, poněvadž následoval sabbat, den přikázaného klidu. Třináctka, následující dokonalý cyklus dvanácti, symbolisuje smrt po dokonání práce života. Článek židovského vyznání vztahující se na smrt jest třináctý. Následkem rozdělení se rodiny Josefovy ve dva kmeny bylo na prvních velikonocích v zaslíbené zemi Izraele třináctero hostí; to jest třináct kmenů k rozdělení žně Kanaanu. Benjaminův, tedy nejmladší kmen, byl vyhuben, z čehož vzniklo podání o brzké smrti nejmladšího, když třináct osob sedí u stolu.

Mágové odpírali si maso jistých zvířat a nejedli krve. Mojžíš učinil z tohoto předpisu zákon a stran krve pravil, že duše zvířat je s ní spojena, a proto není dovoleno živiti se dušemi živočichů. Tato zvířecí duše zůstávající v krvi jest jako fosfor vyteklého a zničeného astrálního světla a může způsobiti četné choroby. Krev zadušených zvířat se špatně tráví a působí mrtvici a bolest hlavy. Maso masožravých zvířat jest nezdravé pro dravé pudy, kterými bylo oživeno a pro rozklad a hnití, které nadešlo.

Porfýros praví: »*Duše zvířecí násilím od svého těla odtržena, nevzdaluje se od něho, ale zůstává poblíže těla, stejně jako duše člověka, který násilně skončil. Když tedy někdo usmrtí zvíře, pak zdržuje se duše ráda nedaleko těla, které musila jen násilím opustiti. Nic, ji nemůže vzdáliti, jest na místě vázána sympathii. Často byly viděny, jak hořekují u svých. těl. Také lidské duše zdržují se poblíž svých ještě nepohřbených těl. Toho využívali mágové pro svoje operace a nutili je k poslušnosti, byli-li zcela neb i jen z části pány mrtvého těla. Theosofové, kteří jsou spraveni o těchto tajemstvích, znají sympathie zvířecí duše pro oddělené tělo a její potěšení při přiblížení se k němu a proto také právem zakázali používání určitých mas, abychom cizími dušemi nebyli znečištěni*«.

Porfýrios dodává k tomu: požíváním srdce havrana, krtek a krahujce možno se státi prorokem. Zde propadá alexandrijský theurg receptům »*Malého Alberta*«, avšak jenom špatná cesta mohla jej tak rychle přivesti k pověře, neboť východisko jest věda.

K vysvětlení tajemných vlastností zvířat vypravovali staří, že bohové ve svém boji s obry brávali na se rozmanité podoby, aby se skryli a ze zábavy vraceli se do nich často opět, tak přeměňuje se Diana ve vlčici, Slunce v býka, Iva, draka a krahujce, Mekate v koně, vlčici neb fenu. Dle mnohých theosofů byla Proserpina nazvána Phaerebate, poněvadž se živila křepelkami. Holubice byly obvykle obětovány kněžkami Máji, Proserpině země, dceři plavé Cerery, matky pokolení lidského. Zasvěcenci Eleusiny musili se zdržovati domácích ptáků, ryb, bobů, broskví a jablek, nesměli se dotknouti ženy v šestinedělí nebo v těhotenství. Porfyrios, z něhož jsme vzali tyto jednotlivosti, připojuje k tomu ještě následující věty: *»Kdokoliv studoval vědu vidění, ví, že dlužno se zdržeti všech ptáků tomu, kdo chce býti osvobozen z propasti pozemského a naléztí místo u bohů na nebi«*. Důvod pro toto tvrzení zamlčuje. Dle Euripida zdržovali se zasvěcenci tajemného kultu Diova všeho masa. Tak obrací se sbor kněží ku králi Minovi:

»Synu Tyrintu, Feničane, potomku Europy a velikého Dia, králi Kréty, slavné, mnohoměstné, před tebe předstupujeme, opustivše bohů chrám, vystavěný ze dřeva dubů a cypřišů, spojeného těžkým železem. Žijeme čistým životem. — Od té doby, co jsem knězem Dia, odmítám noční hostiny Bakchovy, krvavé maso neslouží mi za pokrm, jen svíčky zasvěcují Matce bohů, kuretou jsem, bíle oblečeným; vzdalují se lidské kolébky i hrobu. Nic mi neslouží za pokrm, čím hýbe dech života«.

Rybí maso je fosforeskující a proto afrodisiakum. Boby rozpalují a zapřičiňují plyny. Tak v nejpodivuhodnější opuštěnosti jest skryt hluboký smysl bez každé pověry. Určité sestavování jídel odpovídá harmonii přírody. *»Nevař kůzle v mléce jeho matky«*, praví Mojžíš. Jako alegorie povznášející, se vztahem na hygienu jistě moudrý předpis!

Řekové věřili neméně na věštby, než Římané: zmije, které okusily obětních darů, byly jim dobrým znamením. Hřmělo-li z pravé neb z levé strany, bylo to znamení příznivé či nepříznivé. Kýchnutí bylo znamením, avšak i jiné, hřmotné, přirozené, avšak méně slušné projevy než kýchnutí, byly pozorovány. V hymnu na Herma vypravuje Homer, že Apollo, ku kterému přišel bůh krádeže jako malé dítě, aby mu uloupil stáda, uchopil hochu a zatřásl s ním, aby se přiznal ke krádeži:

*Hermes, uvědomiv si vzácný div,
dal zazníti věštbě ze svého rozzlobeného lůna,
až k velikému, Apollonovi pára vystupovala.
S hněvivými slovi/ odhodil dítě na zem.
A poněvadž měl v úmyslu skončiti svou cestu,
obrátil se a proslovil tuto řeč:
Statný ty synu Maye krásné
a velikého Dia, synovče v plénkách,
jistě bych byl našel dobrodružně
stopu mých býků, následovav této věštby,
ale ty mne budeš zatím stále doprovázeti.*

(Hymny Homerovy, překlad dle Salomona Certona, str. 50.)

U Římanů vše bylo věštbou: kamének, o který noha zakopla, zpěv skřivánkův, vytí psa, rozbitá nádoba, stará žena, kterou jste spatřili nejdříve, zvíře, které jste potkali. Tato nicotná bázeň měla za svůj základ veliké magické vědění věštev, které nezanedbává žádné značky a které se váže na řadu příčin, ve výsledku lidmi nepozorovaném. Tak se ku příkladu ví, že atmosférické vlivy, které psa nutí k vytí, jsou pro určité nemocné smrtelnými, že přítomnost a kroužení krkavců ukazuje na nepohřbenou mrtvolu: To vše má vždy určitý temný význam. Havrani navštěvují nejraději místa vraždy; a poprav. Tažení určitých ptáků ukazuje na tvrdou zimu. Jiní zase zvěstují zmateným křikem bouři na moři. Co věda odlišuje, to nevědomost zevšeobecní. První nalézá vždy užitečná varování, druhá všim je zneklidněna a bičuje se sama sebe bázni.

Římané byli také velcí vykladači snů; toto umění souvisí se znalostí vitálního světla a s pohledem do jeho směru a zrcadlení. Znalí transcendentální matematiky přesně vědí, že neexistuje obrazu beze světla, ať již se zrcadlí přímo či lomeně. Ze směru paprsku, jehož odlesk vždy poznají dle lomu, naleznou přesným výpočtem zřídlo světla, jehož universální či relativní sílu hodnotí. Mohou také stanovit zdravý či chorobný stav zrakového ústroje, ať již jest uvnitř či vně, kterému připisují netvárnost nebo zdánlivou správnost obrazů. Pro tyto jsou sny zjevením. Sen jest zdání nesmrtnosti v této smrti všech nocí, kterou nazýváme spánkem. Ve snu žijeme universálním životem bez vědomí dobra či zla,

času či prostoru. Létáme nad stromy, tančíme nad vodou, dýcháme na žaláře a ony se otevrou, nebo zase jsme těžcí, smutní, pronásledovaní, spoutáni, zcela dle stavu našeho zdraví neb našeho svědomí. Bez námitky jest takové pozorování užitečné, avšak co se z něho mohou dozvědět ti, kteří ničeho nevědí a učiti se nechťjí?

Všemohoucí činnost harmonie zachvacovati duše a učiniti ji pánem smyslů byla starým mudrcům velmi dobře známa, ale to co jim sloužilo k uklidnění, to sloužilo čarodějníkům k vzrušení a opojení. Čarodějky Thessalie a Říma byly přesvědčeny, že měsíc bude jejich barbarskými verši stržen a bledý a krvácející padne na zem. Jednotvárnost jejich recitování, čáry kouzelnou hůlkou, jejich otáčení kolem kruhu je magnetisovaly, vydražďovaly a ponenáhlu je vedly k šílenství, k extasi a katalepsii. Pak snily v plném bdění, viděly, jak se hroby otvírají, jak se vzduch plní stíny démonů a měsíc padá s nebe.

Astrální světlo je živoucí duší země, duší hmotnou a osudnou ve svém působení a pohybech řízených věčnými zákony rovnováhy. Toto světlo obklopující a pronikající všechna tělesa může zrušiti jejich tíži a nechati je otáčeti kolem je pohlcujícího středu. Tyto dosud nezcela prozkoumané, avšak stále se opakující jevy potvrzují pravdivost této theorie. Tímto přírodním zákonem dlužno vysvětliti magický vír, do jehož středu se čarodějníci stavěli. Jest to tajemství působení některých plazů na ptáky a fascinací působených negativně a podmanivě na sensitivní povahy. *Media* jsou všeobecně nemocné bytosti, ve kterých se tvoří prázdnota a které přitahují světlo jako propastný vír vodu. Tímto způsobem mohou vyzdvihovány býti nejtěžší předměty a proudem kolovati ve výši. Tyto záporné a špatné vyrovnané povahy, jichž fluidární tělo jest netvárné, vrhají svoji přitažlivost do dálky a tvoří ve vzduchu doplňující se a fantastické údy. Když slavné *medium* Home dává zjevovati kolem sebe tělesným rukám, jsou jeho vlastní ruce studené jako led a mrtvé. *Media* možno pokládati za skvělé bytosti, ve kterých viditelně bojuje smrt proti životu. Stejněho druhu jsou mistři fascinace, vykladači osudů, lidé se zlým pohledem a čarodějníci. Existují dobrovolní a nedobrovolní vampyrové; přitahují k sobě život, který jim schází a tím porušují rovnováhu světla. Činí-li to úmyslně pak jsou to trestuhodní zločinci, či-ní-li tak neúmyslně, pak jsou to nebezpeční churavci, kterých se musí varovati osoby nervosní a vnímavé.

Následující vypravuje Porfyrios ze života Plotinova:

»Mezi filosofy z povolání byl jeden z Alexandrie, jménem Olympios. Nějaký čas byl žákem Ammonia a pohrdal Plotinem, poněvadž chtěl býti slavnějším než on. Konal magická cvičení, aby mu škodil, ale vše se k němu vracelo zpět; tuto věc vysvětloval svým žákům tak, že Plotin má asi velmi silnou duši, poněvadž může poslati na své nepřátele jejich vlastní špatné úmysly. Plotin pocítoval nepřátelské počiny Olympiovy a častokráte říkal: »Již opět má Olympios křeče«. Když tento několikráte poznal, že utrpení vysílaná na Plotina musí sám trpěti, přestal Plotina pronásledovati«.

Rovnováha jest nejvyšším zákonem vitálního světla: odvrhneme-li je prudce od sebe, tu bude bytostmi vyrovnanějšími než jsme my sami vrženo zpět a dopadne na nás stejně silně. Běda tomu, kdo zneužívá sil přírody! Příroda jest spravedlivá a její odrazy jsou strašlivé.

Kapitola 7.

Magické pomníky.

Pyramidy. — Sedm divů. — Theby a jejich sedm bran. — Štít Achilleův. — Sloupy Herkulovy.

Nazvali jsme Egypt pantaklem, avšak totéž možno říci o celém starém světě. Čím starostlivěji uvažovali hierofanti o skrytí svého absolutního vědění, tím větší a mnohotvárnější byly jejich symboly. Pyramidy s trojúhelníkovou neb čtvercovitou základnou ztělesňovaly jejich metafysiku spočívající na znalosti přírody. Hlavním symbolem tohoto poznání přírody byla velická Sfinga, která střežouc tajemství u pat pyramidy, vykopala si hluboké lože v písku. Sedm obrovitých staveb, divů světa, byly mocným doprovodem sedmi přímek, z nichž se skládají pyramidy a sedmi bran Théb. Na Rhodu stál pantakl Slunce. Zde stál bůh Světla a slunce v lidské postavě oděné v zlato a ve své pravici třímal pochodeň inteligence, v levici drže šíp pohybu a činu. Jeho nohy spočívaly na hradbách, které symbolisovaly přírodou věčně vyrovnané síly: nutnost a svobodu, činnost a trpnost, pevné a tekuté, sloupy Herkulovy.

V Efesu stál pantakl Luny, chrám Diany. Tento chrám byl symbolem universa, dóm vystavěný nad křížem s kvadratickým sloupovým a kruhovými ambity jako štít Achilleův.

Náhrobek Mausolův byl pantaklem cudné a manželství chránící Afrodity. Měl formu lingamu. Jeho orámování bylo kruhové, stavba sama kvadratická. Uprostřed čtverce zdvihala se tupá pyramida, nesoucí vůz, do něhož byli zapraženi ve formě křížovité čtyři oři.

Pyramidy byly pantaklem Herma, neboli Merkura.

Olympijský Zeus byl pantaklem Jupitera. Hradby Babylonu a pevnost Semiramidina byly pantaklem Marta.

Chrám Šalamounův, tento universální a absolutní pantakl, který měl v sobě spojovati ostatní, byl pohanstvu strašlivým pantaklem Saturna.

Sedmistupňová filosofie zasvěcení starověku může býti souborně pojata následovně:

Tři základní věty zněly:

1. BYTÍ JEST BYTÍ.

Ve filosofii: jednota idee a Bytí neboli pravda; v náboženství: Nejvyšší princip, Otec.

2. BYTÍ JEST SKUTEČNOSTÍ.

Ve filosofii: jednota vědění a Bytí, neboli skutečnost; v náboženství: LOGOS Platonův, *Demiurgos*, Slovo.

3. BYTÍ JEST LOGICKÉ.

Ve filosofii: jednota rozumu a skutečnosti; v náboženství: Prozřetelnost, božská činnost uskutečňování dobra; vzájemná láska pravdy a dobra, totéž, co nazýváme v křesťanství Duchem Svatým.

Čtyři základní formy byly výrazem dvou základních zákonů: odolnosti a pohybu; nečinnosti, která tkví — neboli pevnosti, života, který proudí — neboli plynulosti; všeobecněji vyjádřeno: látky a ducha; hmota jest nicotou v passivním potvrzování; duch jest princip absolutní nutnosti v pravdě. Špatný princip jest negativní působení hmoty na ducha; dobrý princip jest pozitivní působení ducha na nicotu plností stvoření a světla. Těmto dvěma pojmům odpovídá na jedné straně lidstvo, na druhé straně život rozumového vykupitele lidstva upadlého svým hmotným původem ve hřích, to jest v nicotu.

Taková byla nauka tajného zasvěcení. Jest to podivuhodná synthesa, kterou křesťanství přišlo oživit svým dechem, ozářiti leskem, božsky upevniti její dogmata, uskutečniti její svátosti.

Synthesa, která jest skryta závoji ji střežoucími, a kterou lidstvo opět v pravý čas nalezne v celé její původní kráse a mateřské plodnosti.

KNIHA TŘETÍ

SYNTHESA

A BOŽSKÁ REALISACE MAGIE
KŘESŤANSKÝM ZJEVENÍM

GHIMEL

Kapitola 1.

Kristus obžalován Židy z magie.

Neznámá stránka křesťanství. — Paraboly talmudu a Sefer toldos Ješut. — Evangelium a Apokalypsa Sv. Jana. — Johannité. — Magické knihy sv. Pavlem spálené. — Zrušení věštiren. — Přeměna přirozeného divu v zázrak a věštění v prorocství.

V prvních řádcích svatojánského evangelia stojí slovo, které katolická církev nevyslovuje bez pokleknutí: SLOVO TĚLEM UČINĚNO JEST.

V této větě jest obsaženo celé křesťanské zjevení. Proto udává sv. Jan jako kritérium pravověrnosti vyznání Ježíše Krista v *těle*, to jest ve viditelné a lidské skutečnosti.

Ezechiel, nejhlubší kabbalista starých proroků, vykreslil ve svých visích životně pantakly i hieroglyfy moudrosti. Nechává zachvacovati kruhy kruhy, vidoucím zrakem obezírá sféry, čtyři tajemná zvířata objevují se s bijícími křídly. Pak vidí ještě jen rovínu pokrytou rozmetanými kostmi; zavolá a postavy se znovu vrací, maso obléká kosti. Smutná, studená a neživotná krása obklopuje vytržené smrti. Takové byly nauky a myty starého světa, dokud nezavál s nebe dech slitování. Nyní obživují odumřelé tvary, na místo filosofických snů nastoupila pravdivá moudrost; slovo stalo se tělem, stalo se živoucím, nebylo již abstrakcí, vše bylo skutečností. Víra dokázaná činem nahradila hypotézy opřené o báje. Magie změnila se ve svátost, divy staly se zázraky a massa, vyloučená starým zasvěcením, byla povolána ku království a kněžství ctnosti.

Uskutečnění jest podstatou křesťanství. Také dogma dává tělo zřejmým alegoriím. Ještě dnes ukazuje se v Jerusalemě dům špatného bohatce a pečlivé badání nalezne snad i svítlnu pošetilých panen. Tato naivní víra není nebezpečnou, dokazuje jen uskutečňující sílu křesťanské víry. Židé ji obžalovali ze zhmotnění víry a z idealisace pozemských věcí. Ve svém »Dogmatu a rituálu vysoké magie« ukázali jsme na hluboké paraboly *Sefer-Toldos-Ješutu*, která dokazuje toto obvinění. V talmudu se vypravuje, že Ježíš-ben-Sabta, neboli *syn odloučenosti* studoval v Egyptě obyčejná mysteria, zřídil v Izraeli falešný úhelný kámen a svedl národ k modloslužbě. Uznává, že židovské kněžstvo počínalo si nespravedlivě, když jej oběma rukama proklelo. Při této příležitosti nalézáme v Talmudu krásný předpis, který jednoho dne sblíží Židovstvo s křesťanstvím: »*Neproklínej nikdy oběma rukama, aby ti jedna zbyla k odpuštění a k požehnání*«.

Židovské kněžstvo nakládalo nespravedlivě s mírumilovným Mistrem, který napomínal své učedníky k poslušnosti stávající hierarchie. »*Sedí na stolicí Mojžíšově*«, praví Spasitel, »*čtiňte to, co učí, ale nečtiňte, co činí oni*«. Jindy poručil Mistr desíti malomocným, aby se ukázali kněžím; když tak učinili, byli zdraví. Jest to dojemná skromnost božského divotvorce, svým smrtelným nepřátelům ponechává čest svých zázraků!

Když byli Krista obžalovali, že postavil falešný úhelný kámen, *kámen mudrců*, zdaž věděli, něco o pravém? Tento *úhelný kámen*, *kubického tvaru*, symbolické jméno pro tutéž věc, tento základ kabbalistického Chrámu s čtyřhrannou základnou a trojhranným vrcholem jako pyramidy — znali jej ještě Židé za časů Farizeů? Když obžalovali Ježíše jako novotáře, zdaž tím nedokázali, že zapomněli na svoje předky? Zdaž nehaslo nevěrným dětem Mojžíšovým ono Světlo viděné Abrahamem s pocity radosti, až Ježíš je opět našel a dal mu zazaržiti v novém jasu? Srovnání tajuplných nauk Sefer Jeciry a Zoharu se Zjevením sv. Jana dokazuje to s jistotou. Dle toho nutno uznati křesťanství, vzdálené toho, aby bylo židovským kacířstvím, za pravé, orthodoxní podání židovstva a farizeje a zákoníky za kacíře.

Tím jest křesťanská pravověrnost, související se světem a zrušením kněžstva a věčných obětí u Židů, těmito nejjistějšími známkami pravého náboženství dokázána. Židovstvo bez chrámu a velekněze jest sobě si odporujícím pojmem. Židé zůstali lidmi, jejich chrám a oltář však se stal křesťanským.

V apokryfních evangeliích nacházíme krásné, alegorické znázornění zkušebního kamene pro pravost křesťanství, která záleží ve veřejnosti realisace. Několik dětí si hrálo a lepilo ptáky z hlíny. Malý Ježíš si hrál s nimi. Každý z malých umělců chválil výlučně svůj výtvar. Ježíš mlčel, když však

své ptáčky dohotovil, zavolal tleskaje ručkama: »*Leťte!*« a oni odletěli. Tak i křesťanská zřízení se ukázala býti vyššími než ona starého světa. Tato zemřela, ale křesťanství žilo.

Křesťanství nebylo dosud poznáno jako dokonalý, skutečný a živoucí výraz kabbaly, původního to podání. Proto také nejsou dosud vysvětleny kabbalistické a prorocké knihy Zjevení, které bez kabbalistického klíče jest skutečně nevysvětlitelné, poněvadž je nepochopitelné.

Johannité, žáci sv. Jana, dlouho ochraňovali tradiční výklad tohoto prorockého eposu. Ale přišli gnostikové, aby vše uvedli ve zmatek a aby ztratili vše to, co ještě budeme vysvětlovati.

Skutky apoštolů vyprávějí, že sv. Pavel v Efesu dal sebrati knihy o *vzácných věcech* a veřejně je spálil. Nepochybné jednalo se asi o knihy z oboru goetie a čarodějnické. Tato ztráta je politování hodná, neboť v těchto knihách mohly býti obsaženy paprsky pravdy a cenné nauky pro vědu.

Jest všeobecně známo, že Kristovým narozením byly zrušeny věštírny celého světa a hlas zněl nad mořem: »*Veliký Pan jest mrtev!*« Jeden pohanský spisovatel, pohněvaný tímto tvrzením pravil, že věštírny neoněměly, ale že se jich nikdo netázal na radu. Tato oprava jest velmi cenná, však takovýto důkaz pravdy pokládáme za lépe jí odpovídající, než předstíranou pomluvu.

Totéž lze říci o znehodnocení čarodějnictví, neboť se objevovaly pravdivé zázraky. Když vysoké přírodní zákony poslouchají síly vpravdě mocnosti morální, pak stávají se divy nadpřirozenými stejně jako síly, které je vyvolaly. Naše theorie nijak neomezuje moc Boží; astrální světlo, které poslouchá jemu nadřazeného světla milosti, jest pro nás vskutku alegorickým hadem, který jsa přemožen vkládá svoji hlavu pod patu královny nebes.

Kapitola 2.

Magie dokazuje pravdivost křesťanství.

Svědectví magie pro pravdivost křesťanství. — Duch lásky k bližnímu. — Rozum a víra. — Marnost a směšnost odporu. — Důvod k odsouzení magie autoritou křesťanského kněžstva.

Magie, jako věda o universální rovnováze a uznávající absolutní princip: *pravdu — skutečnost — logiku* bytí, opravňuje veškeré protiklady a usmířuje všechny příčiny vzájemně si odporující základním zákonem všech synthés:

Harmonie vzniká z analogií protikladů.

Pro zasvěcence této vědy nemůže být o náboženství pochybováno, poněvadž existuje. Nepopíráme toho, co existuje,

BYTÍ JEST BYTÍ

Zdánlivý protiklad mezi vírou a rozumem vzniká silou jednoho jako druhého, neboť tkví v jejich vymřelém a odlišném panství a pozitivní stránka jednoho, se obává negativní stránky druhého: jest to totéž co jsme řekli: harmonie vzniklá analogií protikladů. Veškeré omyly a náboženské zmatky vznikly proto, že neznalost tohoto zákona chtěla činiti z náboženství filosofii a z filosofie náboženství; pokoušeti se věci víry podříditi vědecké zkušenosti, jest stejně směšné, jako kdyby někdo chtěl vědu donutiti k poslušnosti vůči víře. Theolog má stejně málo práva potvrzovati mathematický rozpor nebo odmítati některý theorem, jako badatel jménem vědy vystoupiti pro neb proti mysteriím dogmatu.

Ptá se akademie věd po mathematické pravdě božské trojjedinosti neb chce snad vědeckými prostředky dokázati neposkvrněné početí Matky Boží Marie? Akademie by se jistě právem zdráhala; učenci nemají s celou věcí ničeho co činiti, neboť to jsou otázky víry.

O článku víry se nediskutuje; buď se mu věří, neb nikoli; právě proto, že se vymyká vědecké zkoušce, jest to víra.

Když nás hrabě de Maistre ujišťuje, že jednou budou lidé žasnouti nad naší hloupostí přítomnou, pak příklad proto tvrzení podávají oni domněle velicí muži, kteří každodenně říkají:

Budu věřiti, jakmile budu míti vědecký důkaz o pravdě dogmatu.

To znamená, budu věřiti, až nebudu musiti ničemu věřiti, až dogma přestane býti dogmatem a stane se vědeckou teorií.

Jinými slovy: budu věřiti na Nekonečnost mně vysvětlenou, dokázanou, objasněnou, popsanou a definovanou, krátce ukončenou.

Uvěřím v nekonečnost, až budu jist, že nekonečnosti není.

Uvěřím v nesmírný Oceán, až jím uvidím naplněnou láhev.

Ale, dobří lidé, věřiti v dokázané, není víra, nýbrž věda.

A naopak, kdyby někdo řekl, že papež stanovil, že 2×2 nejsou 4 a že čtverec nad přeponou nerovná se čtvercům nad odvěsnami pravoúhlého trojúhelníka, pak mu jistě právem odpovíte: papež toto nestanovil, poněvadž toho nemůže dokázati, do toho mu nic není, nechť dá své ruce pryč od této věci.

»*Velmi pěkné*«, volá žák Rousseauův, »*církev nám poroučí věřiti ve věci, které odporují mathematice.*

Mathematikové učí, že celek je větší než část. Když Ježíš Kristus večerel se svými učedníky, musil vzít do svých rukou celé svoje tělo, pojal totiž do svých úst svoji hlavu.« (Tento ubohý vtíp doslovně nalézáme u Rousseaua.) Odpověď je snadná: sofista zaměňuje tu víru s věděním, řád přirozený s řádem nadpřirozeným, božským.

Kdyby náboženství učilo, že náš Spasitel měl dvě přirozená těla téže postavy a velikosti, a že jedno jedl druhým, pak by se věda bránila právem.

Náboženství však učí, že tělo Mistrovo bylo obsaženo božsky a svátostně pod způsobou neboli

viditelným tvarem chleba. Znovu opakují, tomu možno věřit, či nevěřit; kdo ale přijde s rozumovými důvody nebo chce to popírat z stanoviska vědy, toho dlužno považovati za hlupce.

Vědecká pravda dokazuje exaktní vyličení, náboženská, pravda jednomyslnost konu ve víře a svátosti.

Evangelium praví, že ten, kdo může říci chromému »*Vstaň a chod'*«, má právo odpouštět hříchů.

Náboženství je pravdivé, pokud uskutečňuje nejvyšší morálku.

Důkaz víry jsou její díla.

Věda se může ptáti: Ustanovilo křesťanství nespočetné lidské skupiny, které základem mají hierarchii, pravidlem poslušnost a zákonem lásku k bližnímu?

Odpoví-li věda dle historických dokladů: Ano, ale hřešilo proti lásce k bližnímu.

Pak odpovíme vám vašimi vlastními slovy, možno říci zástupcům vědy. Připouštíte tedy lásku k bližnímu, když proti ní možno hřešiti?

Láska k bližnímu, veliké slovo, které před křesťanstvím neexistovalo, veliké slovo, které jest celým pravdivým náboženstvím!

Zda-li není duch lásky k bližnímu božským Duchem, který se projevil na zemi viditelně?

Zdaž neukazuje tento Duch své projevy skutky, zřízeními, pomníky a nesmrtelnými díly?

Skutečně nechápeme, proč poctivý a věřící nevěrec neměl by touhu pokleknouti a modliti se, patří-li sestru z řádu Sv. Vincence z Pauly!

Duch lásky k bližnímu jest Bůh, Nesmrtelnost duše, hierarchie, poslušnost, zkáza nespravedlnosti, jednoduchost a čistota víry.

Odpadlé sekty jsou ohroženy smrtí již svým původem, poněvadž svým odtržením pochybili proti lásce k bližnímu a v prostoduchém lidském rozumování chtěli opřít víru o rozum.

V těchto sektách jest dogma nesmyslem, poněvadž chce býti rozumovým. Pak musí býti vědeckým theoremem aneb ničím. V náboženství jest písmeno mrtvé, pouze duch jest oživujícím. A který jiný duch by to byl, nežli láska k bližnímu?

Sv. Pavel praví: »*Víra, která hory přenáší a utrpení snáší, velkomyslnost, která je štědrá, výmluvnost, která mluví jazyky lidskými i andělskými, vše jest ničím bez lásky k bližnímu*«.

A tentýž apoštol dodává: věda může se státi bezmocnou, proroctví mohou ustati, ale láska k bližnímu jest věčná.

Láska k bližnímu a její díla jsou skutečnosti náboženství: pravý rozum neprotiví se nikdy skutečnosti, neboť skutečnost jest důkazem bytí a toto jest pravdou. Tak podává filosofie náboženství ruku, aniž by je chtěla zajmouti ve svůj okruh, a jen pod touto podmínkou zjasňuje náboženství filosofii svým leskem charity. Láska k bližnímu jest ve snech řeckých zasvěcenců onen tajuplný svazek smiřující Erose a Anteroze. Ona jest korunou bran Šalamounova chrámu, která má v jedno spojití oba sloupy Jakin a Boaz; jest to vzájemná úmluva práva a povinnosti, autority a svobody, síly a slabosti, národa a vlády, muže a ženy. Jest to božský cit, který oživuje lidskou moudrost; jest absolutnem dobrou, stejně jako absolutnem pravdy jest věta:

BYTÍ — SKUTEČNOST — ROZUM.

Toto vysvětlení jest nutné, abychom objasnili onen krásný symbol klanění se mágů u jesliček Spasitelových. Jsou tři: bílý, hnědý a černý; obětují zlato, kadidlo a myrrhu. Smíření jest vyjádřeno dvojnásobnou trojicí; odpovídá zcela přesně našemu výkladu, který jsme podali nahoře.

Křesťanství mágy očekávané bylo následkem jejich tajných nauk; ale při svém zrození měl tento Benjamin starého Izraele usmrtiti svojí matku.

Magie světla, magie pravého Zoroastra, Melchisedechova a Abrahamova musila ustoupiti velikému Uskutečnovateli. Ve světě božských divů mohou přirozené divy působiti jen zmatky; magická orthodoxie se proměnila v orthodoxii náboženskou. Jinověrci mohli býti nyní již jen osvícenci nebo čarodějníky. Samo jméno magie jest dodnes bráno ve špatném smyslu. Budeme sledovati v dějinách magické jevy spoutané touto kletbou.

První kacíř, o kterém se zmiňuje církevní tradice, byl Šimon Mág, čarodějník, kterému legenda připisuje značné množství divů. Jeho životopis náleží po právu do této knihy a my se pokusíme, jej

znovuvzkřísit z lidových bajek.

Šimon byl rodem Žid a jeho rodiště je asi městečko Gitton v Samarii. Jeho učitel v magii byl sektář Doritheus, který se vydával za vyslance božího a Mesiáše proroky zvěstovaného. Šimon naučil se od svého učitele nejenom věštvství, ale i jistým přírodním tajemstvím skutečné skryté nauky mágů; znal vědu o astrálních ohni a přitáhl jej na sebe ve značném množství, což jej činilo zdánlivě nedotknutelným a ohněm neporušitelným. Mohl se také vznést do vzduchu a v něm poletovati, což jsou věci, které se mohou stát i bez vědění pouhou náhodou, jsouce vyvolány fanatiky opilými astrálním světlem, jako tomu bylo u posedlých u sv. Medarda; jest to tentýž jev, který se dnes opakuje v extasích medií. Ty, kteří v něho uvěřili, magnetisoval z dálky a zjevoval se jim v rozmanitých podobách. Vyvolával obrazy a životné přeludy, takže se na otevřené pláni objevovaly domnělé, fantastické stromy, o kterých se svět domníval, že je vidí. Tyto přirozené neoduševnělé věci pohybovaly se okolo něho, stejně jako nábytek okolo Američana Homea, a chtěl-li vstoupiti do domu nebo z něho odejít, často praskaly dveře, pohybovaly se a samy se před ním otevřely.

Šimon konal tyto divy před vznešenými lidmi a před lidem Samařským; tyto divy byly ještě přeháněny a kouzelník byl pokládán za božskou bytost. Poněvadž těchto divů mohl dokázati jen vzrušeními, které ničily jeho rozum, pokládal se brzy i on sám za neobyčejného člověka, požadoval božských poct a skryté myslel na to, aby získal uctívání od celého světa.

Jeho krize nebo extase nápadně měnily jeho tělo. Brzo byl bledý, vetchný, zlomený, podobný umírajícímu starci, brzy zase oživilo světelné fluidum jeho krev, jeho oči zářily, kůže jeho obličej se vyrovnala a stala se ohebnou, zdál se náhle znovuzrozený a omládlý. Orientálci, vždy náchylní pozoruhodnost ještě přeháněti, tvrdili, že jej viděli, jak se změnil z dítěte ve starce, a ze starce opět dle libosti zase v mladíka. Nakonec se nemluvalo o ničem, než o jeho divech, stal se idolem Samarie a okolí.

Ctitelé divů požadovali však stále nových a nových, a okouzlovač se brzy unavil. Když svatý apoštol Filip přišel do Samarie, aby kázal evangelium, povstal nový proud nadšení a Šimon ztratil svoji vážnost. Cítil se ve své nemoci opuštěn a svoji nemoc považoval za svoji slabost. Domníval se, že byl přemožen moudřejším mágem a usmyslel si, že bude apoštola následovati, aby zvěděl jeho tajemství, a aby je z něho vylákal neb od něho odkoupil.

Šimon rozhodně nebyl zasvěcencem vysoké magie; věděl by jinak, že pouze mudrc a světec může užívati bez škody skrytých sil přírody a že jen nevědomý bloud si může pohrávati s těmito strašlivými zbraněmi a že hanobitele svatyně přírody očekává rychlá a hrozná smrt.

Šimon propadl neuhastitelné žízni pijáků. Osvobozen od závratě, myslel, že ztratil štěstí. Chura-vý bývalým opilstvím, počítal, že se uzdraví novým. Z úlohy boha vrací se těžce zpět k úloze obyčejného smrtelníka. Aby nabyl ztraceného, podrobil se Šimon celé tvrdosti apoštolského pokání. Bděl, modlil se, postil se, ale zázračné síly byly ztraceny.

Nakonec si řekl, že přece mezi Židy jest možné dorozumění a nabídl sv. Petru peníze. Apoštol jej s hnusem od sebe zahnal. Šimon, který tak rád přijímal obětní dary svých přívrženců, nyní již ničemu nerozuměl. Opustil co mohl nejrychleji společnost člověka, tak nedbalého o svůj zájem, a za peníze odmítnuté sv. Petrem si koupil otrokyni jménem Helenu.

Mystické poblouzení se velmi úzce vždy stýká s prostopášností. Šimon se šíleně zamiloval do své otrokyně. Vášeň ho oslabila a vzrušila a vrátila mu opět jeho ztrnulost a jeho chorobné projevy, které on zval svojí mocí a divy. Celá mythologie plná magických zvráceností a erotických snů vznikla v jeho mozku. Počal cestovati jako apoštol, při čemž Helenu bral sebou, dogmatisoval a nechal se od svých přívrženců platiti.

Dle Šimona bylo prvním projevem Boha dokonalé světlo s bezprostředními odrazy. Toto slunce duší byl on a jeho odrazem byla Helena, kterou také nazýval dle řeckého božstva měsíčního Selenou.

Dle Šimonových snů sestoupilo měsíční božstvo na počátku času na zem. Oplodněná slunečními myšlenkami stala se zde matkou a porodila anděly, které vychovala, aniž by se o tom zmínila jejich otci.

Andělé se proti ní vzbouřili a zakleli ji v zemské těleso.

Tu Šimon, světlo boží, byl nucen se ztělesniti, aby svoji Helenu osvobodil.

Zde musil přemoci smrt a pak obklopen svými vyvolenými měl s živoucí Helenou ujíti vzduchem. Ostatní lidé měli zůstat na zemi pod věčným tyranstvím andělů. Tak potvzoval tento kacír jako

falšovatel křesťanství v obráceném smyslu panství anarchie a zla. Dal svět utvořit nebo aspoň dokonat démonům, zničil pořádek a hierarchii, aby se svou souložnicí nastoupil samojediný cestu k pravdě a životu. To bylo dogma Antikristovo, které se Šimonem nevymřelo, nýbrž uchovalo se až po naše dny. Křesťanství učí, že jako předchůdce strašlivých hrůz má své úspěchy a okamžité panství.

Šimon nechal se nazývat svatým a vzácnou shodou okolností jmenoval se vůdce moderní gnostické sekty, ve které ožil všechen citový mysticismus prvního kacíře, objevitel »svobodné ženy«, také Saint-Simon. Kainismus mohl všechny svoje podvodné názory čerpat z tohoto nečistého pramene, který chce zaměnit universální harmonii a sociální řád s dogmaty prokletí a nenávisti, nespoutanou vášní s cudnou a odevzdanou láskou, prostitutku s matkou, Helenu, Šimonovu souložnicí s Marií, Matkou Spasitele.

Šimon, který se stal nyní opět osobností, odebral se do Říma, kde Nero, zvědavý na jeho mimořádné kejkle, ho rád přijal.

Chytrý žid uvedl korunovaného blázna v úžas svými kejklířskými kousky, známými v našich komediantských boudách. Dal si uříznouti hlavu, pozdravil císaře s hlavou na zádech, nechal nábytek pohybovat, dveře se otevírat, dělal posunky jako medium a stal se kouzelníkem Neronových orgií a Trimalchionových hostin.

Dle legendy přijel sv. Petr do metropole světa, aby ochránil římské Židy před naukami Šimonovými. Nero se brzy dozvěděl od svých zvěďů, že přijel jiný židovský kouzelník, který chce vyhlásit boj jeho kejklíři. Umínil si, že je oba svede dohromady a že se pobaví na jejich sporu. Petronius a Tigelirius zúčastnili se asi slavnosti.

»Pokož s vámi!« pravil apoštol, vcházeje.

»Jen tvému klidu to platí«, odpověděl Šimon, *»neboť pravda vypovídá válku, mír mezi soupeři jest vítězství jednoho, porážka druhého«.*

A sv. Petr: *»Proč zavrhuješ mír? Lidské vášně způsobují boj, mír však jest stálým průvodcem ctnosti«.*

»Ctnost jest síla a obratnost«, pravil Šimon. *»Vzdoruji ohni, vznáším se ve vzduchu, oživuji rostliny a přeměňuji chléb v kámen. Co však umíš ty?«*

»Modlím se za tebe«, zněla odpověď Sv. Petra, *»aby ses nestal obětí svých kouzel.«*

»Nech si pro sebe své modlitby, neboť budu v nebi dříve než ony«.

Po těchto slovech vrhl se z okna a vznesl se do vzduchu. Nelze rozhodnouti, zda skrýval pod svým rouchem nějaký aerostatický přístroj, či zda šlo o vybičování astrálního světla, jako tomu bylo při konvulsích diákona Parise. Mezitím klečel Petr v modlitbách. Náhle Šimon vykřikl a padl. Zdvihli ho se zlomenými údy. Nero poručil Petra, který se mu zdál býti méně zábavným než Šimon, uvěznit, Šimon zemřel následkem svého pádu. Toto vypravování, vzniklé z lidové tradice oněch dob, snad neprávem se počítá k apokryfním legendám. Není proto však méně pozoruhodné a zasluhuje si, aby nebylo zapomenuto.

Šimonova sekta nezankla se svým tvůrcem. Jeho žák Menander byl nástupcem, spokojil se však s úlohou proroka. Když křtil své vyznavače, padal na vodu viditelný oheň. Touto magickou lázní přislíboval nesmrtnost duše a těla. Ještě za doby sv. Justina vyskytovali se menandrité, kteří pevně věřili na svoji nesmrtnost. Smrt jednotlivcova nikoho nezviklala, neboť mrtvý byl okamžitě vyobcován jako falešný bratr. Menandrité pokládali smrt za skutečné nanebevzetí a doplňovali svoje nesmrtné řady vždy novými věřícími. Kdo zná výstřelky lidské pošetilosti, neužasne, když se doví, že ještě v tomto roce 1858 existují ve Francii a Americe fanatičtí přívrženci menadritské sekty.

A stejně tak, jako se křesťané pohoršují dodnes na magii spjatou s vlastnostmi Šimona, pokládaného za mága, trvá dodnes uctívání mágů-kráľů, kteří přispěchali, aby se klaněli v jesličkách ležícímu Spasiteli.

Kapitola 3.

Ďábel.

Jeho původ. — Jeho podstata dle vědy a víry. — Jeho nádhera a díla. — Posedlí v evangeliu. — Pravé jméno d'ábla dle Kabbaly a přiznání posedlých. — Pekelná genealogie. — Kozel Sabbatu. — Starý had a falešný Světloňoš.

Stejně jako křesťanství definuje pojem Boha jako nejčistší a nejabsolutnější lásku, tak vysvětluje jednohlasně Bohu odporujícího ducha. Jest to duch odporu a nenávisti. Tento duch nesmí být však pokládán za osobnost, neb za nějakého temného boha, jest to pouze zkaženost společná všem zmateným myslím. — Sám praví v Evangeliu: *»Nazývám se legie, neboť jsme massou«.*

Klíčící inteligenci možno srovnati s jitřenkou a když dobrovolně po krátkém zazáření upadne do temnot, možno na ni vztahovati zvolání Issiáše ke králi Babylonskému: *»Jak spadl jsi z nebe, krásný Lucifere, ty jasná hvězdo jitřní?«*

Měla se však ranní hvězda božského rozumu státi pochodní pekla? Nese snad anděl zmatku a temnoty právem jméno *»Světloňoš«*? Nemyslíme, že jest to on; dle našeho rozumu a dle magických tradic dlužno rozuměti peklem centrální oheň, personifikovaný Satanem a který vyjadřoval onen starý had. Objímá zeměkouli, prostupuje vše, co ona zrodila a hryže si jako Kronův had svůj vlastní ocas. Jest to astrální světlo, o kterém Pán praví ku Kainovi: *»Jakmile vykonáš zlo, tu hřích se ihned objeví u tvých dveří, to jest, zmocní se všech tvých smyslů; podřídil jsem tě bolesti smrti, jest na tobě, abys ji přemohl.«*

Královská a dokonce božská personifikace Satanova jest omyl, zaviněný falešným Zoroastrem a dogmatem jeho pokračovatelů, materialistických mágů perských. Zaměnili oba póly intelektuelního světa v bohy a postavili v boj sílu aktivní a passivní. Tentýž nebezpečný omyl poznali jsme již v indické mythologii. Ahriman neb Šiva jest otec démona dle pověrečných legendářů a proto praví Spasitel: *»Ďábel jest lhářem jako jeho otec«.* V této otázce církev drží se textu Evangelia a nikdy neučinila dogmatického rozhodnutí o d'áblu, jakožto předmětu. Dobří křesťané nechtěli jej jmenovati a nábožní moralisté odporučují svým přívržencům, aby se jím nezabývali, ale aby mu odporovali a mysli pouze na Boha.

Moudré zdržlivosti kněžstva náleží veškerý náš obdiv. Jak by také světlo dogmatu mohlo propůjčiti duchovní temnotě a nejtemnější moci srdce? Duch, který nám chce uzmouti patření na Boha, ten musí zůstatí neznámým!

Chceme se zachovati stejně jako církev a sdělíme jen to, jaká byla tajná nauka a v ní obsažené skryté vědění zasvěcenců o tomto předmětu.

Učili, že veliký magický agens, který jakožto vše ženoucí síla světla a souborné místo všech tvarů právem byl nazván Luciferem, představuje zprostředkující dílnu rozšířenou po všem stvoření, která může sloužiti k stvoření i zničení. Adamův pád bylo erotické opojení, které jeho potomstvo učinilo otrokem tohoto neblahého světla. Každá vášeň milostná, která zachvacuje smysly, jest víření tohoto světla, které nás chce strhnouti v propast smrti. Šílenství, halucinace, vize, extase jsou nebezpečným vybičováním tohoto niterného fosforu. Toto světlo má povahu ohně, jehož rozumné užití otepluje a oživuje, jehož nadužití však spaluje, rozkládá a ničí.

Člověk měl být povolán, aby vlastnil neomezenou moc nad tímto světlem, prostřednictvím jehož mohl získati nesmrtelnost; současně však nacházel se i v nebezpečí, být jím zpit, vyssát a tak co nejdokonaleji zničen.

Toto tak rozptýlené, pomstychtivé a neblahé světlo jest pekelným ohněm, legendárním hadem. Blud, který je naplňuje a v něm se zmítá, jest pláč a skřípění zubů zbloudilých a jím vyssátých duší, fantom života, který se zdá, že jim uniká a že se rouhá jejich pokání, to vše jest d'ábel neboli Satan.

Činy špatně provedené zmatkem astrálního světla, šalebné obrazy rozkoší, bohatství a slávy,

jichž jsou plni halucinující, to vše je nádhera a dílo pekla.

P. Hilarion Tissot pokládá všechny nervové choroby provázené halucinacemi a delirii za posedlost ďáblem a z hlediska kabbalistického má zcela pravdu. Vše, co naše duše vydává náhodnosti opojení v astrálním světle, je vpravdě ďábelské, poněvadž nebe jest věčným královstvím řádu, inteligence a svobody.

Posedlí v evangeliu prchají před Ježíšem Kristem, věštírny mlčí před apoštoly a onemocnělí halucinacemi vždy projevovali nepřekonatelný odpor proti zasvěcencům a mudrcům.

Zkáza věštíren a posedlosti byla důkazem triumfu lidské svobody nad nahodilostí. A když se znovu ukazují astrální nemoci, pak je to známkou slabosti lidské duše. Vždy následují tyto zjevy neblahé otřesy. Konvulse dosahovaly až k francouzské revoluci, fanatikové od Sv. Medarda předpověděli krvavé neštěstí.

Slavný kriminalista Torreblanca, obeznáný se všemi otázkami ďábelské magie, velmi důkladně popisuje při líčení ďábelských děl co nejpřesněji veškeré jevy astrálního zneužití.

Uvádíme zde několik Čísel z přehledu XV. kapitoly jeho díla: »Magie operatrice«:

1. Neustálá činnost démonů směřuje k tomu, aby nás uvedla v omyl.
2. Démon klame smysly vzrušením obraznosti, jejíž podstatu nemůže změnit.
3. Zjevů, které lidské oko k sobě přitahuje, vznikají dojmy těles; pokud tento dojem trvá, pro-
vážejí jej projevy.
4. Démon porušuje zásahem do životní činnosti rovnováhu obraznosti, ať již nemocí stálou, či okamžitou.
5. a 6. Je-li rovnováha obraznosti a rozumu porušena chorobnou příčinou, pak možno ve bdění snít a neskutečné pokládati za skutečnost.
7. Správné vnímání přestává poruchou duševní schopnosti vnímat obrazy.
8. a 9. Příklady nemocí, při kterých člověk vidí předměty dvojnásobně atd.
10. Vize vznikají v nás a jsou jen odrazem našich vlastních obrazů.
11. Staří znali dvě choroby, frenesii a korybantismus. Při jedné nemocný vidí domnělé tvary, při druhé slyší hlasy a tony, které neexistují.

Dle těchto velmi pozoruhodných thesů připisuje Torreblanca nemoci démonu a rozumí pod slovem démon nemoc samu. Velmi rádi bychom mu dali za pravdu, kdyby to dovolila dogmatická autorita.

K podstatě astrálního světla náleží trvalé snahy bytost rozrušiti a vyssávat. Dme se jako voda v důsledku svých stálých proudění, ničí jako oheň poněvadž je s ním stejné podstaty a stejné ničící síly.

Pudy této síly jsou stejné jako perverse ji ovládající, je to láska ku ničení bytostí. Je také zážitkem trýzní duše, která žije pouze zdánlivý život, a cítí se býti trhána zmatkem odporů. Touží jen po konci, bojí se však osamělé smrti a proto by ráda zničila sebou všechno tvorstvo.

Tato astrální perverse projevuje se obecně nenávistí vůči dětem. Neznámá síla pudí určité nemocné ku vraždě dítěte, pánovité hlasy vyžadují jejich smrt. Lékař Brierre de Boismont uvádí strašlivé příklady tohoto šílenství nám, kteří se pamatujeme na zločiny Papavoiny a Henrietty Cornierové. (Histoire des hallucinations, 2. vyd. 1853.) Nemocní astrální perversitou jsou zlomyslní a trpí radostí druhých. Především nechtějí ničeho věděti o naději. Vždy nacházejí drásavá a zoufalá slova, i když chtějí těšiti; neboť život jest jim mukou a smrt hrůzou.

Astrální perverse a láska k smrti působí zneužívání děl tvoření, vede ke zničení jeho použití, k jeho znehodnocení zpupným posměchem a nestydatým žertem. Nemravnost jest rouhání proti životu.

Každá vášně zosobnila se v černou modlu neboli démona, který jest záporným a znetvořeným obrazem božství, dávajícího život. Jsou to modly smrti. Moloch jest osudem pohlcujícím děti.

Satan a Nisroch jsou modly nenávisti, neštěstí a zoufalství.

Astarte, Lilitha, Nahama, Astaroth jsou modly výstředností a potratu.

Adramelech jest bohem vraždy.

Belial pak věčné vzpoury a anarchie. Temné pojmy uhasínajícího rozumu, který se modlí ku

svému katu, aby ukončil jeho smrtelný zápas.

Pravé jméno Satanovo, praví kabbalisté, jest obrácené Jehovah; není temným bohem, pouze zá-porem Boha. Ďábel jest personifikace atheismu neboli modloslužby. Pro zasvěcené není osobností, ale pouze silou stvořenou k dobru, která však může sloužiti ke zlému. Jest nástrojem svobody. Tato síla, která patří k řádu fysickému, byla představována v mythologii jako bůh Pan s růžky. Odtud vzal svůj původ Kozel sabbatu, bratr starého hada a »Světlohoše« neboli »Fosfóra«, z něhož básníci učinili fa-lešného Lucifera legend.

Kapitola 4.

Poslední pohané.

Apollonios z Tyany, jeho život a jeho divy. — Julianovy pokusy obnoviti starý kult. — Jeho zaklínání. — Jamblichos a Maximus z Efezu. — Vznik tajných společností a zakázané provádění magie.

Neporušitelný řád a jeho projev v souzvuku přírody jest věčný zázrak Boží. Div jest nepravdivost a dlužno jej připsati svévoli stvořeného. Božský zázrak jest Prozřetelností navozená reakce k znovuzřízení porušeného řádu. Při uzdravování dával Ježíš posedlým klid a ukončil jejich podivuhodné skutky; když apoštolové ukonejšili konvulze Pythonovy kněžky, ukončila věštění. Duch bludu jest duch neklidu a převratu. Duch pravdy přináší všude pokoj a mír. To byl kulturní čin mladého křesťanství. Avšak vášně zmatení neponechaly mu bez boje palmu snadného vítězství. Umírající polytheismus tvořil divy magií starých svatyň; proti mysteriím Evangelia postavila se na odpor mysteria Eleusiny. Apollonios z Tyany byl srovnáván se Spasitelem světa; Filostratos stvořil legendu tohoto nového boha. Pak přišel císař Julian, který měl býti vzýván, kdyby kopí neukončilo jeho život a zároveň i zbožňování císařů. Násilné a opožděné znovuzrození mrtvého náboženství v jeho tvarech byl skutečný potrat, a Julian musil zahynouti se zvalým dítětem, které chtěl věnovati světu.

Přesto však byly Apollonios a Julian dvě veliké a vzácné postavy a jejich dějiny jsou epochou v análech magie.

Alegorické legendy byly tehdy na denním pořadu; mistři ztělesňovali svoje nauky ve svém životě, a jejich zasvěcení žáci psali báje, ve kterých byla obsažena tajemství zasvěcení.

Dějiny Apollonia u Filostrata jsou dle písmen absurdní, kdybychom chtěli vědecky zkoušeti velikost jejich symbolů. Jest to jistý druh pohanského evangelia postaveného proti evangeliím křesťanství, jest to celá skrytá nauka, kterou nám jest vysvětliti a znovu vybudovati.

Tak jest první kapitola třetí knihy Filostratovy věnována popisu Hyfasu, podivuhodné řeky, která vzniká v rovinách a ztrácí se v nedosažitelných dálkách. Hyfasis představuje magické vědění, jehož základní věty možno odvoditi jednoduše, avšak jeho následky velmi nesnadno. Neplodná jsou manželství, praví Filostrat, nejsou-li posvěcena balsámem stromů, rostoucích na břehu Hyfasu.

Ryby této řeky jsou zasvěceny Venuši: mají modrý hřbet, pestré šupiny a zlatý ohon, kterým se dle libosti mohou pohybovati. V této řece žije také zvíře, podobné bílému červu. Když se tento hmyz rozmělní, obdrží se ohnivý olej, který možno chovati pouze ve skle. Pouze král může toto zvíře chytiti, neboť v něm sídlí síla, která může hradby zvrátiti. Umožníme-li k jeho tuku příchod vzduchu, pak vzplane v oheň, který nic na světě neuhasi.

Rybami řeky Hyfasu, rozumí Apollonios universální tvárnost, která jest na jedné straně modrá, uprostřed pestrá a na druhé straně zlatá, tak, jak nás o tom poučily nejnovější zkušenosti s magnetismem. Bílý červ Hyfasu jest astrálním světlem, zhuštěným trojnásobným ohněm. Rozpouští se v olej, v universální to lék. Tento olej možno jen ve skle chovati, poněvadž málo porovité sklo není vodičem astrálního světla. Toto tajemství jest známo pouze králi, to jest zasvěcenci nejvyššího stupně; neboť běží o sílu, která je s to zničit město. Největší tajemství jsou tu líčena s největší jasností.

V následující kapitole mluví Filostratos o jednorožcích. Z jejich rohů, praví, učín pohár, z kterého dlužno píti k ochraně před každým jedem. Jediný roh jednorožce představuje hierarchickou jednotu, a proto jsou tyto poháry dle Damise, praví Filostrat, vyhrazeny pouze králům. »*Blažený ten*«, praví Apollonios, »*který se vždy může opojiti pitím z takového poháru!*«

Damis vypravuje také, že Apollonios nalezl ženu, která byla od zdola až k pasu bílá a od pasu nahoru černá. Jeho žáci se velmi ulekli nad tímto přírodním divem, Apollonios ale ji znal, podal jí ruku a pravil: »*Jest to Venuše Židů a její dvě barvy pocházejí od býka Apise, kterého ctí Egyptané*«. Tato bílá a černá žena jest magickým věděním, jehož bílé údy, to jest vytvořené formy, odhalují její černou hlavu, nejvyšší příčinu lidem neznámou. Filostratos a Damis to dobře věděli a pod těmito obrazy diskretně popsali nauku Apolloniovu. Kapitoly V., VI., VII., VIII. a X. třetí knihy »*Života Apollo-*

niova« od Filostrata obsahují tajemství velikého díla. Jedná o dracích, kteří střeží přístup k paláci mudrců; jsou tři druhy těchto draků, drakové močálů, rovin a hor. Hory jsou sírou, bažina Merkurem, rovina solí filosofů. Draci rovin mají na svých zádech pás podobný pile, což značí solné kyseliny. Draci hor mají šupiny zlaté barvy, zlatý vous a pohnou-li se, vydávají zvuk podobný zvuku mědi. Na své hlavě nesou kámen podivuhodné síly. Hrají si na břehu Mrtvého moře a dají se chytiti látkou popsanou zlatými písmenami. Na tyto kouzelné značky položí hlavy, usnou a tak je jim možno sekerou stíti hlavu. Kdo by nepoznal v tomto líčení filosofický kámen, červené magisterium, slavný »*regimen ignis*« vyjádřený zlatými písmeny neboli panství ohně. Pod názvem *citadella* mudrců popisuje Filostrat athanor. Jest to pahorek stále vnořený do mlh, otevírající se na jižní straně. Obsahuje v sobě chodbu širokou čtyři stopy, ze které vystupuje azurově modrá pára; svítí-li na ni slunce, štěpí se ve všechny barvy duhy. Podlaha chodby je posypána arsenikově rudým pískem, a poblíž jest ohnivá dutina, ze které vystupuje oheň bez kouře a bez zápachu, který však není nikdy ani vyšší, ani nižší než okraj kotliny. Stojí tam též dva černé recipienty, z nichž jeden obsahuje déšť a druhý vítr. Je-li nadměrné sucho, tu otevře se dešťová pánev a vystupující oblaky zahalí vláhou celou zemi. Přesněji nelze již popsat tajemný oheň filosofů, jejich mariánskou lázeň. Z toho viděti, že staří alchymisté používali při svém Velikém díle elektřiny, magnetismu a páry.

Pak mluví Filostratos o filosofickém kameni, který střídavě nazývá *kamenem a světlem*. »*Není dovoleno profánnímu jej hledati; neboť zmizí, když neví, jak jej uměle uchopiti. Jedině mudrci mohou určitými slovy a obřady naléztí Pantarbos, což jest jméno onoho kamene, který v noci má vzhled hořícího a planoucího ohně, ve dne však bledne. Toto světlo jest přejemná látka podivuhodné síly; neboť přitahuje vše, co se nachází v její blízkosti*«. (Filostratos: Život Apollonia z Tyany, kniha III., kapitola 46.)

Dle této skryté nauky Apolloniovy není tedy filosofický kámen ničím jiným, než universálním magnetem utvořeným ze zhuštěného astrálního světla fixovaného kol středu. Jest to umělý fosfor, o jehož existenci nás množství alegorií a tradic nenechává v pochybnosti a s kterým se všechny síly spojují v tvůrčím teplu světů.

Celý život Apolloniův popsáný Filostratem jest dle Assyřana Damise tkanivo bájí a parabol. Taková byla móda tehdejší, která dovolila psáti i o tajné nauce velikého zasvěcence. Nesmíme se tudíž diviti obsahu bájí v tomto vypravování, ale musíme naléztí v alegoriích těchto legend skryté vědění hierofantů a porozuměti mu.

Přes svoje veliké vědění a skvělé síly není Apollonios pokračovatelem hierarchické školy mágů. Jeho zasvěcení přišlo z Indie a ve svém nadšení oddával se enervujícím cvičením brahmanů. Otevřeně kázal odboj a královraždu; byl velikým charakterem, který sešel s cesty.

Postava císaře Juliana zdá se nám býti poetičtější a krásnější než Apolloniova. Julian dosadil na trůn světa celou vážnost mudrců. Chtěl převéstí mladou krev křesťanství do zestárlého těla hellenismu. Vznesený bloud provinil se svou nadlidskou láskou k obrazům bohů svých otců a k vzpomínkám své země. Jako protiváhy uskutečňující moci křesťanského dogmatu použil Julian následuje Jamblicha a Maxima z Efezu černé magie a klesl v temná zaklínání. Jeho bohové, jimž chtěl vrátiti mladost a krásu, zjevovali se mu staří a šedí, znepokojení světlem a životem a připraveni prchnouti před znamením kříže. Hellenismus byl navždy mrtev, Galilejský zvítězil. Julian zemřel jako hrdina bez urážek, falešně mu přičítaných, vůči svému přemožiteli. Jeho poslední okamžiky vylíčené přesně Ammianem Marcellinem, byly hodný bojovníka a filosofa. Dlouho tkvěla kletba křesťanských kněží na jeho hrobě, a přece Spasitel, který tolik miluje vznesené duše, odpustil svým odpůrcům méně zajímavým a méně vzneseným, jako byl Julian.

Po smrti tohoto císaře byla stížená stejným universálním odsouzením modloslužba i magie. Tehdy povstaly tajné společnosti adeptů, do kterých se uchýlili později gnostikové a manichejci. Jsou to skryté společnosti s tradicí smíšenou ze lži a pravdy, které však žijí v příštích dobách pečetí strašlivé přísahy jako velikého tajemství staré všemohoucnosti a nadějemi vždy zklamanými minulých kultů a zaniklého kněžstva.

Kapitola 5.

Legendy.

Legenda o sv. Cyprianu a sv. Justině. — Modlitba sv. Cypriana. — Zlatý osel Apulejův. — Báje o Psyche. — Isidina procesí. — Podivná pověra sv. Augustina. — Filosofie církevních otců.

Neobvyklá vypravování »zlaté legendy« přes všechnu svoji pohádkovost sahají svým vznikem k nejrannějšímu křesťanství. Jsou to více podobenství, než historická vyprávění. Jejich sloh jest jako u evangelií prostý a orientální a jejich podání ukazuje vynález onoho druhu mythologie, aby byla skryta kabalistická tajemství svatojánského zasvěcení. »Zlatá legenda« jest křesťanským talmudem psaným v alegoriích a bájích. Pozorujeme-li ji z tohoto nového hlediska a ze síly jejího stáří, pak jest kniha velice důležitá a neobyčejně zajímavá.

Jedno vypravování této legendy naplněné tajemstvími líčí boj magie a zrajícího křesťanství způsobem velmi dramatickým a uchvacujícím. Zní jako ranná skizza k Chateaubriandově dílu »Martyrs« smíšená s motivy Goethova »Fausta«.

Justina byla krásnou pohanskou dívkou, dcerou modloslužebného kněze. Její okno vedlo na dvůr vedle křesťanského chrámu; každým dnem slyšela diakona, jak čistým, povzneseným hlasem čte svatá evangelia. Tato neznámá slova dojímal a pohnula její srdce tak, že jednoho večera, když se jí matka ptala po příčině její zamyšlenosti, vrhla se na kolena a svěřila se jí:

»Matko, požehnej mi aneb odpusť mi, jsem křesťankou!«.

Matka se dala do pláče, obejmula svoji dceru a svěřila svému muži, co se dozvěděla.

Oba se odebrali ke spánku a oba měli tentýž sen. Božské světlo je obklopilo a sladký hlas mluvil:

»Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi jste a já vás potěším. Pojďte, milácci Otce mého, dám vám království, které jest pro vás připraveno od počátku světa!«

Nastalo jitro, otec i matka požehnali své dceři. Všichni tři stali se katechumeny a po obvyklých zkouškách byli připuštěni ke sv. křtu. Justina vracela se krásná a zářící s otcem a matkou z kostela, když tu je potkali dva mužové zahalení v pláštích, stejně jako Faust a Mefisto Markétku. Byli to mág Cyprianus a jeho žák Acladius. Oba mužové zůstali státi zaujmutí jejím zjevem. Justina, aniž by na ně pohlédla, kráčela dále se svými rodiči domů. Scéna se mění, jsme v laboratoři Cyprianově, kruhy jsou narýsovány, zaříznutá oběť zmítá sebou vedle kouřící pánve s uhlím. Před mágem se objevuje duch temnoty.

— Volal jsi mne, mluv! Čeho si přeješ?

— Miluji pannu!

— Sved' ji!

— Jest křesťankou.

— Pak se jí zřekni.

— Chci ji míti a nikoliv ztratiti; můžeš pro mne něco udělati?

— Svedl jsem Evu, která byla nevinnou a denně mluvívala s Bohem. A je-li tvoje panna křesťankou, pak pomni, že jsem dal Ježíše Krista ukřižovati.

— Dobrá, tedy mi k ní pomůžeš?

— Vezmi tuto magickou masť, potři s ní její práh, ostatní přenech mně.

Dále vidíme, jak Justina spí ve své cudné komůrce, zatím co Cyprianus u dveří mumlá rouhavá slova a vykonává hrůzné obřady. Satan vyhoupne se na pokrývku dívčinu a dává jí rozkošnické sny, plné obrazů Cypriana, tak, že věří, že jej potkala při východu z chrámu. Ona jej však pozoruje, naslouchá mu a vypravuje mu věci, které její srdce plní starostmi. Probudí se a činí znamení kříže. Démon mizí a u dveří stojící svůdník bdí marně celou noc.

Příštího dne opakuje svá zaklínání a činí svému pekelnému spojenci hořké výčitky a tento také uzná svoji nemohoucnost. Cyprianus jej zažene a přivolá démona vyššího druhu. Tento se pokouší oklamati Justinu v podobě krásného chlapce neb dívky. Již skoro podléhá, ale její dobrý anděl ji ochraňuje. Znamením kříže zahání zlo. Cyprianus vyvolává nyní krále pekel. Satan přichází. Pronásleduje Justinu všemi ranami Jobovými, rozšíří v Antiochii strašlivý mor a dává věštírny zvěstovati, že mor ustane jen tehdy, když Justina usmíří rozhněvanou lásku a Venuši. Justina modlí se veřejně za lid a mor ustává. Satan je poražen. Cyprianus donutil jej k tomu, že musí uznati moc kříže a Cyprianus sám se věnuje tomuto znamení. Odřekne se magie, stává se křesťanem a později i biskupem a nachází Justinu v jednom klášteře. Nyní se milují čistou věčnou láskou nebeské charity. Jsou pronásledováni, společně dopadeni, stejný den usmrceni a v klínu Božím slaví svoji mystickou a věčnou svatbu.

V legendě stává se Cyprianus biskupem v Antiochii, zatím co církevní dějiny ho znají, jako biskupa v Karthagu. To však znamená velmi málo. Jeden jest básnickou postavou, druhý církevní otec a mučedník.

Ve všech magických rituálech nachází se modlitba připisovaná legendárnímu sv. Cyprianovi, která snad pochází od sv. biskupa karthaginského. Její temné, alegorické výrazy dokazují, že Cyprianus před svým obrácením se věnoval strašlivým obřadům černé magie. Zde jest její překlad:

»Já, Cyprianus, služebník našeho pána Ježíše Krista, vzýval jsem Boha, všemohoucího Otce a řekl jsem: Ty jsi silným Bohem, můj všemohoucí Bože, neboť bydlíš ve velikém světle. Jsi svatým a chvályhodným a od dlouhé doby viděl jsi špatnost služebníka svého a ohavnost, do kterých mně zlákala ďáblova obmyslnost. Neznal jsem tvého pravého jména. Uprostřed stáda jsem kráčel, nevida pastýře. Déšť nedával svoji vodu zemi, neplodné byly stromy a bloudící ženy nemohly býti osvobozeny. Spoutal jsem je a nerozvázal, spoutal jsem ryby mořské a ony nebyly volné, spoutal jsem cesty moře a zadržel mnoho zla, ale nyní, Pane Ježíši Kriste, můj Bože, jsem poznal tvoje svaté Jméno, zamiloval jsem si je, obrátil jsem se celým srdcem, celou duší a celým tělem svým a odvrátil se od bezpočtu svých hříchů, abych kráčel v tvoji lásce a dle tvého pokynu, který je mojí vírou a modlitbou. Ty jsi slovo pravdy, jediné slovo Otce a já tě zapřísahám, roztrhni pouta mraků, nech dopadnouti na své děti svůj déšť, který působí dobro jako mléko, rozpust' řeky a osvobod' stvoření, která plavou a létají. Zapřísahám Tě, znič všechna pouta a řetězy silou svého svatého Jména.«

Tato modlitba jest zřejmě velmi stará a obsahuje velmi pozoruhodné vzpomínky na počáteční formy křesťanské esoteriky v prvních stoletích.

Označení »aurea« neboli »zlatá« dávané bájeslovné legendě alegorických světců opisuje její podstatu dokonale. Zlato jest v očích zasvěcence zhuštěné světlo, zlatá čísla jsou svaté číslice kabbaly, zlatá úsloví Pythagora, morální sentence tohoto filosofa a z téhož důvodu jmenuje se tajuplná kniha Apuleiova, ve které hraje osel tak velikou úlohu, »Zlatý osel«.

Pohané obviňovali křesťany, že se klaní oslu, avšak oni toto obvinění nevynalezli, pochází od Židů Samařských. Představili kabbalistickou hodnotu pro rovnováhu egyptským symbolem, tak inteligenci obrazem magické hvězdy vzývané pode jménem Remfam, moudrost Anubisem, jehož jméno přeměnili na Nibbas a lidovou víru nebo lehkověrnost obrazem Thartac, bohem, jenž byl zobrazován s knihou, pláštěm a oslí hlavou. Dle samařských učenců bylo křesťanství královstvím Thartaca; slepá víra a všední lehkověrnost byla zapříčiněna všemi věštírny a byla jí dávana přednost před inteligencí a moudrostí. Když pak slyšeli, že jsou zaměňováni s křesťany, zapřísahali je a prosili, aby nebyli společně odsuzováni s vyloženými ctiteli oslí hlavy.

Toto domnělé zjevení dráždilo filosofy ke smíchu a Tertullian vypravuje o v jeho době vystavované římské karikatuře, na které byl znázorněn Thartac v celém svém lesku, s nápísem:

»Oslí hlava, Bůh křesťanů«, obraz, kterému se smál sám Tertullian, který přece říkával: *»Credo quia absurdum«*.

»Zlatý osel« Apuleiův jest tajemnou legendou o Thartacovi. Jest magickým eposem a satyrou na křesťanství, ku kterému se autor nepochybně po nějaký čas hlásil. To aspoň značí alegorie o jeho proměně v osla.

Takový jest obsah knihy Apulejovy: Cestuje v Thessalii, zemi čarodějství, požívá pohostinství člověka, jehož žena je čarodějnici, svede služku této ženy a myslí si, že tímto způsobem dozví se tajemství její paní. Služka chce svému milenci dáti mast, pomocí které se čarodějnice mění v ptáka, poplete si však krabice a Apulejus se promění v osla.

Neobratná milenka radí mu nyní, aby jedl růže a tím že nabude opět své bývalé podoby. Růže jest květinou zasvěcení. Kde však nalezne v noci růže! Musí čekati do příštího dne. Služka odvede osla do chléva, kamž se však vloupají zloději, a odvedou osla s sebou. Nyní již není růží pro osla. Zahradníci jej zaženou holemi.

Za svého dlouhého a smutného zajetí vyslechne divukrásnou symbolickou báji o Psyše, která se tak velice podobá jeho vlastnímu osudu. Tak jako Psyche chtěla dosíci tajemství lásky, tak Apulejus chtěl se zmocniti tajemství magie, ona ztratila lásku, on sám lidskou postavu; ona bloudí, je zavržena, snáší hněv Venušin, on sám jest otrokem zlodějů. Psyche však po své cestě do pekel vystupuje k nebi, a i nad Apulejem se bozi smilují. Ve snách mu slíbí Isis, že její kněz zjevením upozorněný dá mu při nejbližším svátku růže. Svátek přichází. Apulejus líčí procesí Isidino, což jest líčení pro vědu velmi cenné, neboť se v něm nachází klíč k egyptským mysteriím. Nejdříve kráčí zahalení muži, nesoucí zvláštní zvířata, obraz vulgárních bajek, pak následují ženy ozdobené květinami, nesoucí na ramenech zrcadla, jež zrcadlí obraz božství. Pak přicházejí mužové a formulují dogmata, která ženy nevědomky ve svém mateřském instinktu zkrášlují a dále předávají jako vznešené pravdy. Pak následovali mužové a ženy, spojení dvou pohlaví, plodící aktivum a passivum moudrosti a života.

Po světlech přichází harmonie představovaná mladými hudebníky, pak trojitý obraz boží, sledovaný velikým hierofantem, který nenese obrazu, nýbrž symbol Isidy, zlatou hůl zakončenou koulí.

Lucius Apulejus vidí růže v rukách velekněze. Přiblíží se, nikdo jej nezahání, jí růže a stává se opět člověkem.

To vše je psáno učeně, promísené brzy heroickými, brzy veselými episodami, tak, jak to odpovídá Luciovi a oslu. Apulejus jest zároveň Rabelaisem a Swedenborgem starého, zanikajícího světa.

Velicí tvůrci křesťanství nerozuměli nebo jednali jakoby nerozuměli mysticismu Apulejovu. Svátý Augustin v »Městě božím« táže se zcela vážně, zda Apulejus byl skutečně přeměněn v osla. Zdá se, že tento církevní otec by připouštěl tuto proměnu, jako mimořádnou věc, nevyvozuje z ní důsledků. Je-li to ironie od Sv. Augustina, nutno uznati, že jest krutá; ale jestliže jest to naivita... Ale sv. Augustin, jemný řečník Madaurský, neměl ve zvyku býti naivním.

Hodně slepými a hodně nešťastnými byli ve skutečnosti ti ze zasvěcených do antických mysterií, kteří se posmívali betlémskému oslu, aniž si povšimnuli božského dítěte, jež zářilo na mírné živočichy obklopující jeho kolébku a na jehož čele spočívala utěšující hvězda minulosti a budoucnosti.

Mezitím co filosofie přesvědčená nemohoucností urážela triumfující křesťanství, církevní otcové obsáhli všechnu velikost Platonovu a stvořili novou filosofii, založenou na živé realitě božského Slova, jež bylo vždy přítomno v jejich chrámech a znovuzrozovalo se v každém z jejich členů, nesmrtelno v lidském pokolení; mohutný sen, větší než onen Prometheův, kdyby nebyl thesí zcela oddanou a pokornou, lidskou, poněvadž jest božskou, a božskou, poněvadž jest lidskou.

Kapitola 6.

Kabbalistické malby a posvátné emblémy.

Esoterika primitivní církve. — Kabbalistické malby a posvátné emblémy prvních století. — Skuteční a falešní gnostikové. — Profanace gnose. — Nečisté obřady a rouhání. — Černá magie ustanovená v kult sektářů. — Montanus a jeho prorocství. — Markos a jeho magnetismus. — Dogma falešného Zoroastra, reprodukováno v arianismu. — Ztráta pravých kabbalistických tradicí.

Prvotní církev, poslušna výslovných pokynů Spasitelových, nesevěřila svých nejsvětějších tajemství znesvěcení davu. Pouze po postupném zasvěcování se přistupovalo ke křtu a k přijímání. Svaté knihy, které mohli v celku čísti a vysvětlovati pouze kněží, byly drženy v skrytu. Obrazy byly nečetné a nezřetelné. Obličej Spasitele bylo zakázáno kreslit. Malby v katakombách jsou povětšinou kabbalistické emblémy: kříž Edenu se čtyřmi řekami, z kterých pili jeleni, tajuplná ryba Jonášova, kterou někdy nahrazoval dvouhlavý had, člověk vystupující z truhly, která se podobala oné Osiridově. Gnosticismus musil později zavrhnouti všechny tyto alegorie, neboť jim již při jejich zhmotnění a znesvěcení nerozuměl.

Slovo gnose nebylo vždy církví zavržováno. Církevní otcové zaujímající stanovisko podání sv. Jana označovali tímto jménem často dokonalé křesťany. Slovo toto nacházíme u sv. Irene a u sv. Klementa z Alexandrie. Nemluvíme zde o velikém Synesiovi, který byl dokonalým kabbalistou, ale pochybným věřícím.

Falešní gnostikové byli všichni buřiči proti hierarchickému řádu, který chtěli odstraniti zveřejněním vědění, a nahraditi inteligenci visionářstvím, hierarchické náboženství osobním fanatismem, především však křesťanskou čistotu a poslušnost, mateřství cudného manželství a umírněnou zdrželivost mystickým přepětím smyslných vášní.

Vynutiti extasi fyzickými prostředky a svatost somnambulismem nahraditi bylo vždy snahou těchto kainických sekt, které pokračovaly v indické černé magii. Církev je musila tvrdě zavrhnouti, chtěla-li naplniti své poslání. Dlužno litovati jen škod na obilí, když se počíná býti hubiti ohněm a mečem.

Nepřátelé plazení a rodiny, falešní gnostikové snažili se přivoditi neplodnost stupňováním výstředností. Právili, že chtějí hmotu zduchovnit, buřičským způsobem však zhmotnili ducha. Jejich theologie zná jen aeony a smyslná objetí. Ctili jako brahmíni smrt v podobě linghamu, jejich stvoření je nekonečná onanie a jejich vykoupení věčný potrat!

Chťejíce povznést se nad hierarchii pomocí divů — jakoby div mimo hierarchii byl něčím jiným než nepořádkem a darebáctvím — byli gnostikové po Šimonovi Mágu velikými divotvorci. Pravý kult nahrazovali nečistými rity černé magie, víno eucharistické krvi a čistou hostinu nebeského beránka přijímáním lidojedů. Markos, žák Valentinův, sloužil mše s dvěma kalichy. Do menšího naléval víno, vyslovil nějakou magickou formuli a tu bylo viděti, jak větší kalich se plní krvavou tekutinou, která šuměla vystupujíc. Odpadlík Markos chtěl tímto způsobem dokázati podivuhodné kněžství, propůjčené jemu Bohem. Všechny svoje žáky vyzýval, aby před jeho zraky tentýž div učinili. Jmenovitě ženy měly stejný úspěch jako on a propadaly pak křečím a extasi. Markos dechl na ně a sdílel s nimi svoji vášeň, při čemž po nich žádal, aby vůči němu a duchu náboženství zapomínali na všechnu zdrželivost a stud.

Uvedení ženy v řád kněžský byl vždy sen falešných gnostiků. Tímto zrovnoprávněním pohlaví vnesli zmatek do rodiny a vrhli ve společnost kámen vzpoury. Pravým kněžství ženy jest mateřství, a kultem tohoto náboženství krbu jest cudnost. Tomuto gnostikové nerozuměli, aneb tomu snad rozuměli příliš dobře, a svým vedením náboženských mateřských pudů rozbili každou překážku své bezuzdné vášni.

Přece však ne všichni kázali smutnou svobodu nemravnosti. Někteří jako montanisté přeháněli morálku tak, že ji učinili neproveditelnou. Montanus, jehož přísné nauky svedly neobyčejného, para-

doxy milujícího genia Tertullianova, oddával se se svými prorokyněmi — dnes bychom je nazvali somnabuly — celému šílenství nemravnosti a extase. Přirozený trest těchto extasí nečekal dlouho, neboť končily šílenstvím a sebevraždou.

Nauka přívrženců Markových byla znesvěcená a zhmotněná kabbala; tvrdili, že Bůh stvořil vše písmenami abecedy a že tato písmena jsou božským vyzářením, neboť v sobě chovají samotvořitelenskou mohutnost bytostí, slova že jsou všemocná a vyvolávají podstatné a skutečné zázraky. Vše toto má pravdivé jádro, jež však neznali přívrženci Markovi. Halucinacemi množovali skutečnost a věřili, že se stávají neviditelnými, poněvadž se v somnambulním stavu mohli pomyslně odebrat kam chtěli. Pro falešného mystika musí se život často mísit se snem, až pak na konec sen zvítězí a skutečnost podléhá, což jest dokonalé panství šílenství.

Imaginace, která jakožto přirozená vloha vyvolává obrazy tvarů, může při neobyčejném vzrušení také sama ze sebe vytvořit tvary, jako fenomény protipřirodního těhotenství a velký počet tomu podobných jevů, které by oficiální věda měla studovat, což by bylo rozumnější, než je popírat. Jsou protizákonné zplozeniny, kterým církev právem vpálila pečeť »d'ábelských divů«, jsou to divy Šimona, Menandrinů a Marka.

Ještě dnes nechává falešný gnostik Vintras, jenž právě našel útočiště v Londýně, objevovat se v prázdných pohárech vínu a na znesvěcených hostiích krví.

Tento nešťastník upadá pak jako Markos do extase a prorokuje pád hierarchie a brzké vítězství domnělého kněžství, plného visí, svobodného rozmachu a lásky. Nic nového není pod sluncem.

Po mnohostranném pantheismu gnostiků přišel dualismus, Manův. Tak se utvořilo v dogma falešné zasvěcení falešných mágů Persie. Personifikované zlo stalo se bohem vedle Boha. Byl král světla a král temnot. V této době povstala ona temná idea o vládě a všudypřítomnosti Satanové, kterou vši silou potíráme. Nezamítáme ani nehájíme podání o pádu andělů a podřizujeme se jako ve všech věcech týkajících se víry nejvyššímu a neomylnému rozhodnutí svatě, katolické, apoštolské a římské církve. Avšak měli-li padlí andělé před svým pádem náčelníka, pak je tento pád vrhl do plné anarchie, která by mohla být zmírněna pouze neoblomnou božskou spravedlností. Odloučen od božství, principu síly a provinilý více než ostatní, může být kniže buřičských andělů pouze posledním a nejslabším ze zavržených.

Je-li tedy přírodní síla, která bohem zapomenuté bytosti pudí ke hříchu a smrti, pak by touto silou, která by mohla sloužit padlým duchům jako nástroj, mohlo být astrální světlo. Vracíme se opět k této myšlence a velmi mnoho nám záleží na jejím plném osvětlení, aby bylo možno poznati celý její dosah a orthodoxii.

Toto odhalení jednoho z velikých okultních tajemství objasní nebezpečí zaklínání, neobyčejných pokusů, zneužití magnetismu, točících se stolků a všech podivných úkazů a halucinací.

Arius připravil úspěch manichaeismu svým hybridním stvořením boha-syna, rozdílného od samotného Boha. To znamená předpokládati dualismus v Bohu, nerovnost v absolutnu, nízkost v nejvyšší moci. Možnost sporu, jeho nutnost mezi otcem a synem, tudíž nerovnost mezi dvěma články božského sylogismu musí nutně vésti k zápornému soudu. Slovo boží musí tedy být dobré nebo zlé? Bůh nebo ďábel? To byl nevypočitatelný dosah dvouhlásky vsunuté do řeckého slova homousios, aby z něho bylo učiněno homioisios. Prohlášením stejné podstaty Syna s Otcem zachránil nicejský koncil svět. Kdo nepochopí, že tento axiom tvoří zároveň rovnováhu universa, ten tomu neporozumí.

Gnose, Arianismus, Manichaeismus vznikly ze špatně pochopené kabbaly. Církev musila věřícím zakázat tak nebezpečné studium této vědy, jejíž klíč musil být vyhrazen pouze nejvyššímu kněžství. Kabbalistická tradice, zdá se, byla udržována papeži až ke Lvu III., kterému se připisuje tajemný rituál, který věnoval císaři Karlu Velikému a který měl obsahovat dokonce i nejtajnější charaktery Klíčků Šalamounových. Tato knížka měla zůstat skryta, později však byla rozšířena a musila být církví odsouzena a klesla na úroveň černé magie. Jest známa dosud pod jménem Enchiridion Lva III. a mám její velmi vzácný a velmi pozoruhodný exemplář. Ztráta kabbalistického klíče nemohla způsobit ztrátu neomylnosti Duchem Svatým vždy podporované církve, zatemnila však exegesi a učinila nesrozumitelnými mohutné obrazy Ezechielova proroctví a Zjevení sv. Jana.

Kéž by legitimní následovníci sv. Petra přijali věnování této knihy a požehnali pracím nejpokornějšího ze svých dětí, který věří, že našel jeden z klíčů Vědy, který by rád položil k nohám toho, jemuž pouze jedinému přísluší, aby otevřel neb uzavřel poklady inteligence a víry!

Kapitola 7.

Filosofové alexandrijské školy.

Poslední boje a konečné spojení starého světa s triumfujícím křesťanstvím. — Hypathia a Synesios. — Sv. Dionysios Areopagita.

Škola Platonova, blízka již svého vyhasnutí, vylila mohutné světlo nad Alexandrii; ale po dlouhých bojích tři sta let trvajících vítězné křesťanství vssálo do sebe již všechno pravdivé a podstatné ze starých nauk. Poslední odpůrci nového náboženství věřili, že zadrží krok života tím, že galvanisovali mumie. Boj nebyl již více vážným a pohané alexandrijské školy pracovali proti své vůli a nevědomky na svaté stavbě, kterou učedníci Ježíše Nazaretského zbudovali k ovládnutí všech věků.

Ammonius Sakkas, Plotin, Porfyrios, Proklos jsou veliká jména vědy a ctnosti. Jejich theologie byla vznešená, jejich nauka mravná, jejich mravy přísné. Ale největší a nejdokladnější postava oné doby, nejzářivější hvězda tohoto souhvězdí byla Hypathie, dcera Theonova, toto cudné a učené děvče, jejíž náhledy a ctnosti jistě by ji dovedly ke křtu, která však podstoupila mučednickou smrt za svobodu svědomí, když k tomu měla být donucena.

Z její školy vyšel Synesios z Kyreny, pozdější biskup Ptolemaiský, jeden z největších filosofů a básníků křesťanství prvních století. Byl to on, jenž napsal:

»Lid směje se vždy tomu, co lehce chápe, potřebuje podvodu.«

Když jej chtěli zvoliti za biskupa, pravil v dopise ku svým přátelům:

»Přítel moudrosti, který zří pravdu, musí ji zahaliti, aby ji davu učinil přijatelnou. Podobnost mezi světlem a pravdou jest taková jako mezi naším zrakem, a obvyklými inteligencemi. Příliš jasné světlo otupuje zrak a slabé zastínění jest vhodné slabému zraku, a proto se mi zdá, že fikce je pro lid nutností a pravda že jest osudná těm, kteří nemohou ještě snést celý její jas. Jestliže zákony kněžské mi dovolí rezervu v úsudku a alegorii v řeči, mohl bych přijmouti nabízenou mi hodnost, předpokládaje, že doma budu filosofem a venku vyprávěčem apologií a parabol... Co může míti společného surové množství se vznešenou moudrostí? Pravda musí zůstati utajena a pouze nauka upravená nedokonalému rozumu se hodí pro massu.«

Synesios činil nesprávně, když toto psal. Co jest ve skutečnosti nejneobratnější, než nechati spatřiti postranní myšlenku tomu, kdo jest pověřen veřejnou naukou? Z téže nepromyšlenosti se opakuje mnoho i nyní: »Náboženství je nutné pro lid« Ale co jest to lid? Nikdo nechce jím býti, když se jedná o inteligenci a morálku.

Nejpozoruhodnějším dílem Synesiovým jest »Pojednání o snech«. Rozvíjí v něm čistou kabbalistickou nauku a povznáší se jako theosof do takové výše, jež činí jeho sloh temným a na něho samého vrhá podezření z kacířství; on sám však neměl tvrdohlavost ani fanatismus kacíře. Žil a zemřel v míru s církví, při čemž svobodně přiznal se ku své pochybnosti, ale podřídil se hierarchické autoritě. Jeho kněžstvo a jeho lid více nežádali.

Dle Synesia dokazuje stav snu, zvláštnost a nehmotnost duše, která si dle svého přání a sklonu tvoří nebesa, krajiny, světelné paláce nebo temné jeskyně. Dle snů možno posuzovati mravní pokrok; neboť v tomto stavu jest odstraněna svobodná vůle a fantasmie vzdává se zcela pudům, které ji ovládají. Obrazy vznikají pak jako zrcadlení neb stíny myšlení. Tušení berou na sebe postavu, stavy a vzpomínky mísí se s nadějemi. Kniha snů jest psána charaktery hned zářivými hned zase temnými, ale jest možno nalézt určitá pravidla, aby mohla býti rozluštěna a čtena.

Hieronymus Cardanus napsal dlouhý komentář k Synesiově »Pojednání o snech« a opatřil je v jistém úmyslu slovníkem všech snů s jejich vysvětlením. Tato práce nemá nic společného se směšnými knížkami pokoutních knihkupectví, nýbrž náleží skutečně do vážné knihovny okultního vědění.

Někteří kritikové připisovali Synesiovi neobyčejně pozoruhodné knihy, jež kolovaly pode jmé-

nem sv. Dionysia Areopagity. Nyní jsou však uznány za apokryfní a zařazeny do krásné epochy alexandrijské školy. Tyto knihy, jichž vznešenost jest nesrozumitelná bez zasvěcení do tajemství vysoké kabbaly, jsou opravdovým pomníkem vývoje tohoto vědění křesťanstvím. Nejhlavnějšími pojednáními jsou ona o božských jménech, hierarchii nebes a hierarchii církve. Pojednání o božských jménech vysvětluje jejich zjednodušením všechna mysteria rabínské theologie. Bůh — praví autor — jest nekonečný a nedefinovatelný, dokonale jednotný a nevyslovitelný princip, ale my Jej nazýváme jmény, jež vyjadřují naše snahy po této božské dokonalosti. Soubor těchto jmen, jejich vztahy k číslům tvoří korunu lidského myšlení a theologie jest méně vědou o Bohu, než o našich nejvznešenějších snahách. Autor stanoví na původních stupních čísel všechny řady duševních hierarchií vždy ovládaných trojicí. Řád andělů dělí se na tři, a každý z nich má opět tři sbory; jest to vzor, dle kterého se musí řídit i hierarchie na zemi. Církev jest nejdokonalejší typ: jsou knížata církevní, biskupové a prosté kněžstvo. Ku knížatům řadí se kardinálové-biskupové, kardinálové-kněží a kardinálové-jáhnové, k biskupům arcibiskupové, biskupové a volení preláti, ku kněžím děkan, obyčejný farář a diakon. K této svaté hierarchii se vystupuje po třech přípravných stupních subdiakonů, příslušníků nižšího řádu a kleriků. Funkce všech těchto řádů odpovídají oněm andělům a světcům a musí vzývati trojnásobné božské jméno pro každou ze tří Osob, neboť v každé z božských osob jest vzývána celá Trojjednost. Tato nadsmyslná theologie patřila původní církvi a často bývá připisována sv. Dionysiu Areopagitovi jen dle tradic, které vznikly v době apoštolů a v době sv. Dionysia, stejně jako rabínské redaktoři Sefer Jeciry ji připisují Abrahamovi, poněvadž obsahuje v sobě základy vědění, které se v rodině tohoto patriarchy dědilo z otce na syna. Ať se tomu má jakkoli, knihy sv. Dionysia Areopagity jsou pro vědu velmi cenné. Posvěcují jednotu zasvěcení v starém světě a uskutečnění jeho v křesťanství, spojujíce v sobě dokonalou inteligenci nejvznešenější filosofie s dokonalou a neporovnatelnou pravověrností.

KNIHA ČTVRTÁ

MAGIE A KULTURA

DALETH

Kapitola 1.

Magie u barbarů.

Fantastický svět čarodějů. — Divy a za prvních křesťanských století přemožené obludy. — Magická Gallie. — Tajná filosofie Druidů. — Jejich theogonie a rity. — Evokace a oběti. — Poslání a vliv eubagů. — Původ francouzského patriotismu. — Okultní lékařství.

Černá magie ustoupila světlu křesťanství, Řím stál pod znamením kříže a kouzla prchla do stínů barbarských provincií, aby tvořila nový lesk Říma. Z nesčetného množství podivných příběhů uvádíme jednu, která se stala za císaře Hadriana: V Trallesu v Asii zamilovala se mladá, vznešená Korintřanka Filinie, dcera Demonstratova a Charitony do mladíka nižšího původu, jménem Machata. Ponevadž však Filinie, dle našeho pojmu, byla šlechtičnou, jedinou dcerou a bohatou dědičkou a Machates však muž z lidu a majitel hostince (tato verše se nenachází u Flegona, nýbrž pochází od francouzských demonografů), byl sňatek vyloučen. Láska vyhnala Filinii z domu otcovského k Machatovi. Jejich nezákonný poměr trval šest měsíců. Pak byla rodiči nalezena, odvedena a přísně hlídána. Chtěli dokonce opustit zemi a odvézt Filinii do Korinthu. Po odloučení od milence děvče však stále více a více sláblo, upadlo do plicní choroby, nespálo se, nespalo, odmítalo potravu a nakonec zemřelo.

Rodiče neodcestovali, nýbrž koupili hrobku a v nádherných rouchách pohřbili do ní dívku. Tento hrob se nacházel na odlehlém rodinném pozemku, a nikdo jej nenavštěvoval, neboť pohané se na hrobech nemodlí.

Machates o tom ničeho nevěděl, z bázně před veřejností rodiče vše zatajili. Když Machates noc po Filinině pohřbu se chystal ulehnutí, otevřely se pomalu dveře a on poznal Filinii, která na něho hleděla nádherně oděná, avšak bleďá a studená, vytřeštěnými zraky.

Machates ji strhl v náruč, zahrnul ji otázkami a polibky, v nichž strávili noc. Před svítáním opustila Filinie spícího milence a zmizela.

Dívka měla starou chuť, která ji něžně milovala a nyní bolestně oplakávala. Možná, že věděla o poblouzení ubohé nebožky a od jejího pohřbu nezamhouřila oka, vstávala v noci a potulovala se okolo Machatova obydlí. Několik dní po tom přiblížila se stařena k domu Machatovu a viděla světlo v jednom pokoji. Přistoupila a skulinou dveří viděla Filinii, jak sedí vedle svého milence, hledí na něho beze slova a poddávajíc se jeho laskání.

Ubohá vyděšená žena spěchala ku své paní, aby ji vypravovala, co právě viděla. Matka ji zprvu měla za visionářku a šílenou, přece však se dala přemluvit a následovala ji k domu Machatovu. Když tam však přišly nalezly dům temný, klepaly na dveře a když jim nikdo neotvíral, poznaly skrze skulinu u dveří ve světnici ozářené měsíčním světlem šaty své dcery a rozeznaly ve stínu alkovny zřetelně těla dvou spících.

Zděšení zachvátilo matku. Třesouc se vrátila se domů. Neměla odvahy jít ke hrobu své dcery a strávila zbytek noci v slzách a vzrušení.

Ráno navštívila Machata a opatrně se ho vyptávala. Mladý muž doznal, že Filinie k němu každé noci přichází.

»Proč mně ji chceš odpírati«, pravil k matce, »před bohy jsme manžely«, a ukázal jí, otevíraje truhlu, prsten a opasek její dcery. »Dala mi to poslední noci«, pokračoval, »a přísahala mi, že vždy bude náležeti jen mně; nepokoušej se ji tudíž ode mne odloučiti, neboť vzájemný slib nás spojuje.«

»Chceš ji vyhledati v hrobě?« odpověděla matka. »Filinie jest již čtyři dny mrtva a nepochybně tě klame nějaká stryga neb čarodějnice v její podobě. Jsi ženichem mrtvol, zítra zblednou tvoje vlasy a pozítří tě pohřbí; tak mstí bohové čest uražené rodiny.«

Machates se zachvěl a zbledl při této řeči z obavy, aby se nestal hříčkou pekelných mocností. Prosil Charito, aby večer přišli i s jejím mužem, že je skryje ve vedlejší místnosti a že jim dá znamení při objevení se ducha.

Přišli a v obvyklou hodinu vstoupila Filinie k Machatovi, jež ležel oblečen v loži a zdánlivě spal.

Dívka odložila šat a posadila se vedle něho. Machates dal znamení, Demonstrates a Charito vstoupili s hořícími pochodněmi a vykřikli, když poznali svoji dceru.

Tu vztyčila Filinie hlavu, vzpřímila se na loži a zvolala strašlivým, dutým hlasem:

»Ach, otče a matko, proč jste byli žárliví na mé štěstí, proč mne pronásledujete až za hrob. Moje láska přemohla již bohy podsvětí, moc smrti byla zlomena, ještě tři dny a opět bych byla živa. Vaše strašlivá zvědavost však zničila zázrak přírody a tak jste mne po druhé zabili...«

S těmi slovy padla neživotně na lože. Okamžitě propadly se její tahy, místností zavanul zápach mrtvoly a to, co zbylo, byly jen pozůstatky před pěti dny zemřelé dívky.

Příští den uvedla zpráva o tomto divu celé město ve vzrušení. V cirku se veřejně vypravoval tento příběh. Množství lidu valilo se ke hrobce Filinie. Na místě dívky nalezl se železný prsten a zlatý pohár, který dívce Machates daroval. Mrtvá ležela v hostinci, Machates zmizel.

Věštcí na radu dotázaní poručili, aby mrtvola byla pohřbena mimo město. Bylo obětováno fúriím a podzemnímu Merкуру, byli zaklínáni bohové stínu a přinesena oběť Jupiteru hospitalis.

Flegon, Hadrianův propuštěnec, vypravoval jako očitý svědek tento příběh ve zvláštním dopisu a připojil, že jen celou jeho autoritou se mu podařilo, aby vzrušené město upokojil. Svoji zprávu končí těmito slovy:

»Chceš-li, pokládaje to za správné, císaře o této věci zpravit, sděl mi to, abych vyhledal svědky.«

Příběh jest tedy prokázán jako pravdivý. Veliký německý básník, zpracoval jej v baladě »Nevěsta z Korinthu«, kterou všichni známe nazpaměť. Předeseílá, že rodiče děvčete byli křesťany, čímž buduje silným básnickým protikladem spor lidských vášní a náboženské povinnosti. Demonografové středověku neopomenuli vysvětliti zmrtvýchvstání nebo zdánlivou smrt děvčete d'ábelskou posedlostí. Ze svého stanoviska vidíme tu hysterickou lethargii provázenou s jasozřením. Rodiče usmrtili Filinii, když ji probudili a veřejné mínění přehnaló všechny okolnosti. Zemní Merkur, jemuž věštcí dali obětovati, jest personifikované astrální světlo. Jest to fluidický genius Země, onen nebezpečný genius, kterého možno dráždit, ale nikoliv ovládati; jest to pramen fysického života a magnetické středisko smrti. Tato slepá síla, kterou moc křesťanství chtěla spoutati a vrhnouti do hlubin, neboli středu země, vzrostla ve svých posledních křečích a zápasech u barbarů v nesmírné výstřelky. Není téměř krajiny, ve které by hlasatelé křesťanství nebojovali se zvířaty ohyzdné postavy, se ztělesněními šílené modloslužby. Draci, ještěři a obludy nejsou pouze alegoriemi. Morální zpustošení dojista vytváří fysické zplozeniny a uskutečňuje v jistém ohledu ony strašlivé postavy, které podání propůjčuje démonům. Pocházejí fossilní kosti, na základě kterých Cuvierova věda rekonstruovala gigantické obludy, skutečně z období před naším stvořením? Jest skutečně obrovský drak, proti kterému bojoval Regulus válečnými stroji a jenž dle Tita Livia a Plinia žil na březích řeky Bragady, pouhou alegorií? Jeho kůže dlouhá 120 stop byla dopravena do Říma a tam opatrována až do času války s Numantií. Existuje starověké podání, že rozhněvaní bohové posílali na zem obludy, a toto podání jest příliš obecné, aby nebylo podloženo skutečnostmi. Takováto vypravování patří častěji do historie než do mythologie. Ve všech vzpomínkách, které se nám zachovaly od barbarů z doby jejich kultivování křesťanstvím, nacházíme mimo poslední zbytky vysokého magického, dříve téměř obecného zasvěcení také důkazy zatmění původního zjevení a znehodnocení symbolismu v oněch dobách. Všude panují na místo mágů čarodějové, věštcí a kouzelníci, a při zbožnění lidí zapomnělo se na nejvyššího Boha. Řím šel svým provinciím příkladem napřed a apotheosa Caesarova naučila svět náboženství krvavých bohů. Arminius neb Hermann, jenž nechal Augusta oplakávati legie Varovy, byl ctěn Germány pode jménem Irmisul a byly mu přinášeny lidské oběti. Gallové dali Brennovi vlastnosti Taranise a Teutata a spalovali k jeho počtě obrovské hekatombly Římanů. Všude panoval materialismus; neboť modloslužba není ničím jiným a nevěra jest ve své drzosti vždy strašlivá.

Božská prozřetelnost, chtějíc z Gallie učiniti velmi křesťanskou Francii, zapálila zde světlo božských pravd. První druidové byli pravými dětmi mágů, jejich zasvěcení pocházelo z Egypta a Chaldejce, z čistých pramenů původní kabbaly. Vzályvali trojjedinost pode jmény Isis neb Ilesus, nejvyšší harmonii, Belen neb Bel, což jest assyrský bůh odpovídající Adonai a Camul neb Camael, jméno, které v kabbale personifikuje božskou spravedlnost. Touto trojicí rozuměli božské světlo, složené opět

ze tří paprsků: Teutates neb Teut, Thoth Egyptanů, slovo neboli utvářená inteligence, pak síla a krása, jichž zaměňovali s jejich symboly. Představovali konečně i sedmici posvátnou tajuplným obrazem, jenž symbolisoval pokrok dogmatu a jeho budoucí uskutečnění: byla to zahalená dívka s dítětem v náručí. Obraz zasvětili Panně, která se stane matkou. V Chartres byla nalezena druidská soška tohoto druhu s nápisem:

VIRGINI PARITURAE.

Staří druidové žili v přísné zdržlivosti, zachovávali nejhlubší mlčení o svých mystériích, studovali přírodní vědy a přijímali nové adepty jen po dlouhotrvajících zkouškách. V Autunu měli slavnou školu, jejíž zbraně dle Saint Foixe dosud se nacházejí v tomto městě: v modravém poli leží dva stříbrní hadi, přes něž je položeno jmelí a žaludy. K rozlišení dává znak jmelí žaludy, ale pouze větev dubu je nese. Jmelí jest jen příživníkem a nenese plodů jako strom, který je živí.

Druidové nestavěli chrámů, konali své náboženské obřady na dolmenech neb v hájích. Dodnes se ptáme, jakými stroji zřídili obrovské kameny ku svým oltářům, jež se zdvihají temně a tajemně pod oblačným nebem Armoriky. Staré svatyně mají svoje tajemství, jemuž nyní již nerozumíme.

Druidové učili: duše předků Inou k dětem, jejich sláva je činí šťastnými, jejich hanba jim působí muka; ochranní duchové sídlí ve stromech a kamenech své vlasti. Válečník, jenž padl za svoji zem, smířil tím svoje viny a splnil svoji úlohu, stává se geniem a vykonává moc bohů. Láska k vlasti byla u Gallů částí náboženství. Když běželo o odrazení vpádu ozbrojovaly se i ženy a děti a Jeanne d'Arc, Jeanne Hachette z Beauvais pokračovaly jen v tradicích těchto ušlechtilých dcer Gallie.

Magie vzpomínek lne k půdě vlasti.

Druidové byli kněžími a lékaři; léčili magnetismem a poutali jeho fluidický vliv amulety. Jmelí a hadí vejce bylo jim universálním prostředkem léčebným, poněvadž tyto substance přitahují neobyčejně astrální světlo. Slavnost, s kterou se jmelí sbíralo, přitáhla důvěru národa na tuto rostlinu a magnetisovalo ji silnými proudy. Proto způsobovala podivuhodná léčení, když s ní bylo pracováno eubagy i k zaklínání a kouzlům.

Jednoho dne objeví nám pokrok v magnetismu absorbující vlastnosti jmelí. Bude pak poznáno tajemství těchto houbových výrůstků, které vstřebují neúčinnou nádheru rostlin a překypují barvou a šťávami. Houby, lanýže, halky, rozmanité odrůdy jmelí, budou používány záměrně novým lékařstvím v jejich pravěké síle. Nikdo se nebude již posmívati Paracelsovi, který sbíral usneu, houbu rostoucí na lebkách oběšenců; avšak není možno jíti rychleji než věda, která jde zpět jen proto, aby tím lépe vykročila vpřed.

Kapitola 2.

Vliv žen.

Vliv žen u Gallů. — Panny na ostrově Sayne. — Magička Velleda. — Přadlena Bertha. — Melusina. — Elfové a víly. — Sv. Klotylda a sv. Jenovéfa. — Čarodějnice Fredegunde.

Prozřetelnost ukládajíc ženě tak vážnou a sladkou povinnost jako je mateřství, dala jí také právo na ochranu a úctu muže. Podřízena samou přírodou následkům své vášně, jež je jejím životem, poutá své velitele láskou. Čím více je poddána zákonům, jež ji chrání a poctívají, tím větší je její vážnost ve svatyni manželství. Pozdvihne-li se proti nim, znamená to pro ni zneuctění, a ti, kdož jí radí k emancipaci, radí jí k zneuctění a zasvěcují ji neplodnosti a hanbě.

Pouze křesťanství může emancipovati ženu, povolává-li ji k panenství a k slávě oběti. Numa vytušil toto tajemství, když zřídil Vestálky, druidové však předešli křesťanství a vyslyšeli inspiraci panen a uctívali kněžky ostrova Sayne téměř jako bohyně.

V Gallii nevládly ženy koketerií a vášní, nýbrž radou. Bez jejich rady nebylo míru ani války. Tak byly krb a rodina hájeny matkou, a národní pýcha, mírněná mateřskou láskou k vlasti, byla spravedlivá.

Chateaubriand pomlouvá Velledu, když ji nechává zachvátiti láskou k Eudorovi: Velleda žila a zemřela jako panna. Byla již starou, když Římané vpadli do Gallie. Byla Pythií svého druhu, jež věštila slavnostním způsobem, a jejíž věštby byly uctivě sbírány. Byla oblečena v dlouhé, černé roucho bez rukávů, hlava byla zahalena bílým závojem, jenž splýval až k zemi; nosila věnec z verbeny a u pasu měla zlatý srp, žezlo její mělo podobu větve, na pravé noze nosila druh sandálů, na levé zobákovitou botu. Později byly považovány její sochy za sochy Berty s velikou nohou. Velekněžka nosila insignie druidské ochranné bohyně, Herthy neb Verthy, mladé galské Isidy, královny nebes a panny, jež měla poroditi; byla zobrazována, jak stojí jednou nohou ve vodě a druhou na zemi, neboť byla vládkyní zasvěcení a střežla universální poznání věcí. Její noha ve vodě byla obyčejně nesena mušlí neb lodicí podobnou staré bárce Isidině. Držela větve sudiček, které bylo zpoila černé a zpoila bílé, poněvadž používá všech tvarů a symbolů při tkaní roucha ideí. Též jí byl dáván alegorický tvar sirén, položeny a poloryby, neb tvar krásné dívky, jejíž nohy byly změněny dvěma hady, což mělo vyjadřovati změnu a souvislost všech věcí a analogické spojení protikladů v projevu všech skrytých přírodních sil. V poslední podobě měla Hertha jméno Melusina neboli Melosina (hudebnice, pěvkyně), t. j. siréna, jež zjevovala harmonii. Takový jest původ obrazů, a legend o královně Bertě a víle Melusině. Poslední prý se zjevila v XI. století nějakému panu de Lusignan. Byla jím milována a slíbila, že jej učiní šťastným, nebude-li pátrati po tajemství jejího původu. Šlechtic souhlasil, ale žárlivost učinila jej zvědavým a věrolomným. Oklamal Melusinu a překvapil ji při její proměně, neboť jednou týdně objevovaly se jí hadí nohy. Vykřikl a výkřik ještě zoufalejší a hroznější byl mu odpovědí. Melusina zmizela, ale občas se vrací a před úmrtím někoho z rodu Lusignanů bylo slyšeti v zámku její pláč. Tato legenda jest utvořena dle báje o Psyše a stejné jako ona se vztahuje na falešné zasvěcení neb profanaci tajemství náboženství a lásky. Vypravování je vzato z podání starých bardů a vyvěrá zřejmě z učených škol druidských. XI. století ji našlo a učinilo ji modní. Byla známa však již dávno.

Ve Francii mívaly vnuknutí většinou ženy; Elfy a víly jsou předchůdkyněmi světic a téměř všechny francouzské světice mají ve svých legendách mnoho jim podobného. Sv. Klotilda nás pokřesťanila, sv. Jenovéfa zachovala francouzskými, když silou své ctnosti a víry odvrátila hrozící vpád Attily. Jeanne d'Arc... má mnohem více z pokolení vil než z hierarchie světců. Zemřela podobně jako Hypathia, jako oběť podivuhodných darů přírody a jako mučednice svého ušlechtilého charakteru. Sv. Klotilda činí dodnes zázraky v našich provinciích. Viděli jsme v Andelys množství poutníků tlačiti se kolem rybníka, do kterého se každoročně ponořuje socha světice. První nemocný, jenž vstoupí potom do vody, jest okamžitě dle živé víry lidu uzdraven. Klotilda byla činorodá žena a veliká královna; proto byla zkoušena nejpronikavějšími bolestmi. Po křtu zemřel její prvorozený syn a

jeho smrt byla vykládána jako následek kletby; druhorozený syn onemocněl a zemřel... Charakter svě-
tice nebyl zkrusen a poněvadž Sikander potřeboval více než nadlidskou odvalu, myslil na Boha Klo-
tildina. Když obrátila a tak téměř znovuzaložila veliké království, jako vdova viděla, jak takřka před
jejíma očima byly zardoušeny obě děti Chlodomerovi. Takovými bolestmi stávají se královny pozem-
ské podobnými královně nebes.

Jako s ošklivým protějškem veliké a zářící postavy Klotildiny shledáváme se v dějinách s postau-
vou těhotnou neštěstím, s Fredegundou, ženou, jejíž pohled znamená kletbu, s čarodějnici vraždící
knížata. Fredegunda obvinila úmyslně z magie svoji sokyni a dala jí zemřít trestem, jenž náležel jí
samé. Chilperichovi zůstal syn po první manželce. Mladý princ zamiloval se do děvčete z lidu, jejíž
matka byla pokládána za čarodějku. Matka i dcera byla obviněna, že zatemnily rozum Chlovisův a
magickým očarováním, že zabily obě děti Fredegundy. Obě nešťastné ženy byly zatčeny. Klodswin-
da, mladá děvče, byla bita metlami, byl jí uříznut její krásný vlas a Fredegunda sama ji přibila na dve-
ře mladého prince. Pak byla Klodswinda postavena před soud. Její jednoduché a jisté odpovědi udivily
soudce: jeden radil — jak vypravuje kronikář — aby byla podrobena zkoušce vřelé vody. Posvěcený
prsten byl vhozen do mísy postavené nad ohněm a obžalovaná v bílém rouše musila po zpovědi a při-
jímání ponořiti ruku do pánve a vyhledati prsten. Dle nepohnuté tváře Klotildiny věřili již všichni
v zázrak, ale křik prokletí a hrůzy protknul vzduch, když ubohé dítě vytáhlo svoji paži strašlivě opaře-
nou. Poprosila o slovo a pravila ku svým soudcům:

*»Jako důkazu mé nevinny požadovali jste od Boha zázraku. Bůh nechce býti pokoušen a neruší
přirodních zákonů dle lidských rozmarů. Těm, kteří věří v Něho, dává sílu a dnes učinil pro mne větší
zázrak, než jaký vám odepřel. Tato voda mne opařila, svoji paži jsem do ní vnořila a prsten vytáhla.
Nevykřikla jsem, ani nezbledla, ani neomdlela strašnými mukami. Kdybych byla čarodějnice, za jakou
mne máte, použila bych kouzla, abych se nespálila, jsem však křesťanka a Bůh mi prokázal milost,
abych svoji stálost dokázala v mukách.«*

Taková logika nebyla ničím v tak surové době. Klodswinda byla znovu odvedena do žaláře, aby
vyčkala rozsudku smrti, ale Bůh měl s ní soucit a povolal ji k sobě, praví kronika, z níž jsme čerpali
tyto podrobnosti. Je-li to však jen legenda, je dosti krásná, aby neupadla v zapomenutí.

Fredegunda ztratila jednu svoji oběť, ale obě pozdější jí neunikly. Matka Klodswindina byla
mučena a přiznala, donucena mukami, vše, co se od ní žádalo, také i vinu své dcery a přivolení Chlo-
visovo. Fredegunda na základě toho donutila divokého a hloupého Chilpericha, aby se syna zřekl.
Mladý princ byl zatčen a v žaláři proboden. Fredegunda rozhlásila, že chtěl uniknouti výčitkám svě-
domí sebevraždou. Mrtvola nešťastného Chlovisova byla přivlečena před otce s dýkou v ráně. Chilperich
chladně na ni pohlédl, byl zcela v moci Fredegundy, která ho sprostě klamala s palácovou stráží. Nijak
si ji nezhnusil, když byl proti své vůli sám svědkem své hanby. Místo, aby královnu a spoluvníka dal
na místě zabít, odešel beze slova na hon. Možná, že se bál ztráty Fredegundy a proto snesl beze slova
tuto pohanu, ale tato žena styděla se za něho, ponechala mu čest, jakoby věřila jeho hněvu, aby měla
záminku k jeho zavraždění. Nasytil ji zločiny a ohavnostmi, a proto ho dala z hnusu zabít.

Fredegunda, která dávala ženy jako čarodějnice páliť jen proto, že se jí jen znelíbily, věnovala
se sama černé magii a ochraňovala ty, které pokládala za skutečné čaroděje. Aderich, biskup verdun-
ský, dal zatknouti věstkyni, která vydělávala mnoho peněz nalézáním ztracených věcí a označováním
zlodějů. Snad byla somnambulní. Byla exorcisována, ale když ďábel prohlásil, že z těla nevyjde, do-
kud bude spoután, byla věstkyně ponechána beze stráže v kostele, kde prý jistě ďábel z těla vyjde.
Stalo se, jak bylo očekáváno; ale kdo zmizel, byla žena. Utekla se k Fredegundě, která ji skryla ve
svém paláci a podrobila ji ďábelským zaklínáním a možná že i smrti na hranici. Tak jednala ze své
lásky ke zlu tentokráte omylem dobře.

Kapitola 3.

Salické zákony proti čarodějům.

Ustanovení Salického zákona proti čarodějům. — Analogie s Talmudem. — Rozhodnutí koncilů. — Karel Martell obžalován z magie. — Kabbalista Zedechiáš. — Epidemická vidění v době Pipina Krátkého. — Vzdušné zámky a lodě. — Sylfové odsouzení, aby se více nezjevovali.

Za francouzských králů prvního pokolení měl zločin magie za následek smrt jen u velikanů, a byli lidé, kteří si pokládali za slávu, zemřít pro zločin, který je vynášel nad všední lid a kterého se báli i samotní panovníci. Tak prohlásil vojevůdce Mummol, kterého Fredegunda dala mučít, že netrpěl a žádal si trestů nejhroznějších, jimiž také byl zahuben protivě se svým katům, kteří zaraženi takovou vytrvalostí v jistém ohledu s ním nakládali milosrdně.

V salických zákonech, které Sigebert připisuje Faramondovi a které měly být vyhlášeny v roce 424, nacházíme tato ustanovení:

»Kdo někoho veřejně nazve »hereburg« neb »strioport« — což je jméno toho, jenž nosí měděnou nádobu na kouzelná místa stryg — a nemůže mu nic dokázati, nechť je odsouzen k peněžité pokutě 7500 denárů neb 180 a půl sous.«

»Nazve-li kdo svobodnou ženu »strygou« neb »nevěstkou« bez důkazu své nadávky, má pykati pokutou 2500 denárů neb 62 a půl sous.«

»Snědla-li stryga člověka a dokáže-li se to, pak zaplatí 8.000 denárů neb 200 sous.«

Dle toho bylo v této době možné lidojedství a lidské maso nebylo drahé. Za pomluvu člověka platilo se 187 a půl sous, přidalo-li se 12 a půl souš bylo možno ho zardousiti a snísti, což bylo důkladnější a dokonalejší. Toto vzácné zákonodárství připomíná nám neméně pamětihodné místo Talmudu, jež slavný rabbi Jechiel vyprávěl nezvyklým způsobem nejmenované královně, kterou byla bezesporu královna Blanka; neboť rabbi Jechiel žil za času Ludvíka Svatého.

Jedná se o odpovědi na námitky pokřtěného žida, jménem Douina, jenž při křtu obdržel křestní jméno Mikuláš. Po více diskusích o textu Talmudu přišlo se k této pasáži:

»Kdo obětoval krev svých dětí Molochovi, nechť smrti zemře.« Tak zní zákon Mojžíšův.

Talmud přidává k tomu tento komentář:

»Kdo netoliko krev, ale všechnu krev a maso svých dětí přinesl jako oběť Molochovi, nebudiž trestám dle tohoto zákona a zůstane bezrestným.«

Při čtení tohoto nepochopitelného výkladu vše hlasitě vykřiklo; jedni se útrpně usmívali, druzí se otřásli ošklivostí.

S námahou dosáhl konečně rabbi Jechiel, aby ho třebas neradi vyslechli:

»Trest smrti není u nás pomstou«, tak pravil Jechiel, *»nýbrž pokutou a tím i smířením.«*

»Všichni, kdož umírají dle zákona Izraele, umírají v míru Izraele. Smrtí dostane se jim odpuštění a odpočinou s našimi otci. Nenásleduje je do hrobu kletba, žijí nesmrtelní v domě Jakubově.«

»Smrt jest tudíž vznešenou milostí, jest léčbou otrávené rány železem; ale u nevléčitelných nepoužíváme železa, naše právo je odmítá těm, kteří vahou svého zločinu odloučili se pro vždy od Izraele.«

»Neboť jsou mrtví a nenáležejí nám, abychom trestem zkracovali jejich prokletí na zemi; náležejí hněvu Božímu.«

»Člověk má jen tehdy právo usmrtiti, chce-li léčiti; nevléčitelné proto smrti netrestáme.«

»Otec rodiny trestá jen svoje děti; před cizincem prostě uzavře dvěře.«

»Velcí hříšníci, pro které náš zákon nemá již více trestu, jsou zatraceni již svým činem a toto odsouzení jest tvrdším trestem, než sama smrt.«

Odpověď Jechielova je podivuhodná; vane z ní všecken dech patriarchálního ducha starého Iz-

raele. Židé jsou skutečně našimi otci v poznání a kdybychom se pokusili, abysme je pochopili, místo aby chom je pronásledovali, jistě by byli dnes méně vzdáleni naší víře.

Tato tradice talmudská dokazuje, jak stará je víra v nesmrtnost duše u Židů. Co jiného jest znovupřijetí vinika v rodinu Izraele, než protest proti smrti a vznešený kon víry v trvání života? Hrabě Josef de Maistre velmi dobře rozuměl této nauce, když dnešní poslání kata povýšil na stupeň neobyčejného kněžství. Trest smrti prosí, praví tento veliký spisovatel, a prolití krve vždy jest obětí. Kdyby trest smrti nebyl nejvyšším osvobozením, byl by jen vymáháním vraždy. Člověk, jenž odpyká svůj trest, dokoná své celé pokání a smrtí vchází do nesmrtelného obecenství dětí božích.

Salické zákony byly zákony národa ještě barbarského, kde vše se jako ve válce získávalo výkupným.

Otroctví ještě kvetlo a lidský život měl hodnotu spornou a relativní. Bylo možno vše koupit a za zničení prodejného předmětu bylo nutno platiti.

Jediné silné zákonodárství měla v této době církev a tudíž usnesly se koncily na nejtěžších trestech proti strygám a travičům, kteří se nazývali čaroději. Koncil v Agdu v Bas-Languedocu, konaný roku 506, je exkomunikoval. První koncil v Orleansu roku 511 výslovně zakazuje věštění. Koncil v Narbonne r. 589 postihuje čaroděje neúprosnou exkomunikací a nařizuje, aby byli zotročeni a ve prospěch chudých prodáni. Tentýž koncil rozkazuje »milovníky ďábla« veřejně bičovati; nepochybně jsou míněni ti, kteří s ním obcovali, jeho se báli, jej vzývali a připisovali mu část božské moci. Srdečně blahopřejeme žákům hraběte Mirvilleho, že nežili v oné době.

Mezitím, co se tyto věci daly ve Francii, založil v Orientě jistý extatik náboženství a císařství. Byl Mohammed podvodník nebo halucinovaný? Mohamedánům jest ještě prorokem a učencům a znalcům arabštiny bude korán vždy dílem mistrovským.

Mohammed byl člověk neučený, prostý pastýř ovcí a stvořil nejdokonalejší pomník jazyka své vlasti. Jeho úspěchy mohly by platiti za zázračné a válečné nadšení jeho nástupců ohrožovalo na okamžik svobodu celého světa; ale všechny síly Asie měly se jednoho dne rozbítí o železnou pěst Karla Martela. Tento čilý válečník sotva se modlil, neboť musil bojovati; neměl peněz a proto je bral v klášterech a kostelích, ano i církevní obročí dával svým vojákům. Dle klerikálních názorů nemohl Bůh žehnati jeho zbráním a jeho vítězství byla připisována magii. Tento velmož pobouřil proti sobě náboženské mínění natolik, že i tak ctihodná osobnost, jakou byl sv. biskup Eucherius v Orleansu, jej viděla letěti do pekel. Sv. biskup v extasi slyšel od jednoho anděla, který jej v duchu prováděl vyššími říšemi, že svatí, jichž chrámy Karel Martel oloupil nebo znesvětil, mu zabránili ve vstupu do ráje, jeho mrtvolu vyvlekli z hrobu a uvrhli ji do hlubin propasti. Eucherius zjevil toto vidění Bonifácovi, biskupu mohučskému, a Fubradovi, arcikaplanu Pippina Krátkého. Hrobka Karla Martela byla otevřena; mrtvola zmizela, kámen byl zčernalý a jako opálený, odporný zápach se vyvalil a z hrobky vylezl obrovitý had. Bonifác zaslal Pipinu Krátkému a Karlomanovi protokol o vyzvednutí neb otevření hrobu jejich otce s napomenutím, aby si vážili svatých věcí. Stalo se však zhanobení na místo uctění hrobu hrdiny na základě snu jen proto, aby jenom pekle byla připsána tato důkladná práce tak brzy po smrti?

Za vlády Pipina Krátkého děly se podivné věci ve Francii zcela veřejně. Vzduch byl naplněn lidskými postavami, nebe zrcadlilo vidiny paláců, zahrad, bouřlivých příbojů, lodí s napjatými plachtami, vojsk v bitevní seči. Atmosféra se podobala snu. Všichni mohli viděti a rozeznávati jednotlivosti těchto fantastických obrazů. Bylo to masové onemocnění visemi nebo atmosférické poruchy, které kreslilo obrazy ve zhuštěném světle? Nebyla to snad universální halucinace, vyvolaná principem spojujícím, jenž se vzduchem šířil jako mor? Zoufalství, jež se lidu zmocnilo, činí poslední domněnku ještě pravděpodobnější. Ve vzduchu bylo viděti čaroděje, kteří plnými rukama rozhazovali neblahý prášek a jed. Zemi přepadla neúroda, zvířata scházela a i na lidi se rozšiřovala úmrtnost.

Byla rozšiřována báje, která pro svoji extravaganci, měla tím větší úspěch. Tehdy žil slavný kabbalista Zedechiáš, jenž měl školu okultních věd a přednášel nikoliv snad kabbalu, nýbrž přitažlivé hypotese jimž kabbala dávala podnět a které tvoří exoterický díl této vědy, skryté vždy veřejnosti. Zedechiáš vzněcoval tedy duchy mythologií této bájeslovné kabbaly. Vyprávěl, jak Adam, první člověk stvořený na počátku ve stavu téměř zcela duchovním, sídlil nad naší atmosférou, kde světlo vytvářelo pro něho a dle jeho vůle nejkrásnější rostliny. Obsluhovaly ho bytosti nejvyšší krásy, stvořené dle vzoru muže a ženy, jako jejich živoucí zrcadlové obrazy z nečistších podstat živilů: byli to sylfové, salamandři, undiny a gnomové. Ve stavu nevinnosti panoval Adam nad gnomy a undinami pouze prostřednictvím sylfů a salamandrů, poněvadž jen tito se mohli povznést ke vzdušnému ráji.

Nic nevyrovnalo se štěstí původního páru, od sylfů obsluhovaného. Tito smrtelní duchové byli neuvěřitelně zruční utvářeti světlo v tisíce rozmanitých tvarů, dáti jim kvěsti a rozvíjeti je způsobem, který ani nejpłodnější a nejvzletnější fantasie nepochopí. Tak zvaný pozemský ráj spočíval v atmosféře země a byl jevištěm kouzelných her. Adam a Eva spali v palácích z perel a safírů, růže kvetly kolem nich a prostíraly se jako koberce pod nimi, lasturové čluny tažené labutěmi převážely je přes vody, ptáci štěbetali hudbou s nimi a květiny se k nim nakláněly v polibku. Vše ztratili pádem na zem, hříchem byli obléknuti v hmotných tělech zvířecími kožemi, o nichž mluví bible. Nazí a opuštění nacházeli se na zemi, která již více neposlouchala jejich rozmarů, zapomněli na život v Edenu a vnímali jej pouze jako sen svých snů. Nad ovzduším dosud se rozprostírají rajske kraje, obydlené sylfy a salamandry, pokládajícími se za strážce lidské říše, jako smutní služebníci zůstávají v zámku pána, v jehož návrat již více nedoufají. —

Takových podivných myšlenek byly představy plny, když se objevovala zrcadlení vzduchu na nebi a postavy lidí v mracích. Nebylo již pochyby, sylfové a salamandři Zedechiovy hledali své staré pány; sny je množily a mnozí věřili, že byli vzdušnými duchy uneseni. Mluvílo se ještě o cestách do země vzdušných duchů tak jako se dnes mluví o živém nábytku a fluidálních projevech. Nejlepší hlavy byly zachváceny touto vášní, takže konečně musila i církve zasáhnouti. Církve nemiluje zvláště nadpřirozená sdělení plašící masy, poněvadž podobné zjevy ničí úctu příslušející autoritě a nemohou býti zapříčiněny hierarchickým řetězem učení a smyslu pro pořádek a světlo.

Oblačné fantomy byly nazvány pekelnými ilusemi a lid podnikl křížovou výpravu proti čarodějům. Obecná pošetilost byla ukončena krisí šílenství. Neznámí lidé, kteří byli na venkově zachyceni, byli obžalováni, že sestoupili s nebe a nemilosrdně usmrcováni. Četní šilenci tvrdili, že byli svedeni démony neb sylfy a jiní, kteří se tím chlubili, nemohli aneb nechtěli to již zapírat; byli upalováni, házení do vody a stěží lze uvěřiti, kolik lidí v království přišlo tímto způsobem o život, praví Garinet ve svém díle »Dějiny magie ve Francii« (1818). Tak většinou končí dramata, ve kterých první úlohu hraje nevědomost a strach.

Tyto visionářské epidemie se opakovaly za dalších vládců a všemohoucnost Karla Velikého musila uklidňovat lidové pozdvižení. Edikt obnovený Ludvíkem Zbožným zakazoval pod přísnými tresty zjevovati se sylfům, což postihlo ty, kteří se domnívali, že je viděli a tak konečně vidiny zmizely. Vzdušné lodi se vrátily do přístavu zapomenutí a nikdo již netvrdil, že cestoval v nebi. Jiné zaujetí nahradilo toto a románový lesk vlády Karla Velikého dal legendárním spisovatelům dosti látky ku věření a divuplnému vyprávění.

Kapitola 4.

Legendy o vládě Karla Velikého.

Rolandův kouzelný meč a magický roh. — Enchiridion Lva III. — Sabbat. — Tajné fémové soudy. — Dispozice kapitulárů proti čarodějům. — Bludní rytíři.

Karel Veliký jest skutečný panovník kouzla a féerií, jeho vláda jest slavnou a nádhernou zastávkou mezi barbarstvím a středověkem, jest projevem velikosti a moci, oživující magickou pompu říše Šalamounovy, jest zmrtvýchvstáním a proroctvím. V ní vyvstává opět římská veleříše v celém svém lesku, přeskakující galské a francké počátky; značí se však v ní jako v předobrazu předtuchou vyvolaném a uskutečněném království zralé kultury, říše korunována kněžstvím a opírající svůj trůn o oltář.

Karlem Velikým počíná doba rytířství a podivuhodné epopeje románů. Kroniky této éry podobají se vyprávění o čtyřech synech Aymonových či Oberonových. Mluvicí ptáci vedou zbloudilá francká vojska lesy na správnou cestu, kovoví obři zdvihají se uprostřed moře a ukazují císaři otevřené cesty do Orientu. Roland, první z paladinů, má magický meč, Durendart, pokřtěný jako křesťan. Udatný hrdina rozmlouvá se svým mečem, který se mu zdá rozuměti, a nic nemůže klásti odporu nadpřirozené zbroji. Roland vlastní též roh ze slonové kosti přeměle práce, takže jeho nejnepatrnější hlas je slyšeti na 20 mil, otřásající horami. Když Roland u Roncesvalles podléhá, dříve než přemožen klesne, pozdvihuje se ještě jednou jako obr mezi potopou stromů a řídicích se skal, zaduje na svůj roh a saraceni se obrátí na útěk. Karel Veliký slyší Rolandův roh a chce spěchat na pomoc, ale Ganelonova zrada mu v tom zabrání. Když Roland vidí, že je opuštěn, obejmě naposledy svůj meč Durendart a pokouší se s vynaložením všech sil rozbít jej o skálu, aby nepadl do rukou nevěřícím. Skála se rozštěpí, ale Durendart se ani neotupí. Roland vráží si jej do prsou a umírá s tak pyšnou a sebevědomou tváří, že se Saraceni neodvažují se přiblížiti a třesouce se vrhají spousty šípů na již mrtvého hrdinu.

Karel Veliký, jenž věnoval papežství trůn a od něho opět obdržel světovou velmoc, jest nejmohtnější osobností našich dějin.

Mluvili jsme již o »Enchiridionu«, které obsahuje vedle nejkrásnějších modliteb křesťanských i nejhlubší znaky kabalistické. Podání připisuje tuto knížku Lvu III., jenž ji měl dáti Karlu Velikému jak nejvzácnější dar. Neomezený, ale ctihodný vlastník této knihy mohl by se státi pánem světa. Netřeba tradicí opovrhovati, neboť předpokládá:

1. Jsoucnost původního a universálního zjevení, jež vysvětluje všechna tajemství přírody a uvádí je v souhlas s mysteriemi milosti, které smiřuje rozum s vírou, jež jsou dětmi Boha osvětlující inteligenci dvojnásobným světlem.

2. Nutnost podržovati toto zjevení v tajnosti, z bázně před zneužitím a falešným výkladem profánními, kteří staví mohutnosti rozumové proti víře a víru proti rozumu, aby mátlí rozum, čemuž všední člověk nikdy dobře neporozumí.

3. Jsoucnost skryté tradice, jež velekněžím a vladařům získává znalost těchto tajemství.

4. Trvání jistých znaků a pantaklů, jež tato tajemství vyjadřují způsobem hieroglyfickým, známým pravým adeptům.

Enchiridion jest tudíž sbírkou alegorických modliteb, obsahujících klíč k nejpodivuhodnějším kabalistickým pantaklům.

Popíšeme zde tvar nejdůležitějších pantaklů Enchiridionu.

První, úvodní, představuje trojúhelník v dvojitém kruhu. Trojúhelník nese v podobě prorockého Tau obě slova Elohim a Sabaoth, značících Boha zástupů, rovnováhu přírodních sil a harmonii číslic. Podle tří stran trojúhelníka stojí veliká jména JeHoVaH, ADoNaJ, AGLA; nad jménem Jehova stojí latinské Formatio, nad Adonaj Reformatio, nad Agla Transformatio. Jest tedy dle matematických zákonů akce, reakce a rovnováhy přiděleno stvoření Otcí, vykoupení neb obnovení Synu, léčení, neb přetvoření Duchu Svatému. Jehova jest vznik neb vytvoření dogmatu základním význa-

mem čtyř písmen sv. Tetragramatu. Adonaj jest uskutečnění tohoto dogmatu ve tvaru člověka, ve viditelném pánu, jímž jest Syn boží neb dokonalý člověk. Agla vyjadřuje, jak jsme již dostatečně vysvětlili syntézu dogmatu a kabalistické moudrosti, při čemž poukazuje svými hieroglyfy tvořícími zázračné jméno na trojnásobné tajemství Velikého Díla.

Druhý pantakl jest trojnásobná hlava, tiarou korunovaná, vystupující z nádoby plné vody. Zasvěcení do tajemství Zoharu porozumí alegorii této hlavy.

Třetí jest dvojitý trojúhelník tvořící hvězdu Šalamounovu.

Čtvrtý je magický meč s nápisem: »Deo duce, comite ferro«, emblém velikého arkána a všemohoucnosti zasvěcence.

Pátý jest problém lidské bytosti Spasitelovy, kterou dlužno řešiti číslem 40, teologickým číslem sefirot, zmnožených přírodním uskutečňováním.

Šestý jest pantaklem ducha, představovaný kostmi tvořícími dvě E a dvě Tau: T.

Sedmý a nejdůležitější je veliký magický monogram vysvětlující Clavicula Salamonis, Tetragramm, znak labarum a nejvyšší slovo adeptů (viz Dogma a rituál vysoké magie, vysvětlení tvarů, sv. 1.). Tento znak dlužno čísti tak, aby se strany pohybovaly rotačně, čímž docházíme k výrazu Rota, Tarot neb Tora (viz Vilém Postel: Clavis absconditorum a constitutione mundi).

Písmeno A bývá často v tomto znaku nahrazováno číslicí 1. V těchto značkách nalézáme také obraz a hodnotu čtyř hieroglyfických alegorií tarotu: hůl, hada, mečů a peněz. Tyto čtyři základní hieroglyfy nacházejí se ha všech svatých památkách Egyptanů a Homer je nakreslil v témž pořadí jako autoři Enchiridionu ve svém popise Achilleova štítu.

Kdybychom chtěli tyto vývody podpořiti potřebnými důkazy, vzdálili bychom se od našeho předmětu, neboť vyžadují zvláštní práce, kterou míníme jednou napsati a uveřejniti.

Meč neb dýka »Enchiridionu« byla asi tajný symbol fémových soudů. Meč má tvar kříže, jest skrytý a zahalený legendou. Bůh sám jej vede a usmrtí-li, nikdo není za ránu zodpovědn. Strašlivá výhrůžka, a jak strašlivé právo! Dýka fémy v temnotách dostihne viníka, jehož zločiny často jsou neznámy. Oč opírá se toto hrozné právo? V dějinách vládne stín o tomto předmětu, jež nutno potlačiti a vyžadovati vyjasnění tradic a legend, jehož nám věda neposkytuje.

Fémoví soudci tvořili tajné sdružení, jež v zájmu pořádku a vlády potíralo skryté anarchistické a revoluční snahy.

Pověra má tuhý život a zvrhlé druidství zapustilo hluboké kořeny na divokém severu. Častá vzbuření Sasů dávají tušiti lýtý fanatismus, který mravní síla nemohla potlačiti. Staré, překonané kulty, římské pohanství, germánská modloslužba, židovský vztek, vše to se spojilo proti vítěznému křesťanství. V nočních shromážděních zpečetovali spiklenci svoje spojení krví lidských obětí. Pantheistická modla s kozlími rohy a ohavným tělem předsedala slavnostem, jež možno nazývati »hostinami nenávisti«. Krátce »Sabbat« byl dosud slaven v lesích a pustinách divokých provincií. Adepti se tam scházeli neznámy v přestrojení. Shromáždění zhasínali světla a přede dnem se rozcházel. Všude byli viníci, ale nikde jich nebylo možno dopadnouti. Karel Veliký se rozhodl zničiti je jich vlastními zbraněmi.

V této době spojili se ještě lenní tyraní se sektáři proti zákonné moci. Čarodějky byly děvkami hradů a do sabatu zasvěcení bandité se dělili se šlechtici o krvavou kořist svých lupičských výprav. Lenní soudy byly prodávány nejvíce podávajícímu a veřejné daně spočívaly jako drtící břemeno pouze na slabých a chudých.

Karel Veliký poslal oddané své správce, pověřené tajným posláním do nejhorší krajiny, Vestfálska. Tito poslové dohodli se s potlačenými a spravedlnost milujícími, sdružili se přísahou a zavázali se vzájemnou kontrolou, ať pocházeli z lidu či šlechty. Odhalili pak spoluzasvěceným své císařské zmocnění a zřídili fémový soud.

Byli tajnou policií s právem života a smrti. Tajemnost těchto soudů, rychlost opatření, vše to působilo na národy ještě barbarské. Děs šířil se při vypravování o zjevu maskovaných mužů, o výzvách, jež byly přibíjeny na dveře šlechticů takřka uprostřed jejich stráží a orgií, o vůdcích lupičů, kteří byli nalezeni mrtví, se strašnou křížovitou dýkou v prsou. Na lístku, připevněném k meči, byl napsán ortel svaté fémy.

Tento soud používal fantastických obřadů: viník oblesaný na přesně určenou křížovatku, byl

uchopen černým mužem, zavázány mu oči a byl mlčky odveden; stávalo se to vždy k večeru, v určité hodině, neboť rozsudky byly vyhlášovány o půlnoci. Zločinec byl uveden do velikého podzemního sálu, kde ho vyslyšel jediný hlas. Pak byla mu páska snata, sál byl jasně osvětlen ve svých nesmírných hlubinách a bylo viděti maskovaného soudce v černém oděvu. Nebylo vždy rozsudků smrti, neboť vývoj vin byl dostatečně znám, aniž by jediný ze soudců se prozradil; neboť smrt by ihned zastihla zrádce. Ve svém počtu rovnala se tato shromáždění často vojsku zkázy. Jedné noci předsedal sám císař Sigismund sv. fěmě a více než tisíc svobodných soudců ho obklopovalo.

Roku 1400 bylo v Německu sto tisíc svobodných soudců. Muži se špatným svědomím báli se přátel a příbuzných. Vilém Brunšvícký pravil jednou:

»Navštíví-li mne vévoda Adolf Šlesvícký, pak musím ho zajmouti, nechci-li býti pověšen.«

Kníže z téže rodiny Bedřich Brunšvícký, jenž byl krátký čas císařem, zdráhal se nésti následky fémového pozvání. Vycházel ozbrojený až po zuby a obklopen tělesnými strážemi. Jednoho však dne vzdálil se poněkud od své družiny a musil odložit část svého brnění. Zpátky se již nevrátil. Jeho lidé prohledali lesík, do něhož se samojediný uchýlil, a našli nešťastníka v posledním tažení, meč fěmy v kříži, na němž visel ortel. Bylo pátráno na všech stranách a bylo viděti maskovaného muže, slavnostně se vzdalujícího... nikdo se neodvážil ho pronásledovati.

V Müllerově díle »Reichstheater« jest otištěn zákoník fémového soudu, nalezený ve starém vestfálském archivu. Titul tohoto vzácného dokumentu zní:

»Kodex a statuty sv. fémového soudu svobodných hrabat a svobodných soudů vestfálských, tak jak byly určeny roku 772 Karlem Velikým a opraveny roku 1404 králem Robertem, jenž je opatřil v četných bodech změnami a rozšířeními, jež vyžaduje právo u soudních dvorů Illuminátů, při čemž je znovu potvrdil svoji autoritou.«

Výstraha na první straně zakazuje profánnímu nahlédnouti do knihy pod trestem smrti.

Titul »osvícených«, daný řádovým bratřím soudu, odhaluje jejich poslání. Museli v temnotách pronásledovati vyznavače stínu, tajemně obklíčovati ty, kteří se tajně zapřisáhli proti společnosti. Byli skrytými vojíny světla, každý zločinný komplot musili objasniti, což vyjadřovalo náhlé osvícení, jež při vynášení rozsudku soudní dvůr naplňovalo.

Veřejná, zákonná zřízení Karla Velikého autorisovalo tuto svatou válku proti tyranům noci. Z jednotlivých kapitol možno poznati tresty proti čarodějům, věštčům, černokněžníkům, zaklínačům d'ábla, travičům a míchačům nápojů lásky.

Tytéž zákony zakazovaly výslovně kaliti vzduch, burcovati bouře, vyráběti znaky a talismany, pronášeti kletby, očarovávati lidi i zvířata. Kouzelníci, astrologové, věštcí, černokněžníci a okultní matematikové jsou pronásledováni jako zloději, vrazi a traviči a stejně tak trestáni. Vzpomeneme-li na příšerné obřady černé magie a její oběti povražděných dětí, pak nám bude tato přísnost pochopitelnou. Při tak mnohostranném a přísném potlačování musilo nebezpečí zločinů býti velké.

Jiné zřízení pramení ze stejných pramenů jako sv. fěma; byli to »bludní rytíři«. Byl to druh svobodných soudců, kteří se chápali meče proti nespravedlivostem hradních fojtů a špatnostem čarodějů proti Bohu. Byli to ozbrojení poslové víry, kteří opatření znakem kříže, potírali nevěřící. Tak zasluhovali si vzpomínku vznešených dam a posvětili lásku utrpením oddaného života. Jak vzdálení jsme zde pohanským kurtisánám, jimž byli obětováni otroci a pro něž dobyvatelé světa zapalovali města. Křesťanské dámy vyžadovaly jiné oběti. Bylo nutno dáti život v sázku pro slabé a potlačené, osvobodovati zajaté a trestati znesvětitelé svatých sklonů, a pak tyto krásné, bílé dámy v šatech zdobených erby, s rukama bledýma a něžnýma, tyto živé Madonny hrdé jako lilie, které s modlitbami v níkách a paternosterem na pasu, vycházely z chrámu, odhalily svůj zlatem a stříbrem tkaný závoj a daly jej jako šerpu rytíři, jenž kleče, hledě k Bohu, je uctíval.

Nechceme již vzpomínati zblouznění Eviných; jsou tisíckrátě odpuštěny a napraveny nesmrtelnou gracií těchto vznešených dcer Mariiných!

Kapitola 5.

M á g o v é .

Exkomunikace krále Roberta. — Sv. Ludvík a rabbi Jechiel. — Magická svítilna a kouzelný hřeb. — Abertus Magnus a jeho divy. — Lidský automat. — Hůl sv. Tomáše Aquinského.

Základní dogma vysoké vědy posvěcují odvěký zákon rovnováhy, uskutečnilo se ve zřízení křesťanského světa. Papež a císař podpírají jako živé sloupy budovu kultury.

Císařství se rozštěpilo, když se vymklo slabým rukám Ludvíka Pobožného a Karla Smělého. Zemská moc vydaná náhodám výboje neb intriky, ztratila svou jednotu s Římem. Často musil papež zasáhnouti jako rozhodčí, aby na své náklady a nebezpečí potlačil rozbroje a odvahu mezi rozvaděnými knížaty.

Exkomunikace byla tehdy strašlivým trestem, neboť byla posvěcena universálním dogmatem víry a přivozovala tajemným působením tohoto magnetického řetězu prokletí zjevy, které děsily massy. Tak si přivodil tento strašlivý trest Robert Zbožný nezákonným manželstvím. Stal se otcem ohyzdného děcka s tvary démona, jak ho středověk dovedl vyjádřiti v úplné a směšné netvárnosti. Tento osudný plod neuznaného spojení dlužno přičísti výčitkám svědomí a příšerným snům matky. Robert viděl v něm však důkaz božího hněvu a podrobil se papežskému rozsudku. Zrušil manželství církví označené za krvesmílné, opustil Bertu a oženil se s Konstancií z Provence, při čemž mohl v pochybných mravech a pyšné povaze své nové choti viděti druhé pokárání nebe.

Kronikáři oněch dnů milovali patrně velmi historky o ďablech a ukazují ve svých vyprávěních více lehkověrnosti, než vkusu. Všechna strašidla mnichů, chorobná vidění jeptišek byla pokládána za skutečná zjevení. Jsou to nechutné povídačky, hloupé výzvy, nemožné proměny, jimž chybí umělecký vzlet Callota neb Cyrana de Bergerac, aby byly zábavné. Od doby Roberta Zbožného až k době Ludvíka Zbožného není ničeho, co by bylo hodno zmínky.

Za vlády sv. Ludvíka žil slavný rabbi Jechiel, veliký kabalista a pozoruhodný fysik. Všechna vyprávění o jeho lampě a magické jehle dokazují, že vynalezl použití elektřiny, neb aspoň znal její podstatné použití; neboť v tomto věděni stejného druhu s magií nachází se klíč vysokého zasvěcení.

Za noci zářila jasná hvězda v obydlí Jechielově. Světlo bylo tak jasné, že je nebylo možno sněsti bez oslepení a zářilo barvami duhy. Nikdy nesláblo, ani nehaslo, a vědělo se, že není živeno olejem, ani jinou tehdy známou hořlavinou.

Pokoušel-li se někdo vtíravě neb zvědavě vniknouti se špatným úmyslem k Jechielovi a klepal-li, dotýkaje se klepadla, tu dotkl se rabbi ve svém pokoji stiskátka a ihned vyšlehla z vrcholu hřebu i klepadla modravá jiskra, která tak otřásla postiženým, že bolestně vykřikl a myslil, že se země před ním rozestupuje. Jednoho dne valil se nepřátelský dav s křikem a hrozbami k jeho dveřím. Drželi se stranou, aby mohli odporovati otřesům a domnělému zemětřesení. Nejsmělejší mocně uchopil klepadlo. Jechiel dotkl se své jehly a v tomže okamžiku padali útočníci jeden přes druhého a s křikem prchali, jako by byli popáleni. Cítili prý jistě, jak bořili se po kolena do země a nevěděli, jak se dostati z onoho místa. Za žádnou cenu by se nevrátili klepati na dveře čaroděje. Jechiel opatřil si klid, rozšířiv kolem sebe strach.

Sv. Ludvík, veliký katolík a ne menší král, přál si poznati Jechiela osobně. Povolal ho na svůj dvůr, často s ním rozmlouval, byl jeho odpověďmi nanejvýše spokojen, ochraňoval ho před nepřáteli a pokud žil, neustával mu prokazovati úctu a dobro.

V téže době žil Albertus Magnus, jenž u lidu dodnes platí za velmistra všech magiků. Kronikáři ujišťují, že vlastnil lapis philosophorum a že po třicetileté práci rozřešil záhadu lidského automatu, to jest, že sestrojil umělého, živého, mluvícího člověka, na otázky odpovídajícího s takovou přesností a jemností, že sv. Tomáš Akvinský ve hněvu, poněvadž nemohl jej umlčetí, jej rozbil holí. Tak praví lidová pověst; vizme co vyjadřuje.

Tajemství člověka stvoření a jeho objevení se na zemi zaměstnávalo odevždy vzácné badatele v tajemstvích přírody. Člověk objevuje se jako poslední článek ve fossilním světle a Mojžíšovy dny stvoření dokazují svým svědectvím ponaáhleho vývoje ér, že tyto dny byly dlouhými epochami. Jakým způsobem vyvinulo se lidstvo? Genese vypravuje, že Bůh utvořil prvního člověka ze zemského bahna a vdechl mu život. Nepochybujeme ani okamžik o pravdě tohoto tvrzení. Vzdálení jsme kacířské a anthropologické myšlenky Boha svými rukama hlínu hnětoucího. Bůh nemá rukou, jest čistý duch a vyvolává svá tvorstva stejnými silami, jaké poskytuje příroda. Vyvodil-li Pán Adama z hlíny země, pak nutno tomu rozuměti tak, že člověk vlivem božím zcela přirozeným způsobem vyšel ze země. Jméno Adam znamená v hebrejštině červenou zemi. Co to znamená? Alchymisté ji hledali v Kameni mudrců, který jim byl jako prostředek k proměně kovů zcela vedlejší proti jeho universálnímu tajemství života. Hledali střední bod přeměny, ve kterém světlo se stává látkou a zhušťuje se v zemi, obsahující v sobě princip pohybu a života, všeobecnost jevů, která krev zbarvuje rudě tvořením kuliček magnetických jako země a živoucích jako zvířata. Učedníkům Hermovým byly kovy krví země, která jako lidská krev přechází působením světla z bílé barvy do černé, a z černé do červené. První stupeň práce mudrců bylo přivést toto fluidum teplem k pohybu, a dodati mu elektricitou barvivé plodnosti světla. Konec však byl obtížnější a vznešenější, neboť znamenal adamskou zemi, jež jest vytekla krví země a byla vznešeným snem filosofů, dokonání díla Prometheova, napodobení díla božího, to jest díla, ve kterém je dáno, aby člověk vzešel z vědění jako dítě, tak jako Adam byl dítětem božské všemohoucnosti. Tento sen byl snad šílený, byl však krásný. Černá magie zaměstnávala se ve svém neustálém opičení se po magii světla, kterou stále překrucovala, také s lidským automatem, který měl jí býti nástrojem jejích vášní a věštírny pekla. K tomu musila býti použita příroda a druh houby zcela naplněné zhuštěnou lidskou špatností, obsahující živoucí uskutečnění všech zločinů. Tak byly hledány kořeny alrauny pod šibenicemi pověšených, které vytahoval pes, ocasem přivázaný ke kořenu, jemuž zasazena smrtelná rána. Byla to práce jeho zápasu se smrtí, duše psova vstoupila do rostliny a přitáhla celou duši pověšeného. Dosti však hrůzy a ohyzdnosti! Ti, kdož touží po takovéto moudrosti, nechť otáží se čarodějné knihy, známé na venkově pode jménem »Malý Albert«. Naleznou tam, jak možno alraunu vyrobiti v podobě kohouta s lidskou hlavou. Hloupost těchto předpisů závodí s nestydatostí a přírodu nelze hanobiti bez opuštění rozumu.

Albertus Veliký nebyl ani vrahem dětí, ani bohovrahem a nedopustil se zločinu Prometheova ani Tantalova, nýbrž nejdokonaleji promyslel a vyzbrojil čistě scholastickou logiku rozumového soudu, spočívající na teologii Aristotelových »Kategoriích« a »Sentencích« Petra Lombarda, která místo k promyšleným důkazům vede k odpovědím na všechny otázky pomocí hry slova. Nebyla to teologie, nýbrž filosofické automatářství, jež odpovídalo pérem a rojilo své tese jako stroj. Nebyla to lidská pravda, byl to jednotvárný křik stroje, neživotné slovo lidského automatu, osudná přesnost mechaniky na místě volného použití rozumových principů. Sv. Tomáš Akvinský rozbil ranou naveskrz toto nářadí nepřetržitě za sebou chrlených slov a prohlásil odvěké panství rozumu vznešenou větou, tak často již citovanou:

»Věc není správná, že jí Bůh chce, ale Bůh jí chce proto, protože je správná.«

A nejbližší důsledek tohoto výroku byla věta:

»Věc není správná proto, že to řekl Aristoteles, ale Aristoteles mluví rozumně jen potud, pokud mluví pravdu. Hleďte tedy nejdříve pravdu a spravedlnost a moudrost Aristotelova vám bude přidána.«

Aristoteles, uměle oživený scholastikou, byl pravým lidským automatem Alberta Velikého a učitelská hůl sv. Tomáše Akvinského byly nauky jeho díla: »Summa theologica«, mistrovského díla síly a rozumu, jež musí býti ještě studováno v našich teologických školách, když je chceme vrátiti ke studiím zdravým a silným.

Přenesením kamene mudrců ze sv. Dominika na Alberta Velikého, a od něho na sv. Tomáše Akvinského může býti rozuměna jediné filosofická a náboženská základna oné doby. Kdyby sv. Dominik dovedl dokonati Veliké Dílo, koupil by Římu světovládu, kterou tolik církvi přál a použil by ohně, jenž spálil tolik kacířů, k rozpálení svého tavicího kotlíku. Sv. Tomáš Akvinský proměnil vše, čeho se dotekl ve zlato, rozumíme-li zlatem obraz pravdy. Při této příležitosti zmíníme se ještě o »hermetické vědě«, jež od prvních křesťanských počátků byla pěstována Ostanem, Romariem, královnou Kleopatrou, Araby Geberem, Alfarabim a Salmanem, Morienem Artefiem a Aristeem.

Pojmeme-li toto umění obecně, pak jest uskutečněnou kabbalou a magií činu. Jsou tři stupně

uskutečnění: »náboženské«, »filosofické« a »fysické«. Náboženská realisace je trvalé založení vlády a kněžstva, filosofická založení absolutní nauky a hierarchického učení, fysická pak odkrytí a použití tvůrčích zákonů v mikrokosmu, neboli malém světě, jež věčně zalidňuje veliké universum. Tento zákon jest pohyb spojený s podstatou, pevného s plynulým, vlhkého se suchým. Tento pohyb má svůj prapůvod v božském impulsu a jeho nástroj je universální světlo, eterické v nekonečnu, astrální ve hvězdách a planetách, kovové, specifické neb rtuťovité v kovech, vegetabilní v rostlinách, vitální ve zvířatech, magnetické neb osobité v člověku.

Toto světlo je Quinta essentia Paracelsova, jež se nachází ve všech stvořených podstatách v klidném a zářivém stavu. Tato Quinta essentia jest pravý životní elixír, jehož možno dobytí zpracováním ze země, zhmotněním, čistěním, zvýšením a synthézou z kovů, destilací a vařením z rostlin, absorpcí ze zvířat, plozením z člověka, vdechováním ze vzduchu. To oprávnilo Aristeu, aby řekl, že nutno vzít vzduch ze vzduchu, Khunratha, že nutno vzít živoucí rtuť z dokonalého člověka utvořeného androgynem a ostatní, že nutno extrahovati z kovů kovový lék a tento lék, v základě pro všechny obory stejný, jest odstupňován a odlišen dle forem a druhů. Použití tohoto léku je trojnásobné: sympatií, odpuzením a rovnováhou. Odstupňovaná quintesence byla pomocným prostředkem jen silným. Lék každého oboru musí býti vzat z něho samého s použitím v něm vládnoucího zemního neb metalického principu a životní syntetické rtuti neb lidského magnetismu.

Tím krátce a rychle jsme shrnuli pojmy nauky daleké a hluboké jako kabbala, tajemné jako magie, skutečné jako přesná věda, které však často zklamanou dychtivostí falešných adeptů a temnotou, jež zahalovala pravdivou moudrost její teorie a praxe, stala se vykřičenou vědou.

Kapitola 6.

Slavné procesy.

Tři slavné procesy. — Templáři, Jeanne d'Arc a Gilles de Laval, pán de Raiz.

Společnost starého světa zanikla materialistickým, egoismem kast, neboť svoji nehybností a ztrnulostí ponechávala masy v beznadějném prokletí moci vložené v ruce málo vyvolených tohoto kruhovitého pohybu, jenž jest základem pokroku vývoje a života. Moc bez rovnováhy, spor a následkem toho nekontrolovatelnost stala se kněžským královstvím osudnou; na druhé straně zahynuly opět republiky, jež byly jen tyranii, bez hierarchické povinnosti a sankcionované moci, svými rozbroji. Aby vyrovnali tyto protivy přišli křesťanští hierofanti na myšlenku vytvořiti obecnost posvěcené slavnostní přísahou odříkání a ochraňované přísnými předpisy, jež vrcholilo zasvěcením a jež mělo vytvořiti jako jedině ochránce velikých náboženských a sociálních tajemství kněze a krále, jež by nebyli vydáni ve zkázu své moci. To bylo tajemství království Ježíše Krista, jež nejsou z tohoto světa, mělo ovládati velikány.

Tato idea vedla při zakládání náboženských řádů často ku sporu s prastarými duchovními neb občanskými autoritami. Uskutečnění její bylo také snem odtržených gnostických sekt neb iluminátů, kteří svoji víru dle svých tvrzení zakládali na původních tradicích křesťanství svatojánského. Staly se konečně nebezpečím pro církev a společnost, když jeden bohatý a uzavřený řád zasvěcený v tajemné nauky kabalistické se počal bouřiti proti právoplatné autoritě církev uchovávajících principů hierarchických a hrozil celému světu nesmírnou revolucí.

Templáři, jichž dějiny jsou tak málo známé, byli tímto strašlivým spiklencem a jest již na čase zrušiti tajemství jejich pádu a ospravedlniti památku Klementa V. a Filipa Krásného.

Roku 1118 zasvětilo se devět křížáků, mezi nimi Geoffroi de Saint-Omer a Hugues de Payens, náboženství a složili přísahu do rukou cařihradského patriarchy, jenž od Fotia vždy byl Římu tajně či veřejně nepřátelský. Veřejně známý cíl templářů byla ochrana návštěvníků svatých míst, tajným cílem byla obnova šalamounského chrámu dle prorockého obrazu Ezechielova.

Tato obnova předpokládána židovskými mystiky prvních století byla tajným snem východních patriarchů. Znovuzřízený a katolickému kultu zasvěcený šalamounský chrám měl se státi metropolí světa. Východ měl zvítěziti nad západem a patriarchové cařihradští měli se zmocniti papežství.

K vysvětlení jména »Templáři« tvrdí historikové, že Baudoin II., král jerusalémský, věnoval tomuto vojenskému řádu dům poblíže šalamounského chrámu. Zde však provinili se hrubým anachronismem; neboť v oné době nebylo již šalamounského chrámu a také ze druhého Zorobabelem na zříceninách prvního postaveného chrámu nezůstal kámen na kameni, takže bylo nemožné, místo přesně označiti. Z toho vzniká závěr, že dům Baudoinem templářům darovaný nebyl položen u chrámu Šalamounova, nýbrž že byl základem, na kterém chtěli tajní, ozbrojení poslové východního patriarchy vzbudovati chrám nový.

Biblickým předobrazem byli templářům váleční zedníci Zorobabelovi, kteří v jedné ruce měli meč a v druhé zednickou lžici, kterou pracovali. Meč a lžice byli proto odznaky templářů, kteří se později — jak uslyšíme — skryli pod jménem »svobodných zednářů«. Zednická lžice templářů jest čtverhranná a třírohá, ve tvaru kříže, takže tvoří kabalistický pantakl, známý pod jménem »Kříž orientu«.

Tajnou myšlenku Huguesa de Payens při založení řádu nebylo jistě sloužiti ctižádosti východního patriarchy. V oné době existovala na Východě sekta křesťanských Johanitů, kteří tvrdili, že pouze oni jsou zasvěceni do pravých mysterií náboženství Vykupitelova. Chlubili se, že znají skutečný životopis Ježíše Krista a s částečným použitím židovských tradicí a talmudského podání učili, že v evangeliích vyprávěné příběhy jsou pouze alegoriemi, k nimž dává klíč sv. Jan slovy:

»Bylo by nutno vyplniti celý svět knihami, kdyby se měly vypsati řeči a činy Ježíše Krista«, což jest pouze směšnou nadsázkou, kdyby se nejednalo pouze o alegorie a legendy, které možno rozprádati

a měniti do nekonečna.

O historických a skutečných faktech vyprávěli Johanité:

Mladá nazaretská dívka, jménem Mirjam, nevěsta mladého muže ze svého kmene Jochana, byla znásilněna jistým Pandírou či Pantherem, jenž v šatech a pode jménem jejího ženicha vnikl do jejího obydlí. Jochanan ustoupil u vědomí své hanby od ní, aniž by se jí však zřekl, neboť vlastně byla nevinna. Děvče porodilo syna a nazvalo ho Jošuah neboli Ježíš.

Tento hoch byl rabbim Josefem přijat za syna a poslán do Egypta. Tam byl zasvěcen do skrytých věd a kněží Osiridovi, kteří v něm poznali skutečné vtělení Horovo, ode dávna adeptům příslibné, posvětili ho k velekněžství universálního náboženství.

Jošuah čili Ježíš vrátil se do Judeje, kde moudrost a ctnost mladého muže brzy vzbudila závist a nenávist kněžstva, které mu jednoho dne vyčítali jeho ilegální původ. Jošuah, jenž svoji matku miloval a ctěl, otázel se svých učitelů a zvěděl o zločinu Pandirově a neštěstí Mirjamy. Jeho první vzrušení vedlo jej k tomu, že při jedné svatební slavnosti matku veřejně obvinil, při čemž pravil:

»Co mi je po tobě, ženo!«

Když však nahlédl, že žena nemůže pykati za to, čemu nemohla zabrániti, zvolal:

»Moje matka je beze hříchu a neztratila svoji nevinnost, pannou a matkou je, dvakrát budiž ctěna! Nemám otce na zemi. Jsem synem božím a synem člověka!«

Nebudeme pokračovati v dalším vyprávění, tak zarmucujícím křesťanská srdce, dosti na tom, že Johanité šli tak daleko, že činili za toto líčení zodpovědným svatého evangelistu Jana a připisovali mu založení své tajné církve.

Velekněži této sekty přijímali titul »Kristus« a tvrdili, že dědí svoji moc nepřetržitě od sv. Jana. Za času založení templářského řádu byl vlastníkem těchto domnělých privilegií jistý Theoklet. Znal Huguese de Payens a zasvětil ho do tajemství a nadějí své církve. Strhl ho myšlenkou neomylného kněžství a vznešeného království a konečně ho určil za svého nástupce.

Tak byl řád Templářů od svého založení určen schismatu a spiknutí proti králům.

Tyto snahy byly zahaleny hlubokým tajemstvím a řád navenek se hlásil k nejpřísnější pravověrnosti. Pouze vůdcové znali cestu, ostatní následovali bez nedůvěry. Cíl a prostředek převzatý zasvěcenými bratry bylo získati vliv a bohatství, pak intrikovati a když třeba, tak bojovati pro rozšíření johanitského dogmatu. Říkalo se jim:

»Vizte jak se dnes smlouvá o papežství a řevníci monarchie, jak se navzájem kupují a popichují a zítra možná, že se navzájem zničí. Vše to bude dědictvím chrámu, brzy nás svět bude prositi o krále a papeže. Budeme rovnováhou vesmíru a rozhodčími pánů světa.«

Templáři měli dvě nauky, jednu skrytou vyhrazenou mistrům, johanitskou a druhou veřejnou »římsko-katolickou«. Tak klamali své odpůrce, kteří je chtěli potlačiti. Johanitství adeptů vedlo brzy k mystickému panteismu a konečně k modlářství přírody a ke každé zjevené dogma nenávidějící kabbale gnostiků. Aby rychleji pokračovali a získali přívrženců oddali se smutku pro zapomenutý a naději pro budoucí kult, slibující všem svobodu svědomí a novou pravověrnost, souhrn to všech pronásledovaných věr. Došli až k přiklonění se k panteistickému symbolismu a k černomagickému velmistru a k usnadnění svého odpadlictví od církve, jež je již předem odsoudila, prokazovali příšerné modle Bafometu božskou poctu, stejně jako dříve nevěrní kmenové vyzývali zlatá telata Dana a Bethela. Před nedávným odkrytí památky a vzácné dokumenty sahající až do XIII. století dokazují více než dosti naše vývody. Další důkazy jsou skryty v análech a symbolech okultního zednářství.

Postižen k smrti ve svém vlastním anarchistickém, poněvadž kacírském principu, vysnil templářský řád veliké dílo, které nemohl dokončiti poněvadž neměl pokory a osobní zdržlivosti. Templáři nedovedli ve své nevědomosti a spoléhání na sílu meče spoutati a řídití onu královnu světa, jež zove se mínění. Huguesu de Payens chyběl ostrovtip onoho pozdějšího vojenského zakladatele milice, ne méně nebezpečné králům. Templářům se nepodařilo totéž, co jesuitům.

Jejich devisou bylo získati bohatství k zakoupení světa. Získali je a v roce 1312 měli v Evropě na devět tisíc feudálních statků. Bohatství bylo však jejich zkázou; stali se nestydatými a dali průchod svému pohrdání náboženskými a sociálními institucemi, které chtěli zničiti. Je znám výrok Richarda Lvího Srdce ku knězi, jemuž dovoloval značnou důvěrnost a jenž mu kdysi pravil:

»Sire, máte tři velmi drahé dcery, které vás snaží se zničiti: ctižádost, lakomství a nemravnost.«

— Král odpověděl: »*Pravda, tedy je provádáme. Ctižádost dám templářům, lakomství mnichům a nemravnost biskupům. Souhlasem všech jsem si jist.*«

Ctižádost zahubila templáře. Jejich záměry byly jasnější a jasnější a proto bylo jim čeleno. Papež Klement V. a král Filip Krásný dali pokyn Evropě a templáři chyceni v jemných sítích byli zajati, odzbrojeni a vrženi do žalářů. Nikdy nebyl státní zásah jednotnější. Svět užasl a čekalo se na odhalení procesu, jenž měl v historii nalézt takový ohlas.

Nebylo možné objasnit lidu plán templářského spiknutí, neboť by bylo nutno zasvětit masu do tajemství mistrů. Byla vypracována žaloba z magie, udavačů a svědků bylo dosti: templáři při svém přijetí plivali po kříži, popírali Boha, dávali velmistru nemravné polibky, vzývali měděnou hlavu s očima karbunkulovými obcovali s černou kočkou a pářili se s ďáblíci. Bez bázně byly tyto věci vloženy do obžalovacích spisů. Víme, jaký byl konec tohoto dramatu, je známo upálení Jaquesa de Molais a jeho druhů. Před svou smrtí organizoval a ustavil náčelník templářů »okultní zednářství«. Z hlubin svého žaláře založil velmistr čtyři velelože, v Neapoli pro východ, v Edinburgu pro západ, ve Stockholmu pro sever a v Paříži pro jih. Papež a král zemřeli brzy potom za pozoruhodných a nečekaných okolností. Squin de Florian, hlavní pomluvač řádu byl zavražděn. Ze zlomeného meče byla zhotovena dýka, a prokleté lžice stále ještě zdily, ale jen klenutí hrobů.

Zanechme je temnotách, kam se pomstychtivě skryli. Přichází velká revoluce, takže poznáme ještě jejich znaky a díla.

Největší magický proces v dějinách po templářích byl veden proti panně, ba téměř světici. Vytýká se církvi, že v tomto procesu sloužila nízkým citům pomsty poražené strany a bojácně se vznáší otázka, jaké klatbě sv. Stolice propadli vrazi Jeanny d' Arc. Sdělíme nejdříve těm, kteří toho nevědí, že Pierre Cauchon, nehodný biskup z Beauvais, zemřel náhle rukou Boží a že byl po smrti papežem Kalixtem IV. exkomunikován, jeho kosti byly vyhrabány z posvěcené půdy a hozeny na smetiště. Tedy nikoliv církev odsoudila a proklela Pannu Orleánskou, nýbrž špatný a odpadlý kněz.

Karel VII., jenž tuto šlechtnou dívku dal na pospas svým katům, byl od té chvíle pronásledován rukou trestající Prozřetelnosti. Zemřel hladem z bázně, aby nebyl otráven svým jediným synem. Bázeň je trestem bezectných.

Tento král žil pro kurtisánu a zadlužil k vůli ní království, jež mu zachránila panna. Našimi básníky byla opěvována kurtisána i panna, Jeanne d' Arc Voltaiem, Agnès Sorel Berangerem. —

Jeanne zemřela nevinně, ale zákony proti magii postihly a potrestaly později velikého zločince. Byl to jeden z nejudatnějších pánů Karla VII., ale jeho zásluhy o stát nemohly vyrovnati počet a tíži jeho zločinů.

Vypravování o lidojedech a zlodějích dětí byly uskutečněny činy tohoto fantastického zločince a jeho historie zůstala v paměti dětí jako pohádka o Modrovousovi.

Dle portrétu v maršálském sále Versailleského musea měl Gilles de Laval, Seigneur de Raiz skutečně vous tak černý, že přecházel do modra. Byl maršálem Bretagne, udatný, poněvadž byl Francouzem, pyšný, poněvadž byl bohatým a čarodějem, poněvadž byl šilencem.

Rozpad duševních sil pána de Raiz projevil se nejprve zálibou v přepychové zbožnosti a přemrštěnosti. Šel jen za křížem či vlajkou, jeho kaplani byli pokryti zlatem stejně jako preláti, zástup malých, vždy bohatě oděných pážat neb chórových chlapců ho obklopoval. Denně byl jeden z těchto hochů povolán k maršálovi, ale jeho kamarádi neviděli nikdy nikoho se vraceti. Nově přibylý nahradil zmizelého, a hochům byla přísně zapovězena každá otázka po osudu zmizelého neb o něm vůbec mluvit. Maršál dal tyto hochy uzmuti chudým rodičům, které oslepil sliby a oni musili slíbiti, že se nebudou již starati o své děti, jimž pán — jak řekl — připraví skvělou budoucnost.

Ale to jest, co následovalo:

Zbožnost byla jen maskou a zástěrou odporných činů.

Šilným přepychem zničený markýz chtěl se za každou cenu obohatiti. Alchymie vyčerpala všechny jeho poslední prameny; brzo mu chyběly půjčky lichvářů; chtěl zkusiti poslední pokusy černé magie a prostřednictvím pekla získati zlato.

Opadlý kněz diecése Saint-Malo, Florent'an Prelati a jeho správce Sille byli jeho důvěrníky a spoluviníky.

Oženil se s mladým děvčetem ze vznešeného rodu a držel ji na svém zámku Machecoulu vlastně

zajatou. Zámek měl zadržet vízku. Řekl, že hrozí zřícením a proto se k ní nikdo nepřibližoval.

Poněvadž paní de Raiz v noci často byla svým chotěm nechána o samotě, viděla, jak červená světla vstupují a opouštějí věž.

Ze strachu před zvláštním a temným charakterem svého chotě, neodvážila se ho na to ptáti.

Na Velikonoce roku 1440 po slavnostním přijímání ve své kapli, rozloučil se maršál se zámec-kou paní na Machecoulu a zvěstoval jí svůj odjezd do Svaté země. Ubohá, několik měsíců již těhotná paní neptala se na nic, tak velmi se ho obávala. Maršál jí dovolil, aby si pozvala svoji sestru, aby měla za jeho nepřítomnosti družku. Paní de Raiz použila tohoto dovolení a poslala pro ni. Gilles de Laval vsedl na koně a odejel. Paní de Raiz svěřila sestře svůj neklid a strach. Co se dělo v zámku? Proč byl pán de Raiz tak ponurý? Jaký účel měla jeho častá nepřítomnost? Co se děje s denně mizejícími chlapi-ci? Co znamenají noční světla v zadržované věži? Tyto otázky vzbudily zvědavost obou žen nejvyšší mě-rou.

Však co podniknouti? Maršál výslovně zakázal, aby se kdo přibližoval k nebezpečné věži a před svým odjezdem zákaz jasně opakoval. Věž měla jistě tajné dvěře. Paní de Raiz a její sestra Anna prohledaly všechny dolejší sály, kout za koutem, kámen po kameni. Konečně v kapli za oltářem mezi směsí skulptur skrytý měděný knoflík povolil stisku ruky, kámen ustoupil a obě zvědavé mohly spatřiti první stupně schodiště.

Toto schodiště dovedlo obě ženy do zakázané věže.

V prvním patře našly kapli určitého druhu s obráceným křížem a černými svícemi. Na oltáři stála hrůzná socha, představující nepochybně nějakého démona.

Ve druhém patře byly kamna, retorty, palice, uhlí a dmuchadlo. Ve třetím byl temný pokoj. Bylo cítit mdlý, zapáchající vzduch, jenž přiměl obě mladé návštěvnice k návratu. Paní de Raiz shodila nějakou nádobu a cítila, že má nohy a šat vlhký těžkou, neznámou tekutinou. Na světle poznala, že je potřísněna krví.

Její sestra Anna chtěla utéci, ale zvědavost paní de Raiz byla silnější než bázeň a hrůza. Sestou-pila, vzala svítilnu z pekelné kaple a vystoupila znovu do třetího poschodí: strašlivý obraz se jí otevřel. Podle stěn stály měděné nádoby opatřené daty, naplněné krví a uprostřed místnosti na černém mramo-rovém stole ležela mrtvola nedávno zavražděného hochu.

O jednu nádobu paní de Raiz zavadila a černá krev se vyhlila na červotočivou, bídnou podlahu.

Obě ženy byly polomrtvé leknutím a paní de Raiz chtěla odstraniti svědectví své nediskretnosti. Přinesla vodu a houbu, aby podlahu umyla, ale skvrna stala se jen větší a přecházela z barvy černé do červené. Najednou nastal v zámku shon, vše volá paní de Raiz a je slyšeti zřetelně strašlivá slova: »Pán se vrací!« Obě ženy se řítily se schodů, ale slyšely již v pekelné kapli hluk kroků a hlasů. Sestra Anna uprchla na cimbuří věže, paní de Raiz sestoupila, třesouc se a viděla svého chotě ve spo-lečnosti odpadlého kněze a Prelatiho.

Gilles de Laval uchopil svoji ženu za paži a vtáhl ji beze slova do d'áblovy kaple; hned na to ře-kl Prelátovi k maršálovi:

»Vidíte, že jest to nutné; oběť sama přišla.« — »Budíž,« odvětil maršál, *»necht' započne černá mše!«*

Odpadlý kněz obrací se k oltáři, pan de Raiz otevírá zásuvku skrytou v oltáři, vytahuje veliký nůž a klade je vedle téměř omdlelé své paní, jež leží na lavici při zdi kaple. Bezbožný úkon počíná.

Pan de Raiz nepodnikl totiž cesty do Jerusalema, nýbrž do Nantes, kde žil Prelát. Počínal si u tohoto lumpa jako šílenec a snažil se ho donutiti, aby mu prozradil prostředek, jakým by mohl dojít u d'ábla splnění svého dávného přání. Prelát, chtěje získati lhůty, vylíčil mu hrůzu absolutního se oddání d'áblu řka, že maršál musí mu obětovati své poslední dítě, jež násilím musí býti vyrváno z života mat-čina. Gilles de Laval neodpověděl, vrátil se okamžitě s florentským čarodějem a s knězem, svým dů-věrníkem, na Machecoul a našel svoji ženu v zadržované věži. Ostatní je známo.

Na sestru Annu na cimbuří věže se zatím zapomělo. Neodvažovala se sestoupiti, rozpustila svůj závoj a na zdař bůh jí dávala znamení zoufalství, na něž odpověděli dva rytíři, kteří s několika ozbrojenci se blížili k hradu. Byli to její dva bratři, kteří zvěděvše o domnělém odjezdu pána de Laval do Palestiny, jeli potěšiti svoji sestru. S hlukem vjeli na nádvoří; Gilles de Laval přerušil hrůzný obřad a pravil ku své paní:

»Madame, dávám vám milost; poslechnete-li mých rozkazů, nebudeme již o této věci mluvit.«

»Jděte do svých komnat, převlékněte se a půjdete se mnou do rytířské síně, kde uvítám vaše bratry. Řeknete-li však slova, neb vzbudíte-li jen podezření, vrátíme se po jejich odchodu sem a budeme v černé mši pokračovati, kde jsme přestali. To znamená, že zemřete jako oběť.«

Pak se zdvihl, dovedl svou ženu ku dveřím její komnaty a šel uvítati do rytířské síně šlechtice a jejich družinu. Omluvil svou ženu, která se chystá k pozdravení svých bratrů.

Za okamžik objevila se paní de Raiz, bledá jako smrt. Gilles de Laval pohlédl na ni pánovitě.

»Nejste nemocná, sestro?« — »Nikoliv, jsou to jen následky těhotenství...« A tiše dodala: *»Chce mne zabít, zachraňte mne.«*

V tom okamžiku vpadla do síně její sestra Anna, které se podařilo dostat se z věže, a volala:

»Vezměte nás sebou, zachraňte nás; tento muž jest vrah!« a ukázala na Gillesa de Laval.

Maršál svolal své lidi na pomoc, družina obou bratří kryla ženy a sáhla k meči. Poněvadž však lidé pana de Raiz viděli jeho šílenství, místo aby uposlechli, odzbrojili ho. Mezitím dosáhli paní de Raiz, její sestra a bratří visutého mostu a opustili hrad.

Druhého dne dal vévoda Jean V. oblehnouti Machecoul a Gilles de Laval, jenž nemohl se na své lidi spolehnouti, vzdal se bez odporu. Parlament Bretagne vydal na něho zatykač, označiv ho vrahem. Soudcové církve chtěli ho souditi jako kacíře, sodomitu a čaroděje. Hlasy, jež z bázně dlouho mlčely, staly se se všech stran hlasitými a žádaly zpět zmizelých dětí. Smutek a nářek panoval v provincii. Zámky Machecoul a Chantocé byly prohledány a bylo nalezeno více než dvě stě dětských koster, ostatní byly spáleny a úplně zničeny.

Gilles de Laval objevil se velmi vzpurně před svými soudci a odpověděl na formální otázku kdo je:

»Jsem Gilles de Laval, maršál Bretagne, pán de Raiz, de Machecoul, de Chantocé a mnoha jiných míst. A vy, tazatelé, kdo vy jste?« — »Jsme vašimi soudci, správci církve.« — »Vy, moji soudcové! Znáám vás, pánové, svatokupci a rozkošníci, prodávající za ďábelské rozkoše svého boha. Nemluvte o soudu nade mnou; neboť jsem-li vinen, pak vy jste moji našeptávači a spoluviníky, vy, kteří jste mi dávali dobrý příklad.« — »Zanechte svých urážek a odpovídejte!« — »Raději býti pověšen, než vám odpovídati. Divím se, že vám president Bretagne dovolí, abyste něco takového znali. Jste ovšem zvědaví na poučení, abyste mohli býti obratnější, než posavad.«

Při hrozbě mučidly prchla však tato nestydatá pýcha. Před biskupem ze Saint-Brieuc a presidentem Pierrem de l'Hôpital doznal své vraždy a rouhání. Jako důvod ke krvavým lázním dětí, udal, že mu působilo úžasnou rozkoš, kterou cítil, když tato ubohá stvoření umírala. President pochyboval o pravdě těchto slov a znovu se maršála, který odvětil:

»Ach, trápíte sebe i mne touto věcí zcela zbytečně.« — »Nijak vás netrápím«, odpověděl president, »vaše vysvětlení mi nepostačuje, rád bych zvěděl čistou pravdu.« Maršál odvětil: *»Neměl jsem jiného důvodu či úmyslu, než ten, který jsem udal; co chcete více? — Což jsem nedoznal dosti, aby deset tisíc lidí bylo možno pro to dáti popraviti?«*

Gilles de Raiz nechtěl říci, že hledal v krvi podřezaných dětí kámen mudrců. Žádost ho hnala k těmto neslýchaným ohavnostem. Věřil nekromantům, že universálně působící životní síla bude dobytá ze spojeného působení a protipůsobení prznění přírody a vraždy. Sbíral potom blanky, které se tvořily na chladné krvi, podrobil je několika fermentacím a zkoumal výsledek ve filosofickém vejci athanoru ve spojení se solí, sírou a rtutí. Nepochybně našel recept v jedné staré, židovské čarodějné knize, která kdyby byla známa, postačila by k vyhubení židů na celém světě. Židovští čaroději věřili, že lidský akt plodnosti vývinem sympatie na lidský magnetismus oddané osoby přitahuje a koaguluje astrální světlo. Touto vírou byli hnáni k těmto výstřednostem, což jim Filon vytýká, dle jednoho místa z astrologa Gaffarela. Dávali své stromy štěpovati ženami, které zaváděly štěp, zatím co muž na nich se oddával nepřirozeným úkonům. Vždy setkáváme se ze stejnými ohavnostmi, kdykoli se jedná o černou magii, a duch temnoty je pramálo vynalézavý.

Gilles de Laval byl zaživa upálen na Magdalenské louce u Nantes. Směl jíti na smrt s celým svým přepychem, jakoby nádhera a přepych, které ho tak zneuctily a zničily, mohly zakryti hanbu jeho smrti.

Kapitola 7.

Pověra d'ábla.

Zjevy. — Posedlost. — Procesy proti halucinovaným. — Lidové hlupství a krutost. — O zdánlivě nevysvětlitelných zjevech.

Řekli jsme jak Církev střídavě posuzuje vše vztahující se na genia zla; učí své děti, aby se ho nebáli a doporučuje se s ním nezaměstnávat, aniž vyslovovati jeho jména. V temných dobách středověku dodal sklon chorobných představ slabomyslných hlav nesmírnou důležitost a hrozivý tvar této bytosti hodné jen zapomenutí, neboť věčně zneuznává světlo a pravdu.

Toto zdánlivě ztělesnění přízraku perversity bylo zároveň ztělesněním lidské hlouposti. Dábel stal se strašidlem klášterů, lidská mysl se potácela strachem a zdánlivě rozumní lidé se lekali výplodů svých vlastních mozků. Zdálo se, že černá, netvárná obluda roztáhla svá netopýří křídla, aby zabránila mládí a životu zabránila přilnouti k příslibům slunce a k pokojnému záření hvězd. Tato harpyje pověry zpusťovala vše svým dechem, a vše nakazila, čeho se dotkla; nebylo možno ani jísti ani pít bez obavy požití zmijích vajec, nebylo možno pohlédnouti na krásu, vždyť snad by mohla býti přeludem této příšery, zazněl-li smích, pak jako strašlivou ozvěnu byl slyšán zdánlivý chechtot tohoto věčného trýznitele, a sténal-li pláč, pak lidé slyšeli jeho výsměch slzám. Lidem se zdálo, že dábel chová v zajetí Boha na nebesích, aby rozprostřel nad zemí rouhání a zoufalství.

Pověra spěje rychle k nejapnostem a šílenství. Nic není ubožejšího a nudnějšího než serie historiek o zjevech d'ábla, kterými populární kronikáři magie přeplnili svoje kompilace. Petrus Venerabilis viděl d'ábla nabodnuti na záchodě hlavu, jiný kronikář ho poznal v podobě kočky, jež se podobala psu a tančila jako opice, nějakému panu de Corasse posluhoval zase kobold jménem Orthon, jenž se mu zjevoval v podobě neobyčejně štíhlé a hubené svině. Mistr Guillaume Edeline, převor ze Saint-Germain des Pres, popisuje, že ho viděl »v podobě a vzeření ovce, a že se mu zdálo, že ji líbal silně pod ocas na znamení úcty a vážnosti«.

Nešťastné staré ženy na sebe žalovaly, že okusily jeho objetí. Maršál Trivulce zemřel strachem, když bojoval s d'ábly, kteří prý vnikli do jeho komnaty. Na sta ubohých idiotů a šílenců, kteří doznali, že se stýkali se zloduchem, bylo upáleno a mluvilo se jen o inkubech a sukubách. Soudcové starostlivě sbírali odhalení, jež měla býti postoupena lékařům, veřejné mínění vykonávalo na ně nepřekonatelný vliv a ohled na čaroděje by vybičoval všechnu zuřivost lidu. Pronásledování šílenců učinilo šílenství nakažlivé a vášnivci se pobíjeli navzájem. Bojovalo se až k smrti, odsouzení byli páleni pomalým a malým ohněm, nešťastníci obžalováni veřejným pobouřením z magie byli ponořováni do zmrzlé vody, aby vyzradili svoje kouzlo a spravedlnost zasahovala jen proto, aby dílo počaté slepou zuřivostí lidu dokonala hranici.

Výpisem příběhu Gillesa de Laval dostatečně jsme ukázali, že černá magie je dokonalý a snad nejtěžší zločin. Neštěstím oné doby však bylo, že zaměňovala nemocné zločince a že trestala ty, o které se mělo starostlivě a bedlivě pečovati.

Kdy počíná a kde končí lidská zodpovědnost? Tento problém měl by zaměstnávatí ctnostné vykladače lidské spravedlnosti. Caligula, syn Germanicův, zdědil všechny ctnosti svého otce. Jed, který mu byl podložen, zatemnil jeho mysl a učinil ho postrachem světa. Byl vskutku vinen, anebo jsou za jeho zločiny odpovědni oni ničemní Římané, kteří ho poslouchali, místo, aby ho uzavřeli?

Již zmíněný pater Hilarion Tissot jde ještě dále než my a vysvětluje každé svolení ku zločinu šílenstvím; bohužel vysvětluje šílenství vždy posednutím zlým duchem. Mohli bychom se však zeptati dobrého mnicha, co by řekl otcí rodiny, jenž by ničemu schopného každého bídáctví vykázal z domu, při čemž by však trpěl a dokonce ho oprávnil, aby navštěvoval jeho malé děti, jim radil, je obsedával a otcí odcizoval. Připustíme raději jako dobří křesťané., že dábel — ať již je cokoli — trýzní jen ty, kdož se mu dobrovolně oddají, a títo jsou také zodpovědni za všechny jeho možné vlivy, tak jako je opilec odpovědný za všechny spousty, které natropí ve svém opilství.

Opilství je chvilkové šílenství a šílenství je trvalé opilství, příčinou obou jest nedostatek fosforu v mozkových nervech, který ničí naši světelnou rovnováhu a olupuje duši o přesnost jejího nástroje. Duchovní i osobní duše podobá se pak Mojžíši, jenž v plénkách a v kolébce z proutí byl přenechán vodám Nilu; jest odnesena fluidickou i hmotnou světovou duší, tajuplnými vodami nad kterými se vznášel dech Elohimů, než božské slovo proneslo ona zářivá slova: »Budiž světlo!«

Duše světa jest silou vždy směřující k rovnováze. Vůle musí překonati sílu, aneb síla překoná vůli. Každý nedokonalý život svíjí se jako obludnost a jest vždy nucen ssáti do sebe plody intelektuelních potratů. Proto pociťují šílenci a halucinovaní neodolatelný pud po zničení a smrti. Zničení zdá se jím hodnotou a nechtějí zemřítí sami, byli by šťastni, kdyby viděli i ostatní umíratí. Cítí, že život uniká, svědomí pálí a že jsou hnáni k zoufalství. Jejich existence není ničím než předtucha smrti a trýzeň pekelná.

Jeden slyší pánovitý hlas rozkazující mu usmrtiti svého synka v kolébce, bojuje, pláče, sténá, ale konečně vezme sekýru a dítě zabije. Jiný — a stalo se to nedávno — jest pronásledován hlasy, žádajícími si srdce, zabíjí své rodiče, trhá jim prsa a hryže jejich vyňatá srdce. Kdo oddává se špatnému jednání, platí závdavek zničení a nepředvídá k jakým koncům ho tento nebezpečný obchod dovede.

Bytí jest podstata a život. Život se projevuje a trvá rovnováhou; rovnováha jest tudíž zákonem nesmrtnosti. Svědomí jest citem rovnováhy a rovnováha jest důsledností a spravedlností. Každý výstřelek — není-li smrtelným — se opravuje výstřelkem opačným. To jest odvěký zákon zpětného působení; vybočí-li však výstřelek z každé rovnováhy, pak se ztrácí v nejzazších temnotách a stává se věčnou smrtí.

Duše světa strhává vše, co jí neodporuje smyslem a důvodem vyrovnaných sil, závratí astrálního pohybu. Kdekoliv se projeví, nedokonalý a netvárný život dává příkvačiti svým silám, aby ho zničily, stejně jako životní síly snaží se odstraniti neuh. Odtud atmosférické poruchy při jistých nemocech, odtud kolotání nábytku, vznášení se, házení kamením, napjetí vzduchu, jež ve vzdálenosti dává vznikatí hmatatelným obrazům rukou neb nohou. Jest to příroda, spěchající zničití rakovinu, uzavřítí otevřenou ránu, dokonati smrt vampyrovou, aby mu dala znovu život.

Spontánní pohyby nepohyblivých věcí mohou býti pouze silami, které magnetisují zemi. Duch, to jest myšlenka, nezdvihne ničeho bez páky. Kdyby tomu bylo jinak, pak téměř nekonečná práce přírody k vytvoření a zdokonalení orgánů by byla bezpředmětnou. Kdyby mohl duch oproštěný od smyslů donutiti hmotu dle libosti k poslušnosti, pak by se nám velicí mrtví zjevovali aspoň pohyby harmonickými a pravidelnými. Místo toho vidíme vždy jen pohyby nesouvislé a horečnaté, vznikající kolem nemocných, inteligentních a rozmanitých bytostí. Tyto bytosti jsou zkaženými magnety dávající tĕkati duši země. Nachází-li se duše země následkem výbuchu takovýchto bytostí v horečném šílenství, pak trpí sama krisí v prudkých otřesech.

Jistí lidé chtějíci působiti vážně mají v sobě velmi mnoho dětského. Tak připisuje ku příkladu Markýz de Mirville d'áblu všechny nevysvětlitelné jevy. Ale, milý pane, kdyby měl d'ábel moc, zvrátiti přirozený řád, zdaž by nezvrátil vše najednou? Při charakteru, jaký mu připisujete jistě by se příliš nezdráhal. — Oh! odpovíte, moc boží mu klade odpor! — Zvolna: moc boží klade mu odpor, neb nikoliv. Činí-li tak, pak je d'ábel bezmocný, ne-li, pak d'ábel jest vládcem. Pan de Mirville nám řekne, že Bůh to jen mírně dopouští. Stačí to již, aby ubozí lidé byli klamáni, stačí to, aby se pomátly jejich mozky, které jak známo, jsou dosti solidní. Pak jest to d'ábel, jenž jest pánem a Bůh byl by... Avšak nedomyslíme konec věty; pokračovati by bylo rouháním.

Nelze porozuměti harmonii bytí, jež se dělí na řady, jak řekl tak případně onen slavný šílenec Fournierův. Slovem působí duch na duchy. Hmota přijímá vjemy ducha a spojuje se s ním prostřednictvím dokonalého organismu. Harmonie tvarů souhlasí s harmonií ideí, společný prostředník jest světlo, světlo, které jest duch a život, souhrn barev, souzvuk stínů, harmonie tvarů, světlo, jehož vibrace jsou živou matematikou. Temnota však a její fantastická zrcadlení, fosforeskující přízraky spánku, ztracená slova horečnatých záchvatů, to vše ničeho netvoří, ničeho neuskutečňuje, zkrátka to vůbec nemá existence; jsou to předpekli života, výpary astrální opilosti, jsou to nervosní mžitky unavených očí. Následovati takových zdání jest jíti slepou uličkou, věřiti v tyto vidiny, znamená vzývati smrt. Příroda sama toto hlásá!

»Točící stolky« píší nesouvislosti a urážky, jsou nejnižšími ozvěnami myšlenek, nejabsurdnější a nejanarchističtějšími sny, slovy, jichž používá nejnižší chátra k vyjádření svého pohrdání. Právě jsme dočetli knihu barona von Guldenstubbého, jenž tvrdí, že se stýká písemně s druhým světem.

Obdržel odpovědi, a jaké odpovědi! Nestydaté kresby, beznadějně hieroglyfy a řecký nápis pneuma thanatos, mrtvý dech, aneb lépe přeloženo: duch smrti. To jest poslední slovo fenomenálních zjevení americké nauky: »když se člověk odloučí od kněžské autority a když se chce osamostatnit od hierarchické kontroly«. Nepopíráme ani skutečnost, ani význam fenoménů, ani dobrou víru věřících; jsme povinni je však upozornit na nebezpečí, ve které se vydávají, když nedávají přednost duchu moudrosti danému hierarchicky a božsky Církvi před všemi nesouvislými a temnými sděleními, které jim kouzlí fluidická duše země čistě mechanickými odlesky inteligence a sny rozumu.

Konec prvního dílu.